

Helsinki

Kaavanumero 12976

Asemakaavan selostus

Hietaniemenkatu 2

kaupunginosa 13. Etu-Töölö

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus

Diaarinumero HEL 2024-006859

Projektinumero 0000034

ProjectWise-numero 5164_4

Asemakaavan selostus

Asemakaavan selostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä. Selostuksesta säädetään alueidenkäyttölaissa (AKL) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA). Alueidenkäyttölaki oli 1.1.2025 saakka maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL).

Kaavan nimi: Hietaniemenkatu 2, asemakaavan muutos

Kaavanumero: 12976

Päiväty:

Asemakaavan muutos koskee:

Helsingin kaupungin 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelin 411 tonttia 2

Laatija: Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 22.11.2024

Nähtävilläolo (AKL/MRL 65 §): 26.5.2025–26.6.2025

Kaupunkiympäristölautakunta:

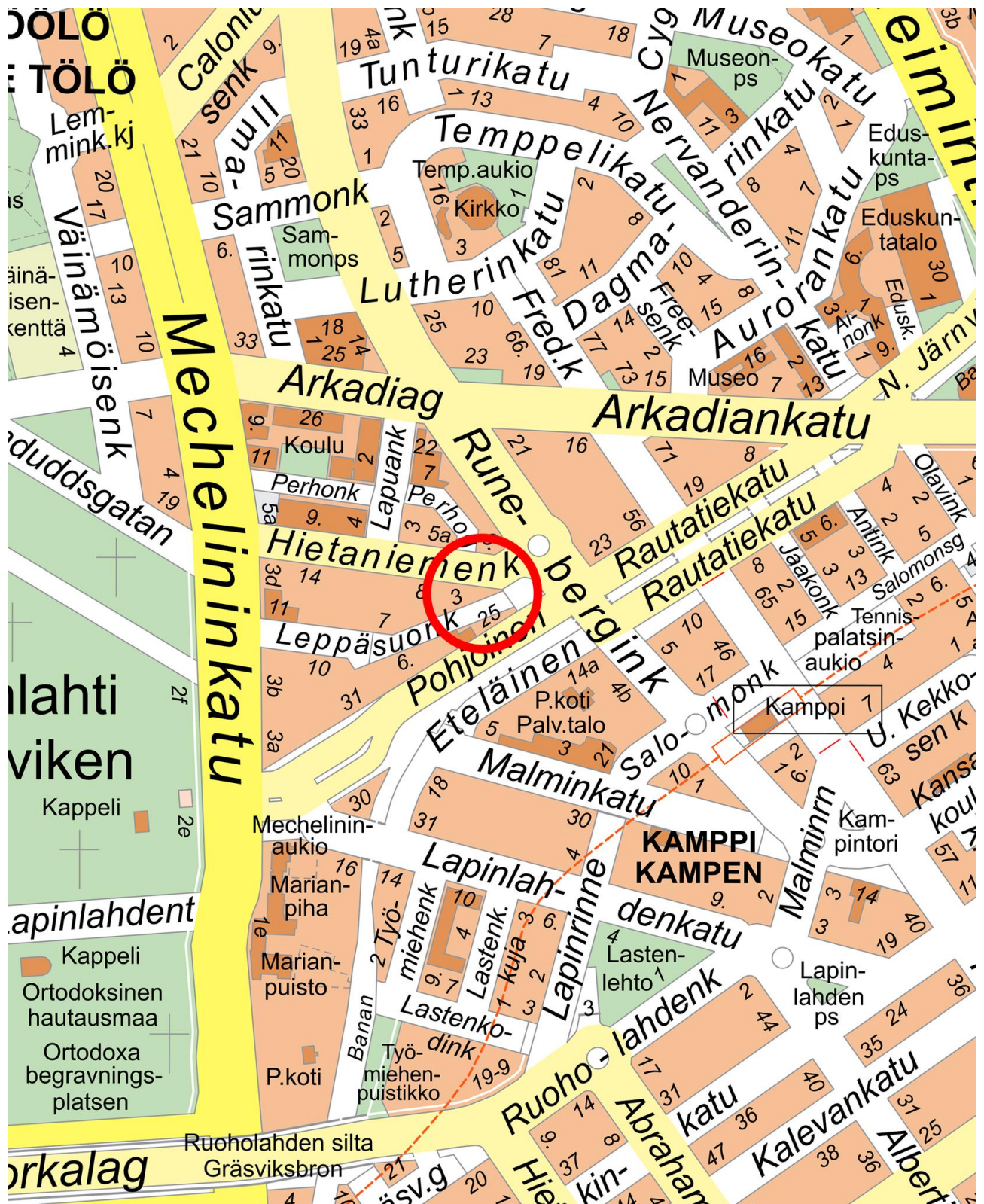
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto

Voimaantulo: **päiväys merkitään kun kaava on tullut voimaan**

Kannen kuva: Kuva: Helsingin kaupunki, kaupunginmuseo / Kuvaaja: Möller B.

Alueen sijainti

Alue sijaitsee Etu-Töölön kaupunginosassa osoitteessa Hietaniemenkatu 2.

Kuva: Suunnittelualueen sijainti.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	5
Asemakaavan kuvaus	7
Tavoitteet	7
Mitoitus.....	7
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	8
Liikenne.....	9
Palvelut	10
Esteettömyys.....	10
Ekologinen kestävyys.....	11
Suojelukohteet	11
Yhdyskuntatekninen huolto	12
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen.....	12
Ympäristöhäiriöt	12
Pelastusturvallisuus	14
Vaikutukset.....	14
Toteutus	17
Suunnittelun lähtökohdat	18
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet.....	23

Tiivistelmä

Osoitteessa Hietaniemenkatu 2 (Etu-Töölön korttelin 411 tontti 2) sijaitsevaan Laulu-Miesten taloon suunnitellaan osittaista käyttötarkoituksen muutosta, jossa rakennuksen 2.-7. kerros muutetaan toimistotiloista asunnoiksi. Asemakaavan muutos mahdollistaa suunnitellun korjaus- ja muutostyön toteuttamisen. Samalla rakennuksen julkisivut, vesikatto ja sen rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat sisätilat suojellaan.

Uutta asuinkerrosalaa tulee kerrostaloihin 1 700 k-m². Laulu-Miesten talon laajuus on 3398 br-m² ja 2858 k-m². Rakennus suojellaan kaavassa, eikä tontille synny lisärakennusoikeutta. Tarkistetun laskutavan myötä tontin laskennallinen rakennusoikeus kasvaa kuitenkin vähäisesti nykyisestä. Asukasmäärän lisäys on noin 40 uutta asukasta. Työpaikkamäärä vähenee noin 110 työpaikalla.

Leppäsuonaukiota reunustava Laulu-Miesten talo on ikoninen osa Etu-Töölön ja Kampin kaupunkikuvaa. Laulu-Miehet-kuoron 1940-luvulla rakennuttama toimistotalo edustaa arvokasta sotien jälkeisen jälleenrakennuskauden rakennusperintöä ja talossa katkeamatta toimineet Laulu-Miesten juhla- ja kerhotilat ovat merkittävä osa Helsingin paikallishistoriaa.

Kaupunkikuvallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus on kuitenkin korjauksen tarpeessa, ja sen 2.-7. kerroksessa sijaitsevat toimistotilat eivät enää palvele kiinteistön omistajan tarpeita. Rakennuksen korjauksen rahoittamiseksi kiinteistön omistaja on hakenut asemakaavan muutosta, joka mahdollistaisi rakennuksen toimistotilojen muuttamisen asuinkäyttöön.

Asemakaavan muutoksen myötä nykyisen toimistorakennuksen käyttötarkoitus muutetaan asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialueeksi. Käyttötarkoituksen muutos vastaa kiinteistön omistajan tarpeisiin mahdollistamalla rakennuksen nykyistä monipuolisemman käytön ja luo siten taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset historiallisen rakennuksen käytön jatkolle ja korjaamiselle sen arvokkaat piirteet säilyttäen. Kaavamuutoksen yhteydessä suojellaan rakennuksen julkisivut ja vesikatto sekä sen arvokkaat sisätilat.

Asemakaavan muutos edistää ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurihistoriallisesti kestäväällä tavalla Helsingin kaupungin strategisia tavoitteita ydinkeskustan asukasmäärän kasvattamisesta. Kaavamuutoksella varmistetaan kuitenkin, ettei Laulu-Miesten talon maantaso- ja kellarikerrosten liike- ja palvelutiloja voi muuttaa asunnoiksi. Näin edistetään keskusta-alueen toiminnallisesti sekoittuneen yhdyskuntarakenteen ylläpitämistä sekä lähialueen riittävän palvelutarjonnan järjestämiseksi keskeisten kivijalkaliiketilojen säilymistä.

Kaavamuutoksen myötä Laulu-Miesten talossa on tarkoitus ryhtyä korjaus- ja muutostyöhön, jossa rakennuksen toimistotilat muutetaan asunnoksi. Kaavamuutoksen toteuttaminen tulee siten lähtökohtaisesti kasvattamaan Laulu-miesten talon asukasmäärää ja vastaavasti vähentämään rakennuksen työpaikkamäärää ja yksityistä palveluntarjontaa. Mahdollinen asuntomuutos heikentää myös rakennuksessa toimivien yöaikaisten palveluiden toimintaedellytyksiä. Pit-

kän aikavälin tähtäimellä kaavamuuotos luo kuitenkin kaavalliset edellytykset rakennuksen muuntojoustavalle käytölle.

Kaavaratkaisulla on myös merkittäviä vaikutuksia kulttuuriympäristön suojelutavoitteiden toteutumiseen. Laulu-Miesten talon suojelu edistää rakennuksen ja lähialueen kaupunkikuvallisten, rakennustaiteellisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä. Suunnittelualueen käsittävä tontti on kokonaisuudessaan yksityisessä maanomistuksessa.

Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan tai haltijan hakemuksesta.

tekstiä täydennetään, kun kaavaehdotus on ollut nähtävillä

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa Laulu-Miesten talon nykyistä joustavampi käyttö sallimalla nykyisten toimistotilojen muuttaminen asuinkäyttöön, sekä rakennuksen suojeleminen sen rakennustaiteellisten, kulttuurihistoriallisten ja kaupunkikuvallisten arvojen säilyttämiseksi.

Tavoitteena on edesauttaa seuraavien kaupungin strategisten tavoitteiden 2021–2025 toteutumista:

- 10. Kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet.

Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 4. / 240 § (2024) myötä kantakaupungin vuodesta 2017 voimassa olleet konversioperiaatteet on kumottu. Päätöksellä pyritään luoman edellytyksiä siihen, että eri käyttötarkoitukseen soveltuvien tilojen tarjonta pystyy mukautumaan tilojen kysynnässä tapahtuviin muutoksiin. Päätöksen perusteluissa arvioidaan, että käyttötarkoituksen muutokset tukevat kiertotalouden edistämistä ja rakennetun ympäristön kestäväää käyttöä.

Hietaniemenkatu 2 kaavaratkaisulla luodaan kyseisen päätöksen mukaisia edellytyksiä joustavaan sopeutumiseen tulevaisuuden muutostarpeisiin ja ohjataan kestäväään rakentamistapaan, jossa muuttuvat tilantarpeet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan korjaamalla ja ylläpitämällä olevaa rakennuskantaa. Kaavamuu-
tos mahdollistaa Laulu-Miesten talon tarkoituksenmukaisen käytön ja turvaa sitä myöten sen arvokkaaksi tunnistettujen ominaispiirteiden ja sisätilojen säilymi-
sen.

Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on 469 m².

Uutta asuinkerrosalaa tulee kerrostaloihin 1 700 k-m². Laulu-Miesten talon laajuus on 3398 br-m² ja 2858 k-m². Rakennus suojellaan kaavassa, eikä tontille synny lisärakennusoikeutta. Tarkistetun laskutavan myötä tontin laskennallinen rakennusoikeus kasvaa kuitenkin vähäisästi nykyisestä.

Keskimääräinen tehokkuusluku on e=6,4.

Asukasmäärän lisäys on noin 40 uutta asukasta. Työpaikkamäärä vähenee noin 110 työpaikalla.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Suunnittelualue sijaitsee Etu-Töölön eteläosassa ja käsittää Hietaniemenkadun, Leppäsuonkadun ja Leppäsuonaukion väliin kiilautuvan, kolmionmuotoisen tontin. Suunnittelualueita pohjoisessa ja idässä ympäröivät rakennukset kuuluvat Etu-Töölön kaupunginosan RKY-alueeseen ja edustavat yhdessä Hietaniemenkadulla tonttiin liittyvän talorivin kanssa Etu-Töölölle tyypillistä 1900-luvun alun jugend- ja uusklassista arkkitehtuuria. Leppäsuonkadun eteläpuolella tonttia ympäröi 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa rakentunut kortteli 13414.

Kaavamutosta koskevalla tontilla sijaitsee vuonna 1949 valmistunut Laulu-Miesten talo. Rakennuksella on seitsemän maanpäällistä kerrosta ja kaksi kellarikerrosta. Rakennuksen laajuus on 3398 br-m² ja 2858 k-m². Tontti on kokonaan rakennettu, eikä sillä ole piha-alueita.

Laulu-miesten talo rakennettiin aikoinaan Laulu-Miehet kuoron tarpeisiin, ja rakennuksen kellarikerroksissa sijaitsee vielä tänä päivänä kuoron kerhotiloja ja juhlasali. Alun perin Laulu-Miesten käytössä olleessa 1. kerroksessa on vuodesta 1986 toiminut useita eri ravintoloita. Rakennuksen 2. - 7. kerrokseen rakennettiin alun perin toimistotilat kiinteistön muille omistajille sekä kolme asuinhuoneistoa kiinteistön huoltohenkilökuntaa varten. Toimistotilat ovat säilyneet alkuperäisessä käytössä, mutta kaksi asuinhuoneistoa on myöhemmin muutettu toimistokäyttöön.

Arkkitehti Pekka Saareman suunnittelema ja Laulu-Miesten Kiinteistö Oy:n rakennuttama toimistorakennus edustaa sotienjälkeisen ajan toimistotalorakentamista ja jälleenrakennuskauden funktionalismia. Rakennuksen ruskeat, terastirapatut ja ilmeeltään riisutut julkisivut ovat aikakaudelleen tyypilliset ja ovat pieniä muutoksia lukuun ottamatta säilyneet alkuperäisinä. Rakennuksen sisätiloista Laulu-Miesten kerhotilat ja juhlasali ovat pitkälti säilyneet alkuperäisinä, ja rakennuksen merkittävimmät rakennustaiteelliset arvot liittyvät kyseisiin tiloihin. Lisäksi rakennuksella on kulttuurihistoriallista arvoa siinä katkeamattomana jatkuneen kuorotoiminnan myötä.

Asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialue (ALP)

Korttelialueen käyttötarkoitusmerkintä mahdollistaa rakennuksen monipuolisen käytön asuntolina sekä liike-, toimisto- ja palvelutiloina. Rakennusoikeutta voidaan jakaa eri toimintojen välille kaavamääräyksien mahdollistamissa puitteissa. Asuinhuoneistoja saa sijoittaa ainoastaan rakennuksen toisesta kerroksesta ylöspäin. Maantaso- ja kellarikerrokset tulee varata liike- ja palvelutiloiksi, joihin luetaan myös Laulu-Miesten juhla- ja kerhotilat. Maantaso- ja kellarikerrokseen voi myös sijoittaa asukkaiden yhteis- ja aputiloja siinä määrin, missä se on tilojen käytön kannalta tarpeellista ja perusteltua.

Asukkaiden yhteiseksi leikki- ja oleskelualueeksi varattu piha-alue järjestetään Leppäsuonkadun puoleisen rakennussiiven katolle toteutettavalla kattoterasilla. Mahdolliset asuinhuoneistot rakennuksen toisessa kerroksessa eivät saa

avautua kattoterassille. Ratkaisulla varmistetaan, että terassi pysyy luonteeltaan yhteisenä ja asuntojen yksityisyys voidaan turvata.

Asukkaiden käyttöön tulee rakentaa riittävien varasto- ja huoltotilojen lisäksi vähintään seuraavat asumisen aputilat: talopesula, kuivaustila, talosauna ja vapaa-ajantila. Apu- ja yhteistilat kuuluvat kaavassa merkittyyn kerrosalaan. Talosauna ja vapaa-ajan tila tulee rakentaa asukkaiden leikki- ja oleskelualueeksi varatun kattoterassin yhteyteen siten, että tiloista on suora kulku terassille ja ne muodostavat laajan toiminnallisen kokonaisuuden. Ratkaisulla pyritään kompensoimaan rakennuspaikasta johtuvaa, mitoitukseltaan pientä piha-aluetta.

Liikenne

Lähtökohdat

Jalankulku

Kaavoitettavan tontin jalankulkuyhteydet ovat hyvät ja sijainti keskustan läheisyydessä mahdollistaa jalankulun pääsääntöisenä liikkumismuotona.

Pyöräliikenne

Pyöräliikenteen yhteydet eri suuntiin ovat kattavat ja laadukkaat. Pyöräyhteydet parantuvat vielä lisää kun Runeberginkadulle rakennetaan pyörätiet lähivuosina.

Julkinen liikenne

Alueen joukkoliikennepalvelut ovat erinomaiset. Etäisyys Kampin metroasemalle ja bussiterminaaliin on noin 300 metriä. Hankenin raitiotiepysäkit sijaitsevat 200 metrin päässä.

Autoliikenne

Liittyminen tontille tapahtuu Leppäsuonkadun kautta. Katu on tontin kohdalla jalankululle ja polkupyörille varattu katu, jolla vain tontille ajo on sallittu. Leppäsuonkatu liittyy länsipäässä pääverkkoon Mechelininkadulla ja itäpäässä Hietaniemenkadun kautta Runeberginkadulla. Tontti rajautuu pohjoisreunalla Hietaniemenkatuun, jonka liikennemäärä on noin 6600 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kaavaratkaisu

Jalankulku

Kaavaratkaisu ei muuta jalankulun olosuhteita.

Pyöräliikenne

Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta pyöräliikenteen järjestelyihin. Tontille osoitetaan laskentaohjeen mukaiset pyöräpysäköintipaikat.

Julkinen liikenne

Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta julkisten liikenteen järjestelyihin.

Autoliikenne

Tontilla ei rakenneta pysäköintipaikkoja. Laskentaohjeen edellyttämät pysäköintipaikat sijoitetaan lähialueen maanalaisiin pysäköintilaitoksiin. Maankäytön tuottama autoliikennemäärä on vähäinen, eikä aiheuta merkittäviä vaikutuksia alueen katuverkolle.

Palvelut

Lähtökohdat

Suunnittelualue sijaitsee keskeisellä sijainnilla kantakaupungissa, jossa lähiympäristön palvelutaso on erityisen korkea. Laulu-Miesten talossa toimii useita yrityksiä ja yhdistyksiä, jotka tarjoavat palveluja niin lähialueen asukkaille kun laajemminkin. Rakennuksen ylempien kerrosten toimitilojen käyttöaste on nykyisin matala.

Lähialueen palvelutarjonnalle keskeisiä rakennuksessa toimivia palveluita ovat Laulu-Miesten juhlatilat sekä rakennuksen maantasokerroksessa toimiva yökerho. Suunnittelualueeseen liittyvä Pohjoisen Rautatiekadun alue on vielä 2010-luvulla ollut merkittävä kantakaupungin yöelämän palvelukeskittymä. Kantakaupungin yöelämän painopiste on kuitenkin ajan myötä siirtynyt muille alueille, eikä suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä enää toimi muita yökerhoja.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisussa on pyritty kantakaupunkialueelle tavoiteltavan palvelutason edellytyksien turvaamiseen tilanteessa, jossa rakennuksen käyttömahdollisuuksia laajennetaan nykyisestä. Siksi rakennuksen maantaso- ja kellarikerrosten tiloihin ei ole sallittu asuinhuoneistojen rakentamista. Ratkaisulla turvataan lähi-palveluiden kannalta olennaisten kivijalkaliiketilöiden säilyminen, ja jätetään ylempien kerrosten tarkoituksenmukaisen käytön harkinta kiinteistönomistajan vastuulle.

Rakennuksen maantaso- ja kellarikerrosten liike- ja palvelutilojen yhteyteen on rakennettava rasvanerottelu- ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla rasvahormilla varustetut tilat. Määräyksellä varmistetaan, että tilat soveltuvat ravintolakäyttöön myös tulevaisuudessa.

Esteettömyys

Asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta normaalia aluetta.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Kaavamuutos koskee yksittäistä tonttia ilman piha-alueita, jolla sijaitsee arvokkaaksi tunnistettu, historiallinen rakennus.

Kaavaratkaisu

Asemakaavan muutoksessa Laulu-Miesten talo suojellaan samalla kun rakennuksessa mahdollistetaan tilojen nykyistä monipuolisempi ja joustavampi käyttö niin asuntolina kuin liike-, toimisto- ja palvelutiloinakin. Suojellun rakennuksen muuntojoustavan käytön mahdollistaminen asemakaavalla edistää rakennuksen tarkoituksenmukaista käyttöä ja ehkäisee rakennuksen tyhjälle jäämisen riskiä tulevaisuudessa. Ratkaisu luo taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset rakennuksen korjaamiselle ajantasaisen energiatehokkuutta koskevan normiohjauksen mukaisesti.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Suunnittelualueella ei ole rakennussuojelulailla tai asemakaavalla suojeltuja kohteita. Runeberginkadun vastakkaisella puolella sijaitseva liikerakennus (Runeberginkatu 13/Pohjoinen Rautatiekatu 23) on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr-1.

Suunnittelualue sijaitsee Uudenmaan liiton kulttuuriympäristöselvityksessä maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi määritetyllä alueella "Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki".

Suunnittelualue sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön viereen. Viereiset korttelit kuuluvat Museoviraston RKY 2009-kohde luetteloon Etu-Töölön kaupunginosa.

Kaavaratkaisu

Laulu-Miesten talo suojellaan asemakaavassa sr-2-merkinnällä rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaana rakennuksena. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja, vesikattoa sekä sen julkisia sisätiloja. Suojeltavia sisätiloja ovat alkuperäiset kerho- ja ravintolatilojen pinnat ja rakenteet sekä pääporrashuone. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa. Suojelu perustuu kaavamuutoksen valmistelun yhteydessä laadittuun rakennushistorialliseen selvitykseen ja siinä tunnistettuihin arvoihin.

Asemakaavan muutos mahdollistaa uusien parvekkeiden rakentamisen raken-

nuksen Leppäsuonkadun puoleiselle julkisivulle. Uusien parvekkeiden tulee ilmeeltään ja materiaaleiltaan noudattaa rakennuksen alkuperäisien parvekkeiden toteutusta.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä.

Kaavaratkaisu

Asemakaavamuutos ei edellytä muutoksia yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen. Tulevaisuudessa kiinteistön on syytä varautua eriyttämään tontilla olevat hulevedet jätevesistä tulevien kiinteistöremonttien yhteydessä.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Alueella kalliopinta on lähellä maanpintaa. Tontin läheisyydessä sijaitsee olemassa olevia maanalaisia tiloja. Tontin koillispuolella on voimassaoleva asemakaava maanalaista raideliikenteen tunnelia varten.

Kaavaratkaisu

Asemakaava sallii kahden kellarikerroksen rakentamisen tontille nykytilanteen mukaisesti.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Kaava-alue sijaitsee Hietaniemenkadun, Runeberginkadun ja Pohjoisen Rautatiekadun risteyksessä. Helsingin kaupungin kansallisen meluselvityksen 2022 mukaan päiväajan keskiäänitasot kaava-alueella ovat enimmillään noin 65...70 dB.

Kaava-alueen ilmanlaatuun vaikuttaa Hietaniemenkadun, Runeberginkadun sekä Pohjoisen Rautatiekadun liikenne. Kaava-alueen olemassa oleva rakennus ja lähikatujen varrella sijaitsevat rakennusmassat muodostavat alueelle katukuilumaisen ympäristön. Tämä heikentää päästöjen laimenemista ja nostaa typpidioksidi-, pienhiukkas- ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia verrattuna

avonaisempaan ja tuulettuvampaan ympäristöön. HSY:n ilmanlaadun vuosikartan 2024 mukaan typpidioksidin vuosikeskiarvo on kaava-alueella enimmillään noin 10 µg/m³ ja Hietaniemenkadun ja Runebergin risteyksen katualueilla noin 12 µg/m³. Typpidioksidin raja- tai ohjearvotaso ei ylity kaava-alueella tai läheisillä katualueilla. Pienhiukkaspitoisuudet vilkkaan liikenteen välittömässä läheisyydessä ovat korkeampia kuin muualla kaupunkiympäristössä, mutta jäävät Helsingissä kauttaaltaan selvästi alle niille asetetun raja-arvon.

Kaavaratkaisu

Kaava-alueelle on laadittu liikennemeluselvitys ennustetilanteesta, jossa on esitetty julkisivuille kohdistuvat melutasot sekä piha-alueen melutilanne. Liikennemeluselvityksen mukaan Hietaniemenkadun puoleisiin julkisivuihin kohdistuu enimmillään 67 dB päiväajan keskiäänitaso. Leppäsuonaukion puoleiseen julkisivuun kohdistuu enimmillään 64 dB ja Leppäsuokadun julkisivuihin 59 dB päiväajan keskiäänitaso. Kaavassa on määrätty vähimmäistasot rakennuksen julkisivujen kokonaisääneneristävyydelle.

Melun ohjearvot alittuvat rakennuksen sisäpihan puoleisella pihaterassilla. Pihan oleskelu- ja leikkialueista on määrätty, että ne tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvo päivällä ja yöllä. Kaavassa ei ole nähty tarkoituksenmukaisena vaatia melun ohjearvojen täyttymistä oleskeluparvekkeilla kaupunkikuvallisiin syihin vedoten.

Kaava-alueen olemassa olevassa rakennuksessa toimii nykytilanteessa yökerho 1. kerroksessa sekä Laulu-miehet-kuoron tilat kellarikerroksessa. Jatko-suunnittelussa on syytä kiinnittää erityistä huomioita kellarikerroksen tilojen sekä 1. kerroksen liiketilan toiminnan ja ylempien kerrosten mahdollisen asumisen yhteensovittamiseen. Esitetty kaavaratkaisu mahdollistaa asumisen sijoittamisen 2. kerroksesta ylöspäin. Yökerhotoiminnan sijoittaminen 1. kerroksen liiketilaan on käytännössä mahdotonta tai hyvin haastavaa yöaikaisen melun vuoksi, mikäli asumista sijoitetaan 2. tai 3. kerrokseen. Muunkin hiljaisemman toiminnan harjoittaminen liiketilassa, mikäli asumista on 2. tai 3. kerroksesta ylöspäin, vaatii huolellista akustiikkasuunnittelua.

Kaava-alueelle kohdistuvia ilman epäpuhtauspitoisuuksia on arvioitu HSY:n tuottaman kattavan ilmanlaatuaineiston perusteella. Liikenteen pakokaasupe-
räisten päästöjen päästökehityksen myötä epäpuhtauspitoisuuksien ei arvioida kasvavan nykyisestä huomioiden liikennemäärien ennakoitu kasvu. Autokannan uudistuminen ja sähköistyminen vähentävät edelleen tulevaisuudessa typpidioksidin ja jossain määrin myös pienhiukkasten pitoisuuksia. Typpidioksidipitoisuuksien arvioidaan kaava-alueella jatkossa alittavan sekä nykyisen että myös uuden, tiukemman raja-arvon. Myös typpidioksidin kansallisen vuorokausiohjearvon arvioidaan alittuvan. Pienhiukkaspitoisuuksien voidaan myös arvioida alittavan sekä nykyisen raja-arvon että uudet vuosi- ja vuorokausiraja-arvot. Hengitettävien hiukkasten pitoisuuksissa ei ole odotettavissa vastaavaa pienenemistä, joten hengitettävät hiukkaset eli ns. katupöly tulee säilymään haasteena tulevaisuudessakin. Maltillisten liikennemäärien ja kaupunkiajonopeuksien vuoksi kaavassa ei kuitenkaan ole annettu erikseen määräyksiä liittyen asuntojen tuloilmanottoon.

Pelastusturvallisuus

Lähtökohdat

Laulu-Miesten talon pelastautuminen on nykytilassa järjestetty omatoimisesti. Rakennuksessa on kaksi osastoitua uloskäytävää. Toinen uloskäytävä palvelee ainoastaan rakennuksen kahta alinta kerrosta sekä sen kellarikerroksia. Kolmannesta kerroksesta ylöspäin poistuminen tulipalon sattuessa on järjestetty pääporrashuoneesta sekä Leppäsuonkadun puoleisen parvekelinjan varatietikailla.

Kaavaratkaisu

Nykyiset pelastusjärjestelyt eivät sovellu asuinkerrostaloon, jossa asunnoille tulee järjestää toisistaan riippumattomat ja itsenäiset uloskäytävät ja varatiet. Rakennussuojelu- ja kaupunkikuvallisista syistä rakennuksen Hietaniemenkadun puoleiselle julkisivulle ei lähtökohtaisesti voi rakentaa näkyviä varatieratkaisuja.

Kaavamuutoksen yhteydessä on pelastuslaitoksen ohjauksessa laadittu paloturvallisuussuunnitelma käyttötarkoituksen muutosta varten. Suunnitelmassa määritellään rakennuksen pelastautumis- ja paloturvallisuuden ratkaisut tilanteessa, jossa rakennuksen ylempien kerrosten toimistotilat muutetaan asunnoiksi.

Suunnitelmassa pelastautuminen järjestetään hybridiratkaisulla. Alempien kerrosten poistumisalueilta pelastautuminen ratkaistaan kahdella olemassa olevalla uloskäytävällä. Leppäsuonkadun puolen asunnoista varatiet ratkaistaan omatoimisesti, uusien parvekelinjojen yhteyteen rakennettavien parvekeluukkuratkaisujen avulla. Hietaniemenkadun puoleisissa asunnoissa pelastautuminen varatien kautta tapahtuu pelastuslaitoksen nostokalustolla katualueelta.

Vaikutukset

Kaavamuutoksen myötä Laulu-Miesten talossa on tarkoitus ryhtyä korjaus- ja muutostyöhön, jossa rakennuksen toimistotilat muutetaan asunnoksi. Kaavamuutoksen toteuttaminen tulee siten lähtökohtaisesti kasvattamaan Laulu-miesten talon asukasmäärää ja vastaavasti vähentämään rakennuksen työpaikamäärää ja yksityistä palveluntarjontaa. Mahdollinen asuntomuutos heikentää myös rakennuksessa toimivien yöaikaisten palveluiden toimintaedellytyksiä. Pitkän aikavälin tähtäimellä kaavamuutos luo kuitenkin kaavalliset edellytykset rakennuksen muuntojoustavalle käytölle.

Kaavaratkaisulla on myös merkittäviä vaikutuksia kulttuuriympäristön suojelutoimien toteutumiseen. Laulu-Miesten talon suojeleminen edistää rakennuksen ja lähialueen kaupunkikuvallisten, rakennustaiteellisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä.

Valmistelun yhteydessä laaditut selvitykset osoittavat, että Laulu-Miesten talo on teknisesti mahdollinen muuttaa asuinkäyttöön siten, että asumisterveyden ja

-turvallisuuden edellytykset täyttyvät rakennuksessa. Asuntojen sijoittaminen ravintola- ja juhlatilojen päälle vaatii kuitenkin merkittäviä rakenteellisia parannuksia tilojen väliseen ääneneristykseen, ja rajoittanee ravintola- ja juhlatilojen käyttöä yöaikaan. Selvitykset osoittavat myös, ettei käyttötarkoituksen muutos ole ristiriidassa rakennussuojelun tavoitteiden kanssa.

Merkittävien vaikutusten arvioimiseksi kaavamuutoksesta on laadittu viitesuunnitelma, jossa on tutkittu asemakaavanmuutoksen mahdollistamaa käyttötarkoituksen muutosta asumiseen. Rakennuksen kaupunkikuvallisten, rakennustaiteellisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen kartoittamiseksi on laadittu rakennushistoriallinen selvitys. Lisäksi kaavamuutoksen yhteydessä on laadittu liikennemeluselvitys, akustinen selvitys ja paloturvallisuussuunnitelma.

Selvitysten ja viitesuunnitelman pohjalta on arvioitu kaavamuutoksen keskeisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön, liikenteeseen sekä rakennuksessa toimivien yritysten toimintaedellytyksiin.

Kaavaa varten tehdyt, ja suunnittelussa tai vaikutusten arvioinnissa hyödynnetyt selvitykset on lueteltu kohdassa Liitteet.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia. Asemakaavamuutoksesta ei aiheudu kustannuksia kaupungille. Asemakaavamuutos nostaa tontin arvoa. Maankäyttökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavamuutoksen myötä nykyisen toimistorakennuksen mahdollisia käyttötarkoituksia laajennetaan. Jatkossa rakennukseen voi liike-, toimisto- ja palvelutilojen lisäksi rakentaa asuntoja. Muutoksen koskiessa vain yksittäistä tonttia, ovat vaikutukset valmiiksi toiminnallisesti sekoittuneeseen kantakaupunkiin vähäisiä.

Kaavamuutos mahdollistaa toimistotilan muuttamista asunnoiksi noin 1 700 k-m² laajuudessa, mikä laskennallisesti vastaa asukasmäärän kasvua noin 40 asukkaalla (1 asukas/40 as k-m²). Vastaavasti muutos mahdollistaa tontin laskennallisen mahdollisen työpaikkamäärän vähenemisen 110 työpaikalla (1 työpaikka/15 tsto k-m²).

Suunnittelualueella sijaitseva Laulu-Miesten talo suojellaan kaavassa, eikä tontille synny lisärakennusoikeutta. Tarkistetun laskutavan myötä tontin laskennallinen rakennusoikeus kasvaa kuitenkin vähäisesti nykyisestä.

Vaikutukset palveluverkkoon

Kaavamuutoksen tuoma uusi käyttötarkoitus johtanee rakennuksen toimitilojen muuttamiseen asunnoiksi ja rakennuksessa toimivan yksityisen palveluntarjonnan suppenemiseen. Pitkällä aikavälillä ratkaisu mahdollistaa kuitenkin asuntojen muuttamisen takaisin toimitiloiksi tarvittaessa.

Kaavamuutos ei mahdollista maantaso- ja kellarikerroksen tilojen muuttamista asunnoiksi, mikä takaa lähialueen riittävän palvelutason järjestämiseksi keskeisten kivijalkaliiketilojen säilymisen rakennuksessa. Lisäksi ratkaisu turvaa yhteisvaikutuksessa asemakaavan suojelumääräysten kanssa paikallishistoriallisesti arvokkaiden Laulu-Miesten juhla- ja kerhotilojen palvelujen toimintaedellytykset.

Yöelämän toimintaedellytyksien edistäminen on Helsingin keskustavisiossa (2021) linjattu tärkeäksi Helsingin vetovoimaisuuden ja keskustan elinvoimaisuuden kehittämisen toimenpiteeksi. Siksi asemakaavan valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota kaavaratkaisujen vaikutuksiin rakennuksessa toimivan yökerhon ja juhlatilan toimintaedellytyksiin.

Tavoitteet yöelämän toimintaedellytysten edistämisestä ovat kuitenkin ristiriidassa kaavamuutoksen muiden tavoitteiden kanssa. Asuntojen rakentaminen Laulu-Miesten taloon asettaa meluntorjuntavaatimuksia, jotka lähtökohtaisesti heikentävät yöaikaisten palveluiden toimintaedellytyksiä rakennuksessa. Asuntomuutoksen toteutuksen laajuudesta riippuen voidaan rakennuksessa päätyä tilanteeseen, jossa rakennuksen liike- ja palvelutilojen ja asuntojen välistä rakenteellista ääneneristystä ei voi saada tasolle, joka mahdollistaisi yökerho- tai yöaikaisten juhlapalveluiden järjestämisen rakennuksessa.

Vaikutukset liikenteen järjestämiseen

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia liikenteeseen.

Vaikutukset teknisen huollon järjestämiseen

Asemakaavamuutos ei aiheuta muutoksia teknisen huollon järjestämiseen.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Rakennuksen julkisivut ja vesikatto suojellaan kaavamuutoksen yhteydessä, ja siten kaavamuutoksen toteuttaminen ei näkyvästi muuta lähialueen kaupunkikuvaa mahdollisia uusia parvekkeita lukuun ottamatta. Uusien parvekkeiden rakentaminen on asemakaavassa rajoitettu ainoastaan Leppäsuonkadun puoleiselle julkisivulle, mikä ei kaupungin museon arvion mukaan lähtökohtaisesti heikennä alueen kaupunkikuvallisia arvoja. Uusille parvekkeille on asetettu määräyksiä, jotka ohjaavat rakennuksen arvokkaisiin piirteisiin sopivaan ja kaupunkikuvallisesti korkealaatuiseen toteutukseen.

Rakennuksen julkisivujen, vesikaton ja arvokkaiden sisätilojen suojelu asemakaavalla edistää rakennuksessa todettujen kaupunkikuvallisten, rakennustaideteellisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään

Kaavaratkaisu luo edellytykset kestäväan ja vähähiiliseen rakentamistapaan, jossa muuttuvat tilantarpeet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan korjaamalla ja ylläpitämällä olevaa rakennuskantaa. Kaavamuutoksen mahdollistaman muu-

tostyön yhteydessä rakennuksen energiatehokkuutta tulee parantaa ajantasaisen normiohjauksen mukaan, mikä muutoksen toteutuessa tulee vähentämään rakennuksen käytönaikaisia hiilidioksidipäästöjä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen

Annetuilla meluntorjuntaa koskevilla kaavamääräyksillä luodaan edellytykset terveellisyyden ja viihtyisyyden vaatimusten täyttymiselle.

Elinkeino-, työllisyys- ja talousvaikutukset

Kaavamuutos mahdollistaa tontin laskennallisen mahdollisen työpaikkamäärän vähenemisen noin 110 työpaikalla. Pitkällä aikavälillä ratkaisu mahdollistaa kuitenkin asuntojen muuttamisen takaisin toimitiloiksi tarvittaessa.

Lähialueella on vireillä olevia ja lainvoimaisia mutta toteuttamattomia asemakaavoja kuten Autotalo ja Marian kampus, joiden toteutuessa Kampin alueen toimitilakerrosala kasvaisi nykyisestä merkittävästi. Siten Hietaniemenkatu 2 asemakaavan muutoksen mahdollistama työpaikkamäärän väheneminen ei ole merkittävä Helsingin keskusta-alueen laajemmassa kehityskuvassa.

Yritysvaikutukset

Kaavamuutoksen myötä Laulu-Miesten talossa on tarkoitus ryhtyä korjaus- ja muutostyöhön, jossa rakennuksen toimitilat muutetaan asunnoksi. Kiinteistön omistavat yritykset ja yhdistykset hyötyvät siten kaavamuutoksen tuomasta joustavammasta käyttötarkoituksesta ja sen tuomista kehittämismahdollisuuksista. Asuntomuutoksen myötä rakennuksessa nykyisin toimivat yritykset eivät kuitenkaan pysty jatkamaan toimintaansa nykyisissä tiloissaan.

Rakennus on kuitenkin nykyisellään vajaakäytöllä ja korjauksen tarpeessa, ja yritysten näkökulmasta uudet ja modernisoidut toimitilat ovat halutumpia. Laajan peruskorjauksen yhteydessä rakennuksen tiloja ei lähtökohtaisesti pysty käyttämään, ja rakennuksessa toimivat yritykset joutuisivat joka tapauksessa hakeutumaan uusiin tiloihin. Siten kaavamuutos ei suoranaisesti heikennä siinä toimivien yritysten toimintaedellytyksiä verrattuna tilanteeseen, jossa korjaustyöhön ryhdyttäisiin voimassa olevan kaavan puitteissa.

Toteutus

Kaavaratkaisun toteuttaminen on mahdollista kaavan tultua voimaan.

Suunnittelun lähtökohdat

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017).

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia valtakunnallisia tavoitteita:

- luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle
- luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
- ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja

Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa Asemakaavan kuvaus.

Alueella voimassa olevat kaavat

Yleiskaavataso

Helsingin yleiskaava 2016 (tullut voimaan 5.12.2018):

Tontti sijoittuu Helsingin yleiskaavassa 2016 kantakaupunkialueelle C2, liike- ja palvelukeskusta-alueen C1 välittömään läheisyyteen. C2-alue on keskusta-alue, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava kantakaupungille ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen sekä liike- ja toimitilojen riittävä määrä. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla.

Yleiskaavassa tontin välittömään läheisyyteen on merkitty rautatielinjaus. Tontin eteläpuolelle on merkitty ohjeelliset linjaukset baanaverkon osuudelle ja pääkadun maanalaiselle tai katetulle osuudelle. Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan (2016) mukainen.

Kuva: Ote Helsingin yleiskaavasta 2016

Helsingin maanalainen yleiskaava nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021):

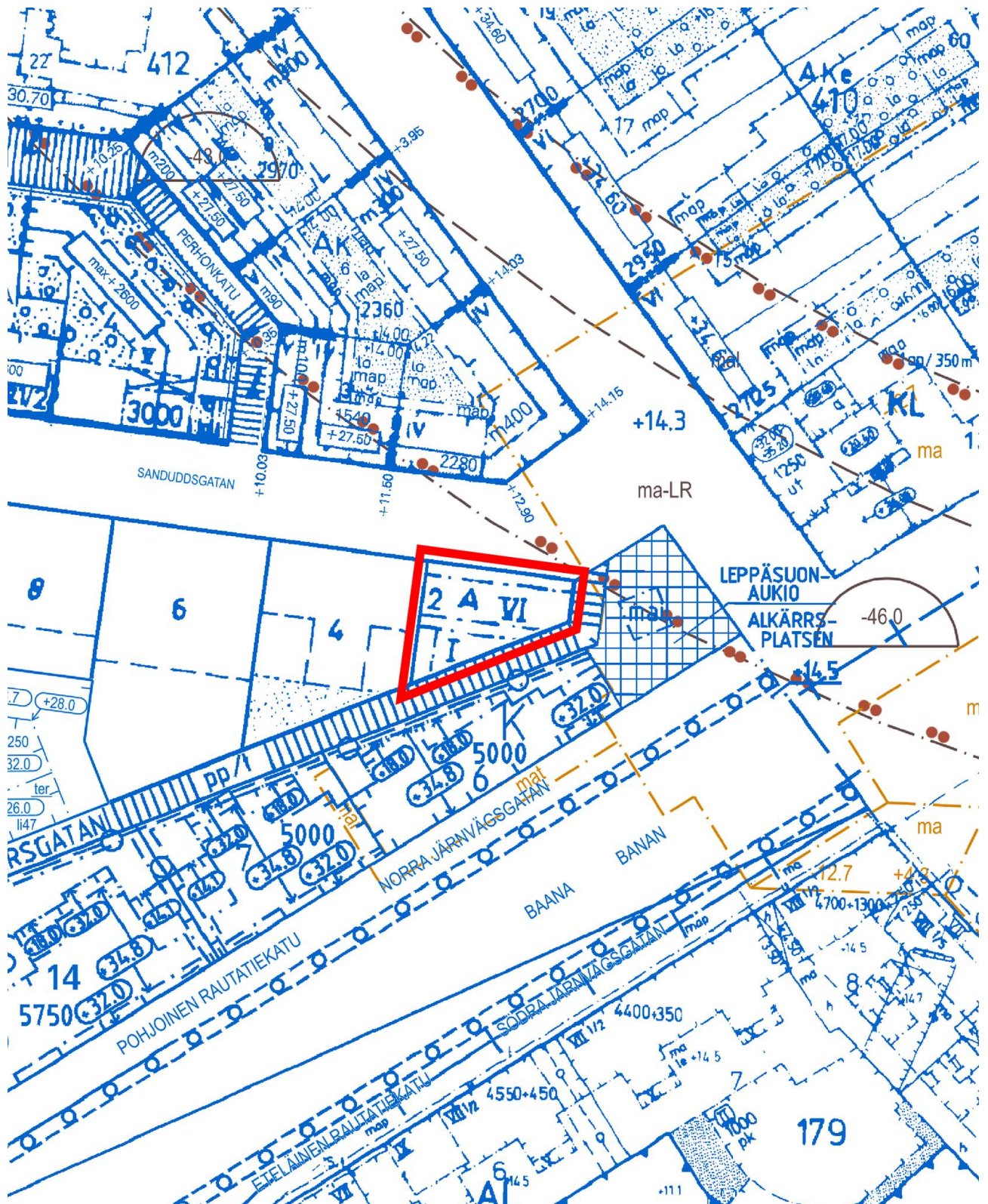
Helsingin maanalaisen yleiskaavan mukaan suunnittelualue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta. Suunnittelualueen välittömään läheisyyteen on merkitty suunnitellun liikennetunnelin tilavaraus. Suunnitellun liikennetunnelin toteuttamisedellytykset tulee turvata. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Asemakaavataso

Alueella voimassa olevat asemakaavat:

2573 (28.11.1946)

Voimassa olevassa asemakaavassa määrätään, että tontille saadaan sijoittaa ainoastaan liike- ja kerhohuoneistoja sekä asuinhuoneistoja kiinteistön hoito- henkilökuntaa varten. Tontille on määrätty rakennusalat enintään kuusikerroksista ja enintään yksikerroksista rakennusta varten. Rakennuksen ullakon sisustaminen on sallittu rajatulta alueelta. Kattolistoille on määrätty korkeimmat sallitut korkeusasemat +34.0 ja +18.35 0-tasosta luettuna. Tontin rakennusoikeutta ei ole rajoitettu muulla tapaa.

Kuva: Ote voimassa olevista asemakaavoista

Maanomistus

Suunnittelualueen käsittävä tontti on kokonaisuudessaan yksityisessä maanomistuksessa.

Aluetta koskevat muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelualueella on vireillä asemakaavan muutos nro 12874 Kampin alueita ja Leppäsuon kortteli 411. Kaupunkiympäristölautakunta on 23.4.2024 esittänyt tarkistetun asemakaavan muutosehdotuksen hyväksymistä kaupunginhallitukselle. Tämän asemankaavan muutoksen on tarkoitus korvata asemakaavan muutos nro 12874 korttelin 411 tontin 2 osalta.

Alueella on voimassa rakennuskielto:

12924 (§ 53.2 Kiellon pidentäminen asemakaavan laatimista tai muuttamista varten)

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan tai haltijan hakemuksesta vuonna 2024.

Kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijoiden kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Viranomaisyhteistyö

Valmistelu on tehty yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen kanssa. Valmistelun aikana on tehty yhteistyötä lisäksi seuraavien viranomais-tahojen kanssa:

- Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/Kaupunginmuseo
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala/Pelastuslaitos

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) -aineiston esilläolo

Osallisille on ilmoitettu kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat sekä lehdessä (Töölöläinen) kaavoituksen vireilletulosta ja aineiston nähtävilläolosta 16.12.2024–17.1.2025 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat
- Kaupunkiympäristön asiakaspalvelussa.

Lisäksi järjestettiin:

- Suunnittelija tavattavissa-päivystys 9.1.2025

OAS-aineistoa koskevat mielipiteet ja kannanotot

Kirjallisia mielipiteitä saapui 2 kpl.

Osallisten mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluai-
neistosta kohdistuivat lintujen pesäpaikkojen suojelemiseen rakennuksen kor-
jaustyön yhteydessä. Lisäksi kiinteistön omistaja ja kaavamuutoksen hakija jätti
kirjallisen mielipiteen koskien kaupungin tavoitteita toimitilakäyttöön osoitettavan
rakennusoikeuden vähimmäismäärästä asemakaavassa ja sen vaikutuksista
muutos- ja korjaustyön taloudelliseen toteutettavuuteen.

Lintujen pesäpaikkoja koskeva mielipide on huomioitu muistuttamalla kiinteistön omistajaa velvollisuuksistaan lintujen pesäpaikkojen suhteen korjaustyön yhteydessä. Mielipide toimitilakäyttöön osoitettavan rakennusalan määrästä on huomioitu neuvottelemalla kaavamuutoksen tavoitteista uudestaan hakijan kanssa, ja uudelleenarvioimalla rakennusoikeuden tarkoituksenmukainen käyttö. Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kannanottoja saatiin seuraavilta viranomais- ja asiantuntijatahoilta:

- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala/Pelastuslaitos
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/Kaupunginmuseo
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Laulu-Miesten talon suojeluarvoihin ja -tarpeeseen, tontin yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen sekä rakennuksen pelastus- ja paloturvallisuusratkaisuihin.

Kannanotot on huomioitu tarkistamalla kaavaratkaisuja ja täydentämällä valmisteluaineistoa yhteistyössä kaavamuutoksen hakijan ja kannanottoja antaneiden viranomaisten kanssa. Myöhempien suunnitteluvaiheiden ratkaisuja koskevat huomautukset, jotka eivät edellytä erityistä asemakaavataso tarkastelua, on annettu tiedoksi kaavamuutosta hakeneelle kiinteistön omistajalle. Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (AKL/MRL 65 §)

Kaavaehdotus on julkisesti nähtävillä (AKL/MRL 65 §) 26.5.2025–26.6.2025. Kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon pituus on 32 päivää.

Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot seuraavilta tahoilta:

- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/Kaupunginmuseo
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala/Pelastuslaitos
- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)

****Tätä selostusta täydennetään kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon jälkeen.****

Liitteet

1. Seurantalomake
2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
3. Kuvat, kartat ja aineistot
 - Sijaintikartta
 - Ilmakuva
 - Asemakaavakartta (A4-koossa)
 - Ote ajantasa-asemakaavasta
 - Liikennemeluselvitys
 - Suojelukohteet
 - Akustinen selvitys
 - Akustinen lausunto
 - Paloturvallisuussuunnitelma
 - Rakennushistoriallinen selvitys
4. Viitesuunnitelma

Luettelo muusta suunnitelmaa koskevasta materiaalista

- Vuorovaikutusraportti

Yhteyshenkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Jens Regårdh, arkkitehti, asemakaavoitus
Sinikka Lahti, tiimipäällikkö, asemakaavoitus
Santeri Nuotio, arkkitehti, asemakaavoitus
Joonas Arponen, suunnitteluavustaja, kaavakartan ja aineistojen laatiminen
Elina Rundell, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu
Ville Mäntyniemi, projektipäällikkö, teknistaloudelliset asiat
Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu
Oula Rahkonen, maisema-arkkitehti, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Elina Luukkonen, erityisasiantuntija, maankäytön yleissuunnittelu
Kirsi Federley, johtava tonttiasiamies, maaomaisuuden kehittäminen ja tontit

Muut viranomaiset ja asiantuntijat

Mikko Lindqvist, rakennustutkija

Hakijataho

Laulu-Miesten Kiinteistö Oy

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Helsinki	Täyttämispvm	29.4.2025
Kaavan nimi	Hietaniemenkatu 2		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	22.11.2024
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	12976
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,0478	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	0,0478
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,0478

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0478	100,00	3000	6,28	0,0478	3000
A yhteensä	0,0478	100,0	3000	6,28	0,0478	3000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

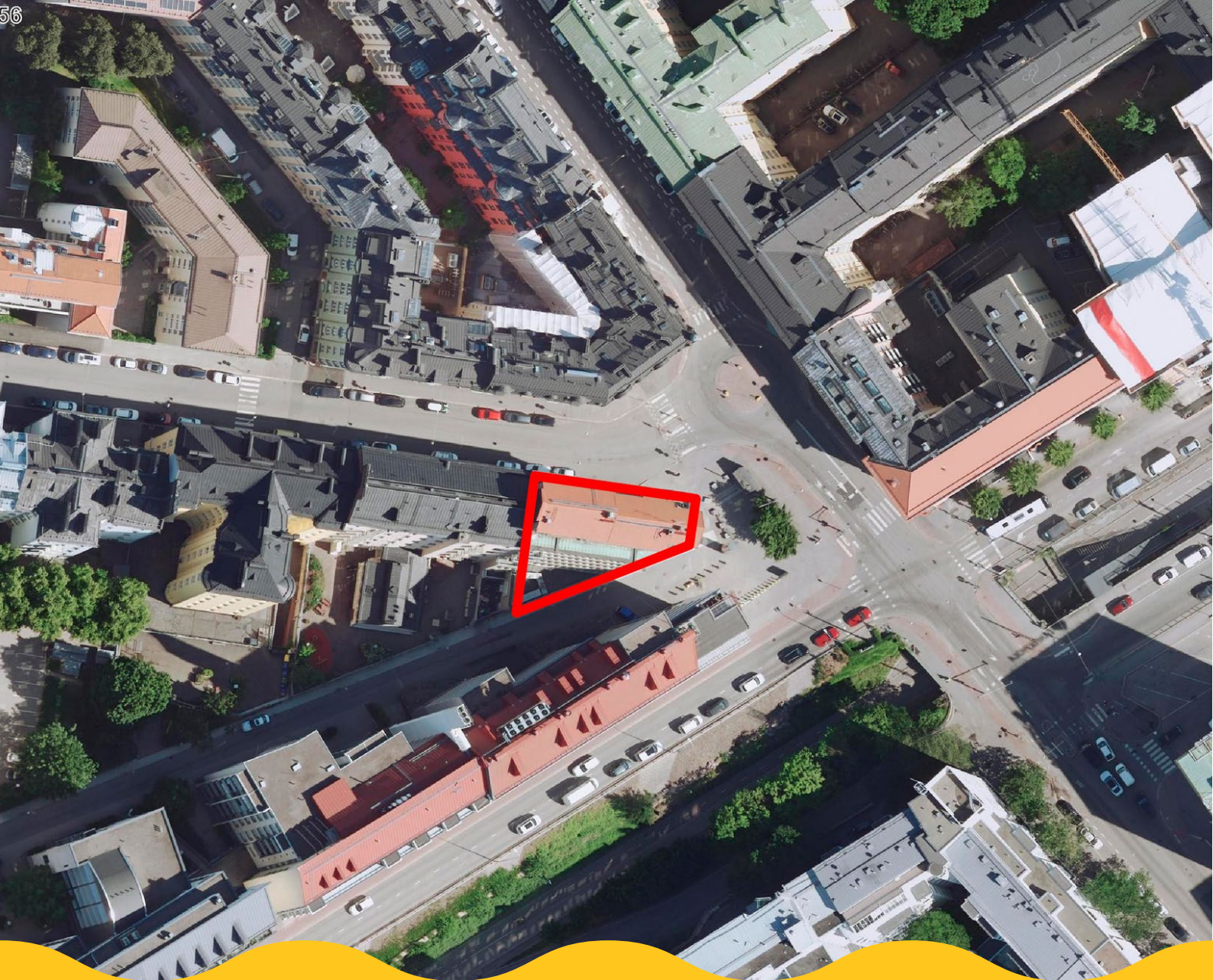
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	1	2700	1	2700

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0478	100,00	3000	6,28	0,0478	3000
A yhteensä	0,0478	100,0	3000	6,28	0,0478	3000
ALP	0,0478	100,0	3000	6,28	0,0478	3000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	1	2700	1	2700
Asemakaava	1	2700	1	2700

**Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Asemakaavan muutos**

Hietaniemenkatu 2

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus

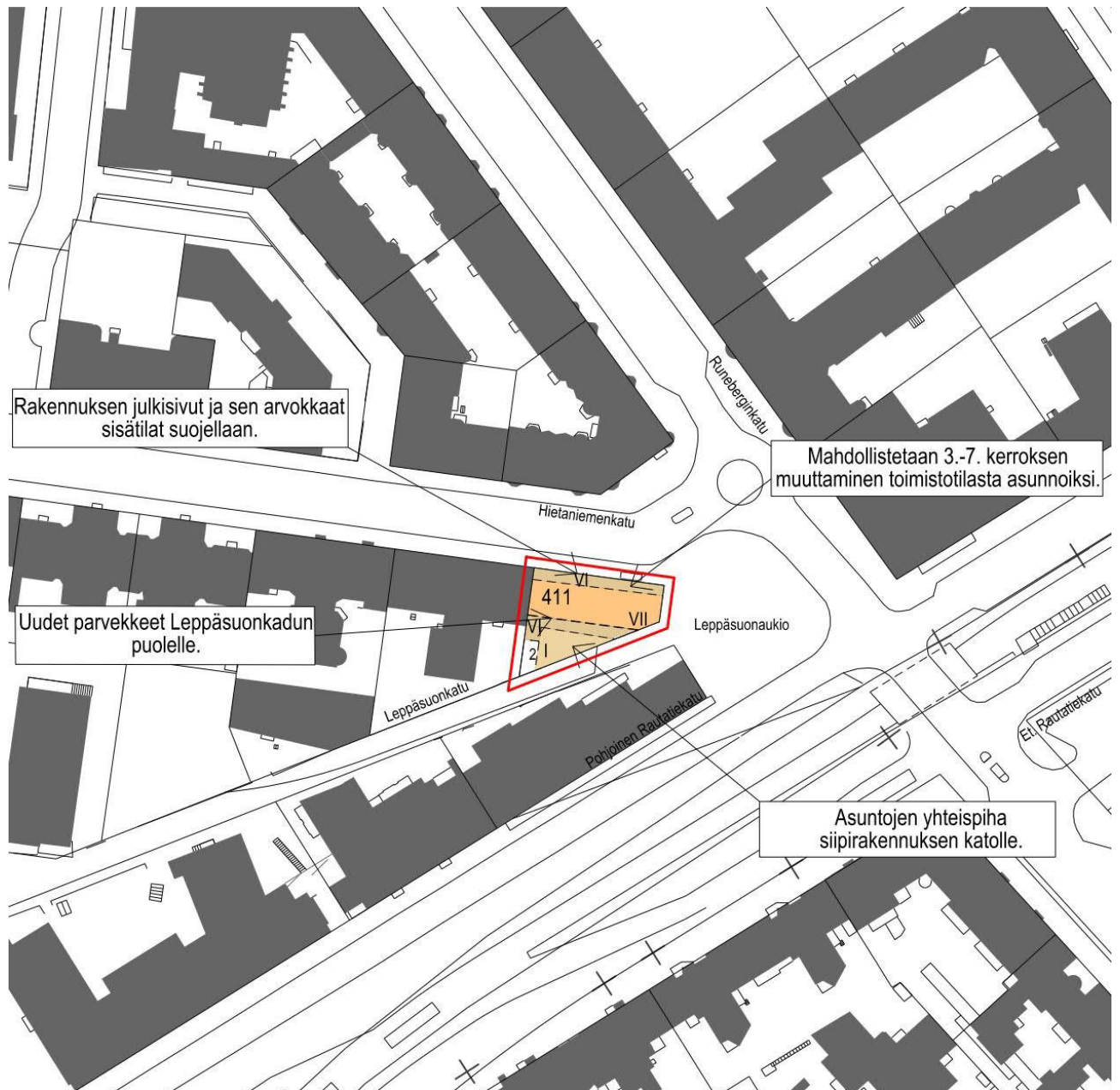
Projektinnumero 0000034
Diaarinumero HEL 2024-006859
ProjectWise-numero 5164_4

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>. Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelma-vahti-palvelun avulla (<https://www.hel.fi/suunnitelmavahti>) sekä sosiaalisen median kanavissa (facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto ja twitter.com/helsinkikymp).

OAS-numero: 1733-00/24

Päiväys: 22.11.2024

Kaavaprojektin lähtökohdista keskustellaan 9.1.2025. Tarkemmat tiedot löytyvät kohdasta Osallistuminen ja aineistot.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Osoitteessa Hietaniemenkatu 2 (Etu-Töölön korttelin 411 tontti 2) sijaitsevaan Laulu-Miesten taloon suunnitellaan osittaista käyttötarkoituksen muutosta, jossa rakennuksen 3.-7. kerros muutetaan toimistotiloista asunnoiksi.

Alue sijaitsee Etu-Töölön kaupunginosassa osoitteessa Hietaniemenkatu 2.

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa Laulu-Miesten talon osittainen muuttaminen asuinkäyttöön ja rakennuksen suojeleminen sen rakennustaiteellisten, kulttuurihistoriallisten ja kaupunkikuvallisten arvojen säilyttämiseksi.

Osallistuminen ja aineistot

Suunnittelija tavattavissa-päivystys

Suunnittelija tavattavissa-päivystys järjestetään 9.1.2025 klo 16-18 Töölön kirjastossa, Topeliuksenkatu 6.

Tarkemmat tiedot tilaisuudesta löytyvät verkosta osoitteesta <https://www.hel.fi/asukastilaisuudet>.

Valmisteluaineisto on nähtävillä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavan valmisteluaineistoon (viite-suunnitelma) voi tutustua 16.12.2024–17.1.2025 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat

Aineistosta voi esittää mielipiteitä

Mielipiteet aineistosta pyydetään esittämään viimeistään 17.1.2025.

Kirjalliset mielipiteet tulee esittää

- sähköpostitse osoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi tai
- postitse osoitteeseen Helsingin kaupunki, Kirjaamo, PL 10, 00099
HELSINGIN KAUPUNKI, (käyntiosoite: Kaupungintalo,
Pohjoisesplanadi 11–13, puhelinnumero: 09 310 13700).

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa <https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/asiakaspalvelu>. Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8. Tarkistathan asiakaspalvelupisteen aukiolon. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset

- seurat ja yhdistykset
 - o Helsingin Yrittäjät ry
 - o Helsingin seudun pyöräilijät ry
 - o Töölö-seura ry
 - o Töölön kaupunginosat - Töölö ry
 - o Eteläiset kaupunginosat ry - Södra Stadsdelarna rf
- viranomais- ja asiantuntijatahot
 - o Helen Oy
 - o Helen Sähköverkko Oy
 - o Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
 - o Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
 - o kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/Kaupunginmuseo
 - o sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala/Pelastuslaitos
- kaupunkiympäristön toimiala.

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa seuraaviin:

- vaikutukset kaupunkikuvaan
- vaikutukset kulttuuriperintöön
- vaikutukset ihmisten elinoloihin
- vaikutukset liikenteeseen
- yritysvaikutukset

Valmistelun yhteydessä laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Kaavamutoksen lähtötietoina ja vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään seuraavia selvityksiä ja suunnitelmia:

Hankekohtainen esiselvitys käyttötarkoituksen muutoksen arviointia varten (Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimiala, 2023)
 Rakennushistoriaselvitys (Ark-byroo Oy, 2024)
 Viitesuunnitelma (Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy, 2024)
 Helsingin keskustavisio (Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimiala, 2021)

Suunnittelun taustatietoa

Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan tai haltijan hakemuksesta.

Kaupunki valmistelee asemakaavan muutoksen perusteella mahdollisesti kyseeseen tulevan maankäyttösopimuksen tontinomistajan ja/tai hakijan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Alueella on voimassa asemakaava tai asemakaavat 2573 (28.11.1946).

Voimassa olevassa asemakaavassa määrätään, että tontille saadaan sijoittaa ainoastaan liike- ja kerhohuoneistoja sekä asuinhuoneistoja kiinteistön hoito-henkilökuntaa varten. Tontille on määrätty rakennusalat enintään kuusikerrok-sista ja enintään yksikerroksista rakennusta varten. Rakennuksen ullakon sisus-taminen on sallittu rajatulta alueelta. Kattolistoille on määrätty korkeimmat salli-tut korkeusasemat +34.0 ja +18.35 0-tasosta luettuna. Tontin rakennusoikeutta ei ole rajoitettu muulla tapaa.

Alueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2016 (tullut voimaan 5.12.2018). Tontti sijoittuu Helsingin yleiskaavassa 2016 kantakaupunkialueelle C2, liike- ja palvelukeskusta-alueen C1 välittömään läheisyyteen. C2-alue on keskusta-alue, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten pal-velujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautu-vat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava kantakaupungille ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen sekä liike- ja toimitilojen riittävä määrä. Käyttötarkoituksen muutosten yhtey-dessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Aluetta kehitetään kestävien kulku-muotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla.

Yleiskaavassa tontin välittömään läheisyyteen on merkitty rautatielinjaus. Tontin eteläpuolelle on merkitty ohjeelliset linjaukset baanaverkon osuudelle ja pääka-dun maanalaiselle tai katetulle osuudelle.

Suunnittelualue sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriym-päristön viereen. Viereiset korttelit kuuluvat Museoviraston RKY 2009-kohde-luetteluun Etu-Töölön kaupunginosa.

Suunnittelualue sijaitsee Etu-Töölön eteläosassa ja käsittää Hietaniemenkadun, Leppäsuonkadun ja Leppäsuonaukion väliin kiilautuvan, kolmionmuotoisen ton-tin. Leppäsuonaukiota pohjoisessa ja idässä ympäröivät rakennukset kuuluvat Etu-Töölön kaupunginosan RKY-alueeseen, ja edustavat yhdessä Hietaniemen-kadulla tonttiin liittyvän talorivin kanssa Etu-Töölölle tyypillistä 1900-luvun alun jugend- ja uusklassista arkkitehtuuria. Leppäsuonkadun eteläpuolella tonttia ympäröi 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa rakentunut kortteli 13414.

Kaavamutosta koskevalla tontilla sijaitsee vuonna 1949 valmistunut Laulu-Miesten talo. Rakennuksella on seitsemän maanpäällistä kerrosta ja kaksi kella-rikerrosta. Rakennuksen laajuus on 3398 br-m² ja 2858 k-m².

Laulu-miesten talo rakennettiin aikoinaan Laulu-Miehet kuoron tarpeisiin, ja ra-kennuksen kellarikerroksissa sijaitsee vielä tänä päivänä kuoron kerhotiloja ja juhlasali. Alun perin Laulu-Miesten käytössä olleessa 1. kerroksessa on vuo-desta 1986 toiminut useita eri ravintoloita. Rakennuksen 2. - 7. kerrokseen ra-kennettiin alun perin toimistotilat kiinteistön muille omistajille sekä kolme asuin-huoneistoa kiinteistön huoltohenkilökuntaa varten. Toimistotilat ovat säilyneet alkuperäisessä käytössä, mutta kaksi asuinhuoneistoa on myöhemmin muutettu toimistokäyttöön.

Arkkitehti Pekka Saareman suunnittelema ja Laulu-Miesten Kiinteistö Oy:n rakennuttama toimistorakennus edustaa sotienjälkeisen ajan toimistotalorakentamista ja jälleenrakennuskauden funktionalismia. Rakennuksen ruskeat, terastirapatut ja ilmeeltään riisutut julkisivut ovat aikakaudelleen tyypilliset ja ovat pieniä muutoksia lukuun ottamatta säilyneet alkuperäisinä. Rakennuksen sisätiloista Laulu-Miesten kerhotilat ja juhlasali ovat pitkälti säilyneet alkuperäisinä, ja rakennuksen merkittävimmät rakennustaiteelliset arvot liittyvät kyseisiin tiloihin. Lisäksi rakennuksella on kulttuurihistoriallista arvoa siinä katkeamattomana jatkuneen kuoro toiminnan myötä.

Suunnittelijoiden yhteystiedot

Maankäyttö

Jens Regårdh (jens.regardh@hel.fi)
arkkitehti, asemakaavoitus, p. 0931056017

Liikenne

Elina Rundell (elina.rundell@hel.fi)
liikenneinsinööri, p. 0931052955

Teknistaloudelliset asiat

Ville Mäntyniemi (ville.mantyniemi@hel.fi)
projektipäällikkö, p. 0931052614

Rakennussuojelu

Sakari Mentu (sakari.mentu@hel.fi)
arkkitehti, p. 0931037217

Julkiset ulkotilat, maisema

Oula Rahkonen (oula.rahkonen@hel.fi)
maisema-arkkitehti, p. 0931027273

Helsingissä 22.11.2024

Sinikka Lahti, tiimipäällikkö

Kantakaupunkitiimi

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2024 tontin omistajan tai haltijan hakemuksesta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

OAS-vaiheen aineisto on nähtävillä 16.12.2024–17.1.2025. Esittely- ja keskustelutilaisuus 9.1.2025. Nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat sekä lehdessä (Helsingin Sanomat, Helsingin Uutiset, Töölöläinen, Rakennushankkeet-uutispalvelu, Kamppi-Eira).

Nähtävillä olevasta aineistosta on mahdollisuus esittää mielipiteitä.

Ehdotus

Kun suunnittelu etenee, valmistellaan kaavaehdotus. Kaavaehdotuksen julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla www.hel.fi/kaavakuulutukset. Kaavaehdotuksesta on mahdollisuus tehdä muistutus. Viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaehdotuksesta.

Kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Muistutukset, lausunnot ja tarkistettu kaavaehdotus käsitellään kaupunkiympäristölautakunnassa arviolta kesällä 2025. Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksestä lähetetään tieto niille, jotka ovat muistutuksen yhteydessä ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa.

Hyväksyminen

Kaupunkiympäristölautakunnan esittämä tarkistettu kaavaehdotus käsitellään kaupunginhallituksessa, jonka jälkeen kaava etenee kaupunginvaltuustoon.

Kaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana.

Muutoksenhaku ja voimaantulo

Hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus**

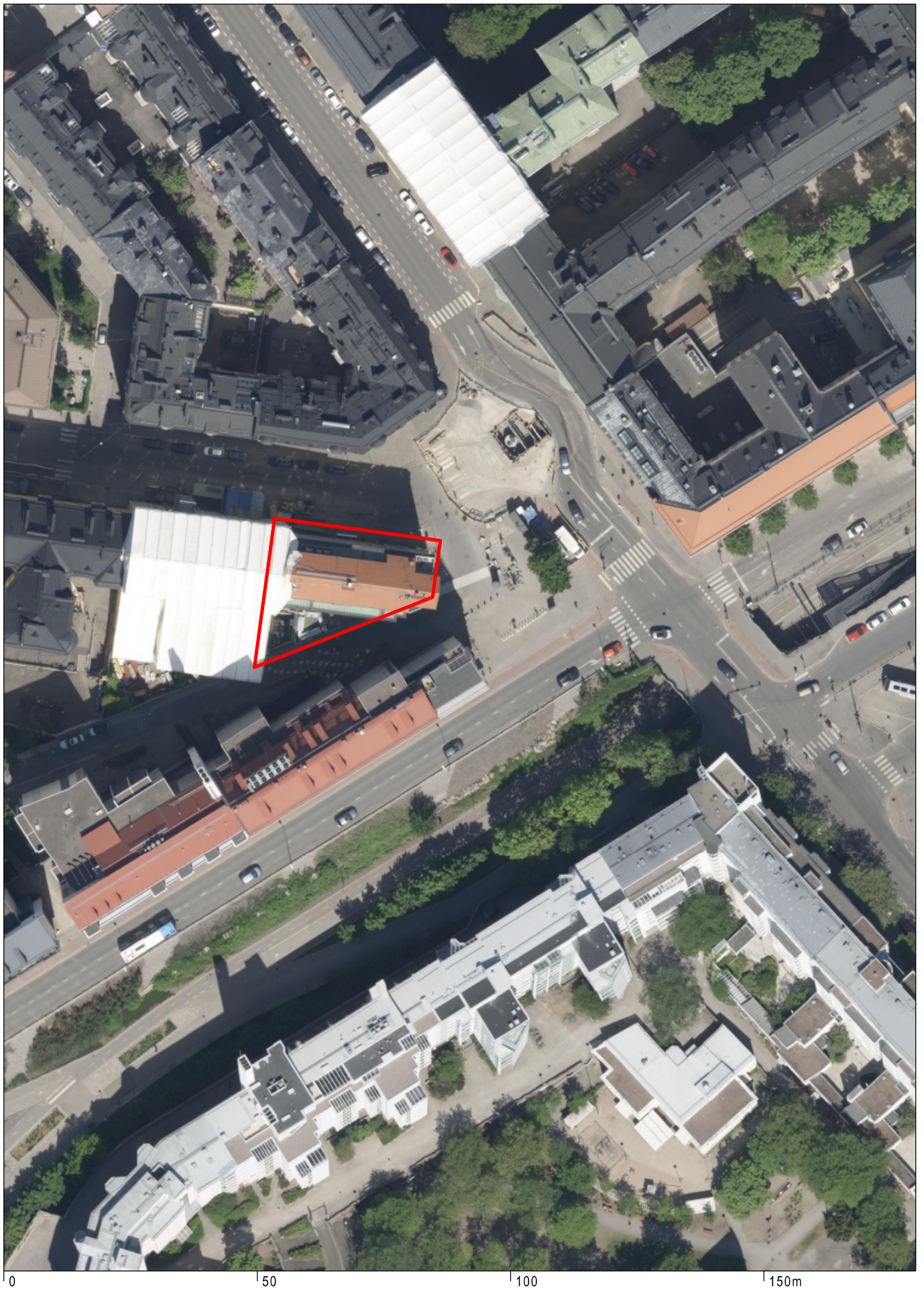
Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58212
00099 Helsingin kaupunki

www.hel.fi

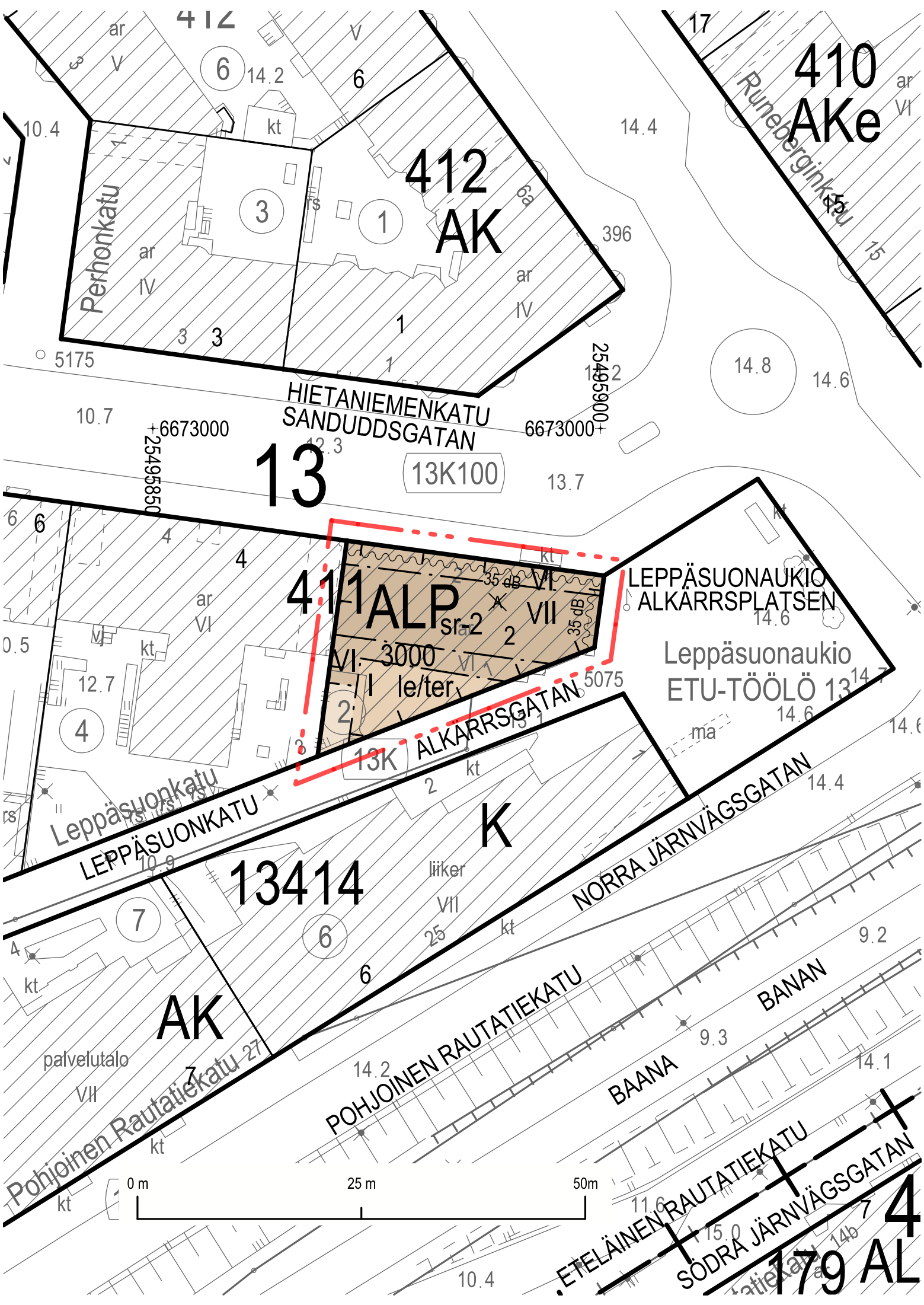
Sijaintikartta
Hietaniemenkatu 2

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Ilmakuva
Hietaniemenkatu 2

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

13

412
AK

410
AKe

411
ALP

LEPPÄSUONAUKIO
ALKARRSPLOTSEN

Leppäsuonaukio
ETU-TÖÖLÖ 13

13414

AK

K

4

179
AL

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

Asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialue.

2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

411

Korttelin numero.

2

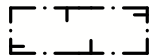
Ohjeellisen tontin numero.

3000

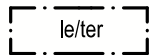
Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

VII

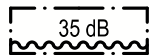
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

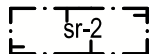
Rakennusala.

Asukkaiden leikki- ja oleskelualueeksi varattu kattoterassi.

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jolla rakennuksen julkisivun kokonaisääneneristävyyden liikennemelua vastaan tulee olla vähintään luvun osoittama desibelimäärä.

Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja ja vesikattoa sekä sen julkisia sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa.

RAKENNUSOIKEUS JA TILOJEN KÄYTTÖ

Asuinhuoneistoja saa rakentaa ainoastaan rakennuksen toisesta kerroksesta alkaen ylöspäin. Rakennuksen toisessa kerroksessa asunnot eivät saa avautua asukkaiden leikki- ja oleskelualueeksi varatulle kattoterassille.

Asukkaiden käyttöön tulee rakentaa riittävien varasto- ja huoltotilojen lisäksi vähintään seuraavat asumisen aputilat: talopesula, kuivaustila, talosauna ja vapaa-ajan tila.

Talosauna ja vapaa-ajan tila tulee rakentaa asukkaiden leikki- ja oleskelualueeksi varatun kattoterassin yhteyteen.

Rakennuksen maantaso- ja kellarikerrosten liike- ja palvelutilojen yhteyteen on rakennettava rasvanerottelu- ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla rasvahormilla varustetut tilat.

Rakennukseen saa rakentaa enintään kaksi kellarikerrosta.

Asuntojen huoneistoalasta vähintään 50 % tulee toteuttaa asuntoina, joissa on keittiön/keittotilan lisäksi kolme asuinhuonetta tai enemmän.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

sr-2-merkinnällä osoitetun rakennuksen suojeltavia sisätiloja ovat alkuperäiset kerho- ja ravintolatilojen pinnat ja rakenteet sekä pääporrashuone.

Uusien parvekkeiden tulee ilmeeltään ja materiaaleiltaan noudattaa rakennuksen alkuperäisten parvekkeiden toteutusta.

Parvekkeita

- saa sijoittaa ainoastaan Leppäsuonkadun puoleiselle julkisivulle.
- ei saa lasittaa, rajata seinäkkeillä tai kattaa.
- ei saa kannattaa maasta tai ripustaa vetotangoin.

YMPÄRISTÖTEKNIikka

Leikkiin ja oleskeluun tarkoitetut piha-alueet tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata melulta siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvo päivällä ja yöllä.

Julkisivuilla, joille ei ole merkitty kaavakarttaan äänitasoerovaatimusta, julkisivun ääneneristävyys tulee mitoittaa siten, että saavutetaan käyttötarkoitusta vastaavat melutason ohjearvot sisällä.

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Autopaikkojen määrät ovat:

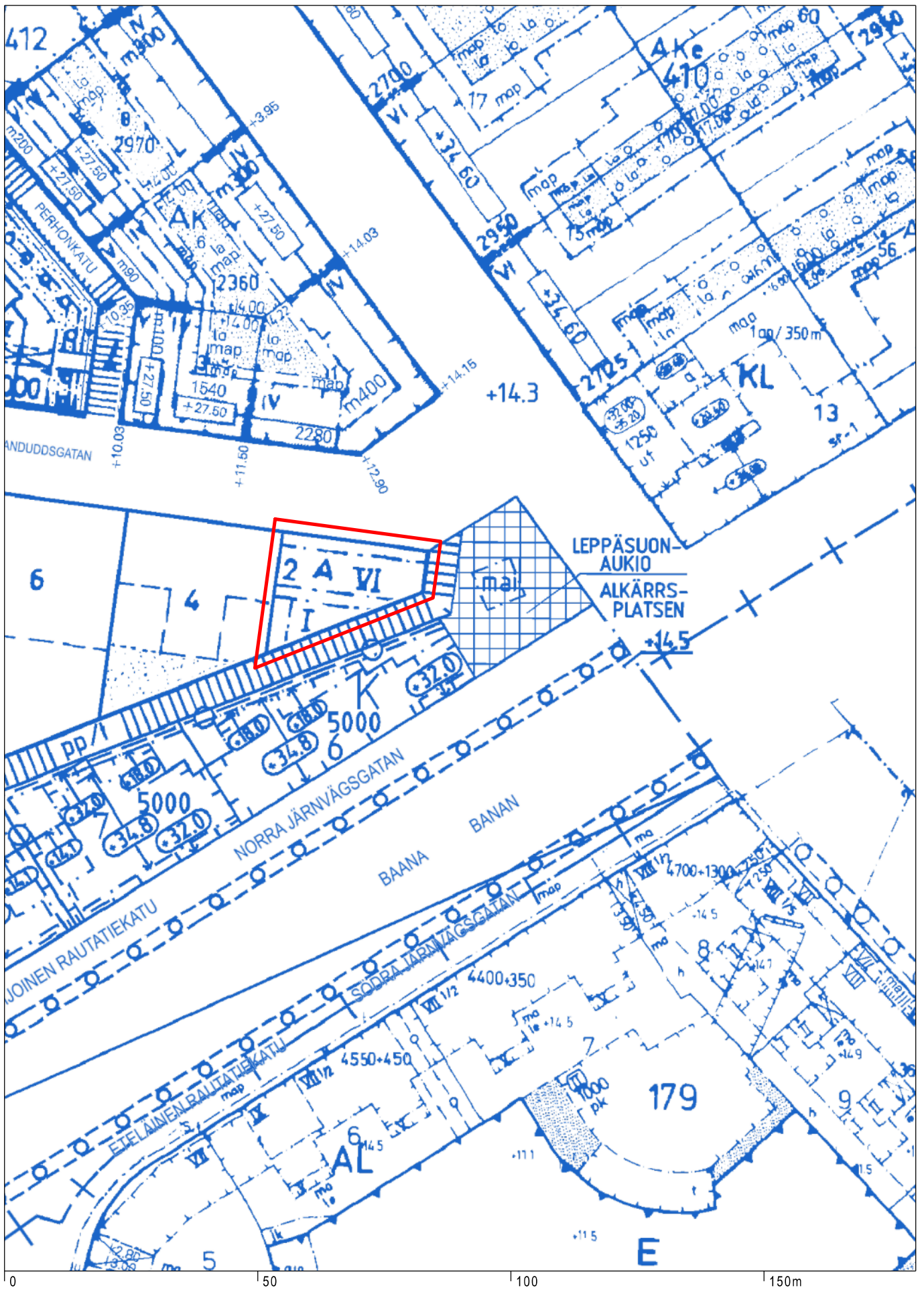
- asunnot vähintään 1 ap/150 k-m²
- toimistot enintään 1 ap/250 k-m²
- liiketilat enintään 1 ap/150 k-m²

Autopaikat tulee sijoittaa lähialueen maanalaiseen pysäköintilaitokseen.

Pyöräpaikkojen määrät ovat:

- asunnot vähintään 1 pp/30 k-m²
- toimistot vähintään 1 pp/50 k-m²
- liiketilat vähintään 1 pp/3 työntekijää

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

Ote ajantasa-asemakaavasta
Hietaniemenkatu 2

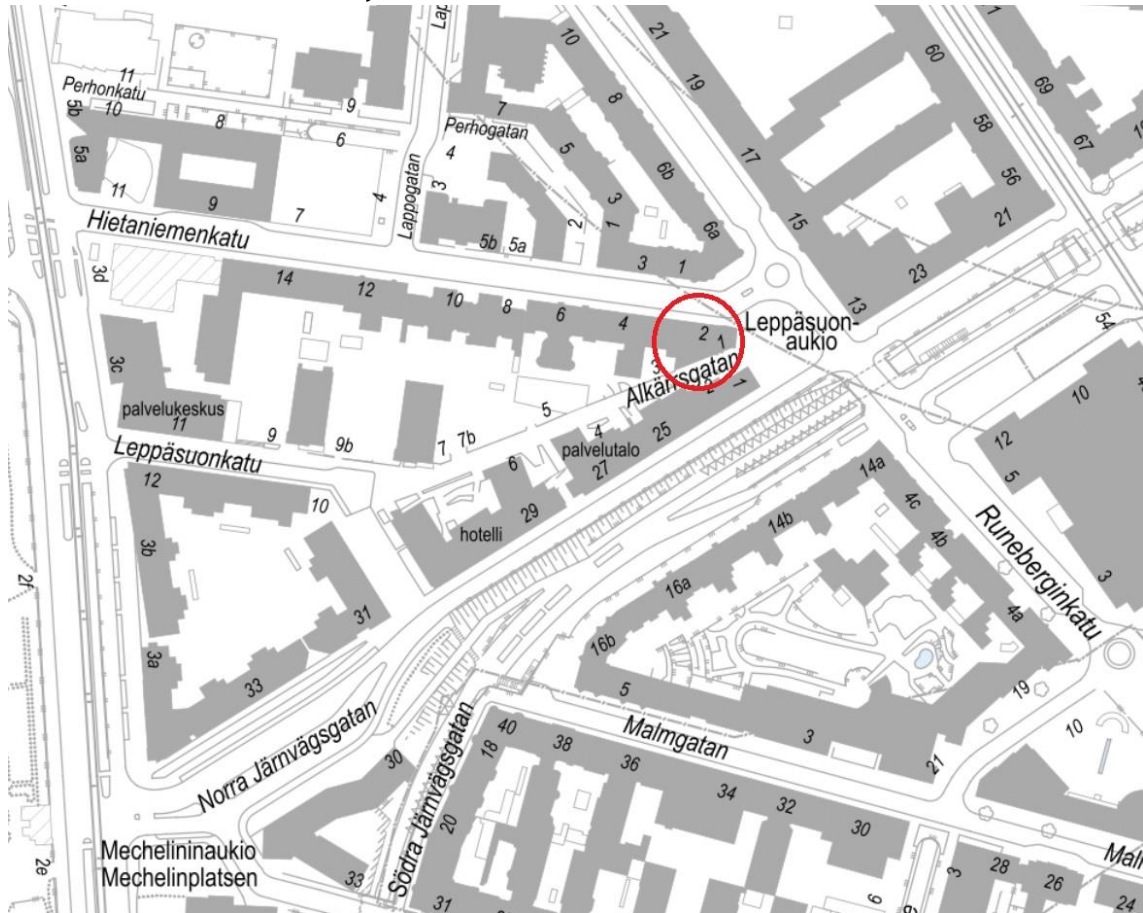
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

TILAAJA: Kopiosto ry
Petri Kauste
040 731 04 99
petri.kauste@kopiosto.fi

TEKIJÄT: Ville Kontinen | DI, FISE T akustiikka
029 0059 556 | ville.kontinen@sitowise.com
Tuomas Pärnänen | DI, FISE PV akustiikka
020 7118 596 | tuomas.parnanen@sitowise.com

Meluselvitys

Laulu-Miesten talo, Helsinki

Dokumentti luotu 19.12.2024

MUUTOSLUETTELO

Revisio	Päiväys	Muutokset
-	-	-

Tiivistelmä

Tässä lausunnossa on tutkittu, millaisin meluntorjuntatoimenpitein tontille suunniteltavat rakennukset voidaan toteuttaa. Kohteen ulkovaipan ja ulkoleskelualueiden meluntorjunnan tarpeen määrää tieliikenne.

Pohjois- ja itäjulkisivujen äänitasoerovaatimus on mallinnuksen mukaan 34 dB. Eteläjulkisivun äänitasoerovaatimus on 30 dB.

Luvussa 6 esitetyillä toimenpiteillä täytetään luvussa 2.1 esitetyt melun ohjearvot suunnitelluilla oleskelualueilla, terasseilla sekä parvekkeilla.

Sisällys

TIIVISTELMÄ.....	2
SISÄLLYS	2
1. TAUSTATIEDOT.....	3
1.1 Rakennuskohde.....	3
1.2 Selvityksen tarkoitus.....	3
2. VAATIMUKSET JA OHJEARVOT	3
2.1 Valtioneuvoston päätös 993/1992	3
2.2 Asetus rakennuksen ääniympäristöstä 796/2017.....	3
3. LÄHTÖTIEDOT	4
3.1 Tieliikenne	4
3.2 Muut liikennemuodot	5
4. LASKENTAMENETELMÄ	5
5. LASKENNAN TULOKSET.....	6
5.1 Äänitasot rakennuksen julkisivuilla	6
5.2 Äänitasot asuntojen parvekkeilla ja terasseilla	6
6. ALUEEN MELUNTORJUNTATOIMENPITEET	7
6.1 Rakennuksen ulkovaipan ääneneristys.....	7
6.2 Parvekkeiden ja terrassien suojaus melulta	8
7. EPÄVARMUUSTARKASTELU.....	8
LIITTEET	8

1. Taustatiedot

1.1 Rakennuskohde

Laulu-Miesten Kiinteistö Oy
Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki

1.2 Selvityksen tarkoitus

Petri Kauste (Kopioisto ry) on tilannut meluselvityksen kohteeseen Laulu-Miesten talo, Hietaniemenkatu 2, 00100 Helsinki. Kohde on rakennushistoriaselvityksen (13.3.2024, Ark-Byroo Oy) mukaan vuonna 1949 valmistunut betonirunkoinen liike-, toimisto- ja asuintiloja sisältävä kerrostalo. Kohteeseen on suunnitteilla asemakaavan muutos, jonka seurauksena toimistotilat muutetaan asunnoksi (2. tai 3. kerroksesta ylöspäin).

Tämän selvityksen tarkoituksena on tutkia, millaisin toimenpitein kortteliin suunniteltava rakennus voidaan toteuttaa liikennemelun kannalta. Lausunto on tehty Helsingin kaupungin maankäytön yleissuunnittelun ohjeen "Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun" (9.9.2019) mukaisesti.

2. Vaatimukset ja ohjearvot

2.1 Valtioneuvoston päätös 993/1992

Rakennuksen ja oleskelualueiden meluntorjunta on toteutettava niin, että valtioneuvoston päätöksessä nro 993/1992, esitetyt melutason ohjearvot täyttyvät. Päätöksen mukaan rakennuksen ulkopuolisen melulähteen aiheuttama melun keskiäänitaso $L_{A,eq}$ saa olla

- Sisällä asuin-, majoitus- ja potilashuoneissa päivällä klo 7-22 enintään 35 dB ja yöllä klo 22-7 enintään 30 dB.
- Liike- ja toimistohuoneissa päivällä klo 7-22 enintään 45 dB. Yöohjearvoa ei sovelleta liike- ja toimistohuoneisiin.
- Ulkona asumiseen käytettävillä alueilla päivällä klo 7-22 enintään 55 dB ja yöllä klo 22-7 enintään 50 dB. Uusilla alueilla yöohjearvo on 45 dB.

2.2 Asetus rakennuksen ääniympäristöstä 796/2017

Vuoden 2018 alussa voimaan tulleessa Ympäristöministeriön asetuksessa ja sen muutoksessa (796/2017 ja muutos 360/2019) on annettu vaatimukset uuden rakennuksen melun- ja värinäntorjunnalle. Rakennuksen, joka on melualueella ja jossa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita, ulkovaipan ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava siten, että ääneneristys on vähintään 30 desibeliä. Kyseisen asetuksen ohjeen mukaan rakennus sijaitsee melualueella, jos luvussa 2.1 esitetyt ulkomelun ohjearvot ylittyvät rakennuspai- kalla. Ääniympäristöasetus ohjaa lähtökohtaisesti vain rakennuslupaprosessia eikä ota kantaa maankäytön suunnitteluun. Asetuksen vaatimukset ovat tässä tapauksessa kuitenkin hyvä huomioida jo kaavoituksessa.

3. Lähtötiedot

Lausunto perustuu seuraaviin lähtötietoihin:

- Helsingin kaupungin EU-meluselvityksen 2017 3D-maastomalli
- Liikennetiedot 28.11.2024, Helsingin kaupunki, Projektipäällikkö Ville Mäntyniemi

Lähtötietojen sisältö on eritelty tarkemmin seuraavissa luvuissa.

3.1 Tieliikenne

Merkittävänä tieliikenteen äänilähteinä alueella ovat Runeberginkatu, Pohjoinen Rautatiekatu ja Eteläinen Rautatiekatu. Koska ennustetut liikennemäärät ovat suuremmat kuin nykyiset, ennustetilanne on mitoittava. Melumallinnuksessa käytetyt liikennemäärät on esitetty taulukossa 1.

Ennusteliikennemäärien pohjana on liikenne-ennustemallilla tehty vuoden 2040 ennustetilanne. Meluselvityksessä käytetyt ennusteliikennemäärät eivät suoraan edusta tiettyä ennustevuotta. Ennuste on eri ennustetilanteista ja vuosista laadittu Helsingin kaupungin asiantuntijan arvio, joka melunäkökulmasta ja ennusteiden epävarmuudet huomioon ottaen edustaa tilannetta, johon selvityksessä on meluntorjuntatarpeen kannalta katsottu tarpeelliseksi varautua.

Yöliikenteen osuus on saatu Helsingin meluselvitysohjeesta linkki: <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/ohjeet/liikennemeluselvityksen-laatimisohe.pdf>.

Teiden nopeusrajoitukset ovat vuoden 2017 Helsingin kaupungin EU-meluselvityksen mukaiset.

Taulukko 1. Tieliikennemäärätiedot. Melumallinnuksessa käytettiin ennusteen tietoja.

Väylä	KAVL nykytilanne [ajon./vrk]	KAVL ennuste [ajon./vrk]	Raskaan liikenteen osuus [%]	Yö- liikenteen osuus [%]	Nopeus- rajoitus [km/h]
Runeberginkatu (välillä Malminrinne-Eteläinen Rautatiekatu)	7 400	7 400	4 %	6	30
Runeberginkatu (välillä Eteläinen Rautatiekatu-Pohjoinen Rautatiekatu)	16 200	16 200	6 %	6	40
Runeberginkatu (välillä Pohjoinen Rautatiekatu-Arkadiankatu)	7 200	7 200	12 %	6	40
Fredrikinkatu (välillä Malminrinne-Eteläinen Rautatiekatu)	1 400	1 400	23 %	6	30
Fredrikinkatu (välillä Eteläinen Rautatiekatu-Arkadiankatu)	5 900	5 900	14 %	6	30
Eteläinen Rautatiekatu (välillä Runeberginkatu-Jaakonkatu)	8 600	9 600	8 %	6	40

Väylä	KAVL nykytilanne [ajon./vrk]	KAVL ennuste [ajon./vrk]	Raskaan liikenteen osuus [%]	Yö- liikenteen osuus [%]	Nopeus- rajoitus [km/h]
Pohjoinen Rautatiekatu (välillä Runeberginkatu- Jaakonkatu)	6 500	7 500	9 %	6	40
Pohjoinen Rautatiekatu (välillä Mechelininkatu-Ru- neberginkatu)	8 900	10 000	6 %	6	40
Hietaniemenkatu	6 600	6 600	6 %	6	40
Mechelininkatu (välillä Pohjoinen Rautatiekatu- Arkadiankatu)	31 200	36 000	3 %	12	40
Arkadiankatu (välillä Mechelininkatu-Runeber- ginkatu)	1 300	1 300	6 %	6	40
Arkadiankatu (välillä Rune- berginkatu-Fredrikinkatu)	4 100	4 100	45 %	6	40

3.2 Muut liikennemuodot

Kohde ei sijaitse lentomelualueella eikä kohteen läheisyydessä ole raitio- tai raideliikennettä. Lähimmän raitiolinjan ja kohteen välinen etäisyys on noin 150–175 metriä eikä raitioliikenteen melu siten vaikuta kohteeseen, kun huomioidaan kohteen välittömässä läheisyydessä vaikuttava tieliikenne ja sen suurempi melutaso.

4. Laskentamenetelmä

Liikenteen aiheuttamat äänitasot korttelialueella on mallinnettu melulaskentaohjelmistolla CadnaA 2023 MR 2, käyttäen tie- ja raideliikennemelun sekä teollisuusmelun pohjoismaisia laskentamalleja. CadnaA ohjelmisto laskee melukartat sille syötetyn kolmiulotteisen maastomallin perusteella. Laskennassa otetaan huomioon mm. liikenneväylien liikennemäärät, ajonopeudet, maastonmuodot, rakennusten sijainnit ja korkeudet sekä heijastukset rakenteista ja maasta niille määriteltynä absorptio-ominaisuuksien perusteella. Laskentaparametrit on esitetty taulukossa 2. Malli ei huomioi niin sanottua risteyskorjausta, eli risteysalueen aiheuttamaa äänitason kasvua, joka on suuruudeltaan noin 1–2 dB 20–40 metrin säteellä risteyksestä (Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun, 9.9.2019, Helsingin kaupungin ohje).

Taulukko 2. Melumallissa käytetyt tärkeimmät laskentaparametrit.

Laskentasäde	1500 m
Heijastusten kertaluku	2
Laskentasäde heijastuksissa (lähde – vastaanotto)	1000 m
Heijastuspinnan laskentasäde (lähde/vastaanotto – heijastava pinta)	100 m
Maaston ja teiden absorptio	0
Rakennusten ja meluesteiden absorptio	0,21
Laskentakorkeus maanpinnasta/lattiasta	2 m

5. Laskennan tulokset

Koska tulevaisuuden liikennemäärät ovat suuremmat kuin nykyiset, tulevaisuuden melutilanne ratkaisee alueen meluntorjuntatarpeen. Tästä syystä tässä lausunnossa esitetään vain ennustetilanteen melukartat.

Melumallinnuksen tulokset on esitetty liitteissä 1 ja 2. Julkisivumeluliitteissä on esitetty julkisivuun kohdistuvat suurimmat päiväajan melutasot +2 m korkeudessa lattiapinnasta kriittisimmässä kerroksessa. Parvekemeluliitteissä on esitetty parvekkeilla vallitsevat suurimmat päiväajan melutasot +2 m korkeudessa lattiapinnasta kriittisimmässä kerroksessa. Liitteet sisältävät:

- Liite 1: Julkisivuille kohdistuvat keskiäänitasot päivä- ja yöaikaan ennustetilanteessa
- Liite 2: Parvekkeilla ja terasseilla vallitsevat keskiäänitasot päiväaikaan ennustetilanteessa

5.1 Äänitasot rakennuksen julkisivuilla

Suurimmat asuinrakennuksien julkisivuille kohdistuvat keskiäänitasot ovat päivällä 67 dB ja yöllä 57 dB (liite 1 s. 1) ilman risteyskorjausta (katso luku 46.1). Liikenteestä johtuva keskiäänitaso on päiväaikaan 10 dB korkeampi kuin yöllä. Yöajan äänitasovaatimus on 5 dB päiväajan vaatimusta pienempi, joten päiväajan melutaso on tässä tapauksessa määrittävä. Asemakaavassa rakennuksen ulkovaippaa koskeva ääneneristysvaatimus $\Delta L_{A,vaad}$ annetaan rakennuksen julkisivuun kohdistuvan ja sisällä sallittavan äänitason erotuksena. Julkisivuun kohdistuvassa äänessä ei oteta huomioon julkisivusta poispäin heijastuvaa ääntä.

5.2 Äänitasot asuntojen parvekkeilla ja terasseilla

Liitteessä 2 on esitetty rakennuksen parvekkeilla ja terasseilla vallitseva päiväaikainen keskiäänitaso. Parvekkeiden äänitasot on merkitty värikkäällä pohjalla ja terassit valkoisella. Suurimmat parvekkeilla vallitsevat keskiäänitasot ovat päivällä 59 dB. Suurimmat terasseilla vallitsevat keskiäänitasot ovat päivällä 63 dB. Parvekkeiden ja terassien meluntorjunta määräytyy päiväajan melukarttojen mukaan (päiväohjearvo 55 dB).

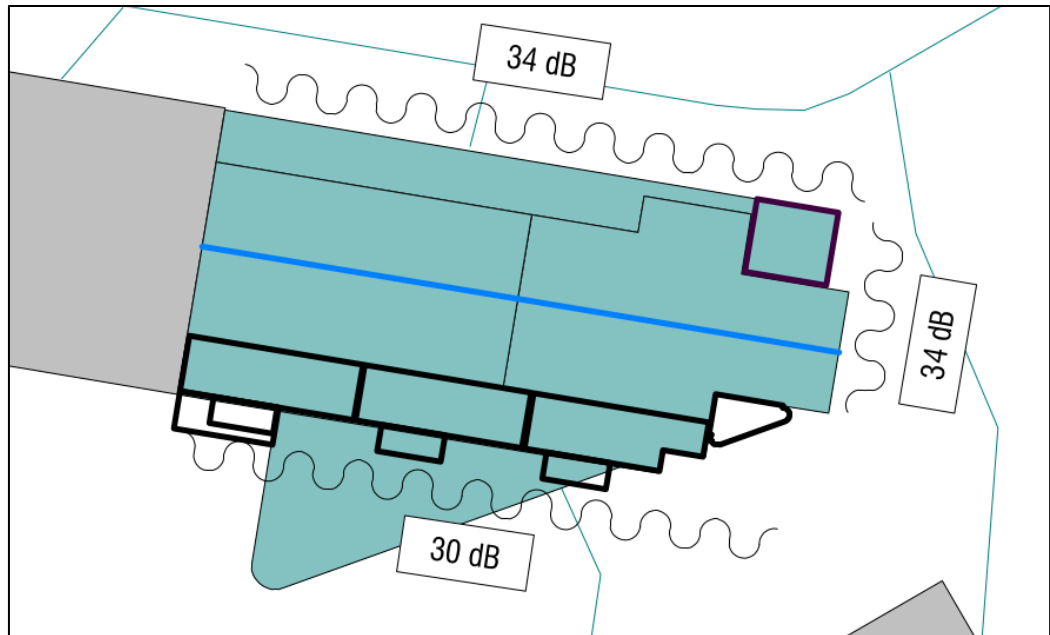
6. Alueen meluntorjuntatoimenpiteet

6.1 Rakennuksen ulkovaipan ääneneristys

Sisätiloissa suurin sallittu liikenteen aiheuttama A-painotettu keskiäänitaso on 35 dB päivällä. Päiväajan melutasot ovat sisätilojen meluntorjunnan kannalta mitoitettavat. Pohjoisjulkisivuun kohdistuu 67 dB melutaso, joten ulkovaipan äänitasoerovaatimus on $\Delta L_{A,vaad} = 34$ dB, joka on kohdistuvan ja sallitun melutason erotus huomioiden lisäksi 2 dB risteyskorjaus. Vaatimus on suositeltavaa asettaa myös rakennuksen itäiselle julkisivulle, koska mallinnuksessa ei ole otettu huomioon tieliikenteen aiheuttamia hetkellisiä enimmäisäänitasoja, joiden merkitys korostuu, kun rakennus on lähellä tietä. Rakennuksen ulkovaipan ääneneristystä koskeva asemakaavamääräyksen teksti on esimerkiksi:

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka ulkovaipparakenteiden kokonaisuuden on toteutettava asuin- ja majoitustiloissa äänitasoero $\Delta L_{A,vaad} = 34$ dB tieliikennemelua vastaan. Liikehuoneistoissa vaatimus on 10 dB pienempi.

Eteläjulkisivuun kohdistuu suurimmillaan 59 dB melutaso, joten ulkovaipan laskennallinen äänitasoerovaatimus tämän selvityksen mukaan olisi 24 dB. Risteyskorjaus on eteläjulkisivulla 0–1 dB. Melualueella sijaitsevia kohteita koskee kuitenkin ääniympäristöasetuksen minimivaatimus (katso luku 2.2), joka on suurempi kuin edellä esitetty laskennallinen äänitasoerovaatimus. Näin ollen eteläjulkisivun ulkovaipan **äänitasoerovaatimus $\Delta L_{A,vaad}$ on 30 dB tieliikennemelua vastaan.**

Kuva 1. Akustiikkasuunnittelijan ehdotus julkisivujen äänitasoerovaatimuksiksi

Rakennuksen ikkunoiden, ikkunaovien, ulkoseinärakenteiden ja mahdollisten korvausilma-venttiilien ääneneristys on mitoitettava menetelmällä, joka ottaa huomioon rakennusosien muodostaman kokonaisuuden, niiden pinta-alat sekä huonetilan pinta-alan. Tällaisia menetelmiä on esitetty ympäristöministeriön ympäristöoppaassa 108 sekä ohjeen RIL 243-1-2007 luvussa 8.4.

6.2 Parvekkeiden ja terassien suojaus melulta

Parvekkeiden ja terassien meluntorjunta määräytyy päiväajan melutasojen mukaan (päiväohjearvo 55 dB), jotka on esitetty liitteessä 2. Parvekkeiden ja terassien sijoittamiselle ei ole estäviä rajoitteita, mutta meluntorjunnassa tulee huomioida seuraavat seikat:

- Parvekkeiden ja terassien meluntorjunta suunnitellaan tarkemmin kohteen rakennuslupaa haettaessa.
- Jos julkisivulla parvekkeen tai terassin kohdalla vallitsee yli 55 dB melutaso (liite 2, s.1), parveke suojataan melulta avattavin parvekelasituksin.
- Jos julkisivulla parvekkeen tai terassin kohdalla vallitsee yli 65 dB melutaso (liite 2, s.1), parveke ei saa olla julkisivusta ulkoneva. Näin minimoidaan lasituksen pinta-ala ja melutaso parvekkeella.

Parvekkeiden suunnittelussa ja sijoittelussa tulee huomioida seuraavat asiat:

- parvekelasitukset tulee tiivistää välilistoilla
- tavanomaisesti parvekelasituksella voidaan saavuttaa n. 10 dB eristävyys
- parhaimmillaan parvekelasituksella voidaan saavuttaa n. 15 dB eristävyys, mutta tämä asettaa vaatimuksia parvekkeen geometrialle, vaimennukselle ja kaiteen perustamistavalle

7. Epävarmuustarkastelu

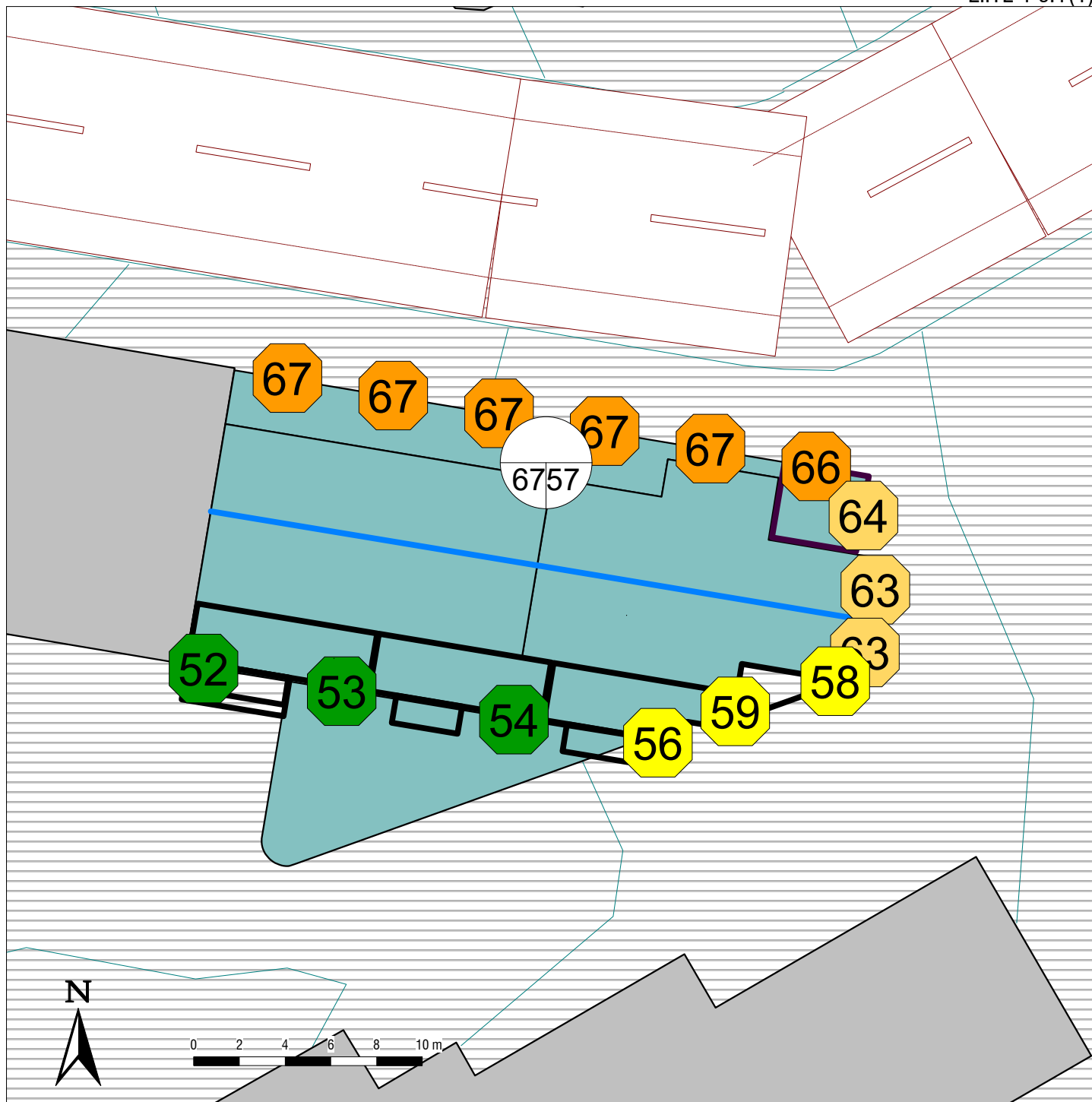
Liikenne-ennusteisiin liittyy huomattavia epävarmuuksia, mutta arviot ovat todennäköisemmin liikennemääriä liioittelevia kuin liian pienet. Melumallinnus ei ole herkkä liikennemäärän pienille muutoksille. Esimerkiksi liikennemäärän puolittuminen tai kaksinkertaistuminen vastaavasti pienentää tai kasvattaa tien melupäästöä 3 dB. Risteyalue voi aiheuttaa suuremman melutason kuin mitä pohjoismainen liikennemelumalli huomioi. Tämä epävarmuuslähde on huomioitu julkisivun äänitasoerovaatimusta mitoittaessa asiantuntija-arvioon ja Helsingin ohjeeseen perustuen (Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun, 9.9.2019).

Tässä mallinnuksessa ei ole mallinnettu liikennemelun ulkopuolisia melulähteitä, esimerkiksi itäjulkisivun ravintoloiden asiakkaiden aiheuttama melu rakennuksen ulkopuolella. Mikäli kohteeseen suunnitellaan mahdollisesti tällaista melua aiheuttavaa toimintaa, on se huomioitava myös julkisivun ääneneristysten jatkosuunnittelussa.

Liitteet

1. Julkisivuille kohdistuvat keskiäänitasot päiväaikaan ennustetilanteessa (1 s.).
2. Parvekkeilla vallitsevat keskiäänitasot päiväaikaan ennustetilanteessa (1 s.).

Päiväajan keskiäänitaso $L_{A,eq,7-22}$

< 45.0 dB	> 45.0 dB
< 50.0 dB	> 50.0 dB
< 55.0 dB	> 55.0 dB
< 60.0 dB	> 60.0 dB
< 65.0 dB	> 65.0 dB
< 70.0 dB	> 70.0 dB
< 75.0 dB	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:250 (A4)

Työ:

AKU12014166-3 Laulu-Miesten talo

Liitteen sisältö:

Julkisivumelutasot
Tieliikennemelu

Liikenne:

Vuoden 2040 ennustettu keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (KAVL) päivällä klo 07-22

Julkisivuihin kohdistuvat melutasot:

Pieniin ympyröihin on laskettu julkisivun pystylinjaan kohdistuva suurin keskiäänitaso päivällä. Valkoisen ympyrän sisään on merkitty suurin koko rakennuksen julkisivuihin kohdistuva keskiäänitaso päivällä ja yöllä.

Laatinut:

Ville Kontinen, DI

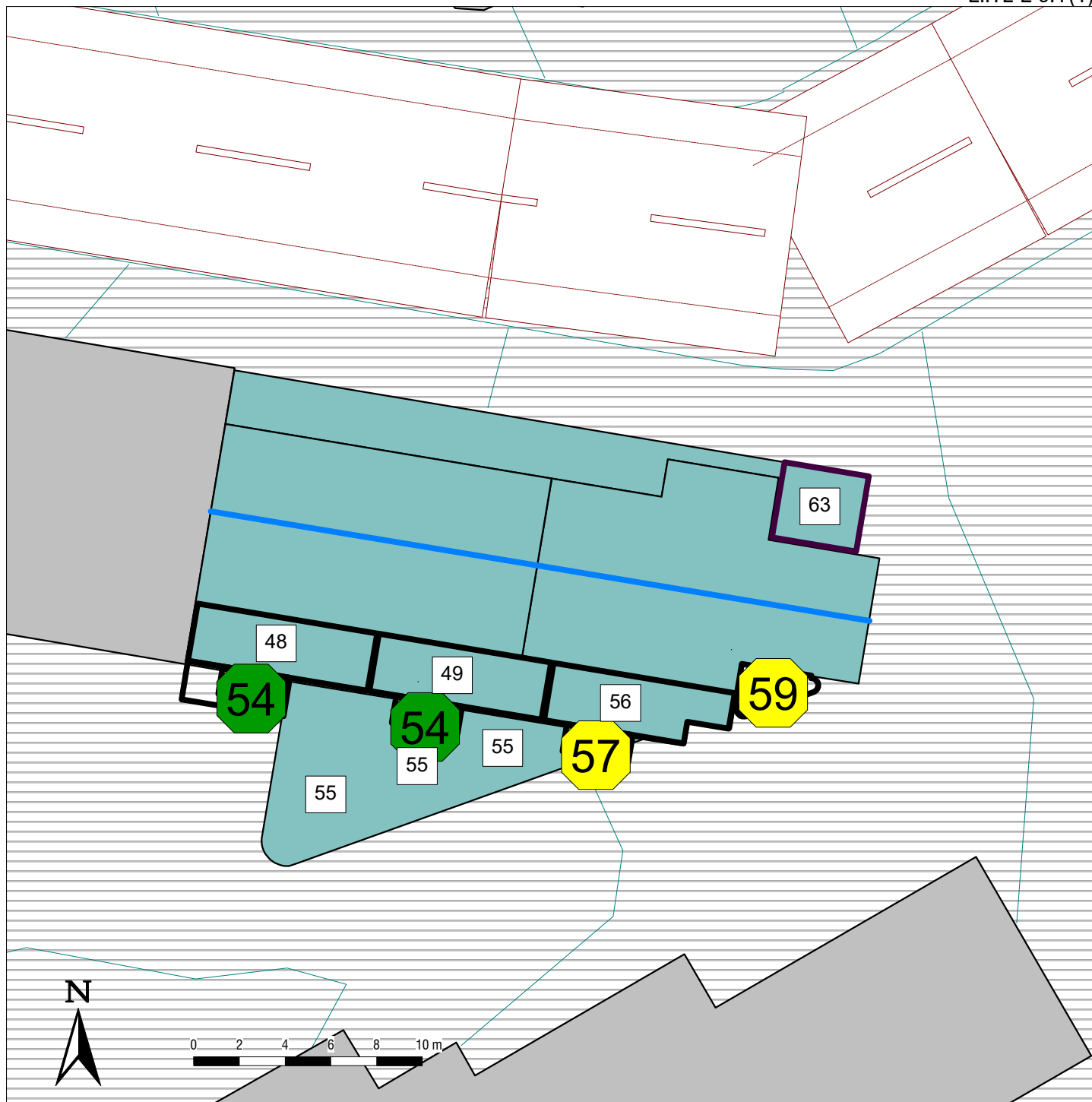
Pvm:

19.12.2024

SITOWISE

Vaihe 020 7118 590

www.sitowise.com/akustiikka

Päiväajan keskiäänitaso $L_{A,eq,7-22}$

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 70.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:250 (A4)

Työ:

AKU12014166-3 Laulu-Miesten talo

Liitteen sisältö:

Parveke- ja terassimelutasot
Tieliikenne

Liikenne:

Vuoden 2040 ennustettu keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (KAVL) päivällä klo 07-22

Parvekkeilla vallitsevat melutasot:

Ympyröihin on laskettu suurin parvekelinjalla vallitseva keskiäänitaso päivällä. Neliöihin on laskettu terassilla vallitseva keskiäänitaso päivällä.

Laatinut:

Ville Kontinen, DI

Pvm:

19.12.2024

SITOWISE

Vaihde 020 7118 590

www.sitowise.com/akustiikka

Laulu-Miesten talo, Hietaniemenkatu 2. 1960-luku.

Suojeltava rakennus vasemmalla. Kuvaaja: Möller B.

Kuvaliite suojelukohteista
Hietaniemenkatu 2
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Laulu-Miesten juhlasali. 1949.

Suojeltava juhlasali. Kuvaaja: Foto Roos.

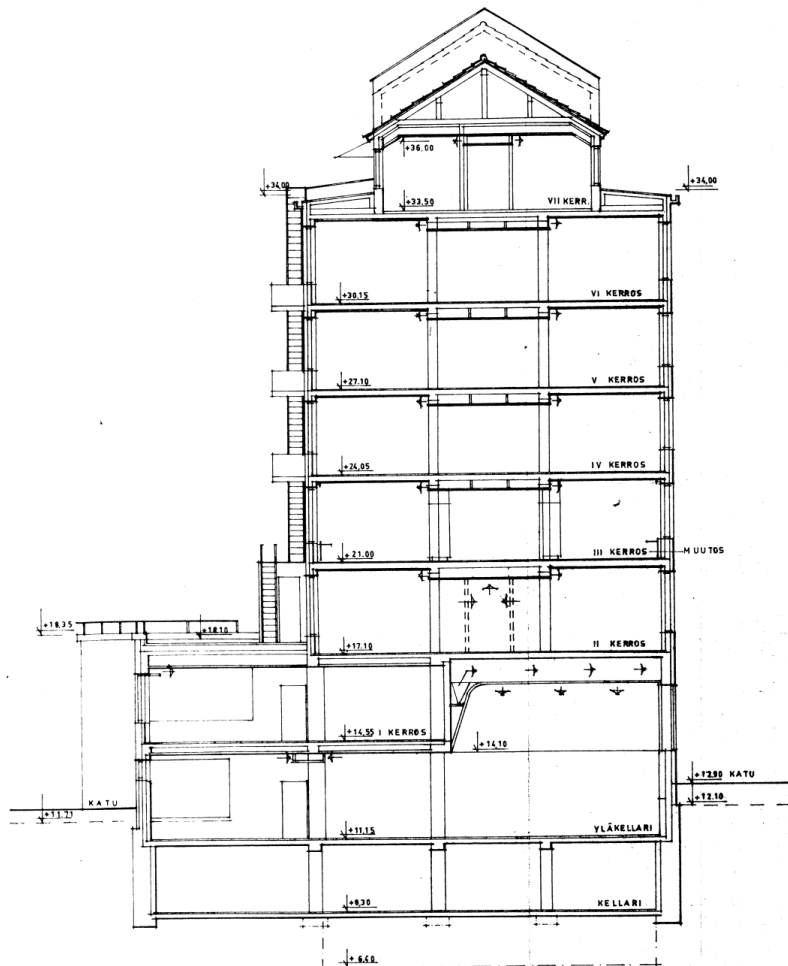
Kuvaliite suojelukohteista
Hietaniemenkatu 2
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

TILAAJA: Kopiosto ry
Petri Kauste
040 731 04 99
petri.kauste@kopiosto.fi

TEKIJÄT: Tuomas Pärnänen | DI, FISE PV akustiikka
020 7118 596 | tuomas.parnanen@sitowise.com
Tommi Saviluoto | RI (Yamk), FISE PV akustiikka
020 7118 690 | tommi.saviluoto@sitowise.com

Alustava akustinen selvitys

Laulu-Miesten Kiinteistö Oy, Helsinki

Kuva 1. Kohteen leikkauspiirustus 1970-luvun muutostyöstä

Dokumentti luotu 10.1.2025

MUUTOSLUETTELO

Revisio	Päiväys	Muutokset
-	-	-

Sisällysluettelo

1	Kohde.....	3
2	Akustiset vaatimukset	3
2.1	Ääniympäristöasetus	3
2.2	Asumisterveysasetus	3
2.3	Standardi SFS 5907:2022.....	4
3	Kohteen nykytila	5
3.1	Rakenteet	5
3.2	Ääneneristys.....	6
4	Akustiikkasuunnittelijan suositukset	6
4.1	Tilojen käyttö	6
4.2	Rakenteet	7
4.3	Ilmanvaihto	7
4.4	Yöajan toiminnot ravintola- ja liiketiloissa	8
4.5	Lisätutkimustarpeet.....	8

1 Kohde

Kohde on vuonna 1949 valmistunut betonirunkoinen liike-, toimisto- ja asuintiloja sisältävä kerrostalo. Rakennuksessa on seitsemän maanpäällistä kerrosta ja kaksi kellarikerrosta. Rakennuksen kellarikerroksissa toimii tällä hetkellä Ravintola Laulu ja ensimmäisessä kerroksessa Ravintola Kraken. Lisäksi mieskuoro Laulu-Miehet käyttää kellarikerrosten tiloja kuoroharjoitteluun ja kerhotoimintaansa.

Kohteeseen on suunnitteilla asemakaavan muutos, jonka seurauksena toimistotilat muutetaan asunnoiksi 2. tai 3. kerroksesta ylöspäin. Muutoksen yhteydessä kellarikerrosten ja ensimmäisen kerroksen käyttötarkoitukset on tarkoitus suunnitella tarvittaessa uudelleen siten, että asuinrakentaminen on mahdollista. Tämän selostuksen tarkoituksena oli selvittää kohteen akustisia reunaehtoja kiinteistökehitykselle.

2 Akustiset vaatimukset

Alla on esitetty hankkeen rakennusakustiikassa huomioitavat akustiset vaatimukset. Lisäksi on huomioitava liikennemelua koskevat vaatimukset, jotka on esitetty lausunnossa AKU12014166-3.

2.1 Ääniympäristöasetus

Hankkeessa on huomioitava Ääniympäristöasetuksen 796/2017 pykälä 7 § erityisesti alimpien kerrosten ravintolatoimintojen melun osalta.

Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa rakennuksen ääneneristys, melun- ja värinäntorjunta ja ääniolosuhteet sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen pihaj- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjunta ja ääniolosuhteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että ääniympäristöstä ei aiheudu asukkaille haittaa.

Haitta voidaan todeta esimerkiksi Asumisterveysasetuksen 545/2015 toimenpiderajojen perusteella (katso luku 2.2). Asumisviihtyvyyden takaamiseksi toimenpiderajoihin on suotavaa jättää merkittävä useamman desibelin marginaali.

Uudisrakentamisessa asuntojen välillä pienin sallittu äänitasoeroluku on $D_{nT,w}$ 55 dB ja suurin sallittu askeläänitasoluku $L'_{nT,w} + G_{1,50-2500}$ 53 dB (ääniympäristöasetus 4 §). Käyttötarkoituksen muutoksessa on selkeintä tavoitella uudisrakentamisen vaatimuksia.

2.2 Asumisterveysasetus

Asumisterveysasetuksessa haitta on määritelty asunnossa vallitsevan melutason perusteella, eli siihen vaikuttavat yhdessä melulähteen voimakkuus sekä tiloja erottavan rakenteen ääneneristys mukaan lukien sivutiesiirtymät huoneiden sivuavia rakenteita pitkin sekä huoneakustiikka. Suunnitellun toiminnan kannalta olennaiset vaatimukset on esitetty alla.

Yöaikainen (klo 22–7) musiikkimelu tai muu vastaava mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, joka erottuu selvästi taustamelusta, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona $L_{Aeq,1h}$ (klo 22–7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen.

Lisäksi huomioidaan pienitaajuuden sisämelun tunnin keskiäänitason toimenpiderajat nukkumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Toimenpiderajat terssikaistoittain yö- ja päiväajalle on esitetty taulukossa 1. Arvot ovat taajuuspainottamattomia lineaarisia keskiäänitasoja.

Taulukko 1. Pienitaajuisten sisämelun tunnin keskiäänitason toimenpiderajat nukkumiseen tarkoitetuissa tiloissa (Asumisterveysasetus 545/2015).

Kaista [Hz]	20	25	31,5	40	50	63	80	100	125	160	200
Yö (22-07) $L_{eq,1h}$ [dB]	74	64	56	49	44	42	40	38	36	34	32
Päivä (07-22) $L_{eq,1h}$ [dB]	79	69	61	54	49	47	45	43	41	39	37

2.3 Standardi SFS 5907:2022

Standardissa SFS 5907:2022 *Rakennusten akustinen suunnittelu ja laatuluokitus* on annettu ohjearvoja asuinhuoneiston ja äänekään tilan väliselle ääneneristykselle. Luokan A2 ohjearvo on esitetty taulukossa alla. Luokka A2 vastaa ääniympäristöasetuksen ja ääniympäristöohjeen vähimmäistasoa siltä osin, kuin vaatimuksia / ohjearvoja siellä on esitetty.

Taulukoissa 2 ja 3 on esitetty tätä kohdetta koskevat äänitasoero- ja askeläänitasoluvun ohjearvot. Ohjearvoista on huomioitava, että niiden täyttyminen ei takaa sitä, etteikö akustisia ongelmia tai meluvalituksia voisi rakennuksessa esiintyä.

Taulukko 2. Pienimmät sallitut äänitasoeroluvun $D_{nT,w}$ arvot (SFS 5907:2022).

Tila	$D_{nT,w}$ [dB] luokka A2
Asuin-, majoitus- tai potilashuoneeseen rakennuksessa olevasta - ruokailutilasta, ravintolasta tai kahvilasta ¹⁾	60
Asuin-, majoitus- tai potilashuoneeseen rakennuksessa olevasta - yökerhosta - tanssiravintolasta	75
1) Jos tilassa on voimakasta taustamusiikkia, tai tilaa käytetään yöaikaan (klo 22–07), ääneneristystarve on arvioitava tapauskohtaisesti.	

Taulukko 3. Suurimmat sallitut askeläänitasoluvun $L'_{nT,w} + G_{1,50-2500}$ arvot (SFS 5907:2022).

Tila	$L'_{nT,w} + G_{1,50-2500}$ [dB] luokka A2
Asuin-, majoitus- tai potilashuoneeseen rakennuksessa olevasta - ruokailutilasta tai kahvilasta ¹⁾	46
Asuin-, majoitus- tai potilashuoneeseen rakennuksessa olevasta - yökerhosta - tanssiravintolasta	43
1) Jos tilassa on voimakasta taustamusiikkia, tai tilaa käytetään yöaikaan (klo 22–07), ääneneristystarve on arvioitava tapauskohtaisesti.	

3 Kohteen nykytila

3.1 Rakenteet

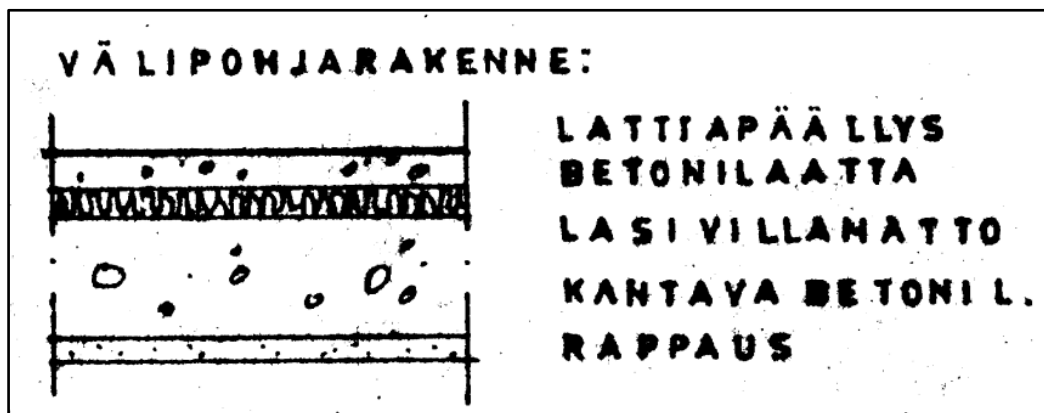
Rakennuksella on teräsbetonirunko, jonka kantavat rakenteet ovat pilarit, ulkoseinät ja paikalla valetut välipohjat. Ote rakennushistoriaselvityksestä (Arkkitehtitoimisto Ark-by-roo oy, 13.3.2024):

Laulu-Miesten talo perustettiin kalliolle ja rakennuksen runko tehtiin betonista. Rakennukseen tehtiin massiiviset välipohjat, joiden kantavan laatan päälle sijoitettiin lasivillamatto ja pintabetonikerros. Rakennuksen ulkoseinien lämmöneristyksessä käytettiin Siporex-kevytbetonilevyä. Rakennuksen väliseinät tehtiin osittain muuraten ja osittain kipsoniitilla. Ylimmän kerroksen harjakaton kattorakenteet tehtiin puusta ja vesikattorakenteena käytettiin huopaa ja poltettua tiiltä. Kuudennen kerroksen tasakattoon tehtiin kallistettu peltinen vesikatto.

Välipohjat

Rakennekerrokset ovat leikkauskuvan (kuva 2) tietojen perusteella seuraavat. Rakennepaksuudet ei ole tiedossa. Kelluvan betonilaatan reunojen liitostapa seinärakenteisiin ei ole tiedossa.

- betonilaatta
- lasivillamatto
- kantava betonilaatta
- rappaus

Kuva 2. Välipohjarakenne vanhan leikkauskuvan mukaan

Ulkoseinät

Kellarikerrokset:

Säästöbetoni vaihtelevasti sekoitussuhteilla 1:3:3 ja 1:5:5 (oletettavasti sementti: hiekka: sepeli). Rakennepaksuudet vaihtelevat noin 350–550 mm vanhojen rakennekuvien perusteella. Rakenteen tiheydestä tai ääneneristyksestä ei ole tietoa.

Kerrokset 1–7:

Ulkoseinät ovat noin 450–500 mm paksut, sisäkuori teräsbetonia, ulkokuori Siporex-kevytbetonilevyä. Ulkopinnassa on terastirappaus. Rakennepaksuudet eivät ole tiedossa.

3.2 Ääneneristys

Välipohjat

Kohteessa on tehty välipohjarakenteiden ilma- ja askelääneneristävyyden mittauksia 2.12.2024, joiden mittaustulokset on esitetty tarkemmin raportissa AKU12014166-2. Yhteenvetona mittaustuloksista voidaan todeta, että nykytilassaan rakenteet soveltuvat päiväaikaiseen melko rauhalliseen ravintola- tai kahvilatoimintaan, mikäli rakennukseen sijoitetaan asuntoja. Välipohjan äänitasoero on noin $D_{nT,w}$ 60 dB ja askeläänitasoluku heikoimmillaan $L'_{nT,w} + C_{I,50-2500}$ 40 dB. Molemmat tulokset on mitattu alhaalta ylöspäin (yläkellarista ja 1. kerroksen ravintola- ja juhlasalitiloista ylöspäin 2. ja 3. kerroksen toimistotiloihin).

Ulkoseinät

Ulkoseinärakenteen ilmaääneneristävyys tieliikennettä vastaan on yhteispaksuuden ja yleisesti tunnettujen materiaaliominaisuuksien perusteella laskennallisesti arvioituna noin $R_w + C_{tr}$ 49 dB tai enemmän. 49 dB on alalukimäärä, kun oletetaan betonikerroksen olevan vain 50 mm paksu.

4 Akustiikkasuunnittelijan suositukset

4.1 Tilojen käyttö

Rakennukseen on mahdollista sijoittaa asuntoja vähintään kolmannelta kerroksesta ylöspäin, kun huomioidaan alla esitetyt reunaehdot. Ravintola- ja liiketilojen toiminnoista ja käyttöajankohdasta riippuen asuntoja voidaan mahdollisesti sijoittaa myös toiseen kerrokseen.

Rakennukseen ei ole suositeltavaa sijoittaa yökerhotyyppistä tai muuta äänekästä ja yöaikaan tapahtuvaa toimintaa. Ravintola- ja liiketiloissa äänekäs toiminta on suositeltavaa lopettaa viimeistään kello 22, sillä päiväaikaan asumisterveysasetuksen toimenpiderajat eivät ole niin tiukat. Tällöin vältetään suurimmat riskit asuntoihin kantautuvasta melusta. Ensimmäisen kerroksen tiloissa mahdollisia toimintoja ovat esimerkiksi toimisto, kahvila, lounasravintola tai vastaava maltillisen äänitason toiminta. Tiloissa voi soittaa taustamusiikkia maltillisella äänenvoimakkuudella, kun huomioidaan värinäeristys äänitekniikan riipustuksissa ja kiinnityksissä.

Laulu-Miesten kuoroharjoitukset ovat mahdollisia yläkellarin korkeassa tilassa päiväaikaan. Yöaikaisessa käytössä on aina riskejä mahdollisista ääneneristystä parantavista lisärakenteista huolimatta. Mikäli asuntoja sijoitetaan toiseen kerrokseen, on välipohjan ja mahdollisesti ulkoseinien ääneneristystä parannettava, vaikka kellaritiloja käytettäisiin vain päivisin. Kellarikerroksen tilausravintolan asiakastoiminta on suositeltavaa päättää kello 22:een mennessä. Tilausravintolassa ei ole suositeltavaa järjestää äänekkäitä elävän musiikin tapahtumia. Toisessa kerroksessa parhaiten asunnoille soveltuva sijainti on Lepäsuonaukion viereisessä rakennuksen päädyssä, jolloin mahdolliset äänekkäät toiminnot jäävät rappukäytävän taakse, eikä kellarin korkea juhlasali ole suoraan tai vinottain asunnon alla.

Suurin akustinen varmuus saavutetaan jättämällä toinen kerros suojavyöhykkeeksi, johon sijoitetaan asuntojen aputiloja tai vain päiväaikaan käytössä olevia toimistotiloja.

4.2 Rakenteet

Välipohjat

Liike- ja ravintolatilojen ala- ja välipohjien pintalaatat irrotetaan seinärakenteista. Kelluvat pintalaatat voi olla tarpeen uusia, jolloin voidaan varmistaa eristerakenteen kunto ja toimivuus sekä hallita paremmin askelääneneristystä.

Ensimmäisen kerroksen kattoon (mukaan lukien yläkellarin korkea tilan katto ja otsapinnat) asennetaan ääneneristystä parantava lisärakenne. Lisärakenne alustavasti:

- 150 mm joustava runkorakenne + 100 mm mineraalivilla
- 12,5 mm kipsilevy
- 12,5 mm kipsilevy

Väliseinät

Vierekkäin sijaitsevien asuntojen välisessä ääneneristyksessä on huomioitava huoneistojen välisten seinien (HVS) lisäksi ulkoseinä- ja välipohjarakenteet, joiden kautta ääni voi edetä tilasta toiseen. Ulkoseinien sisäkuoren teräsbetonikerroksen paksuus tulee selvittää. Mikäli sisäkuori on 150 mm tai paksumpi ja huoneistojen väliset seinät toteutetaan kivirakentein, asuntojen välillä voidaan saavuttaa uudisrakentamisen akustiset vaatimukset melko suurella varmuudella. Välipohjan kantava paikallavalulaatta on luultavasti riittävän vahva, jotta sivutiesiirtymä ei heikennä ääneneristystä sitä kautta. Useimmiten välipohjien sivutiesiirtymäongelmia esiintyy vain ala- tai ylälaattapalkistojen tapauksissa, missä laatta on huomattavan ohut. Kelluva laatta tulee kuitenkin katkaista HVS:n kohdalla ja uudet HVS:t nostetaan kantavan laatan päältä.

Jos HVS toteutetaan kevyenä levyrakenteena, joudutaan mahdollisesti turvautumaan lisärakenteisiin sivuavissa rakenteissa, kuten ulkoseinässä ja välipohjissa. Lisärakenne on tyypillisesti runko ja mineraalivilla sekä 2 kpl kipsilevyjä. Asia voidaan tutkia laskennallisesti tarkemmin rakennetutkimusten jälkeen.

Ulkoseinä

Alustavan arvion mukaan ulkoseinän ääneneristävyys on riittävä, jotta liikennemeluselvytyksessä AKU12014166-3 esitetty julkisivun äänitasoero vaatimus voidaan saavuttaa. Ikkunoiden ääneneristystä ei ole selvitetty, mutta oletettavasti niiden ääneneristystä tulee parantaa joko lisälasituksella tai uusimalla ikkunat. Tätä oletusta tukee paikan päällä korvakuulolla tehdyt havainnot autojen ohituksesta kantautuvasta äänestä. Mikäli ikkunat halutaan säästää, tulee niiden riittävä ääneneristys varmistaa akustisin mittauksin. Tässä tapauksessa testattavan tilan ikkunat kunnostetaan ja tiivistetään ennen mittauksia.

4.3 Ilmanvaihto

Asuntojen tuloilma suositellaan toteutettavaksi joko koneellisesti tai seinään asennetun voimakkaasti vaimennetun venttiilin kautta. Seinäventtiili edellyttää ulkoseinän paksuutta pidempää kanavaa, jotta riittävä vaimennusmateriaali mahtuu kanavaan. Ikkunaan asennettavat korvausilmaventtiilit eivät välttämättä ole riittävästi ääntä eristäviä. Tulo- ja poistoilmanvaihtokanavat toteutetaan siten, että kanava ei yhdistä kahta asuntoa ilman, että välille asennetaan riittävät äänenvaimentimet.

4.4 Yöajan toiminnot ravintola- ja liiketiloissa

Ravintola- ja liiketilojen (kellarit ja 1. krs) yöaikainen äänekäs toiminta ei ole lähtökohtaisesti suositeltavaa ja siihen liittyy aina akustisia riskejä vanhassa rakennuksessa. Mikäli tällaista toimintaa kuitenkin suunnitellaan, edellyttää se vähintään seuraavia toimenpiteitä:

- äänekkäiden tilojen välipohjien pintalaatta uusitaan luvussa 4.2 esitetyn mukaisesti
- yläkellarin ja ensimmäisen kerroksen tiloissa ulkoseinät ja pilarit eristetään vastaavalla lisärakenteella kuin luvussa 4.2 esitetty välipohja
- äänentoistosta suodatetaan pois pienet taajuudet myöhemmin selvitettävän rajataajuuden alapuolelta

Järeillä huone-huoneessa -rakenteilla voidaan mahdollistaa asuminen ja äänekäs toiminta samassa rakennuksessa riskittömämmin, mutta tällaisten ratkaisuiden kustannukset kasvavat merkittävästi. Huone-huoneessa -rakenteet pienentävät myös huoneiden kokoa.

4.5 Lisätutkimustarpeet

Rakenteita suositellaan tutkittavaksi rakenneavauksin. Rakenteista tutkitaan materiaalit, tiheydet ja rakennepaksuudet. Lisäksi selvitetään välipohjan pintalaatan reunan liitostyyppi sivuaviin rakenteisiin. Alustavasti tutkittaviksi kohteiksi esitettävät rakenteet on lueteltu alla.

- yläkellarin juhlasalin lattia mukaan lukien kelluvan laatan liitostapa sivuavaan rakenteeseen
- 1 krs. ravintolan lattia kahdesta paikasta (ravintolassa osa puoli metriä korkeammalla kuin sisäänkäynti)
- 3. krs lattia (tuleva asuntokerros)
- ala- tai yläkellari ulkoseinärakenne (säätöbetoni)
- 1. krs ulkoseinärakenne
- 3. krs ulkoseinärakenne (varmistetaan, että rakenne on yhtenäinen maanpäällisissä kerroksissa)

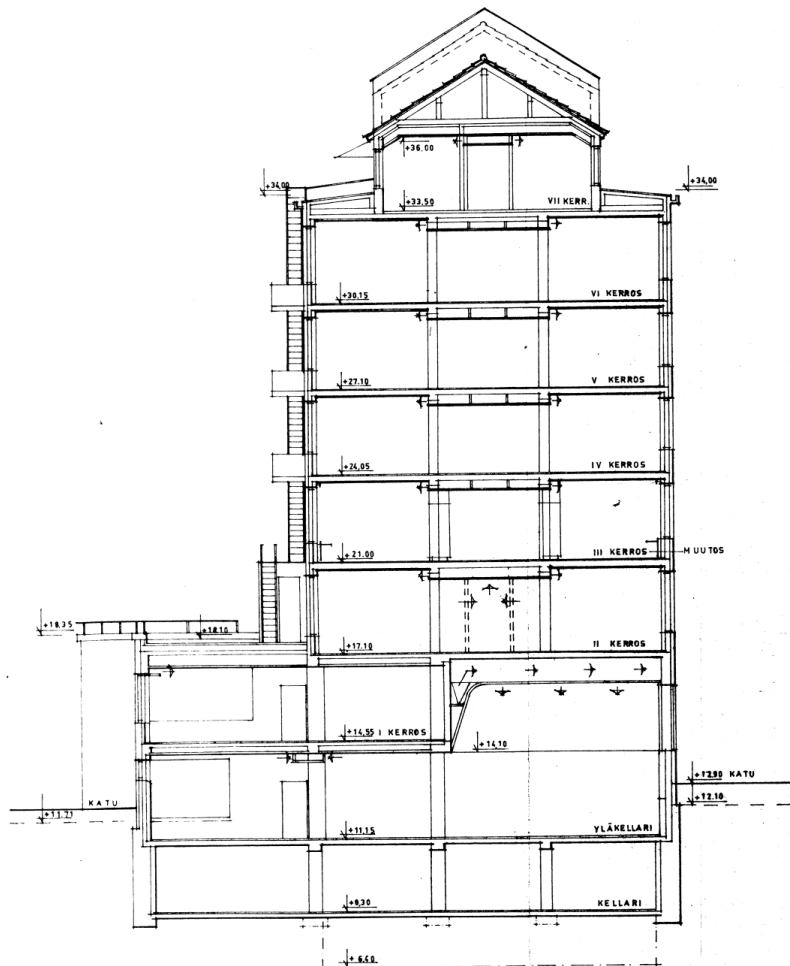

TILAAJA: Kopiosto ry
Petri Kauste
040 731 04 99
petri.kauste@kopiosto.fi

TEKIJÄT: Tuomas Pärnänen | DI, FISE PV akustiikka
020 7118 596 | tuomas.parnanen@sitowise.com
Tommi Saviluoto | RI (Yamk), FISE PV akustiikka
020 7118 690 | tommi.saviluoto@sitowise.com

Lausunto akustisista vaatimuksista, asemakaavavaihe

Laulu-Miesten Kiinteistö Oy, Helsinki

Kuva 1. Kohteen leikkauspiirustus 1970-luvun muutostyöstä

Dokumentti luotu 15.4.2025

MUUTOSLUETTELO

Revisio	Päiväys	Muutokset
-	-	-

1 Kohde

Kohde on vuonna 1949 valmistunut betonirunkoinen liike-, toimisto- ja alun perin myös asuintiloja sisältävä kerrostalo. Alkuperäisistä asunnoista on jäljellä niin sanottu talonmiehen asunto. Rakennuksessa on seitsemän maanpäällistä kerrosta ja kaksi kellarikerrosta. Rakennuksen kellarikerroksissa toimii tällä hetkellä Ravintola Laulu ja ensimmäisessä kerroksessa yökerho Kraken. Lisäksi mieskuoro Laulu-Miehet käyttää kellarikerrosten tiloja kuoroharjoitteluun ja kerhotoimintaansa. Kerrokset 2–7 ovat toimistokäytössä.

Kohteeseen on suunnitteilla asemakaavan muutos, jonka seurauksena toimistotilat muutetaan asunnoiksi. Muutoksen yhteydessä kellarikerrosten ja ensimmäisen kerroksen käyttötarkoitus- ja toiminta-ajat muuttuvat asuinrakentamisen mahdollistamiseksi. Tässä lausunnossa kuvataan tulevat toiminnot akustiikan näkökulmasta sekä vedetään yhteen akustiikkaa koskevat vaatimukset.

2 Akustiikan nykytila

Kohteen rakenteet on esitetty alustavassa akustisessa selvityksessä AKU12014166-1 (9.1.2025). Kohteen tilojen välistä ääneneristystä on tutkittu akustisissa mittauksissa, raportti AKU12014166-2 (4.12.2024). Mittaustulosten perusteella välipohjien ilmaääneneristys on riittävä täyttämään uudisrakentamisen vaatimukset asuinhuoneistoille. Väliseinien ääneneristystä ei ole tutkittu, sillä väliseiniä ei säilytetä muutoshankkeessa.

Lisäksi tutkittiin askelääneneristystä liike- ja juhlatiloista ylös tuleviin asuinkerroksiin. Myös askelääneneristys täyttää uudisrakentamisen ohjearvot. Askelääneneristystä ylhäältä alaspäin ei ole tutkittu. Tarvittaessa askelääneneristystä voidaan parantaa lattiapinnoituksen alusmateriaaleilla ja alaslasketulla katolla.

3 Tulevat tilat, toiminnot ja toiminta-ajat

Alakellari

Laulu-Miehet ry:n tiloja: kabinetti, ravintolan kylmätiloja, varastoja. Muut tilat: asukasvarastoja, teknisiä tiloja. Toiminta tiloissa ei ole lähtökohtaisesti äänekästä. Teknisten laitteiden meluntorjunta voidaan järjestää tarpeen mukaan tila- tai laitekohtaisesti.

Yläkellari

Laulu-Miehet ry:n tiloja: eteisaula, kabinetti, juhlasali, keittiö ja jätetilat. Mieskuoro Laulu-Miehet käyttää juhlasalia kuorolauluharjoituksiin, joiden äänitaso voi olla kohtalaisen voimakas, mutta äänitasot eivät ulotu erityisen pienille taajuuksille. Juhlasali on myös tilausravintola (Ravintola Laulu). Juhlasalin toiminnot ajoittuvat päivälle klo 7–22 eikä tilassa soiteta voimakasta taustamusiikkia.

1. kerros

Liiketila ruokaravintolalle tai kahvilalle, keittiö, yläkellarin juhlasalin korkea osa. Liiketilassa ei soiteta voimakasta taustamusiikkia. Liiketilan toiminnot ajoittuvat päivälle klo 7–22.

2. kerros

Asukkaiden yhteis- ja kerhotila, yhteispiha (ulkoterassi), talosauna, kolme asuntoa. Toiminnoista ei seuraa tavanomaisesta poikkeavia akustisia vaatimuksia.

3.–6. kerros

Asuntoja, ulkonevat parvekkeet. Toiminnoista ei seuraa tavanomaisesta poikkeavia akustisia vaatimuksia.

7. kerros

Asuntoja, terassit (6. kerrokset asuntojen päällä). Askelääneneristys huomioitava myös terasseilla.

4 Akustiset vaatimukset

Kohteen korjaus- ja muutostöissä ja käyttötarkoituksen muutoksissa on huomioitava olennaiset tekniset vaatimukset ja rakennuslupaa hakiessa lupaviranomaiselle toimitaan akustiset suunnitelmat. Akustisella suunnittelulla varmistetaan, että asukkailla ei synny ääniympäristöstä haittaa ja asuntojen ääniympäristö on viihtyisä.

Asuntojen ääniympäristö

Asuntojen ääniympäristö suunnitellaan uudisrakentamisen akustisten määräysten ääniympäristöasetuksen 796/2017 ja ääniympäristöohjeen 2018 mukaisiksi. Ääneneristystä suunniteltaessa huomioidaan rakennekokonaisuus, mm. ulkoseinien sivutiesiirtymän ääneneristystä mahdollisesti heikentävä vaikutus. Ääniympäristö huomioidaan myös talotekniikan suunnittelussa.

Rakennuksessa asuntojen ulkopuolella syntyvä ääni

Liike- ja juhlatilojen akustiikan suunnittelussa huomioidaan asumisterveysasetuksen asunnoille kohdistamat vaatimukset pienitaajuisesta melusta ja keski- ja enimmäisäänitasoista. Vaatimukset on huomioitava suunniteltaessa huoneistojen ja liiketilojen, mukaan lukien juhlasali, välipohjien ääneneristystä. Tämän lisäksi huomioidaan sivuavien rakenteiden, kuten ulkoseinien, ääneneristystä heikentävä vaikutus esimerkiksi lisäverhouksilla. Viihtyvyydestä huolehditaan kiinnittämällä huomiota kuoroharjoitusten hetkellisiin enimmäisäänitasoihin keskiäänitasojen lisäksi.

Rakennuksen ulkoiset melulähteet

Rakennuksen ja oleskelualueiden ulkovaipan ja meluntorjunta on toteutettava niin, että valtioneuvoston päätöksessä nro 993/1992, esitetyt melutason ohjearvot täyttyvät. Rakennukseen kohdistuvasta liikennemelusta on laadittu selvitys AKU12014166-3 (19.12.2024). Selvityksen mukaan rakennuksen pohjois- ja itäjulkisivun äänitasoerovaatimus on $\Delta L_{A,vaad}$ 34 dB ja eteläjulkisivulla $\Delta L_{A,vaad}$ 30 dB.

Äänitasojen ohjearvot ylittyvät osalla parvekkeista ja terasseista laskennallisen meluselvityksen perusteella. Rakennuksen eteläpuolella ohjearvon ylitykset ovat lieviä, suurimmillaan 4 dB. Pohjoispuolen yksittäisen terassin osalta ylitys on merkittävämpi, mutta luonnossuunnitelmien perusteella sama asunto avautuu myös hiljaisemmalle eteläpuolelle ja sen terassille.

Paloturvallisuussuunnitelma

KAAVOITUKSEEN

Laulu-Miesten kiinteistö Hietaniemenkatu 2 00100 Helsinki	Kaupunginosa		Kortteli	Tontti	
	13		411	2	
	Kiinteistötunnus		Pysyvä rakennustunnus (VTJ-PRT)		Rakennustunnus
	Lupatunnus		Asiointitunnus		
Hankenumbero ja -nimi					
Päiväys	Revisio	Revisiopäiväys	Suunnittelija / yhteyshenkilö		Puhelin
22.2.2025	-	-	Niko Kauranen		050-3600 512

PALO-25-009-PTS

Versiopäivitykset

Päivämäärä	Rev.	Tärkeimmät muutokset	Tekijä
22.2.2025	-	Kaavoitukseen	NKa

Liitteet

Liite	Asiakirja
1	Liitepiirustukset (PALO-25-009-PV)

Sisällyshuettelo

1. Soveltamisala.....	6
2. Yleistä	6
2.1. Paloluokka ja käyttötarkoitus	7
2.2. Palokuormaryhmät.....	7
2.3. Rakennuksen koon ja henkilömäärän rajoitukset	7
3. Palotekniset laitteistot	8
3.1. Palovaroitin.....	8
3.2. Alkusammutuskalusto	8
3.3. Turvavalaistus ja opastus.....	9
3.4. Viranomaisverkko (VIRVE).....	9
3.5. Järjestelmien toimintavaatimukset.....	9
4. Kantavat rakenteet	9
5. Osastointi	10
5.1. Kerrososastointi	10
5.2. Käyttötarkoituksen osastointi	10
5.3. Pinta-alaosastointi.....	10
6. Osastoivat rakenteet	10
6.1. Osastoivat ovi- ja lasirakenteet.....	11
6.2. Ulkopuolisten rakenteiden osastointi	11
6.2.1. Kerrososastointi julkisivussa.....	11
6.2.2. Sisänurkat.....	11
6.2.3. Korkean ja matalan tilan osastointi	11
6.3. Parvekkeet.....	12
6.4. Läpiviennit osastoivissa rakenteissa.....	12
6.5. Ilmanvaihtolaitteistojen paloturvallisuus	12
7. Palon kehittymisen rajoittaminen.....	12
7.1. Sisäpuoliset pinnat.....	12
7.2. Ulkoseinät.....	13
7.3. Eristeet	13
7.4. Kate.....	13
8. Läheiset rakennukset	13
9. Poistumisturvallisuus.....	13
9.1. Poistumisreitit	14
9.2. Poistumisreittien mitoitus.....	14
9.3. Poistumisetäisyydet	14
9.4. Uloskäytävien toteutus	15
9.5. Palosulkutilat	15
10. Sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt.....	15
10.1. Pelastustiejärjestelyt	15
10.2. Pääsy kohteeseen	16
10.3. Savunpoisto.....	16

11. Muut paloturvallisuuteen liittyvät asiat.....	16
11.1. Syttymisen estäminen	16
11.2. Jäteastiat	16
11.3. Rakennustuotteet ja -materiaalit	17
12. Poikkeamat määräyksistä	17

Kuvat ja taulukot

Kuva 2.1 Havainnekuva kohteesta (Google Maps)	7
Taulukko 2.1 Kohteen toimintojen jakautuminen	6
Taulukko 3.1 Järjestelmien toimintavaatimuksia	9
Taulukko 4.1 Kantavien rakenteiden vaatimukset	9
Taulukko 7.1 Sisäpuolisten pintojen pintaluokkavaatimukset.....	12
Taulukko 10.1 Savunpoistojärjestelyt.....	16

Tämän dokumentin tarkoituksena on antaa yleiskatsaus kohteen paloturvallisuusratkaisuista suunnittelijoille, käyttäjille sekä viranomaisille. Dokumentti sekä sen mahdolliset liitteet yhdessä muodostavat ympäristöministeriön ohjeessa YM3/601/2015 mainitun paloturvallisuussuunnitelman, joka on rakennuslupa-asiakirjoihin kuuluva lisäselvitys.

Yhteenveto tärkeimmistä suunnitteluperusteista	
Rakennustoimenpide	muutos
Paloluokka	P1 vastaava
Käyttötarkoitus	asuinrakennus / kokoontumistila / työpaikkatila
Suurin palo-osasto	~580 m ² (kokoontumistila)
Rakennuksen pääasiallinen runkomateriaali	palamaton (betoni)
Kerroksia maan päällä	7 kerrosta (+ ullakko)
Kerroksia maan alla	2 kerros / ei ole
Rakennuksen korkeus	~23 m
Ylimmän kerroksen lattian etäisyys sisäänkäyntitasosta	~21 m
Alimman kerroksen lattian etäisyys sisäänkäyntitasosta	~4,5 m
Poistuminen	omatoimisesti, varatiet nostokalustolla
Alkusammutuskalusto	käsisammuttimet (kokoontumis- ja työpaikkatiloissa)
Savunpoisto	painovoimainen ja koneellinen
Määräyspoikkeamat	kyllä, katso kohta 9.3.
Palosuunnittelun vaativuusluokka	T

1. Soveltamisala

Tämä suunnitelma käsittelee kohteen Laulu-miesten kiinteistön paloturvallisuusratkaisuja. Tämä suunnitelma koskee vain mainittua kohdetta ja siihen oleellisesti liittyviä ratkaisuja ja rakenteita.

Dokumentti on laadittu ympäristöministeriön asetuksen rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 sekä sen muutosasetuksen 927/2020 sisältöjen mukaisesti.

Suunnitelman tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää kohteen paloturvallisuuteen liittyviä ratkaisuja sekä ohjata toteuttamaan ratkaisuja soveltuvilta osin lähemmäksi nykymääräyksissä asettua turvallisuustasoa kohteen kokonaisturvallisuustasoa parantaen. Korjaus- ja parannustoimenpiteet tulee toteuttaa rakennuksen ja toiminnan ominaispiirteet huomioiden. Olemassa olevien kohteiden osalta on huomioitava, että vanhaa rakennusta ei ole välttämättä mahdollista tai edes tarpeellista saada täysin nykyvaatimusten mukaiseksi.

Suunnitteluratkaisujen tarkemmat yksityiskohdat ja toteutukset sekä niiden soveltuvuus tulee selvittää muutokset/korjaustöiden yhteydessä tapauskohtaisesti.

2. Yleistä

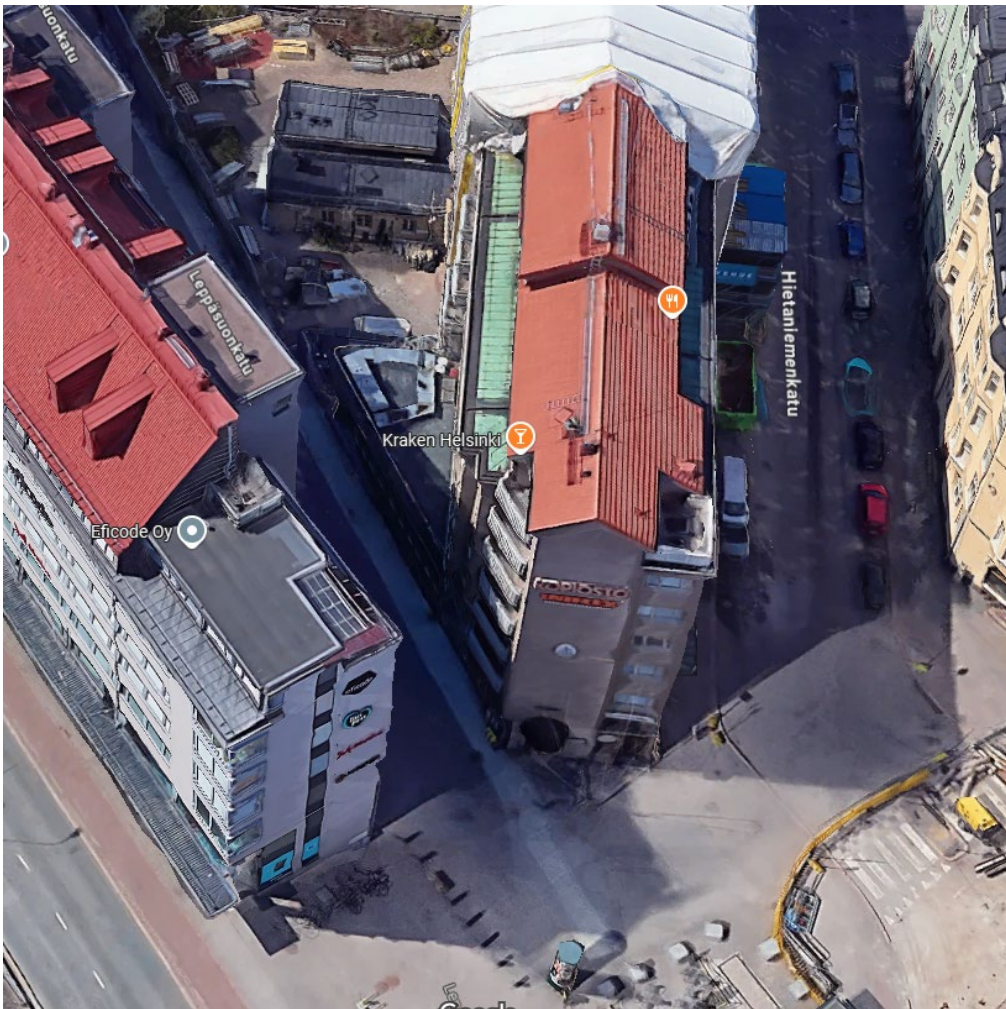
Kohde on Helsingin Kamppiin sijoittuva olemassa oleva työpaikkarakennus, joka muutetaan pääosin asuinkäyttöön.

Rakennuksessa on 7 maanpäällistä kerrosta sekä kaksi kellarikerrosta. Kohteen toiminnot jakautuvat pääasiassa seuraavasti:

Taulukko 2.1 Kohteen toimintojen jakautuminen

Kerros / tila	Kuvaus
kellari 2	ravintolan kabinetti, aputilat, tekniset tilat
kellari 1	ravintola
1	ravintola
2	työpaikkatila
3–7	asunnot, kerhotilat

Kohde rajautuu ympäröiviin katualueisiin (Hietaniemenkatu ja Leppäsuonkatu) sekä pieneen piha-alueeseen Leppäsuonkadun puolella.

Kuva 2.1 Havainnekuva kohteesta (Google Maps)

2.1. Paloluokka ja käyttötarkoitus

Rakennuksen paloluokka on P1 (vastaava).

Rakennuksen pääkäyttötarkoitus on asuinrakennus.

- + Kellareiden ja ensimmäisen kerroksen alueella on ravintolatila
- + Toisen kerroksen alueella on työpaikkatila.

2.2. Palokuormaryhmät

Kohteen tilat kuuluvat pääsääntöisesti palokuormaryhmään alle 600 MJ/m².

Palokuormaryhmään 600–1200 MJ/m² kuuluvia tiloja ovat:

- + Irtaimistovarastotilojen palo-osastot
- + Jätetilojen palo-osastot.

2.3. Rakennuksen koon ja henkilömäärän rajoitukset

P1-luokan asuinrakennukselle ei ole asetettu erityisiä paloteknisiä rajoituksia rakennuksen koolle, korkeudelle tai henkilömäärälle. Todellinen sallittu henkilömäärä määräytyy mm. uloskäytäväleveyksien mukaisesti.

3. Palotekniset laitteistot

Seuraavissa kohdissa on kuvattu kohteen paloteknisien laitteistojen peruseräitä. Yksityiskohtaisempia tietoja sekä suunnitteluperusteita on esitetty laitteistokohtaisissa suunnitelmissa.

3.1. Palovaroitin

Kaikissa asuinhuoneistossa on sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet paristo- tai akkuvarmennuksella. Palovaroittimia tulee olla vähintään 1 kpl / alkava 60 m² sekä jokaisessa kerroksessa.¹

Palovaroittimien sijoittelussa ja asennuksessa on huomioitava valmistajan ohjeet sekä pelastustoimen ohjeistus palovaroittimista. Yleisiä vaatimuksia:

- + Asunnon ensimmäinen palovaroitin sijoitetaan asuntoon keskeiselle paikalle (esim. ulos johtavalle reitille eteiseen).
- + Jokainen makuuhuone tai muu yöpymiseen käytettävä tila tulisi varustaa omalla palovaroittimella.
- + Palovaroittimien sijoittelussa on huomioitava valmistajan ohjeiden mukaisesti riittävät etäisyydet mm. seinistä, liedestä ja ilmanvaihtolaitteista.

3.2. Alkusammutuskalusto

Alla on kuvattu pääperiaatteet kohteen alkusammutuskaluston toteutuksen osalta. Alkusammutuskaluston sijoittelussa noudatetaan pelastustoimen sekä paikallisen pelastusviranomaisen ohjeistusta.² Lopulliset sijoittelu- ja mitoitusperiaatteet tulee tarkastella tilojen käyttö sekä kalustus huomioiden.

Alkusammutuskalustona rakennuksessa on käsisammuttimet. Käsisammuttimia sijoitetaan kohteessa ravintola- ja toimistotiloihin sekä yhteiskäyttötiloihin ja teknisiin tiloihin.

Käsisammuttimien sijoittelu ja asennus:

- + Sammuttimien sijoitustiheys on yleensä noin 1 kpl/300 m² siten, että sammuttimien keskinäinen etäisyys kulkureittejä pitkin on enintään noin 30 metriä. Lisäksi jokaisessa yli 100 m²:n palo-osastossa on vähintään yksi sammutin.
- + Sammuttimet ovat pääsääntöisesti vaahtosammuttimia, teholuokka vähintään 27A 144B. Sammuttimien soveltuvuus tiloihin tulee varmistaa, mm. sähkötiloissa tulisi yleensä käyttää hiilidioksidisammuttimia.
- + Käsisammuttimet sijoitetaan helposti luokse päästävään ja näkyvään paikkaan. Asennuskorkeus on noin 900...1600 mm lattiasta mitattuna sammuttimen laukaisukahvaan.

Keittiöt ja liedelliset keittiöpisteet on varustettava sammutuspeitteillä.

Alkusammutuskaluston sijaintipaikat merkitään asianmukaisin opasmerkein.

¹ Sisäasiainministeriön asetus palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta 239/2009.

² Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto – Ohje alkusammutusvälineiden sijoittamisesta rakennukseen (3.11.2021).

3.3. Turvavalaistus ja opastus

Ravintolan sekä kellaritilojen poistumisreitit on varustettu jatkuvasti valaistuilla poistumisopasteilla ja poistumisreitivalaistuksella.

Turvavalaistuksen tarkemmat yksityiskohdat esitetään erillisessä suunnitelmassa (sähkösuunnittelija).

3.4. Viranomaisverkko (VIRVE)

Kohteessa ei ole erityisiä vaatimuksia viranomaisverkon (VIRVE) kuuluvuudelle.

3.5. Järjestelmien toimintavaatimukset

Alla olevassa taulukossa on esitetty tulipalon aikana toimivaksi suunniteltuja järjestelmiä sekä niiden vaadittuja toiminta-aikoja mahdollisen sähkökatkoksen aikana.

Taulukko 3.1 Järjestelmien toimintavaatimuksia

Tulipalon aikana toimivaksi suunniteltu järjestelmä	Vaadittu toiminta-aika mahdollisen sähkökatkoksen aikana
Savunpoistojärjestelmät	Savunpoistopuhaltimet ja -pellit, vähintään 2 tuntia. Savunpoistoluukut, virransyötön varmistus avautumiselle.
Poistumisopasteet ja merkivalaistus	1 tunti

Edellä mainittujen järjestelmien virransyöttö tulee olla varmistettu akustolla tai muulla varmennetulla virtalähteellä (esim. virransyöttö ennen pääkytkintä). Järjestelmien kaapeloinnin tulee olla palonkestävä tai palon riskuksesta riippumaton siltä osin, kuin se määräysten mukaan on toteuttava. Kaapelointien toteutus määritetään järjestelmäkohtaisesti erillisissä suunnitelmissa.

4. Kantavat rakenteet

Kohteen kantavat rakenteet ovat pääsääntöisesti olemassa olevia palamattomia rakenteita, kuten teräs-, betoni- tai muurattuja rakenteita. Elementti- ja levyseiniä on käytössä joillain osin pääosin tilojen sisäisinä seininä. Rakenteiden tarkemmat yksityiskohdat ja detaljit on esitetty kohteen rakennesuunnitelmissa.

Kantavuusvaatimuksia ei ole ullakon tai ontelon vesikattorakenteilla, jotka eivät ole rakennuksen rungon olennaisia kantavia tai palossa jäykistäviä rakenteita, eikä ulkokatoksilla.

Pihan jätekatosrakennukselle ei ole erityisiä kantavuusvaatimuksia muuten kuin niiltä osin, kuin osastoivat rakenteet edellyttävät.

Kantavien rakenteiden vaatimuksia on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 4.1 Kantavien rakenteiden vaatimukset

Kantavat rakenteet	Luokka	Materiaaliluokka	Palokuorma
Yleensä	R 60	A2-s1, d0	alle 600 MJ/m ²
Irtaimistovarastotilojen palo-osastot yleensä	R 120	A2-s1, d0	600-1200 MJ/m ²
Irtaimistovarastotilojen palo-osastot K2 tasolla	R 180	A2-s1, d0	600-1200 MJ/m ²

Parvekelaatat	R 30	A2-s1, d0	alle 600 MJ/m ²
Kerrokset ylimmän kellarikerroksen alapuolella	R 120	A2-s1, d0	alle 600 MJ/m ²
Uloskäytävien porrassyöskyt ja tasanteet	R 30	A2-s1, d0	
Ulkokatokset	-		-

5. Osastointi

Kohteessa sovellettavia osastointiperiaatteita on esitetty seuraavissa kohdissa. Osastointiratkaisuja on havainnollistettu suunnitelman liitepiirustuksissa.

5.1. Kerrososastointi

Kohteessa noudatetaan tavanomaista kerrososastointiperiaatetta seuraavin tarkennuksin:

- + Yläkellarin ja ensimmäisen kerroksen ravintolatilat kuuluvat samaan palo-osastoon.

5.2. Käyttötarkoituksen osastointi

Seuraavia tiloja on osastoitu toisistaan käyttötarkoituksen osastointiperiaatteen mukaisesti:

- + asuinhuoneistot (huoneistoittain)
- + irtaimistovarastotilat
- + uloskäytävätilat
- + palosulkutilat (kerroksittain)
- + ravintola, toimistotila
- + ullakko- ja ontelotilat
- + tekniset tilat
- + sähköpääkeskus
- + jätetilat.

5.3. Pinta-alaosastointi

Palo-osastojen pinta-alat alittavat sallitut maksimipinta-alat.

6. Osastoivat rakenteet

Palo-osastoivat rakenteet ovat pääsääntöisesti luokkaa EI 60.

- + Palokuormaryhmään 600-1200 MJ/m² kuuluvat tilat: EI 90 (irtaimistovarastojen palo-osastot).
- + Lasitettujen parvekkeiden väliset seinät EI 15 sekä parvekkeiden välinen laattarakenne EI 30.

Uloskäytävien ja kellarikerrosten osastoivat rakennusosat on tehtävä vähintään A2-s1, d0-luokan tarvikkeista.

6.1. Osastoivat ovi- ja lasirakenteet

Palo-osastoivien ovi- ja lasirakenteiden palonkestoaikavaatimus on yleensä vähintään puolet osastoivan seinän palonkestoajasta. Puolitussääntöä ei kuitenkaan käytetä:

- + yli 7 m²:n aukoissa;
- + minkään tilan välipohjassa;
- + railon/asennuskuilun luukussa, jos railon seinän osastoivuus on puolet liittyvän tilan osastoivuusvaatimuksesta eikä railoa ole katkaistu osastoivan välipohjan kohdalla;
- + uloskäytävässä olevassa railossa, joka on enintään EI 30 -luokkaa;

E-luokkaisia ovia voidaan käyttää uloskäytävän ja palosulkutilan välissä.

Kerrososastointia toteuttavat palo-ovet (kuten porrashuoneiden ovet) varustetaan kiinteällä tai laskeutuvalla kynnyksellä.

Osastoivien ovien tulee olla itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia.

- + Mahdolliset normaalisti auki pidettävät osastoivat on varustettava savuilmaisuun perustuvalla sulkijalaitteistolla (ovikohtainen ilmaisu) lisäksi niiden on oltava käsin suljettavissa.
- + Sulkimia ei edellytetä asuinhuoneistojen kerrostaso-ovissa.

6.2. Ulkopuolisten rakenteiden osastointi

Palon leviämistä ulkona sijaitsevan jätuhuoneen osalta tulee rajoittaa rakennuksen ulkopuolella.

6.2.1. Kerrososastointi julkisivussa

Kerrososastointi ulotetaan rakennuksen ulkoseinän sisäpintaan saakka.

Palon leviämistä päällekkäisten palo-osastojen välillä on rajoitettu rakennuksen ulkopuolella noin 1 metrin korkuisella umpirakenteella aukkojen välissä.

6.2.2. Sisänurkat

Rakennuksen sisänurkassa (alle 135°), jossa on palo-osaston raja, aukkojen keskinäinen etäisyys on vähintään 2 metriä tai toinen aukoista on toteutettu paloluokiteltuna tilan osastointivaatimuksen mukaisesti (esim. ikkuna EI 30).

6.2.3. Korkean ja matalan osan osastointi

Korkean ja matalan osan rajapinnoissa, joissa on palo-osastoraja, osastointi on toteutettu pääasiallisesti jommallakummalla seuraavista periaatteista:

- + seinä on osastoitu 5 metriä matalamman tason kattopinnasta ylöspäin **TAI**
- + matalamman osan yläpohja on osastoitu 8 metrin etäisyydellä korkeamman osan ulkoseinästä.

Osastointia on toteutettu pääosin matalampien rakennusosien yläpohjiin niiltä osin, kun ne ovat alle 8 metrin etäisyydellä korkeamman osan seinäpinnasta.

6.3. Parvekkeet

Asuinhuoneistojen lasitettavat parvekkeet:

- + Parvekelaatat EI 30. Vähäiset tiivistävät osat ja läpiviennit voivat olla E 15 -luokkaa.
- + Savukaasut ohjataan tiiviillä rakenteella yläpuolisen asunnon parvekekaide ja parvekelasitusraken-
teen ulkopuolelle.
- + Alle 2 metrin etäisyydellä viereisistä parvekkeista tai muiden palo-osastojen aukoista olevien mahdol-
listen lasitettujen parvekkeiden väliset seinät/lasit EI 15.

6.4. Läpiviennit osastoivissa rakenteissa

Läpiviennit eivät saa olennaisesti heikentää rakennusosan osastoivuutta. Läpivientien detaljeja ja toteutusta-
poja esitetään palokatkosuunnitelmassa sekä rakennesuunnitelmissa.

6.5. Ilmanvaihtolaitteistojen paloturvallisuus

Useampaa kuin yhtä palo-osastoa palvelevat ilmanvaihtolaitteistot (=keskusilmanvaihtokonehuone) on osas-
toitava omiksi palo-osastoikseen. Yhtä palo-osastoa palveleva ilmanvaihtolaitteisto saa kuulua palvelemana
tilan kanssa samaan palo-osastoon.

Ilmanvaihtolaitteistojen hätäseis-painike sijoitetaan porrashuoneen sisääntulotasolle.

Ilmanvaihtolaitteiden ja -rakenteiden (kuten kuilut) palotekniset yksityiskohdat ja osastointiperiaatteet esite-
tään ilmanvaihtosuunnitelmissa.

7. Palon kehittymisen rajoittaminen

7.1. Sisäpuoliset pinnat

Sisäpuolisilla pinnoilla tarkoitetaan tilan tai huoneen seinien, kattojen ja lattioiden pintaosan kiinteitä raken-
nustarvikkeita (esim. seinälevy, kattolevy tai kiinteä lattiamatto). Alla olevassa taulukossa on esitetty eri käyt-
tötarkoituksille ja tiloille kohdistuvia pintaluokkavaatimuksia.

Taulukko 7.1 Sisäpuolisten pintojen pintaluokkavaatimukset

Käyttötarkoitus	Seinät ja katto (vähintään)	Lattiat (vähintään)
Asuinhuoneistot	D-s2, d2 ⁽¹⁾	-
Ravintolatilat	C-s2, d1	-
Työpaikkatilat	D-s2, d2 ⁽¹⁾	-
Teknisen huollon tilat	B-s1, d0	D _{FL} -s1
Uloskäytävät ja palosulkutilat	A2-s1, d0 ⁽²⁾	D _{FL} -s1
Saunat ja kylpyhuonetilat	D-s2, d2	-
Varastotilat omassa palo-osastossaan	D-s2, d2	D _{FL} -s1
Ullakot ja yläpohjan ontelot, kun osastoitu alapuolisesta tilasta	D-s2, d2	D-s2, d2

Kellarikerroksen tilat, vähintään	C-s2, d1	D _{FL} -s1
⁽¹⁾ = Vähäisiä osia pinnoista voidaan verhota tarvikkeilla, jotka eivät täytä vaatimusta. ⁽²⁾ = Vähäisten rakennusosien pintojen vaatimus on B-s1, d0. - = Ei vaatimusta.		

Luokkavaatimukset eivät koske pinta-alaltaan vähäisiä rakennusosia, kuten tavanomaisia ovia, ikkunoita, kiinnityspintoja, käsijohteita, jalkalistoja, saumalautoja ja levyjen välisiä saumoja. Pinnat saa päällystää tavanomaisin tasoite-, silote- ja maalikerroksin tai tapetein. Tavanomaisen pinnoitekerroksen paksuus voi olla tyyppillisesti enintään muutamia millimetrejä.

- + Taulukon vaatimuksia sovelletaan myös putkien, ilmakanavien tai niiden eristeiden pintoihin, jollei näiden määrä ole vähäinen. Putkimaisten eristeiden osalta taulukon arvoja sovelletaan siten, että seiniä ja kattoja koskien paloon osallistumista kuvaavan luokan merkintään lisätään L. Edellä mainitusta poiketen savun tuottoa koskevan vaatimuksen ei tarvitse täyttyä teknisen huollon tilassa, kun on huolehdittu siitä, että savu ei leviä kyseisestä tilasta vaaraa aiheuttavalla tavalla.

7.2. Ulkoseinät

Ulkoseinien tulee olla rakennettu pääosin vähintään A2-s1, d0 -luokan tarvikkeesta.

- + Kantamattoman ulkoseinän runko voi olla D-s2, d2 -luokan tarviketta.

Parvekkeiden sekä sisäänvetojen seinä- ja kattopintoihin sovelletaan ulkoseinän ulkopinnan pintaluokkavaatimuksia.

7.3. Eristeet

Ulkoseinien ja yläpohjien eristeiden on oltava vähintään luokkaa B-s1, d0 (eristävältä osaltaan) tai ne on suojattava.

7.4. Kate

Kate on vähintään B_{ROOF}(t2)-luokkaa.

8. Läheiset rakennukset

Rakennus liittyy kiinteästi saman korttelin rakennuksiin sekä tontteihin. Rakennusten välillä on olemassa oleva palomuurirakenne.

9. Poistumisturvallisuus

Alakellarin, yläkellarin sekä ensimmäisen ja toisen kerroksen poistumisalueilta, jossa oleskellaan tai työskennellään vakituisesti, on oltava mahdollisuus poistua yleensä vähintään kahta erillistä reittiä.

- + Tiloista, joissa ei oleskella tai työskennellä vakituisesti ja henkilömäärä on vähäinen, kulkureittien pituuksissa ja poistumisreiteissä käytetään tarkoituksenmukaista harkintaa.
- + Asuintiloista vaatimuksena on yksi poistumisreitti sekä varatie.

Uloskäytävien ovien sekä uloskäytävälle johtavien sisäisten ovien tulee olla ilman avainta avattavissa poistumisalueen normaalin käytön aikana. Poistumisreitillä olevien ovien tulee avautua poistumissuuntaan, jos oven kautta poistuvien henkilöiden lukumäärä on yli 60 tai kyseessä on asuinhuoneiston kerrostaso-ovi. Yläkellarin juhlasalissa poistumisovet avautuvat pääosin poistumissuuntaan.

Uloskäytävillä ei saa säilyttää mitään tavaraa edes hetkellisesti.

9.1. Poistumisreitit

Asuinhuoneistoja varten kohteessa on yksi osastoitu uloskäytäväporrashuone minkä edustalle muodostuu asuinkerroksissa palosulku.

Asuinhuoneistojen varatiet on järjestetty Leppäsuonkadun puolella parvekeluukuilla ja Hietaniemenkadun puolella varatieikkunalla ja pelastuslaitoksen nostokalustolla.

9.2. Poistumisreittien mitoitus

Uloskäytävän leveyden tulee olla vähintään 1200 mm ja korkeuden vähintään 2100 mm. Jos poistumisalueen henkilömäärä on alle 60, tulee yhden uloskäytävän leveys olla vähintään 1200 mm, muiden uloskäytävien leveys voi yleensä olla 900 mm.

- + Uloskäytävän leveys mitataan vaakatasossa kohtisuoraan poistumissuuntaa vastaan. Vähimmäisleveyden sisäpuolella ei saa olla muita kaventavia esteitä kuin jalkalistat, reunapalkit ja käsijohteet. Mikäli uloskäytävässä on kulkusuunnassa ovia, voi oviaukon tai rinnakkain olevien oviaukkojen yhteenlaskettu vapaa leveys olla välttämättömien karmien yhteenlasketun leveyden verran uloskäytävän vähimmäisleveyttä kapeampi.
- + Mitoituksessa tulee huomioida ovien avautumiskulman sekä painikkeiden/kalusteiden mahdolliset vaikutukset vapaaseen leveyteen.

Varatiereittien toteutuksessa tulee huomioida seuraavat vaatimukset:

- + Pystysuoran varatiereitin vapaan aukon koon tulee olla vähintään 600 x 500 mm (*korkeus x leveys*) siten, että korkeuden ja leveyden summa on vähintään 1500 mm.
- + Vaakaspuoran varatiereitin vapaan aukon koon tulee olla vähintään 600 x 600 mm.

Uloskäytävien vaaditut vähimmäisleveydet täyttyvät jokaiselta poistumisalueelta:

- + K1 kellari: $340 \text{ m}^2 \cdot 0,4 \text{ hlö/m}^2 = 136 \text{ hlö} \rightarrow$ vaatimus 1 600 mm, toteutuu 2 400 mm
- + 1.kerros: $240 \text{ m}^2 \cdot 0,25 \text{ hlö/m}^2 = 60 \text{ hlö} \rightarrow$ vaatimus 1 200 mm, toteutuu 2 100 mm

9.3. Poistumisetäisyydet

Poistumisreittien enimmäispituuksia säädellään, jotta poistumisaika mahdollisessa palotilanteessa ei muodostu vaaraa aiheuttavan pitkäksi. Poistumismatkan pituus määritellään lähintä uloskäytävää kohden. Laskennassa on huomioitava reitillä olevat mahdolliset korkeuserot nelinkertaisena sekä reittien mahdollinen samansuuntaisuus kaksinkertaisena (pl. yhden uloskäytävän poistumisalueet, joista etäisyys lasketaan yksinkertaisena).

Jokaiselta poistumisalueelta, jossa muutoin kuin tilapäisesti oleskelee ihmisiä, laskennallinen poistumismatka lähimpään uloskäytävään pääsääntöisesti alittaa sallitut maksimietäisyydet, jotka ovat:

- + Yleensä 45 m (vähintään kaksi vaihtoehtoista poistumisreittiä).
- + Asuinhuoneistot 30 m (yksi uloskäytävä + varatie).

Kahdessa kerrosten 6–7 kaksi kerroksisissa asuinnoissa 30 metrin poistumismatka ylittyy. Poistumismatka on asuntojen ylemmällä tasolla enintään 35 metriä ja 38 metriä kuudennessa kerroksessa sijaitsevalle porrashuoneen ovelle mitattuna. Asuntojen ja uloskäytäväportaan välille muodostettava palosulkutila on uloskäytävätasosta tilaa. Asunnon poistuja on käytännössä hyvin suojassa palon vaikutuksilta jo päästessään oman asunnon ulkopuolelle palosulkutilaan. Poistumismatka asunnon perältä asunnon ovelle on enintään 21–25 metriä. Lisäksi 7-kerroksen tiloista on varatiejärjestely katton ja pelastuslaitoksen nostolavon avulla.

Porrashuoneen A yhteydessä sijaitsevan kerroskäytävän muodostaminen palosulkuksi vähentää oleellisesti suoraan portaikkoon yhteydessä olevien asuntojen määrää. A-portaaseen suorassa yhteydessä ovat ainoastaan yksi huoneisto kerrostasoa kohden.

9.4. Uloskäytävien toteutus

Uloskäytäväporrashuoneet ovat omia palo-osastojaan. Uloskäytävien porrassyöksyt ja tasanteet ovat vähintään luokkaa R 30.

Uloskäytävien sekä palosulkutilojen kautta kulkevat sähköasennukset (jotka eivät palvele uloskäytävää tai palosulkutilaa) ja muut palava-aineiset asennukset on suojattu EI 30 -luokan rakentein. Kuitenkin C_{ca}-s1, d1 -luokkaisia kaapeleita voidaan käyttää vähäisissä määrin (yksittäiset kaapelit) ilman suojausta.

9.5. Palosulkutilat

Kerroskäytävät toimivat porrashuoneiden palosulkutiloina. Palosulku on palokuormaton tila porrashuoneen ja siihen liittyvien tilojen välissä. Palosulkutila ei ole osa uloskäytävää, mutta sitä koskee em. uloskäytävätilan vaatimukset (pintaluokat, sähköasennukset, rakenteet) seuraavin poikkeuksin:

- + Palosulkutilat ovat omia palo-osastojaan kerroksittain.
- + Palosulkutilasta ei yleensä edellytetä erillistä savunpoistoa.
- + Palosulkutila voidaan liittää samaan ilmanvaihtokoneeseen toisen palo-osaston kanssa (pl. asunnot ja porrashuoneet). Yhdistämisessä huomioitava osastointivaatimus.
- + Palosulkutilan ja uloskäytäväporrashuoneen välinen ovi voidaan toteuttaa E-luokkaisena.

10. Sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt

10.1. Pelastustiejärjestelyt

Pelastusajoneuvoilla on mahdollista lähestyä kohdetta rakennuksen viereisiltä katualueilta. Varateiden nostopaikat sijaitsevat katualueilla.

Sairaankuljetusajoneuvoilla on mahdollista päästä pääsisäänkäyntien välittömään läheisyyteen.

10.2. Pääsy kohteeseen

Sammutusreitti kellarikerrokseen on erillisen osastoidun sammutusreittiportaan kautta porrashuoneen A vierestä. Sammutusreitoin leveyden tulee olla vähintään 900 mm.

Jokaiselle poistumisalueelle johtaa vähintään yksi parikukuljetukseen soveltuva reitti. Parikukuljetusmahdollisuus kerrokseen on järjestetty porrashuoneiden kautta.

10.3. Savunpoisto

Kohteen savunpoisto on pääasiassa järjestetty painovoimaisesti.

Kohteen savunpoistojärjestelyitä on esitetty alla olevassa taulukossa sekä suunnitelman liitepiirustuksissa.

Taulukko 10.1 Savunpoistojärjestelyt

Tila	Savunpoistomenetelmä	Mitoitus	P/K	Ohjaus
Asunnot, yleiset tilat	Käsin avattavat ikkunat ja ovet	-	P	Pelastuslaitoksen toimenpiteet
K2 tilat	Koneellinen	-	K	Painike porrashuoneen sisään-tulotasolla
Uloskäytäväporrashuoneet	Ylätasossa oleva savunpoistoluukku/-ikkuna	väh. 1 m ²	P	Painike porrashuoneen sisään-tulotasolla
Kerrosaulat 3-6.krs	Koneellinen	1 m ³ /s	K	Painike porrashuoneen sisään-tulotasolla
Muut tilat	Käsin avattavat ikkunat ja ovet	-	P	Pelastuslaitoksen toimenpiteet
P = painovoimainen savunpoisto				
K = koneellinen savunpoisto				

Savunpoiston korvausilma on järjestetty kaikkien tilojen osalta pelastuslaitoksen toimenpiteiden käsin avattavien ikkunoiden ja ovien kautta.

Savunpoiston laitevalinnoissa noudatetaan soveltaen voimassa olevia EN-standardeja ja niiden kansallisia soveltamisstandardeja. Virransyötön varmistus toteutetaan järjestelmän omilla akuilla. Kaapelointi palonkestävästi.

11. Muut paloturvallisuuteen liittyvät asiat

11.1. Syttymisen estäminen

Kohteessa tapahtuvasta toiminnasta ei aiheudu tavanomaisesta poikkeavia syttymisriskejä. Onnettomuuksien ehkäisykeinoja käsitellään kohteen pelastussuunnitelmassa.

11.2. Jäteasiat

Kohteen jäteasiat sijaitsevat palo-osastoidussa jätehuonetilassa kiinteistön pihalla.

11.3. Rakennustuotteet ja -materiaalit

Käytettävien rakennustuotteiden ja -materiaalien soveltuvuus suunniteltuun käyttötarkoitukseen tulee aina varmistaa. CE-merkinnän sekä muiden hyväksyntätodistusten osalta tulee huomata, että merkintä ei ole itsessään hyväksyntä eikä takaa, että tuote soveltuu sille suunniteltuun käyttötarkoitukseen. Hyväksynnästä poikkeavat toteutukset tulee hyväksyttää erikseen rakennuspaikkakohtaista varmentamista käyttäen.

Mikäli rakenteen tai tuotteen palokäyttäytymisluokka on saavutettu sen ominaisuuksia muokkaamalla (esimerkiksi palosuojakäsittely), tulee käsittelyn asettamat vaatimukset ja huoltotarpeet dokumentoida rakennuksen huoltokirjaan.

12. Poikkeamat määräyksistä

Kohteessa on seuraavia poikkeamia sovellettavasta määräystasosta.

1. **Poistumisetäisyydet:** Kahdessa kerrosten 6–7 kaksi kerroksisissa asuinnoissa, ylemmällä tasolla poistumismatka enintään 38 metriä.
 - a. **Vaatimus:** 30 metriä (paloasetus 848/2017 32 §).
 - b. **Perusteet poikkeamalle:** Porrashuoneen jatkeena toimiva palosulku on poistumisen kannalta uloskäytävätasoinen tila mihin poistumisetäisyydet eivät ylity.

Poikkeamat ovat rakentamislain 751/2023 59 §:n mukaisia vähäisiä poikkeamia, jotka voidaan toimivaltaisen viranomaisen toimesta myöntää, kun poikkeama ei vaaranna rakentamiselle asetettujen keskeisten vaatimusten täyttymistä.

Asiakirjan laati

Jensen Hughes

Runeberginkatu 5 B
00100 Helsinki

Y-tunnus 1794277-4
www.jensenhughes.com/europe

Niko Kauranen

Paloturvallisuusasiantuntija (FISE PV), YAMK

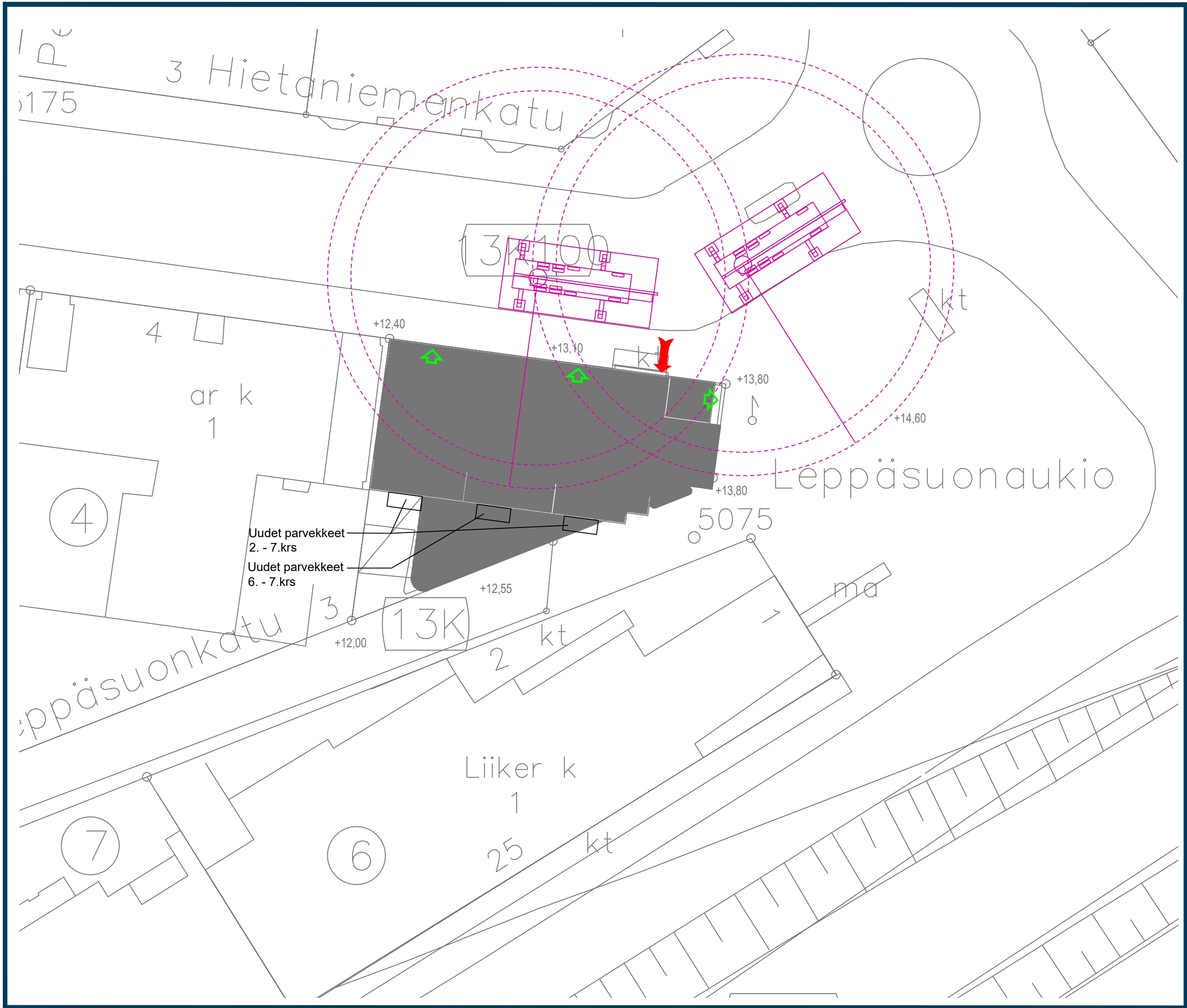
niko.kauranen@jensenhughes.com

+358 50 3600 512

Paloturvallisuussuunnitelma

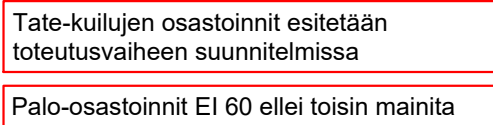
liitepiirustukset

Rakennusluvan liitteeksi			K Oy Laulumiehet	
Lupanumero:		Rakennustunnus:		
K.osa 13	Kortteli 411	Tontti 2	Hietaniemenkatu 2, 00100 Helsinki	
 JENSEN HUGHES		Suunnittelija / Yhteyshenkilö Niko Kauranen	Puhelinnumero 050 360 0512	Päiväys 22.02.2025
				Työnumero ja revisiotunnus PALO 25-009

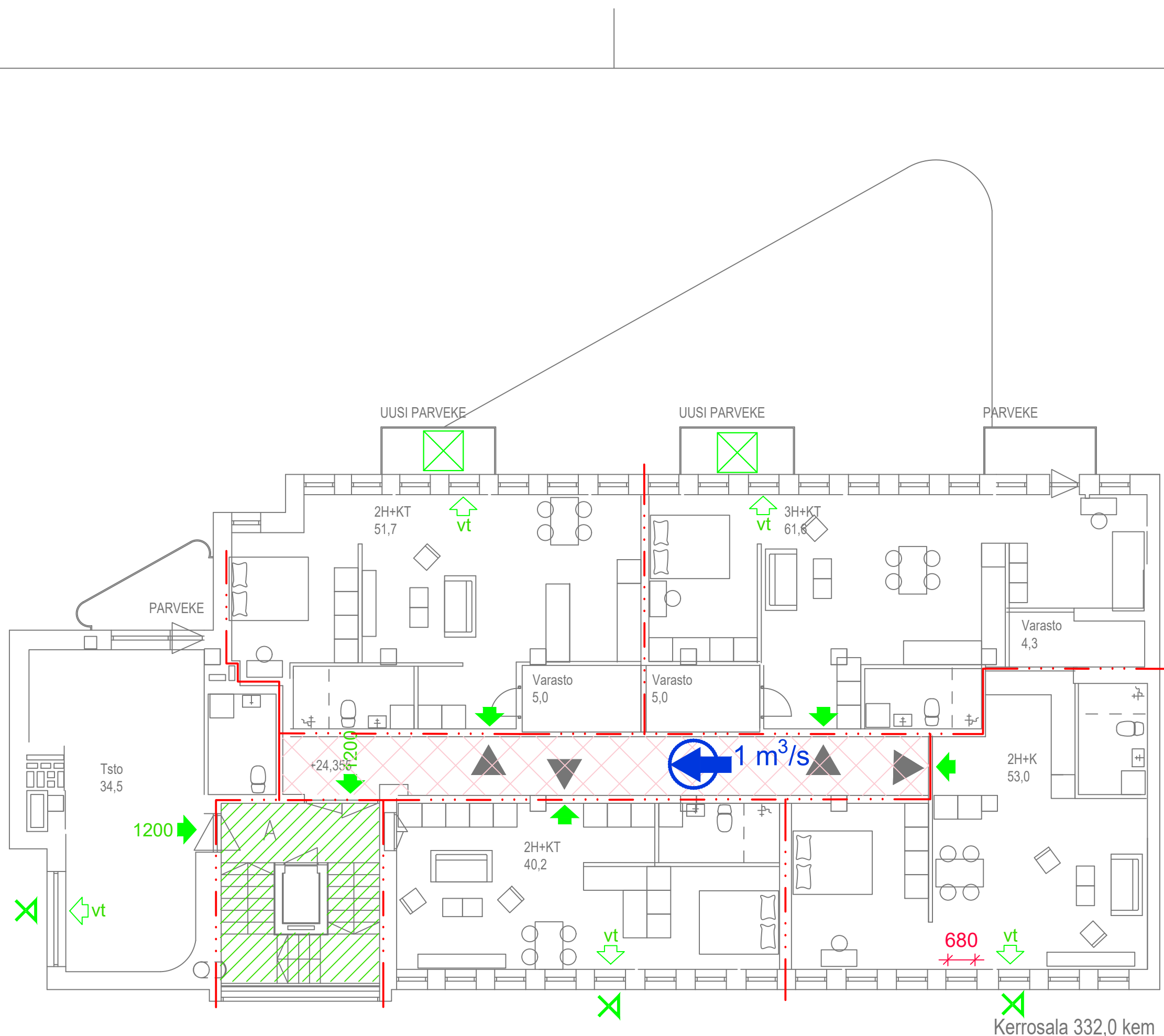

- Palo-osaston raja
- Pelastustie
- Sammutusreitti kellariin
- Varatie

VARASTON PÄÄLLÄ WC.

PALOTURVALLISUUSUUNNITELMA
22.02.2025
Palo 01 KOy Laulumiehiet.dwg
PALO 25-009-01
ARK 06.02.2024
Piirtäjä Suunnittelija / Yhteyshenkilö
KWA Niko Kauranen
Puhelinnumero
050 360 0512

- Palo-osaston raja
- Savuosaston raja
- Savulohkon raja
- ← Savunpoisto, painovoimainen
- ← Savunpoisto, koneellinen (sijainti ohjeellinen)
- ← Korvausilma
- ← Sammutusreitti kellariin
- ←1200 Poistumistien suunta ja leveys
- ← Varatie
- ← Varatie, pelastautuminen palokunnan kalustolla
- PPP Pikapaloposti
- Uloskäytävä
- Poistumistiematkan ylitys

Tate-kuilujen osastoinnit esitetään toteutusvaiheen suunnitelmissa

Palo-osastoinnit EI 60 ellei toisin mainita

Savunpoisto painovoimaisesti käsin avattavista ovista ja ikkunoista palokunnan toimenpitein

K.osa 13 Kortt.411 Tontti 2

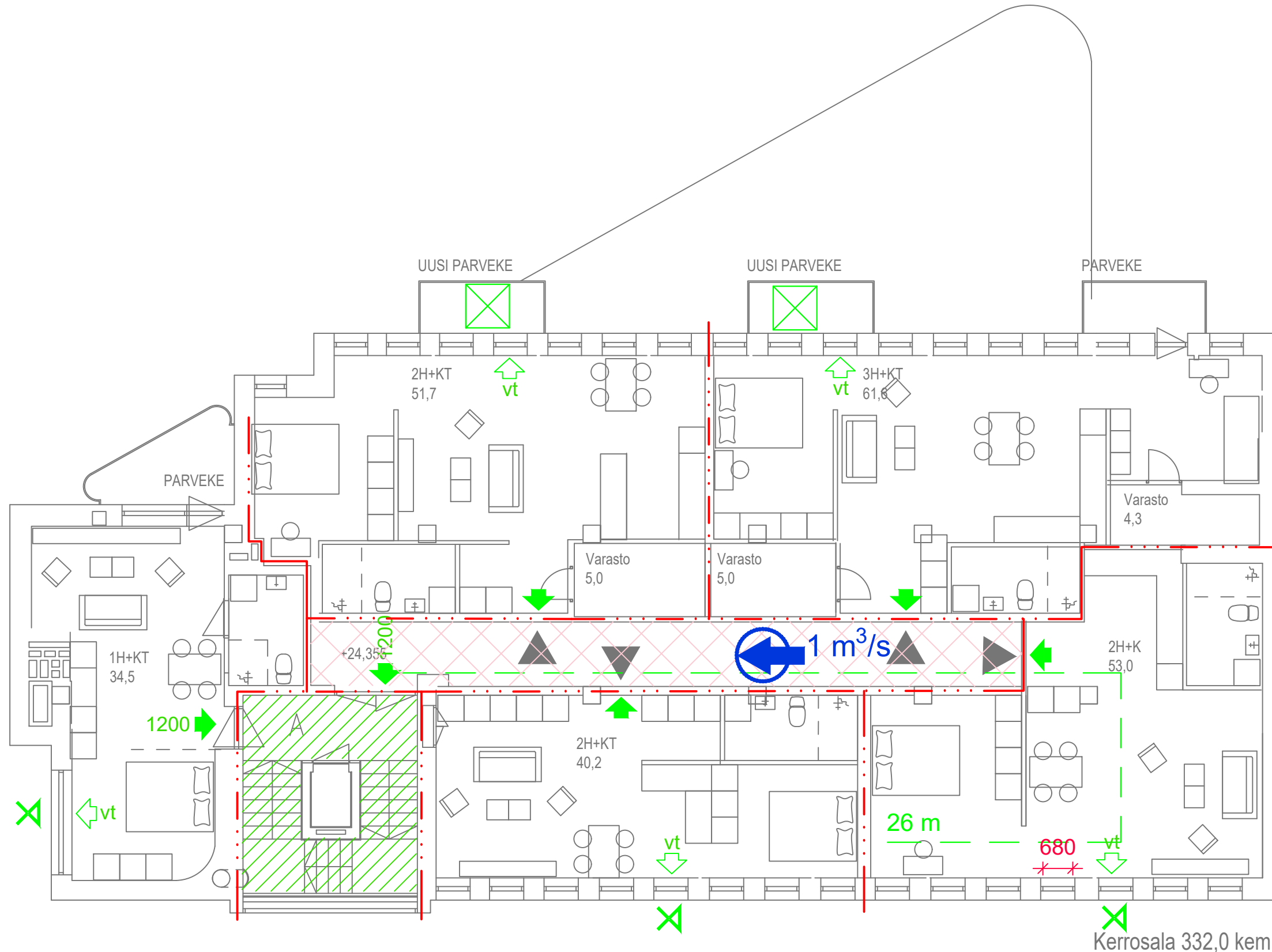
K Oy Laulumiehet

Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki Ratu

Pohjapiirustus, 3. kerros 1:100 (A3)

PALOTURVALLISUUSUUNNITELMA
22.02.2025 Palo 01 KOy Laulumiehet.dwg
PALO 25-009-05
ARK 06.02.2024

Piirtäjä Suunnittelija / Yhteyshenkilö Puhelinnumero
Kwa Niko Kauranen 050 360 0512

- Palo-osaston raja
- Savuosaston raja
- . - . - Savulohkon raja
- ← Savunpoisto, painovoimainen
- ↻ Savunpoisto, koneellinen (sijainti ohjeellinen)
- ↖ Korvausilma
- Sammutusreitti kellariin
- ↖1200 Poistumistien suunta ja leveys
- ↖ Varatie
- ✗ Varatie, pelastautuminen palokunnan kalustolla
- PPP Pikapaloposti
- Uloskäytävä
- Poistumistiematkan ylitys

Tate-kuilujen osastoinnit esitetään toteutusvaiheen suunnitelmissa

Palo-osastoinnit EI 60 ellei toisin mainita

Savunpoisto painovoimaisesti käsin avattavista ovista ja ikkunoista palokunnan toimenpitein

K.osa 13 Kortt.411 Tontti 2

K Oy Laulumiehet

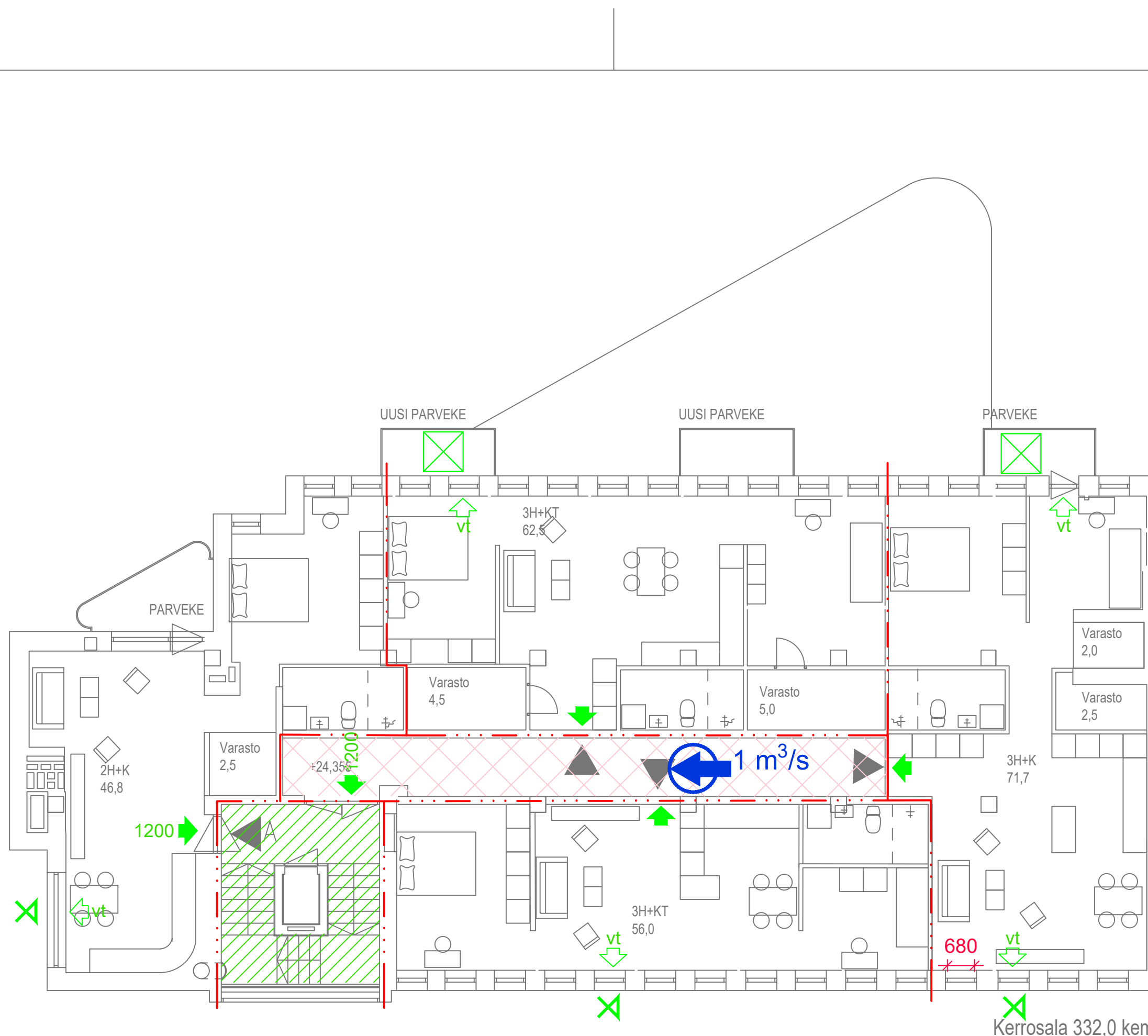
Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki Ratu

Pohjapiirustus, 4. kerros 1:100 (A3)

PALOTURVALLISUUSUUNNITELMA
22.02.2025 Palo 01 KOy Laulumiehet.dwg
PALO 25-009-06
ARK 06.02.2024

Piirtäjä Suunnittelija / Yhteyshenkilö Puhelinnumero
Kwa Niko Kauranen 050 360 0512

- Palo-osaston raja
- Savuosaston raja
- Savulohkon raja
- ← Savunpoisto, painovoimainen
- ← Savunpoisto, koneellinen (sijainti ohjeellinen)
- ← Korvausilma
- ← Sammutusreitti kellariin
- ←1200 Poistumistien suunta ja leveys
- ← Varatie
- × Varatie, pelastautuminen palokunnan kalustolla
- PPP Pikapoloposti
- Uloskäytävä
- Poistumistiematkan ylitys

Tate-kuilujen osastoinnit esitetään toteutusvaiheen suunnitelmissa

Palo-osastoinnit EI 60 ellei toisin mainita

Savunpoisto painovoimaisesti käsin avattavista ovista ja ikkunoista palokunnan toimenpitein

K.osa 13 Kortt.411 Tontti 2

K Oy Laulumiehet

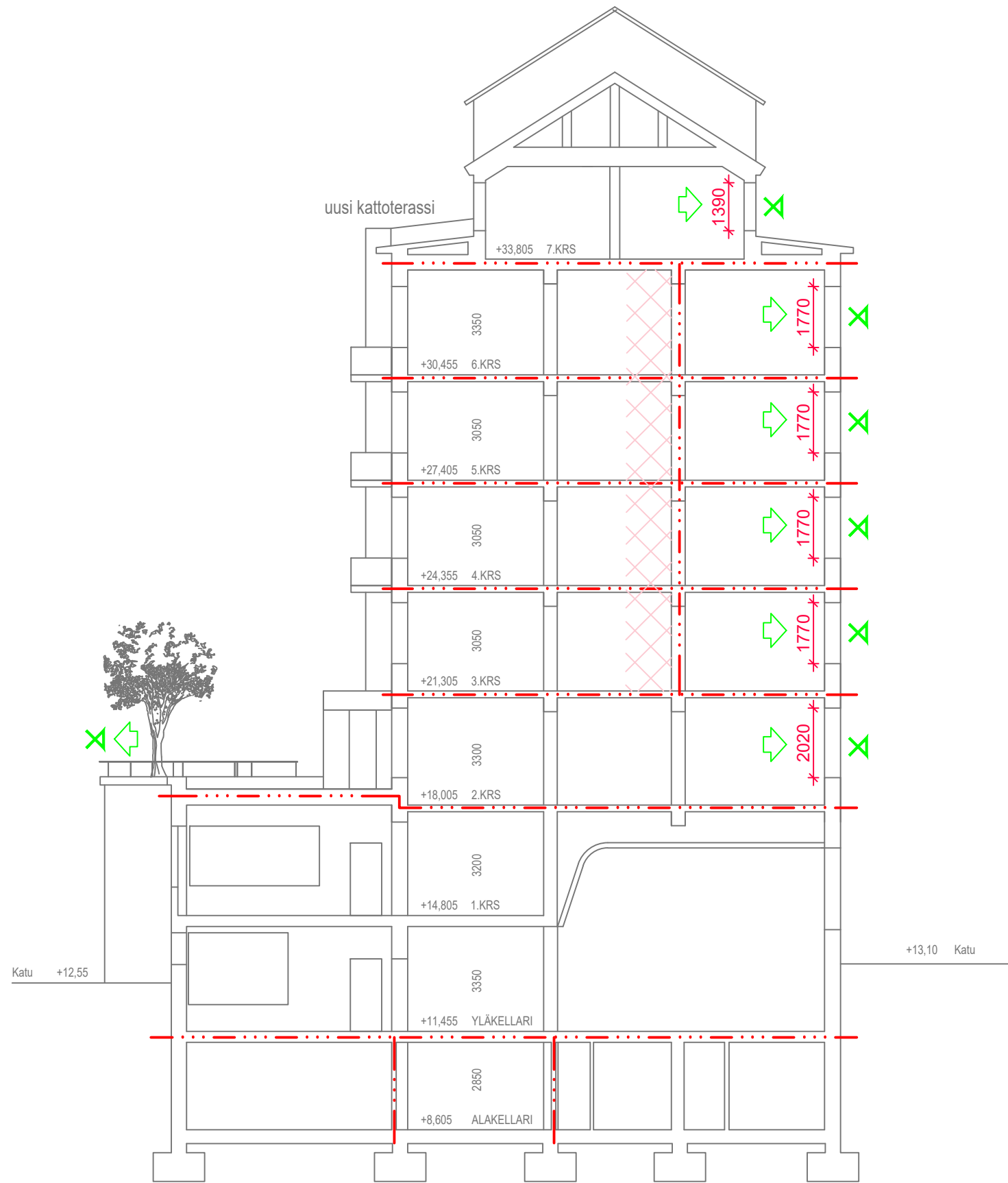
Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki Ratu

Pohjapiirustus, 5. kerros 1:100 (A3)

PALOTURVALLISUUSUUNNITELMA
22.02.2025 Palo 01 K Oy Laulumiehet.dwg
PALO 25-009-07
ARK 06.02.2024

Piirtäjä Suunnittelija / Yhteyshenkilö Puhelinnumero
Kwa Niko Kauranen 050 360 0512

- Palo-osaston raja
- Savuosaston raja
- Savulohkon raja
- ← Savunpoisto, painovoimainen
- ← Savunpoisto, koneellinen (sijainti ohjeellinen)
- ↑ Korvausilma
- ← Sammutusreitti kellariin
- ←1200 Poistumistien suunta ja leveys
- Varatie
- × Varatie, pelastautuminen palokunnan kalustolla
- PPP Pikapaloposti
- Uloskäytävä
- Poistumistiematkan ylitys

Tate-kuilujen osastoinnit esitetään toteutusvaiheen suunnitelmissa

Palo-osastoinnit EI 60 ellei toisin mainita

Savunpoisto painovoimaisesti käsin avattavista ovista ja ikkunoista palokunnan toimenpitein

K.osa 13 Kortt.411 Tontti 2

K Oy Laulumiehet

Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki Ratu

Leikkaus 1:150 (A3)

PALOTURVALLISUUSUUNNITELMA

22.02.2025 Palo 01 KOy Laulumiehet.dwg

PALO 25-009-10

Piirtäjä Suunnittelija / Yhteyshenkilö Puhelinnumero

KWa Niko Kauranen 050 360 0512

Laulu-Miesten talo

ARK—BYROO

Arkkitehtitoimisto Ark—byroo oy

Työpajankatu 10 A 49, 7. kerros
00580 Helsinki

info@arkbyroo.fi

www.arkbyroo.fi

+358 50 574 8710

Tilaaaja:

Laulu-Miesten Kiinteistö Oy

Tilaaajan edustaja:

Petri Kauste, hallituksen puheenjohtaja

Työryhmä:

Marianna Heikinheimo, TkT, arkkitehti, projektin johtaja

Liisa Ryynänen, arkkitehti, tutkija

Olli Nieminen, arkkitehti, tutkija

Nimeke: Laulu-Miesten talo, rakennushistoriaselvitys

Julkaisija: Ark—byroo oy

Julkaisupaikka: Helsinki

Julkaisuajankohta: 13.3.2024

Avustajat:

Salla Heijari, graafinen suunnittelija

ISBN:

978-952-7520-82-6 (pdf)

978-952-7520-83-3 (nide)

Etukannen kuva: Möller, Helsingin kaupunginmuseo

Painopaikka: Helsinki

Sisällys

1. JOHDANTO	6
1.1 Kohde	6
1.2 Tehtävä	8
1.3 Perustiedot	9
2. KAUPUNGINOSA JA RAKENNUSTYYPPI	11
2.1 Rakennus osana Etu-Töölön kehitystä	11
2.2 Helsingin 1940- ja 1950-luvun toimistotalot	15
3. LAULU-MIESTEN TALO RAKENNETAAN	17
3.1 Rakennuttaja ja suunnittelukilpailu	17
3.2 Arkkitehti Pekka Saarema	20
3.3 Suunnitteluratkaisu	22
4. RAKENNUKSEN MUUTOKSET	40
4.1 Muutokset	40
4.2 Muutoskaaviot	42
5. NYKYTILA	54
5.1 Sisätilat	54
5.2 Ulkotilat	73
6. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	84
LÄHTEET	86
RAKENNUSLUVAT	87
HUOLTO- JA KORJAUSHISTORIA	89

Asiasanat:

1940-luku, arkkitehtuuri, Etu-Töölö, Laulu-Miehet, liiketalot, modernismi, Pekka Saarema, rakennushistoria, rakennushistoriaselvitykset, toimistotalot, Töölö

1. Johdanto

1.1 Kohde

Tämän rakennushistoriaselvityksen kohteena on Helsingin Etu-Töölössä osoitteessa Hietaniemenkatu 2 sijaitseva Laulu-Miesten talo, joka valmistui vuonna 1949. Kohteen rakennuttamisen pani alulle Laulu-Miehet mieskuoro, joka halusi omat tilat kuoro- ja kerhotoimintaansa varten. Hankkeen toteuttamiseksi perustettiin osakeyhtiö Laulu-Miesten Kiinteistö Oy, jonka alkuperäisiin osakkaisiin kuuluivat Laulu-Miehet ry, Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Teräsbetoni Oy sekä Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat Oy.

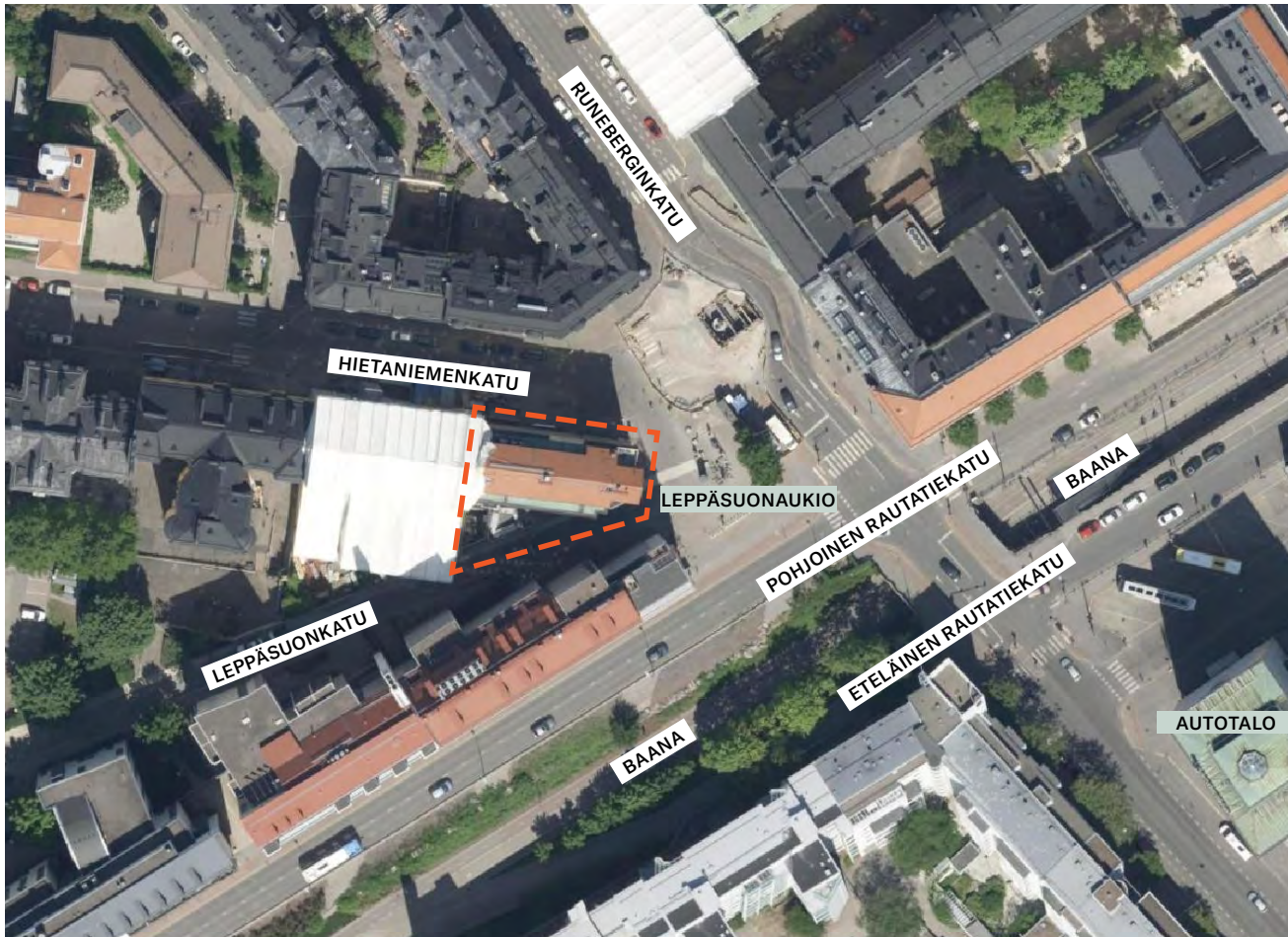
Rakennus toteutettiin vuonna 1945 Laulu-Miesten mieskuoron jäsenien kesken järjestetyn arkkitehtuurikilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta, jonka oli laatinut arkkitehti Pekka Saarema. Sisätiloja suunnittelemassa olivat muun muassa muotoilijat Paavo Tynell valaisinten ja Eino Kauria maalaustöiden osalta.

Kohde sijaitsee Etu-Töölön kaupunginosassa Hietaniemenkadun ja Leppäsuonkadun rajaamalla kolmion muotoisella tontilla Leppäsuonaukion laidalla. Korkean ja kapean rakennuksen ulkoarkkitehtuuria leimaa harjakatto ja yhtenäisesti ruskeaksi rapattu julkisivu, jota on raikastettu vaaleilla teräspuikiparvekkeilla ja ikkunoilla. Rakennus on ilmeeltään vähäeleinen ja muistuttaa rakentamisaikansa modernia toimistorakentamista. Kahdesta kellarista ja seitsemästä kerroksesta koostuvassa rakennuksessa on alusta alkaen ollut Laulu-Miesten juhla- ja kerhotilat. Alun perin rakennuksessa oli toimistotilojen ohella myös kolme asuntoa, joista yksi on edelleen asuinkäytössä.

Rakennuksen tontilla voimassa olevassa asemakaavassa 2573 (vahvistettu 28.11.1946) rakennus on asuinrakennusten korttelialuetta. Laulu-Miesten talo kuuluu Museoviraston määrittelemään Etu-Töölön kaupunginosan valtakunnallisesti merkittävään rakennetun kulttuuriympäristön RKY-alueeseen.

↑ Laulu-Miesten talo Leppäsuonaukiolta kuvattuna helmikuussa 2024. Rakennus sijaitsee Etu-Töölön kaupunginosassa Hietaniemenkadun, Leppäsuonkadun ja Leppäsuonaukion rajaamalla tontilla.

↑ Lauulu-Miesten talon tontti on merkitty katkoviivalla vuoden 2022 ilmakuvaan. Kaavion pohjana oleva ilmakuva: © Helsingin kaupunki, kaupunkimittauspalvelut.

1.2 Tehtävä

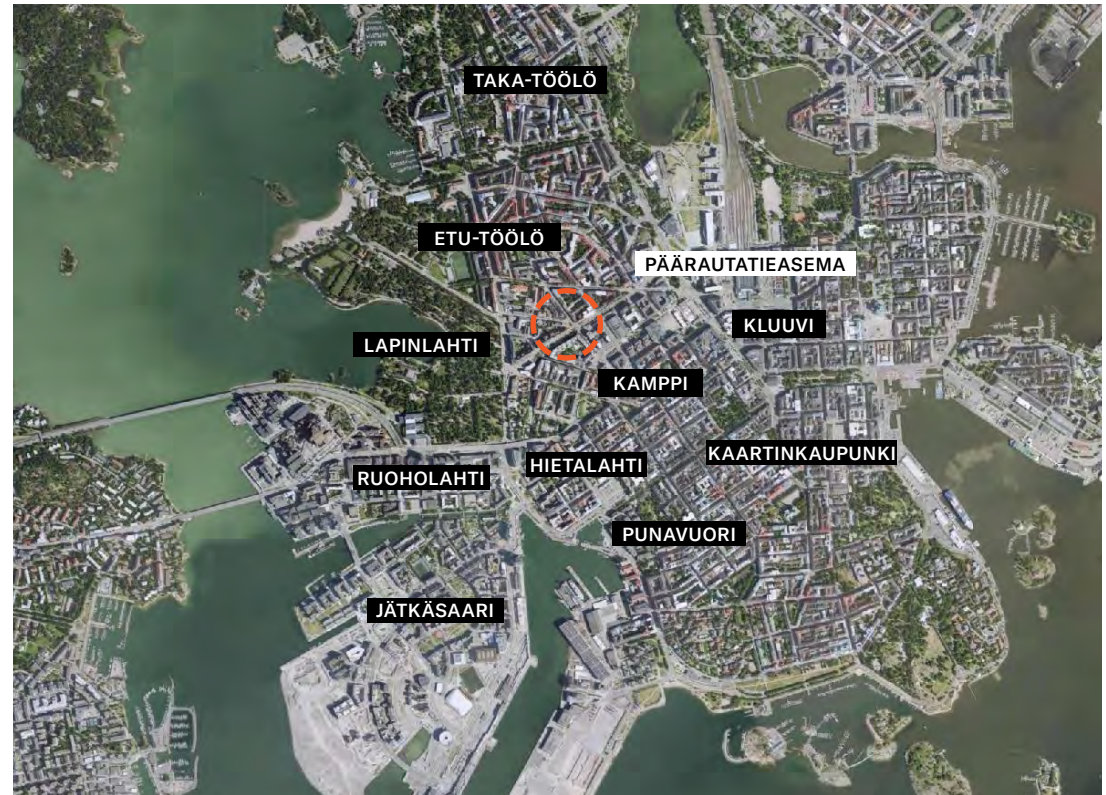
Rakennushistoriaselvitys tehdään Laulu-Miesten talon konservatiohankkeen tueksi. Helsingin kaupunki edellyttää rakennushistoriallisen selvityksen laatimisen käyttötarkoituksen muutoshankkeissa.

Työhön on sisällytynyt arkisto- ja kirjallisuustutkimusta, kenttätöitä ja eri lähteistä peräisin olevan tiedon yhdistämistä ja analysointia. Merkittävimpiä arkistolähteitä ovat olleet Laulu-Miesten oma arkisto sekä Helsingin kaupungin rakennusvalvonnan arkisto ja Museoviraston arkisto. Laulu-Miesten arkistossa on osa rakennuksen alkuperäisistä rakennuspiirustuksista sekä piirustuksia ja asiakirjoja rakennuksen myöhemmistä muutosvaiheista. Rakennusvalvonnan sähköisessä palvelussa on rakennuslupa-asiakirjoja ja piirustuksia vuoden 1948 rakentamisvaiheesta vuoteen 2022 saakka.

Selvityksessä valokuvien osalta tärkeimmät lähteet ovat olleet Museoviraston ja Helsingin kaupungin museon arkistot. Merkittävimpiä kirjallisia lähteitä ovat olleet Laulu-Miesten historiikit *Laulu-Miehet 40 vuotta*¹ ja *Laulu-Miehet 1914–1964*² sekä Arkkitehti-lehden vuoden 1950 kohde-esittely.³ Käytetyt lähteet käyvät ilmi lähdeluettelosta ja tekstissä on käytetty alaviitteitä.

Selvitys kohdistuu rakennuksen sisä- ja ulkotiloihin sekä kaupunkikuvalliseen asemaan. Sisätilojen osalta on keskitytty selvittämään rakennuksen alkuperäiset ominaispiirteet ja arvioimaan niiden säilyneisyyttä. Rakennuksessa on tehty helmikuussa 2024 nykytilainventointi, jonka muistiinpanot on kirjattu raporttiin tila- ja osittain tilaryhmäkohtaisesti. Rakennuksen kaikki sisätilat on inventoitu neljännessä kerroksessa sijaitsevaa asuntoa lukuun ottamatta. Kukin julkisivu on inventoitu rakennusosittain ja rakennuksen kaupunkikuvallista asemaa on arvioitu eri suunnista lähestyttäessä. Sisä- ja ulkotilat sekä kaupunkikuva

→ Laulu-Miesten talo sijaitsee Etu-Töölö kaupunginosassa. Sijainti on merkitty kuvaan oranssilla katkoviivalla. Ortoilmakuva vuodelta 2022. © Helsingin kaupunki, kaupunkimittauspalvelut.

on myös dokumentoitu valokuvaamalla. Valokuvauspaikat on merkitty pohjakaavioihin.

Rakennushistoriaselvitys jakautuu kuuteen lukuun. Ensimmäisessä luvussa esitellään kohde, tehtävän sisältö ja rakennuksen perustiedot. Toisessa luvussa kuvaillaan Etu-Töölön rakentamista ja kaavallista kehitystä Laulu-Miesten talon ympäristössä 1940-luvulta tähän päivään. Lisäksi rakennusta käsitellään Helsingin keskustan sotien jälkeisen toimistotalorakentamisen kontekstissa. Kolmas luku käsittelee Laulu-Miesten talon rakennuttamista ja rakennuksen arkkitehtuurikilpailua ja esittelee rakennuksen suunnitelleen arkkitehdin Pekka Saareman. Sisätilojen suunniteluun osallistuneiden taiteilijoiden käsittely on rajattu selvityksen ulkopuolelle. Lisäksi luvussa esitellään rakennuksen alkuperäinen

suunnitteluratkaisu ja käyttö. Neljännessä luvussa kuvaillaan rakennuksessa tehty muutokset sanallisesti ja kaavioin. Viides luku on raportti nykytilainventoinnista dokumentointivalokuvineen. Kuudes luku on yhteenveto, joka sisältää selvityksen tekijöiden johtopäätökset rakennuksen ominaispiirteistä, säilyneisyydestä ja tunnistetuista arvoista.

1 Aro 1954.

2 Sipilä 1964.

3 Saarema 1950.

KAAVOITUKSEN TILANNE JA RAKENNUSSUOJELU

Kohde kuuluu voimassa olevassa asemakaavassa **2573** (vahvistettu 28.11.1946) asuinkortteliin. Asemakaavamääräysten mukaan korttelin enintään kuusikerroksisen rakennuksen ullakko saadaan sisustaa A:lla merkityllä osalla. Tontille saadaan sijoittaa ainoastaan liike- ja kerhohuoneistoja sekä asuinhuoneistoja kiinteistön hoitohenkilökuntaa varten.⁵

Selvityksen tekohetkellä tontti on rakennuskiellossa, ja sille valmistellaan asemakaavan muutosta osana kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamishanketta. Asemakaavan muutoksessa päivitetään muun muassa tonttien rakennusoikeudet, rakennusalat ja käyttötarkoitukset sekä tarkistetaan alue- ja kohdekohtaiset suojelumerkinnot pohjaten rakennuslupien mukaiseen toteutuneeseen tilanteeseen sekä selvityksiin. Asemakaavan muutoksessa pyritään yleiskaavan ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti ylläpitämään houkuttelevaa ja vetovoimaista kaupunkirakennetta, joka mahdollistaa työpaikkojen ja palveluiden määrän ja intensiteetin kasvua, tiloja monen tyyppisille toimijoille sekä yöelämän toimintoja.

Kohde on merkitty voimassa olevassa yleiskaavassa (2016) Kantakaupunki C2-merkinnällä: ”Keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava kantakaupungille ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen sekä liike- ja toimitilojen riittävä määrä. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla”.

Rakennus kuuluu Museoviraston määrittelemään Etu-Töölön kaupunginosan valtakunnallisesti merkittävään rakennetun kulttuuriympäristön RKY-alueeseen. Kohde on osa Uudenmaan liiton selvityksessä maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi luokiteltua kokonaisuutta ”Helsingin empirekeskusta ja kivikaupunki”.

5 Asemakaava 2573. Helsingin kaupunki. Helsingin karttapalvelu.

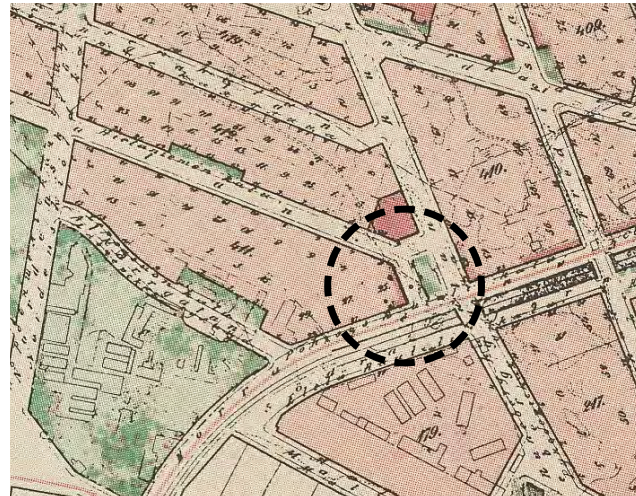
2. Kaupunginosa ja rakennustyyppi

2.1 Rakennus osana Etu-Töölön kehitystä

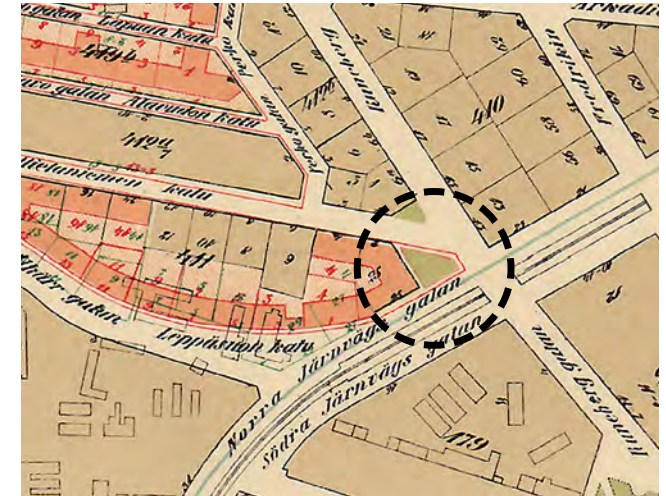
Vuonna 1949 valmistunut Laulu-Miesten talo sijaitsee Etu-Töölön eteläosassa Kampin rajan tuntumassa. Etu- ja Taka-Töölön muodostama Töölö kaavoitettiin 1900-luvun alussa Suomen ensimmäinen asemakaavakilpailun siivittämänä. Arkkitehdit Lars Sonck ja Gustaf Nyström menestyivät kilpailussa ja saivat kaavan laatimisen tehtäväkseen. Sonckin ja Nyströmin laatima suunnitelma edusti Suomessa uudenlaista, niin sanottua sitteläistä kaupunkisuunnittelua, jonka keskiössä oli pyrkimys suunnitella vapaamuotoisempaa, maastonmuodot huomioivaa kaupunkirakennetta. Sonckin ja Nyströmin suunnittelema Töölön alueen kaava vahvistettiin vuonna 1906.⁶

Vuodesta 1909 lähtien Etu-Töölön asuinkerrostalojen tontteja myytiin etenkin yksityisille rakentajille ja suurin osa Etu-Töölön ensimmäisistä asuinkortteleista rakennettiin 1910-luvun alussa.⁷ Myös Laulu-Miesten talon korttelin numero 411 tonteilla 8 ja 10 sijaitsevat rakennukset ovat peräisin tästä rakentamisvaiheesta.

Vuonna 1916 kaupungin asemakaava-arkkitehti Bertel Jung ryhtyi uudistamaan vuonna 1906 vahvistettua Töölön kaavaa. Kaupunkisuunnittelun ihanteet olivat muuttuneet 1910-luvulle tultaessa ja Jung vei kaavaa ajan ihanteiden mukaisesti klassisempaan suuntaan. Sonckin ja Nyströmin maaston muotojen mukailemiseen ja vaihtelevuuteen nojanneen kaupunkirakenteen suunnitelma muuttui Jungin käsissä suoraviivaisemmaksi, yhdenmukaisemmaksi ja avoimemmaksi. Jung muun muassa vähensi vinojen korttelien määrää ja yhdisteli pienempiä kortteleita suuri-pihakortteleiksi. Myös aiemman kaavan viheralueiden vähäisyys

↑ Syksyllä 1906 vahvistettu arkkitehtien Gustaf Nyström ja Lars Sonck laatima Töölön asemakaava. Asemakaava perustui epäsäännömukaiseen korttelirakenteeseen sekä mutkitteleviin ja paikoin lyhyisiin katulinjoihin, joilla pyrittiin luomaan vaihtelevaa katukuvaa ja -näkymiä. Laulu-Miesten talon kortteli numero 411 on ympyröitä karttaan mustalla katkoviivalla. Helsingin kaupunginmuseo.

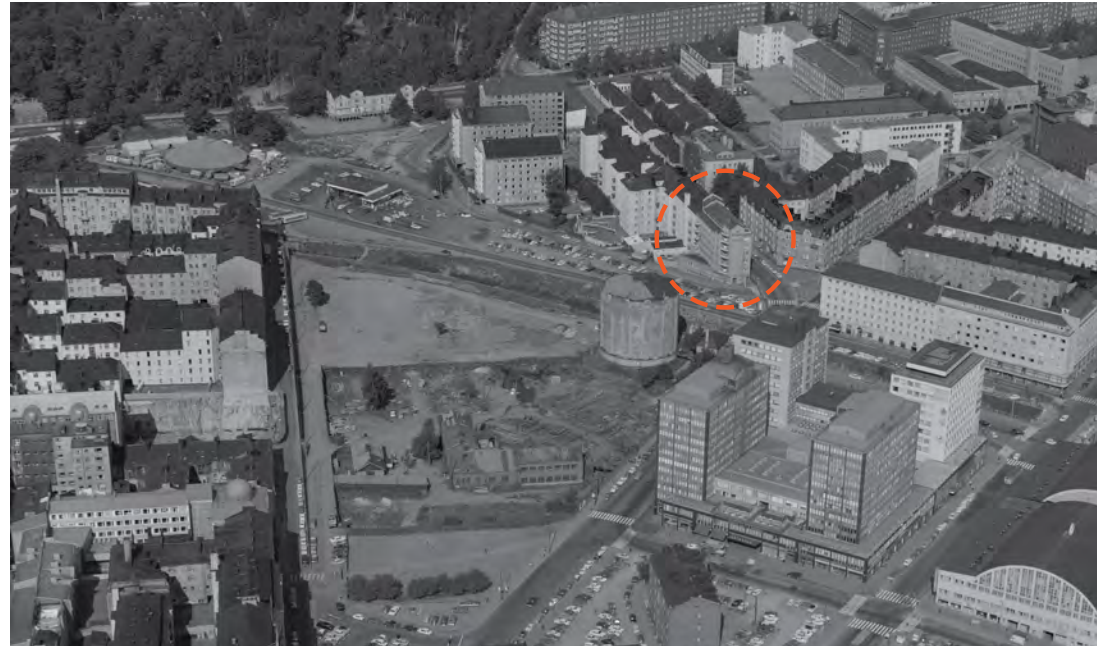

↑ Vuonna 1917 vahvistettu kaupungin asemakaava-arkkitehti Bertel Jungin laatima Töölön asemakaavaudistus. Jungin uudisti Sonckin ja Nyströmin suunnitelmaa kasvattamalla ja yhdenmukaistamalla korttelien ja tonttien kokoa sekä suoristamalla katulinjoja. Laulu-Miesten talon kortteli numero 411 on ympyröitä karttaan mustalla katkoviivalla. Kaavaudistuksessa kortteliin 411 on lisätty tontteja useampikerroksisia vuokra- ja liike-taloja varten. Helsingin kaupunginmuseo.

⁶ Helminen 2006, 82–86.

⁷ Nikula 1981, 194–196, 206.

→ Ilmakuva Kampin yli itäkaakosta kohti Etu-Töölön kaupunginosaa vuodelta 1966. Laulu-Miesten talo on merkitty ilmapuotaukseen oranssilla katkoviivalla. Kuvan oikeassa alakulmassa näkyy Autotalo, sen oikealle puolelle Tennispalatsi ja vasemmalla puolella sittemmin purettu kaasukello. Takalalla näkyy Lapinlahden viheralue ja Hietaniemen hautausmaa. B. Möller, Helsingin kaupunginmuseo.

oli herättänyt kritiikkiä ja Jungin kaavauudistuksessa puistoille ja istutuksille varattiin lisää tilaa.⁸ Töölön asemakaavauudistus vahvistettiin vuonna 1917 ja Etu-Töölön asuinkorttelien toinen rakennusvaihe toteutettiin 1920-luvulla uuden kaavan mukaan.⁹ Laulu-Miesten talon korttelin 411 tonttien 4, 6 ja 13 rakennukset edustavat tätä rakennusvaihetta.

Etu-Töölön 1910- ja 1920-luvun rakennusvaiheet erottuivat toisistaan tyylillisesti. Ensimmäisessä rakentamisvaiheessa korttelien rakennusrajat ja räystäskorkeudet määriteltiin tontikohtaisesti, ja tämän seurauksena kaupunkikuvasta muodostui yhtenäinen. Tämän aikakauden rakentamistyyliä myös määrittelivät aikakauden myöhäisjugendille ja varhaiselle klassismille ominainen julkisivuaiheet, joihin kuuluivat muun muassa erkerit ja vaihtelevan kokoiset ikkunat. 1920-luvulla Etu-Töölön

kortteleista rakennettiin pelkistetympiä ja yhtenäisempiä kokonaisuuksia klassististen tyyli-ihanteiden mukaisesti.¹⁰

Etu-Töölön kolmatta, 1930-luvulla alkanutta rakennusvaihetta määritteli sarjatuotannon yleistymisen ja kansainvälisestä modernismista ammennetut tyyli-ihanteet, joiden paikallisesta sovelluksesta alettiin käyttämään nimitystä töölöläisfunkkis. Tyylillinen muutos ilmeni asuinrakennusten aiempaa koruttomammassa julkisivuissa ja hienostuneesti toteutetuissa yksityiskohdissa kuten kulmaikkunoissa, parvekkeissa, sisäänkäyntien muotoilussa ja ikkunaerkkereissä. Etu-Töölön kolmas rakentamisvaihe keskittyi etenkin Mechelininkadun ja Väinämöisenkadun välisiin kortteleihin ja Eteläiselle Hesperiankadulle.¹¹

1930-luvun loppuun tultaessa sota-aika keskeytti Helsingin muiden alueiden tavoin myös Etu-Töölön rakentamisen.

Rakentaminen käynnistyi Helsingissä uudelleen 1940-luvun jälkipuoliskolla muuttuneissa olosuhteissa, joita määrittivät rakennusmateriaali- ja työvoimapula, mutta myös rakennustekniikan nopea kehittyminen. Etu-Töölöön valmistui 1940-luvulla muutamia yksittäisiä rakennuksia, joiden joukkoon kuuluu myös vuonna 1949 valmistunut Laulu-Miesten talo.

Etu-Töölön ja Kampin välille rakennettiin 1950-luvun alkupuolella satamaradan ylittäviä siltayhteyksiä. Etu-Töölö koki yhteyksien muodostumisen jälkeen uudistuskauden. Alueelle sijoitettiin merkittäviä korkeakoulu- ja yliopistorakennuksia. Näistä keskeisimpiin lukeutuu Leppäsuonkadulla Laulu-Miesten talon läheisyyteen vuosina 1947-1968 valmistunut opiskelija-asuntola Domus Academica ja Runeberginkadulla sijaitseva entinen Kauppakorkeakoulun päärakennus, joka valmistui vuonna 1950.

8 Nikula 1981, 201-204.

9 Nikula 1981, 206.

10 Nikula 1981, 207.

11 Etu-Töölön korjaustapaohjeet 2010, 6.

ILMAKUVASARJA LÄHIALUEEN RAKENTUMISESTA

↑ Ilmakuva vuodelta 1943 ennen Laulu-Miesten talon rakentamista. Korttelissa 411 sijaitsevan Laulu-Miesten talon tontti sijoittuu 1900-luvun alussa yhtenäisellä umpikorttelirakenteella kaavoitetun Etu-Töölön kaupungiosaan, Etu-Töölön ja Kampin kaupunginosien rajan läheisyyteen. Kaupunginosien rajalla, Laulu-Miesten talon tontin eteläpuolella sijaitsee Helsingin Länsisatamasta päärautatieasemalle johtava satamarata, joka erottaa Etu-Töölön Kampista. Radan eteläpuolella sijaitsee Kampin kenttä kaasukelloineen. Korkea umpinainen kaasukellorakennus erottuu ilmakuvassa pyöreällä muodollaan. HKP.

↑ Ilmakuva vuodelta 1950. Laulu-Miesten talo on valmistunut nykyiselle paikalleen korttelin 411 kärkeen aiemmin valmistuneen korttelirakenteen jatkoksi. Korttelin 411 eteläosaan tontille numero 1 on valmistunut kaksi asuinrakennusta. Leppäsuonkatu on valmistunut korttelin eteläpuolelle ja sen tieltä on purettu Laulu-Miesten talon tontin läheisyydessä sijainnut pienimittakaavainen rakennus. HKP.

↑ Ilmakuva vuodelta 1964. Alueelle on rakennettu Runeberginkadun suuntainen satamaradan ylittävä silta, joka on vahvistanut Etu-Töölön ja Kampin kaupunginosien välistä yhteyttä. Laulu-Miesten talon eteläpuolelle on rakennettu pysäköintialue huoltoasemineen. Kampin puolella Eteläisen Rautatiekadun varrelle sijainnutta rakennuskantaa on purettu. Liikerakennus Autotalo on valmistunut Eteläisen Rautatiekadun varteen vuonna 1958, ja näkyy ilmakuvassa oikealla. HKP.

↑ Ilmakuva vuodelta 1988. Laulu-Miesten talon eteläpuolella sijaitseva alue toimii linja-autoasemana. Eteläisen Rautatiekadun varrella sijainnut kaasukello on purettu ja kortteliin rakennetaan uutta suurikokoista asuin-kerrostalojen umpikorttelia. HKP.

↑ Ilmakuva vuodelta 2005. Laulu-Miesten talon eteläpuolella, Pohjoisen Rautatiekadun varrella sijaitseva kortteli 13414 on valmistunut ja muuttanut myös Laulu-Miesten talon kaupunkikuvallista asemaa. Leppäsuonaukio on jäsentynyt yhtenäisemmäksi kaupunkitilaksi Runeberginkadun, Hietaniemenkadun ja Pohjoisen Rautatiekadun risteyskohdassa. HKP.

↑ Ilmakuva vuodelta 2013. Runeberginkadulle on rakennettu uusi liikenneympyrä. Pohjoisen ja Eteläisen Rautatiekadun väliseen kuiluun, entisen satamaradan paikalle rakennettu kevyen liikenteen väylä Baana on valmistunut vuonna 2012. Pohjoisen Rautatiekadun varrella sijaitsevan korttelin länsipääty on täydentynyt uudella rakentamisella. Alueen rakennettu ympäristö ei ole muuttunut merkittävästi 2010-luvun alkupuolen jälkeen. HKP.

2.2 Helsingin 1940- ja 1950-luvun toimistotalot

↑ KY-talo valokuvattuna pian valmistumisensa jälkeen vuonna 1941. Hugo Sundström, MV.

Helsingin toimisto- ja liikerakentaminen keskittyi 1900-luvun puolivälissä keskusta-alueelle. Helsingin liikekeskusta oli kuitenkin alkanut muodostua kaupungin hallintokeskustan länsipuolelle Kluuvin alueelle jo 1880-luvulla ja uusia liiketaloja rakennettiin kaupungin keskusta-alueelle tasaiseen tahtiin läpi 1900-luvun. Toisen maailmansodan jälkeinen aikakausi oli rakennusmateriaali- ja työvoimapulan määrittämää aikaa. Helsingin toimistotaloja rakennettiin kulloinkin voimassa olevien asemakaavojen ja rakennusjärjestysten ohjaamana, käyttäjien tarpeiden ja saatavilla olevien resurssien mukaan. 1950-luvulla toimistorakennuksia rakennuttivat etenkin liikepankit, mutta rakennuttajina toimi myös yrityksiä ja erilaisia yhteisöjä. Lähes kaikki kaupungin toimistotilat sijaitsivat tuohon aikaan keskustassa ja vasta 1960-luvulta lähtien toimistorakentaminen alkoi levittäytyä tasaisemmin myös muualle kaupunkiin.¹²

Modernistisen arkkitehtuurin uudet suuntaukset rantautuivat Helsinkiin etenkin toimisto- ja liikerakennusten mukana. Monumentaalisuuden sijaan toimistorakentamisessa panostettiin uusiin rakennustekniikoihin ja -materiaaleihin. Kantavana rakenteena yleistyi pilarirunko. Väliseinä toteutettiin kevyinä rakenteina ja tiloista saatiin muuntojoustavia.

Helsinkiin valmistui 1940- ja 1950-luvuilla arkkitehtuuriltaan monenlaisia toimisto- ja liikerakennuksia. 1950-luvun yksi keskeinen piirre oli julkisivujen ilmeen muutos horisontaalista vertikaaliseksi ja verkkomaiseksi. Julkisivuverhouksissa yleistyivät ruudukkokuvioidut rasterijulkisivut, joissa käytettiin erilaisia pysty- ja vaakaprofiileja.¹³

1940- ja 1950-luvuilla toimistorakennusten tilatypologia perustui pääasiallisesti huonetoimistomalliin ja keski-, sivu- ja kaksoiskäytävätyyppeihin. Vaikutteet tilatypologian kehittymiseen tulivat niin Yhdysvalloista kuin muualta Euroopasta. 1970-luvun vaihteessa huoneistotoimistotypologian rinnalle tuli avotoimistotypologia.¹⁴

¹² Kivilaakso 2014, 7.

¹³ Kivilaakso 2014, 9.

¹⁴ Laak 2017, 36.

↑ NMKY:n hotelli- ja liikerakennus vuonna 2014 valokuvattuna. Kulmatontilla sijaitsevan rakennuksen julkisivu on rapattu vaaleanruskeaksi ja sen kulma Kaisaniemenkadun ja Puutarhakadun risteyksessä on viistetty, Juho Nurmi, HKM.

↑ Vuonna 1952 valmistunut osoitteessa Eteläinen Rautatiekatu 6 sijaitseva rakennus vuonna 2014 valokuvattuna. Alun perin valtion kirjapainotaloksi suunnittelun rakennuksen julkisivun ilmettä määrittelee ruskea rappaus ja vertikaalisesti muusta julkisivusta erottuva porrashuone. Juho Nurmi, HKM.

Laulu-Miesten talo vertautuu niin rakentamisajankohdaltaan kuin arkkitehtonisesti, kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti tarkasteltuna useampaan Helsingin keskustan toimistorakennukseen. Yksi esimerkki on talon lähistöllä osoitteessa Pohjoinen Rautatiekatu 21 sijaitseva KY-talo, joka valmistui vuonna 1941. KY-talon rakennutti nimensä mukaisesti Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta (KY). Rakennuksen suunnittelusta järjestettiin arkkitehtuurikilpailu, jonka voittivat Seppo Hytönen ja Toivo Paatela. Laulu-Miesten talon tavoin rakennukseen suunniteltiin alun perin kerho- ja toimitiloja sekä asuntoja, mutta asunnot on sittemmin muutettu toimistokäyttöön. KY-talon julkisivun ilmeessä näkyy vaaleine rappauksineen ja pyöreine markiisikatoksineen 1930-luvun funktionalismin tyylipiirteet.

Toinen etenkin kaupunkikuvallisesti ja mittakaavaltaan Laulu-Miesten taloon rinnastuva kohde on osoitteeseen Kaisaniemenkatu 10 sijaitseva ja vuonna 1957 valmistunut hotelli- ja liikerakennus. Talon rakennutti Helsingin Nuorten Miesten Kristillinen yhdistys ja sen suunnittelu alkoi jo 1930-luvulla, mutta sota-ajan ja toisen maailmansodan jälkeisen lamakauden seurauksena rakentaminen viivästyi.¹⁵ Kahdeksan kerroksinen rakennus sijaitsee Laulu-Miesten tavoin korttelin kulmatontilla ja sen julkisivun yleisilmettä määrittelee ruskea rappaus. Molemissa kohteissa on myös rakennuksen kaupunkikuvallista ilmettä määrittävä umpinainen ikkunaton päätyjulkisivu. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Aarne Hytönen.

15 Kivilaakso 2014, 116.

Kolmas aikakauden toimistorakentamista ilmentävä ja Laulu-Miesten taloon vertautuva esimerkki on Laulu-Miesten talon lähistöllä, osoitteessa Eteläinen Rautatiekatu 6 sijaitseva toimistorakennus. Alun perin valtion kirjapainotaloksi suunniteltu rakennus valmistui vuonna 1952 ja sen suunnittelijana toimi arkkitehti Antero Pernaja. Rakennuksessa on vaaleanruskeaksi rapattu julkisivu sekä tasaisesti rytmitetty ikkuna-aukotus. Kolmannen kerroksen eli entisen painokonesalin huonekorkeus erottuu julkisivussa muita kerroksia korkeammilla aukotuksilla. Laulu-Miesten talon tavoin rakennuksen lasitettu ja julkisivusta ulkonevin kehysaihein korostettu porrashuone erottuu vertikaalisesti korostettuna muusta julkisivusta.

3. Laulu-Miesten talo rakennetaan

3.1 Rakennuttaja ja suunnittelukilpailu

Laulu-Miesten talon rakennuttamisen pani alulle vuonna 1914 perustettu Laulu-Miehet mieskuoro. Kuoron perusti joukko entisiä Ylioppilaskunnan Laulajien ja Suomen Laulun jäseniä. Ennen oman rakennuksen valmistumista, kuoro ehti toimia useammassa paikassa Helsingissä. Laulu-Miesten ensimmäinen toimipaikka Pohjalaisten osakuntien talo, joka oli valmistunut Etu-Töölöön vuonna 1912. Tämän jälkeen kuoro harjoitteli ensin Helsingin yliopiston musiikkisalissa ja sittemmin SOK:n juhlasalissa. 1920-luvun puolessa välissä Laulu-Miehet hankkivat Pohjois-Esplanadilta 194 neliön asuinhuoneiston, joka remontoitiin kuorotoimintaan sopivaksi. Pohjois-Esplanadin tilat kävivät kuitenkin pieniksi ja huoneisto laitettiin myyntiin 1930-luvun lopussa. Tämän jälkeen kuoro siirtyi Rakennusmestarien taloon Fredrikinkadulle, jossa Laulu-Miesten toiminta jatkui seuraavat kymmenen vuotta.¹⁴

Fredrikinkadulla vietettyjen vuosien aikana haave Laulu-Miesten omasta talosta kasvoi. Laulu-Miesten historiikkien mukaan kuoron jäseniin kuulunut teollisuusneuvosto Otto Wuorio kertoi vuonna 1945, että Helsingin kaupunki oli valmis myymään kuorolle tontin Etu-Töölöstä Hietaniemen kadun varrelta. Kuoro päätti jättää anomuksen tontin ostamiseksi ja anomus hyväksyttiin kaupunginhallituksessa jo huhtikuussa 1945. Kiinteistölautakunta myi tontin kuorolle 1 125 000 markan kauppahintaan. Kaupan ehtona oli rakentaa tontille uusi rakennus määräysten mukaisesti vähintään neljän vuoden kuluessa myyntipäätöksestä.¹⁵

Laulu-Miesten talon rakentamista varten perustettiin rakennustoimikunta, johon valittiin kuoron jäsenistöstä toimitusjohtaja Martti Sorvari, teollisuusneuvos Otto Wuorio, diplomi-insinööri Magnus Malmberg, arkkitehti Elias Paalanen, rakennuspiirtäjä

Lassi Mykkänen, hallitussihteeri Jussi Saarinen ja pankinjohtaja Taisto Konttinen. Hankkeen toteuttamista varten perutettiin myös varainkeruutoimikunta.¹⁶

Rakennustoimikunta laati ohjelman suunnittelukilpailulle, johon pyydettiin ehdotuksia kuoroon kuuluvilta rakennusalan ammattilaisilta. Laulu-Miesten talon suunnittelukilpailuun jätettiin määräpäivään 16.7.1945 mennessä neljä ehdotusta. Kilpailuun osallistuivat Elias Paalanen, Urho Heikkinen ja Pekka Saarema sekä yhteisehdotuksella Ole Gripenberg ja Lassi Mykkänen.

Palkintolautakunta, johon kuuluivat arkkitehdit Väinö Vähäkallio, A. Pernaja ja Jalmari Peltonen sekä muina jäseninä Otto Wuorio, Martti Turunen, Toivo Aro ja Jussi Saarinen, päätti yksimielisesti, ettei mikään ehdotus ollut kyllin hyvä saamaan ensimmäistä palkintoa. Toinen palkinto annettiin Elias Paalaselle, kolmas Heikkiselle ja neljäs Grinberg-Mykkäsen luonnokselle. Saareman ehdotusta ei palkittu, koska se ei noudattanut täysin kilpailuohjelmaa ja voimassa ollutta rakennusjärjestystä. Palkintolautakunta kuitenkin katsoi juuri Saareman suunnitelma oli kaikista ehdotuksista kehityskelpoisin, ja kehotti Saaremaata ja Paalasta jatkokehittämään ehdotuksiaan rakennustoimikunnan antamien huomioiden mukaisesti. Paalas ja Saarema jättivät vuoden loppupuolella uudet ehdotukset ja erinäisten vaiheiden jälkeen rakennuksen piirustukset päätettiin tilata Saaremalta.

Saarema ryhtyi laatimaan Laulu-Miesten talon tarkempia piirustuksia, mutta suunnittelun edetessä kävi pian ilmi, että tontti oli kuoron tarpeita vaativaa rakennusta varten liian pieni. Kuoro joutui anomaan kaupungilta oikeutta ostaa 70 neliön verran lisää tonttialuetta. Kaupunki suhtautui anomukseen myötämieleisesti,

mutta laajentaminen edellytti asemakaavamuutosta ja virallisia vahvistuksia, jotka ottivat aikansa. Saarema pääsi jatkamaan piirustusten valmistelua vuoden 1947 keväällä.¹⁷ Saareman laatimat Laulu-Miesten talon pääpiirustukset on allekirjoitettu vuonna 1948.

Aikakauden kireiden rahamarkkinoiden ja huonon lainatilanteen seurauksena kuoro päätti perustaa rakennushankkeen toteuttamiseksi osakeyhtiö Laulu-Miesten Kiinteistö Oy:n. Kesän 1948 aikana muodostetun yhtiön osakkaiksi tulivat Laulu-Miehet ry, Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Teräsbetoni Oy sekä Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat Oy.

Hankkeen pääurakoitsijaksi valittu Oy Rakennustoimi aloitti rakennustyöt syyskuussa 1948. Maankaivuutyöt oli aloitettu jo vuonna 1946, mutta tontin laajentamisen virallista päätöstä odottaessa työt olivat pitkään kesken. Laulu-Miesten talon peruskivi laskettiin juhllaisiin menoin lokakuussa 1948 ja tammikuussa 1949 vietettiin rakennuksen harjannostajaisia. Laulu-Miesten talo valmistui saman vuoden lopulla ja vihittiin käyttöön 7. joulukuuta 1949.¹⁸

Rakentaminen sodan jälkeisenä aikana ei ollut helppoa, ja huutava rakennustarvikkeiden ja työvoiman pula väritti myös Laulu-Miesten talon suunnittelu- ja rakentamisaikaa. Saarema toteaa rakennusurakasta vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä seuraavasti: ”suunnitelmien alituksen muuttumisen, materiaalipulan ja Kymron vaihtuvien rajoitusten takia on työ ollut arkkitehdin kannalta katsoen yhtämittaista kieputtamista, ja kun tähän vielä lisätään, että osa rakentamista tukemista ystävällisistä lahjoituksista on saatu tavarana, on lopputulosta arvosteltava jonkinlaisena ”rakennuscocktailina””.¹⁹

¹⁴ Laulu-Miehet 40 vuotta, 32–36.

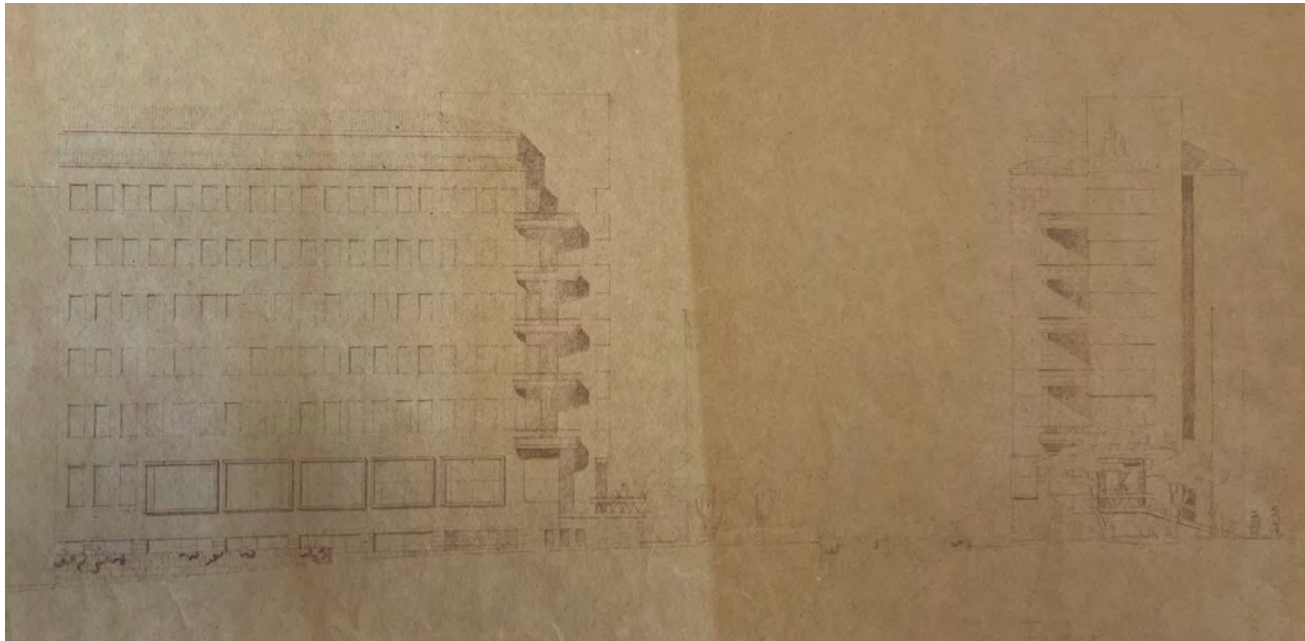
¹⁵ Häyrynen 2014, 126–131.

¹⁶ Häyrynen 2014, 131.

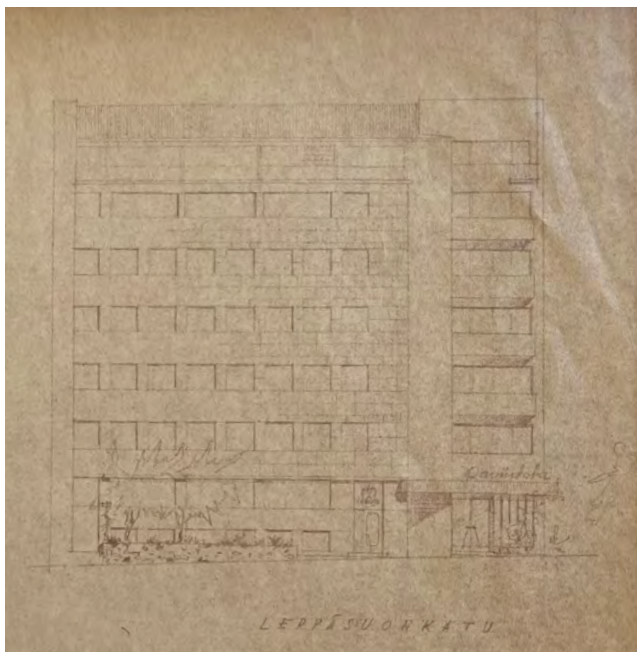
¹⁷ Laulu-Miehet 40 vuotta, 37–39.

¹⁸ Laulu-Miehet 40 vuotta, 41.

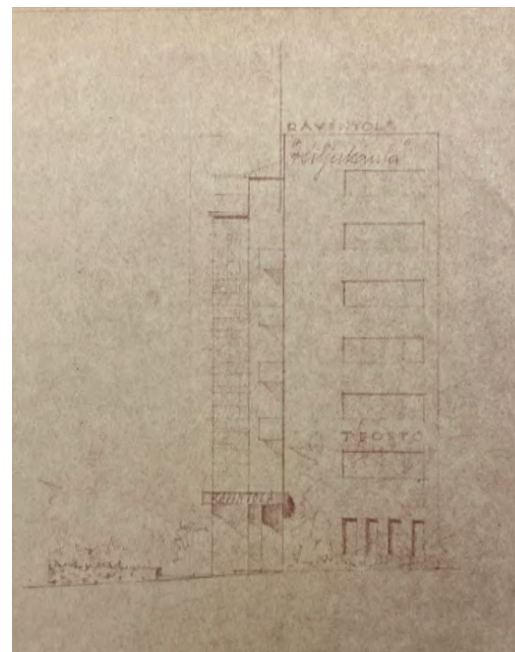
¹⁹ Saaremaa 1950, 103.

← Laulu-Miesten talon arkkitehtikilpailun ehdotus
nro. 1. Arkkitehti Pekka Saareman ehdotus. Julkisi-
vut etelään ja itään. Laulu-Miesten arkisto.

← Laulu-Miesten talon arkkitehtikilpailun ehdotus nro.
2. Arkkitehti Uki Heikkisen ehdotus. Julkisivut etelään ja
itään. Laulu-Miesten arkisto.

↑ Laulu-Miesten talon arkkitehtikilpailun ehdotus nro. 3. Ehdotuksen laativat arkkitehdit Ole Grinberg ja Lassi Mykkänen. Näkymäkuva kaakosta Pohjoiselta rautatiekadulta. Laulu-Miesten arkisto.

↑ Laulu-Miesten talon arkkitehtikilpailun ehdotus nro. 4. Ehdotuksen laati Elias Jaalanen. Näkymäkuva kaakosta Pohjoiselta rautatiekadulta. Laulu-Miesten arkisto.

3.2 Arkkitehti Pekka Saarema

→ Kuva arkkitehti Pekka Saaremaata vuodelta 1949. HKM.

Pekka Saarema (1907–1998) syntyi Voikkaalla. Saareman ollessa 12-vuotias hänen isänsä Emil Stenholm aloitti työt Tervasaaren paperitehtaan ylimestarina ja perhe muutti Valkeakoskelle. Saaremaa valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1935 ja työskenteli vuosina 1932–1938 Erkki Huttusen arkkitehtitoimistossa. Vuosina 1938–1939 Saarema toimi Savo-Karjalan Tukku liikkeen rakennusosaston hoitajana ja työskenteli vuosina 1940–1941 arkkitehti Harry Schrekin toimistossa.

Oman arkkitehtitoimistonsa Saarema perusti 1940-luvun alussa. Hän oli saanut uransa ensimmäisen toimeksiannon kuitenkin heti valmistumistuttuaan vuonna 1935 Yhtyneiden Paperitehtailta. Saaremaan ensimmäinen toimeksianto oli Valkeakosken suojeluskunnan ampumamajan suunnittelu ja tämän jälkeen Saaremaasta tulikin eräänlainen Yhtyneiden Paperitehtaiden

luottoarkkitehti. Saaremaa piirsi Valkeakoskelle 1940-luvulta lähtien lukuisia tuotantorakennuksia ja lukuisia muita kohteita, kuten henkilökunnan asuintaloja, pappilan ja koulurakennuksia. Saaremaan Valkeakosken töihin lukeutuu myös muun muassa niin sanottu Waldenin talo, jonka hän suunnitteli Yhtyneiden Paperitehtaiden toimitusjohtaja Juuso Waldenille vuonna 1950.²⁰

Saaremaan kokonaistuotanto on laaja ja monipuolinen. Valkeakosken lisäksi Saaremaan vastasi 1950-luvulla myös muun muassa Jämsässä sijaitsevan Kaipolan paperitehtaan ja useiden tehdasalueen asuinrakennusten suunnittelusta.²¹ Hän suunnitteli Jämsänkoskelle myös vuonna 1957 valmistuneet isännöitsijä Lauri Tiilikan kotitalon, joka toimii nykyään Taidetalo Pässinmäkenä. Lisäksi arkkitehdin töihin lukeutuu myös muun muassa

asuin- ja saunarakennuksia sekä kirkollisia rakennuksia, kuten Mänttä-Vilppulan ja Valkeakosken siunauskappelit.²²

Saaremaa ansioitui liike- ja toimistorakennusten suunnittelijana. Vuonna 1949 valmistuneen Laulu-Miesten talon lisäksi arkkitehdin merkittävimpiin toimitusuunnitelmiin kuuluu Helsingin Fabianinkatu 23:een vuonna 1962 valmistunut toimistorakennus.²³ Talon rakennutti Tukku kauppojen osakeyhtiö Tuko, jonka arkkitehtiosaston esimiehenä Saaremaa toimi 1940-luvulta lähtien lähes 25 vuoden ajan.²⁴ Toinen arkkitehdin merkittävä toimitusuunnitelma on Lontoon keskustaan vuonna 1958 valmistunut Finland House, joka rakennettiin Yhtyneiden Paperitehtaiden ja muiden suomalaisten metsäteollisuutta harjoittaneiden yhtiöiden käyttöön.²⁵

²⁰ Tylli 2013, 15.

²¹ Tylli 2013, 15.

²² Nokian Sanomat 27.8.2020.

²³ Kivilaakso 2014, 89.

²⁴ Tylli 2013, 15.

²⁵ HS 12.12.1966.

↑Suomalaisten metsäyhtiöiden Lontoon tukikohdaksi suunniteltu Finland House valmistui vuonna 1958. Rakennuksessa on symmetrinen ikkuna-aukutus ja kaksi alinta kerrosta erottuvat vaaleasta julkisivusta julkisivukäsittelyineen ja parvekevyöhykkeineen. Rakennuksen ylin kerros on vedetty sisään ja sitä reunustaa kadunmyöten kattoterassi lasikaiteineen. Kuva on Helsingin Sanomien artikkelista vuodelta 1966. HS 12.12.1966, kuvaajaa ei mainittu.

↑ Saaremaan suunnittelema ja Tukkukauppojen Oy:n rakennuttama toimistotalo valmistui vuonna 1962. Rakennuksen alkuperäinen julkisivuratkaisu perustui nauhaikkunoihin, joita rytmittivät ulkonevat kuparipeitteiset plasterit ja ikkunarivien väliin valkoiset julkisivulasit. Ulkoasu on uusittu 1990-luvulla, eikä alkuperäinen nauhaikkunarakaisu ole selvästi tunnistettavissa. Juho Nurmi, HKM, 2014.

3.3 Suunnitteluratkaisu

Rakennuksen ulkoarkkitehtuuri

Laulu-Miesten talo sijoitettiin kolmion muotoiselle tontille 12 tontista koostuvan korttelin itäpäätyyn. Talo asemoitiin itä-länsisuuntaisesti rakennuksen pohjoispuolella kulkevan Hietaniemenkadun linjaa seuraten. Laulu-Miesten talo rajautui pohjoisessa Hietaniemenkatuun, lännessä talon länsipuolella sijaitsevaan 1930- ja 1940-lukujen vaihteessa valmistuneeseen rakennukseen ja etelässä Leppäsuonkatuun. Idässä rakennuksen ja Runeberginkadun väliin jäi pieni aukiomainen katutila, johon sittemmin rakennettiin Leppäsuonaukioksi nimetty aukio.

Rakennuksen massoitelu jakautui kahteen osaan: Hietaniemenkadun suuntaiseen pitkänomaiseen seitsemän kerrosta korkeaan rakennusmassaan ja siitä ulkonevaan matalaan kolmiomaiseen osaan, joka rajautui kiinni Leppäsuonkatuun. Korkean rakennusmassan sisäänvedetty ylin kerros oli alempia kerroksia kapeampi ja sitä korostettiin harjakatolla, jossa käytettiin poltettua tiiltä. Koko rakennukseen tehtiin yhteneväinen ruskea terastirappaus ja rakennuksen sokkelissa käytettiin graniittia.

Rakennuksen ensimmäisen kerroksen ravintolan pääsisäänkäynti ja kellaritilojen sisäänkäynti sijoitettiin Runeberginkatua kohti avautuvalla kapealla ja korkealle pääjulkisivulle. Julkisivun keskellä sijoitettiin muusta rakennusmassasta ulkoneva umpinainen harjakattoinen osa, jonka katutasokerrokseen sijoitettiin ravintolan pääsisäänkäynti. Pääsisäänkäynti vedettiin sisään julkisivupinnasta, ja sitä korostettiin sisäänkäynnin yläpuolelle asti ulottuvalla graniittisokkelilla. Umpinaisen massan pohjoispuolelle

sijoitettiin Laulu-Miesten kellarikerrosten tiloihin johtava sisäänkäynti, jota korotettiin julkisivulinjasta ulkonevalla graniittisella kehyksellä. Kellarikerrosten sisäänkäynnin yläpuolelle sijoitettiin ylempien kerrosten toimisto- ja asuintiloihin aukeava vertikaalinen ikkunarivistö.

Rakennuksen A-portaan ja kellarikerroksen huoltoportaan sisäänkäynnit sijoitettiin Hietaniemenkadun puolella olevalle leveälle ja massoiteltultaan yhtenäiselle julkisivulle. Julkisivun idän puoleinen osa jätettiin umpinaiseksi ja sen viereen sijoitettiin A-portaan porrashuone. Porrashuoneen julkisivuun tehtiin vertikaalinen lasi-ikkunapinta, joka kehystettiin julkisivun pinnasta ulkonevalla kapealla graniittiaiheella. Porrashuoneen toiselle puolelle suunniteltiin kapeista ikkunoista koostuvat toimistotiloihin aukeavat tasarytmiset ikkunarivistöt. Katutasokerrokseen tehtiin myös kolmea suurempaa neliön mallista mattalasi-ikkunaa, jotka antoivat valoa Laulu-Miesten yläkellarissa sijaitsevaan juhlasaliin.

Laulu-Miesten talon Leppäsuonkadun puoleisesta julkisivusta suunniteltiin monimuotoinen. Julkisivu koostui matalasta kolmiomaisesta tasakattoisesta osasta ja sen takana olevasta korkeasta rakennusmassasta. Korkean massan julkisivuun suunniteltiin Hietaniemenkadun puoleisen julkisivun tapaan kapeista ikkunoista koostuva tasarytmisen ikkuna-aukotus. Kaakkoispuolella julkisivuun massoiteltiin pystytaitteet, joista yhden nurkkaan sijoitettiin kolmion malliset parvekkeet. Rakennuksen lounaiskulmaan suunniteltiin toimistokerroksia palvelevat suorakaiteen malliset parvekkeet.

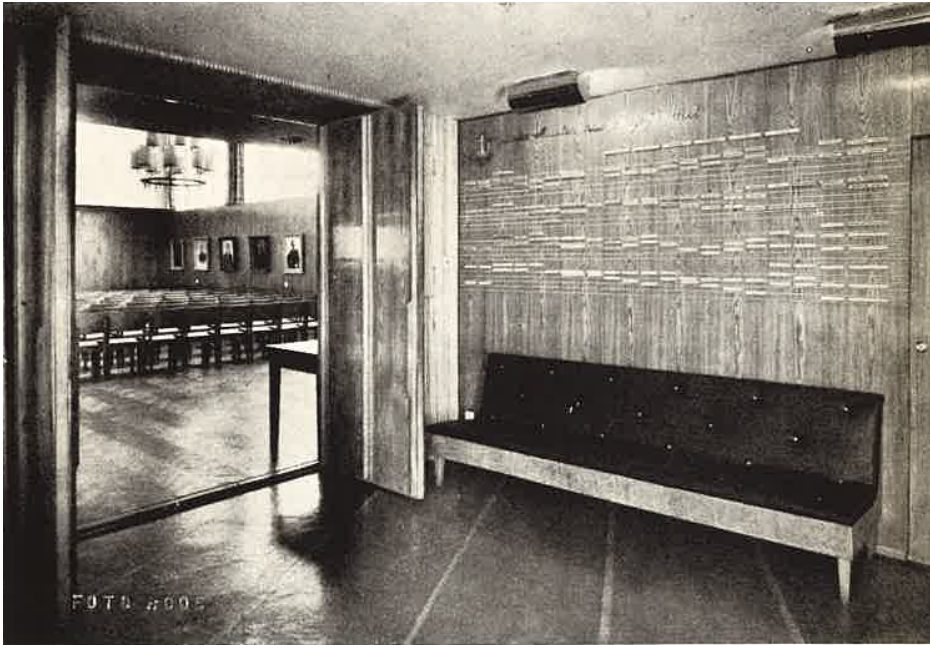
↑ Laulu-Miesten talo valmistumisensa jälkeen Runeberginkadun suunnalta kuvattuna. Seitsemän kerroksinen ruskeaksi rapattu rakennus sijoitettiin korttelin kulmatontille ja sen lyhyt osin umpinainen pääjulkisivu avautuu kaakkoon kohti Runeberginkatua. Valokuva vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä. Foto Roos.

↑ Laulu-Miesten talo valmistumisensa jälkeen Hietaniemenkadulta kuvattuna. Rakennuksen alkuperäinen lasinen ja graniittikehyksellä korostettu porrashuone ja yläkellarin juhlasaliin avautuvat suuret ikkunat erottuvat muusta julkisivusta. Valokuva vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä. Foto Roos.

↑ Laulu-Miesten talo Runeberginkadun suunnalta oletettavasti 1960-luvun alussa kuvattuna. Foto Möller, HKM.

↑ Yläkellarin matala eteishalli ja juhlasali rakennuksen valmistumisen jälkeen valokuvattuna. Aulaan puu-verhoiltuun seinään suunniteltiin niin sanottu miljoonaseinä, jossa esitettiin talon rakentamista tukeneiden tahojen nimet. Kuvan vasemmassa laidassa näkyvän juhlasalin seinän yläosaan sijoitettiin kolme suurta mattalasi-ikkunaa, joihin taiteilija Eino Kauria suunnitteli papukaija-aiheisen maalauksen. Valokuva vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä. Foto Roos.

↑ Näkymä yläkellarin juhlasalista rakennuksen valmistumisen jälkeen. Kaksi kerrosta korkeaan saliin suunniteltiin vaaleat pylväät ja näyttävä vaalea kaareva katto. Kuvassa näkyvät kattokruunut ja muut Laulu-Miesten tilojen valaisimet suunnitteli Paavo Tynell. Salin seinällä näkyy neliön mallinen Laulu-Miesten sankarivainajien muistokaappi. Juhlasalista suunniteltiin käynti rakennuksen länsipäättyyn sijoitettuun kabinettiin. Valokuva vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä. Foto Roos.

Sisätilat

Laulu-Miesten talon sisätiloihin kuului kaksi kellarikerrosta, ensimmäisen kerroksen ravintola- ja kerhotilat sekä kerroksiin 2.–7. sijoitetut toimistotilat. Lisäksi rakennukseen suunniteltiin yksi suurempi kolmanteen kerrokseen sijoitettu asunto ja kaksi pienempää asuntoa, joista toinen sijoitettiin kolmanteen ja toinen neljänteen kerrokseen. Rakennus jaettiin osakkaiden kesken siten, että Laulu-Miehet omistivat ala- ja yläkellarin sekä 1. kerroksen, Teosto omisti 2. ja 3. kerroksen, Teräsbetoni rakennuksen 4. kerroksen ja Valtion Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat Oy 5. ja 6. kerroksen sekä ullakon.²⁶

Ylä- ja alakellari

Kellarikerrosten pääsisäänkäynti sijoitettiin rakennuksen koilliskulmaan itää kohti aukeavalle pääjulkisivulle. Sisäänkäynnistä oli kaarevan E-portaan kautta käynti ylemmän kellarikerroksen matalahkoon eteishalliin. Eteishallin yhteyteen sijoitettiin wc-tilat, ja sieltä oli käynti alempaan kellarikerrokseen ja yläkellarin 150 henkilölle mitoitettuun suureen juhlasaliin. Juhlasali oli pohjaltaan neliön mallinen. Salin itä- ja länsipuolet olivat pyöreiden pilareiden kantamaa matalampaa tilaa. Keskiosaan suunniteltiin korkeampi osa, johon tehtiin näyttävä kaartuva katto ja kolme suurta Hietaniemenkatua kohti avautuvaa erillisistä ikkunaruuduista koostuvaa mattalasi-ikkunaa. Taiteilija Eino Kauria

suunnitteli ikkunaruutuihin kakadu-papukaija-aiheiset maalaukset. Juhlasalin etuosaan tehtiin syvennys, jonka seinään sijoitettiin Laulu-Miesten sankarivainajien puinen muistokaappi. Juhlasalin tarjoilukeittiö sijoitettiin lännen puolelle. Keittiöstä oli kulku rakennuksen kellarikerroksia sekä 1. ja 2. kerrosta palvelevaan pyöreään B-portaaseen.

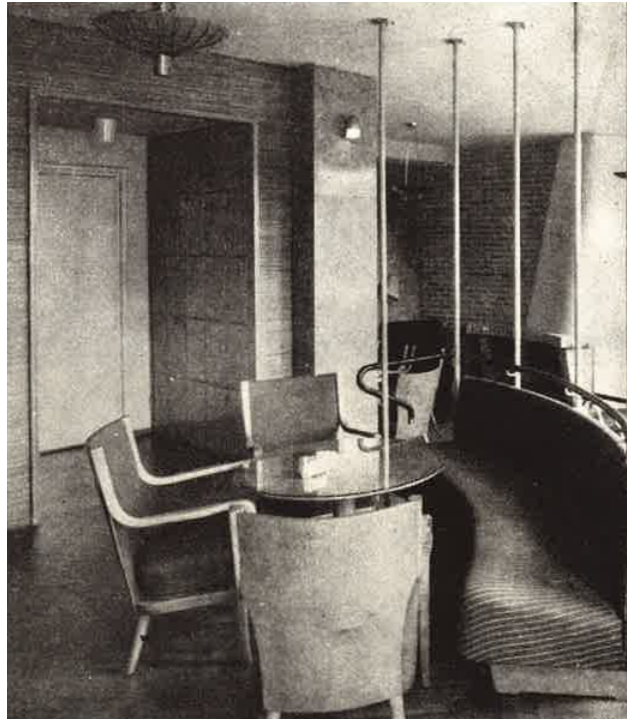
Ylemmän kellarikerrokseen kuului myös juhlasalin eteläpuolelle sijoitettu pohjamuodoltaan kolmiomainen kabinetti, josta oli käynti ensimmäiseen kerrokseen johtavaan D-portaaseen ja ulos Leppäsuonkadun puoleiselle pienelle sisäpihalle. Kabinetin ja juhlasalin seinät verhoiltiin saarniviilulla pinnoitetulla koivuvaneerilla. Saaremaan lisäksi Laulu-Miesten tilojen kalustuksen

suunnittelusta vastasivat Werner West ja Olof Ottelin Oy Stockmann Ab:lta. Lisäksi taiteilija Paavo Tynell vastasi valaisinten suunnittelusta.

Yläkellarin eteishallista oli kaarevan portaan kautta käynti rakennuksen alempaan kellarikerrokseen. Alakellariin sijoitettiin Laulu-Miesten pienehkö saunaosasto, johon kuului pohjaltaan portaana kaarevaa linjaa mukaileva löylyhuone sekä sen yhteyteen sijoitetut pesu-, puku- ja hierontatilat. Kellarin luoteiskulmaan suunniteltiin myös Laulu-Miesten luku- ja arkistotilakäyttöön varattu huone. Lisäksi kellarin sijoitettiin 1. kerroksen ravintolan varastotilat jäähdyttämöineen ja pukuhuoneineen sekä runsaasti muita varastoja ja taloteknisiä tiloja, kuten kattilahuone ja polttoainevarasto. Ylä- ja alakellariin oli käynti myös Hietaniemenkadun puolelle sijoitetun A-portaan kautta.

Ensimmäisen kerroksen ravintola- ja kerhotilat

Laulu-Miesten ensimmäisen kerroksen ravintola- ja kerhotilojen sisäänkäynti sijoitettiin rakennuksen itäiselle julkisivulle yläkellarin pääsisäänkäynnin viereen. Ensimmäiseen kerrokseen suunniteltiin tuulikaappi ja pienehkö eteistila, jonka yhteyteen sijoitettiin wc-tilat. Eteisen viereen suunniteltiin pienehkö takanurkkaus ja kerroksen keskelle sijoitettiin eteistilan tasoa hieman korkeammalle nostettu avara ravintolasali, josta oli käynti D-portaan kautta kerrosta alempana sijaitsevaan ylempään kellarikerrokseen. Ensimmäiseen kerrokseen kuului myös kaksi pienempää kerhohuonetta. Leppäsuonkadun puoleinen kerhohuone oli pohjaltaan kolmiomainen ja Hietaniemenkadun puolelle sijoitettu kerhohuone pitkänomainen. Ravintolakäyttöä palvelevat keittiötilat sijoitettiin ensimmäisen kerroksen länsipuolelle pyöreän B-portaan viereen.

↑ Ensimmäisen kerroksen kerho- ja ravintolatilat rakennuksen valmistuksen jälkeen kuvattuna. Kuvassa näkyy alkuperäinen seinään upotettu kaapisto, ensimmäisen ja ylemmän kellarin välillä olleen portaan yhteydessä ollut kaartuva tankoseinä. Tankoseinän takana näkyy sisäänkäynnin läheisyydessä sijainnut takka. Valokuva vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä. Foto Roos.

Toimisto- ja asuintilat, kerrokset 2.–7.

Rakennuksen ylimpiin kerroksiin oli käynti Hietaniemenkadun puoleisen A-porrashuoneen kautta. Porrashuoneeseen tehtiin kolmisyöksyinen u-porras, jonka keskelle sijoitettiin hissi. Rakennuksen kuudennessa kerroksessa porras jatkui seitsemänteen kerrokseen kaksisyöksyisenä julkisivun suuntaisena portaana.

Toinen kerros oli pohjaltaan suorakaiteen muotoinen ja sen tilajako perustui leveähkön keskikäytävän varrelle sijoitettuihin kevyillä väliseinillä erotettuihin huoneisiin. Keskikäytävän idän puoleisesta päästä oli käynti Leppäsuonkatua kohti avautuvalle parvekkeelle. Käytävän toiseen päähän sijoitettiin wc- ja keittiötilat, joista oli käynti myös B-porrashuoneeseen. Pekka Saaremaan joulukuussa 1948 allekirjoittamissa rakentamisvaiheen pääpiirustuksia toisen kerroksen toiminnoiksi on määritelty konttori- ja näyttelytilat, eikä kerrokseen ole piirretty huoneiden väliseiniä.

Rakennuksen kolmanteen kerrokseen sijoitettiin toimistotiloja ja asuinhuoneisto, johon kuului makuuhuone parvekkeineen, Leppäsuonkadun puolelle sijoitettu suurehko olohuone tulisi-joinen sekä Runeberginkatua kohti avautuva keittiö ja palvelijahuone. Loput kerroksesta oli varattu toisen kerroksen tavoin kapeahkon keskikäytävän varrelle sijoitetuille toimistohuoneille sekä käytävän länsipäätyyn suunnitelluille wc- ja keittiötiloille, joista oli käynti myös Leppäsuonkadun puolelle avautuvalle pienelle parvekkeelle.

Rakennuksen asuin- ja konttoritiloiksi suunniteltu neljäs ja viides kerros vastasivat pääpiirteissään kolmannen kerroksen

tilajärjestystä. Kerroksiin suunniteltiin kuitenkin kolmatta kerrosta pienemmät asunnot. Neljännen kerroksen asunto on merkitty Saaremaan allekirjoittamissa rakentamisvaiheen piirustuksissa talonmiehen asunnoksi ja viidennen kerroksen vahtimestarin asunnoksi. Asuntoihin kuului eteinen, makuuhuone, olohuone parvekkeineen sekä pieni keittiö ja kylpyhuone. Loput tilat varattiin toimistolle. Toimistotilojen tilajärjestys perustui alempien kerroksen tapaan kapean keskikäytävän varrelle sijoitettuihin toimistohuoneisiin ja käytävän länsipäättyyn suunniteltuihin wc-loihin, joista oli käynti Leppäsuonkadun puoleiselle parvekkeelle.

Rakennuksen kuudes kerros varattiin kokonaan toimistokäyttöön ja kerroksen tilajärjestys vastasi pääpiirteissään alempien toimisto kerroksen pohjaratkaisua.

Rakennuksen seitsemänteen kerrokseen eli niin sanottu ullakkerrokseen oli käynti julkisivun suuntaisen kaksisyöksyisen portaan kautta. Seitsemännen kerroksen tilajärjestys perustui alempien kerrosten tavoin keskikäytävän varrelle sijoitettuihin toimistohuoneisiin. Seitsemäs kerros oli kuitenkin rungoltaan alempia kerroksia kapeampi ja sen koilliskulmaan sijoitettiin suurehko pohjaltaan neliön mallinen terassi.

Rakenneratkaisu ja talotekniikka

Laulu-Miesten talo perustettiin kalliolle ja rakennuksen runko tehtiin betonista. Rakennukseen tehtiin massiiviset välipohjat, joiden kantavan laatan päälle sijoitettiin lasivillamatto ja pintabetonikerros. Rakennuksen ulkoseinien lämmöneristyksessä käytettiin Siporex-kevytbetonilevyä. Rakennuksen väliseinät tehtiin osittain muuraten ja osittain kipsoniitilla.²⁷ Ylimmän kerroksen harjakaton kattorakenteet tehtiin puusta ja vesikattorakenteena käytettiin huopaa ja poltettua tiiltä. Kuudennen kerroksen tasakattoon tehtiin kallistettu peltinen vesikatto.

Rakennukseen tehtiin kivihiililämmitys ja lämmityskeskus sijoitettiin alakellariin. Raitisilmakeskukset sijoitettiin rakennuksen alempaan kellarikerrokseen ja ylimpään kerrokseen.²⁸

²⁷ Saaremaa 1950, 103.

²⁸ Saaremaa 1950, 103.

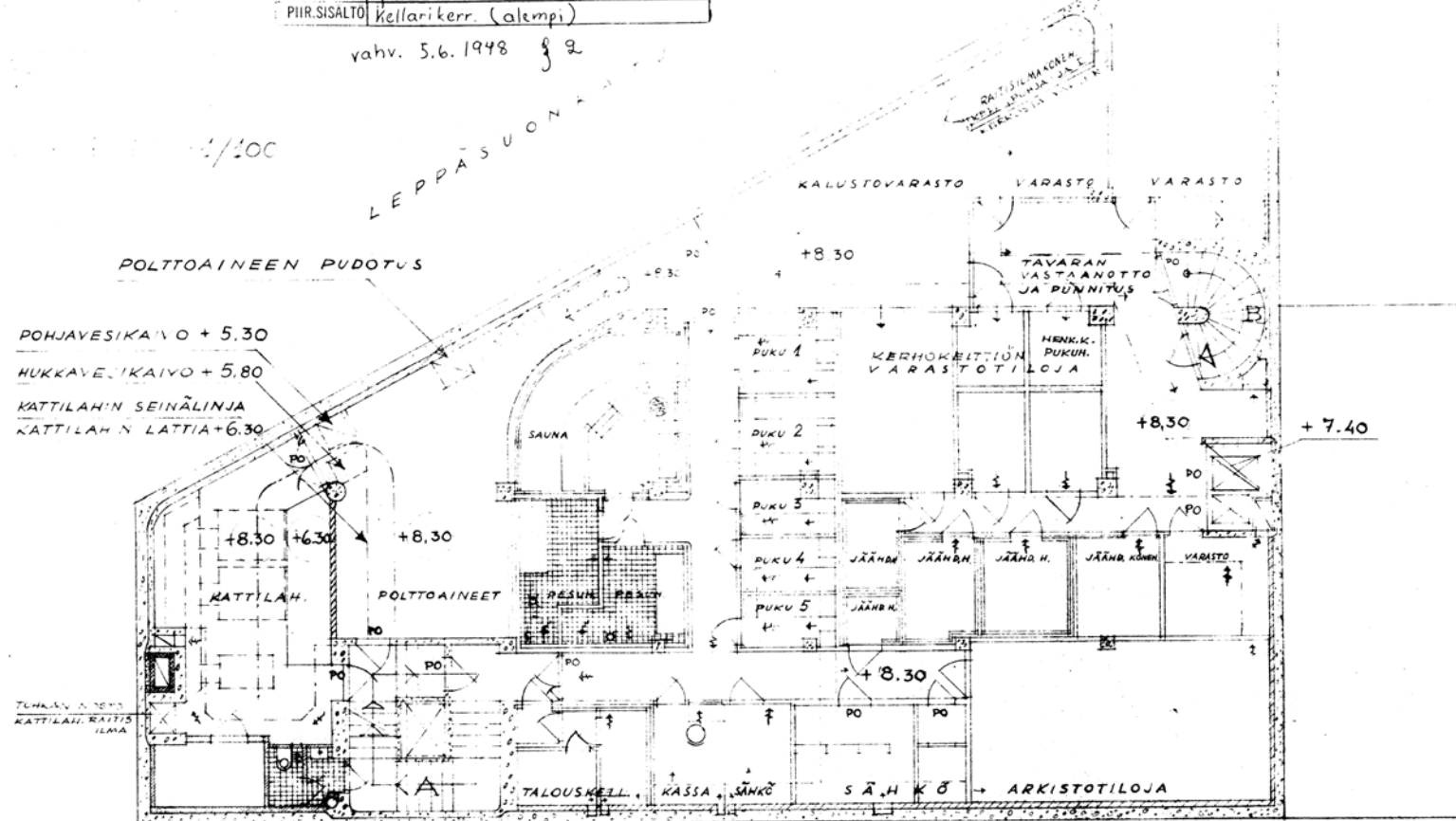
↑ Ylemmässä kellarikerroksessa sijaitsevan Laulu-Miesten sankarivainajien muistokaappi tehtiin jalavasta. Valokuva vuoden 1950 Arkkitehti-lehden kohde-esittelystä. Foto Roos.

POHJAPIIRUSTUS 1948, ALAKELLARI

Pekka Saaareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupapiirustukset. Piirustukset on hyväksytty 5.6.1948. Ei mittakaavassa. RakVV.

KÄRPPÄ	13	KYLÄ	
KORHONEN	411	TONTTI/RN.O	2
JOONTE	leppäsuonkatu 2		
PIIR. N.O	2	KUVAUS N:o	76/002987
TUNNUS	ke - 181 - A - 48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR. SISÄLTÖ	kellarikerr. (alempi)		

vahv. 5.6.1948 } 2

KELLARIKERROS
ALEMPI + 8.30

No. _____ HYVINKENTTY 26/5-48
 HELSINKIIN PÄÄSIIN 29.000
 VESIJUONTOA
 TARKASTUS 1.5 TAN I EMENKATU
M. M. M.

**HYVAKSYTTY.
GODKÄND.**

Helsingin kaupunki
SÄHKÖLAITOS
Helsingin kaupungin
Sähkölaitos

Helsingfors stads
ELEKTRISITETSKA
Helsingfors stads
Elektriska

19 16/5 48

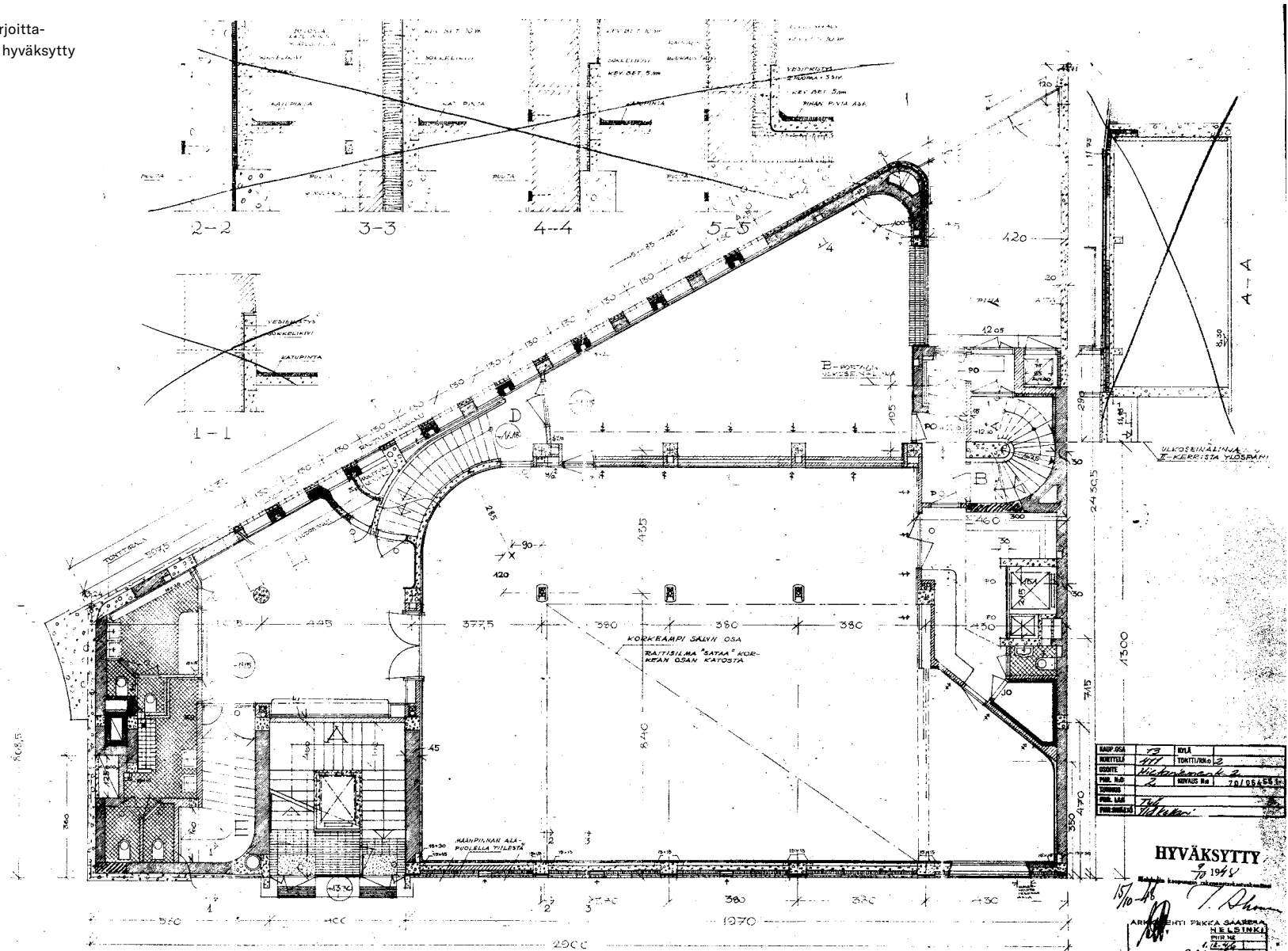
St. Aum.

HELSINGISSÄ 23.2.48

Alfred Lawrence

POHJAPIIRUSTUS 1948, YLÄKELLARI

Pekka Saaareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupapiirustukset. Piirustukset on hyväksytty 1.10.1948. Ei mittakaavassa. RakVV.

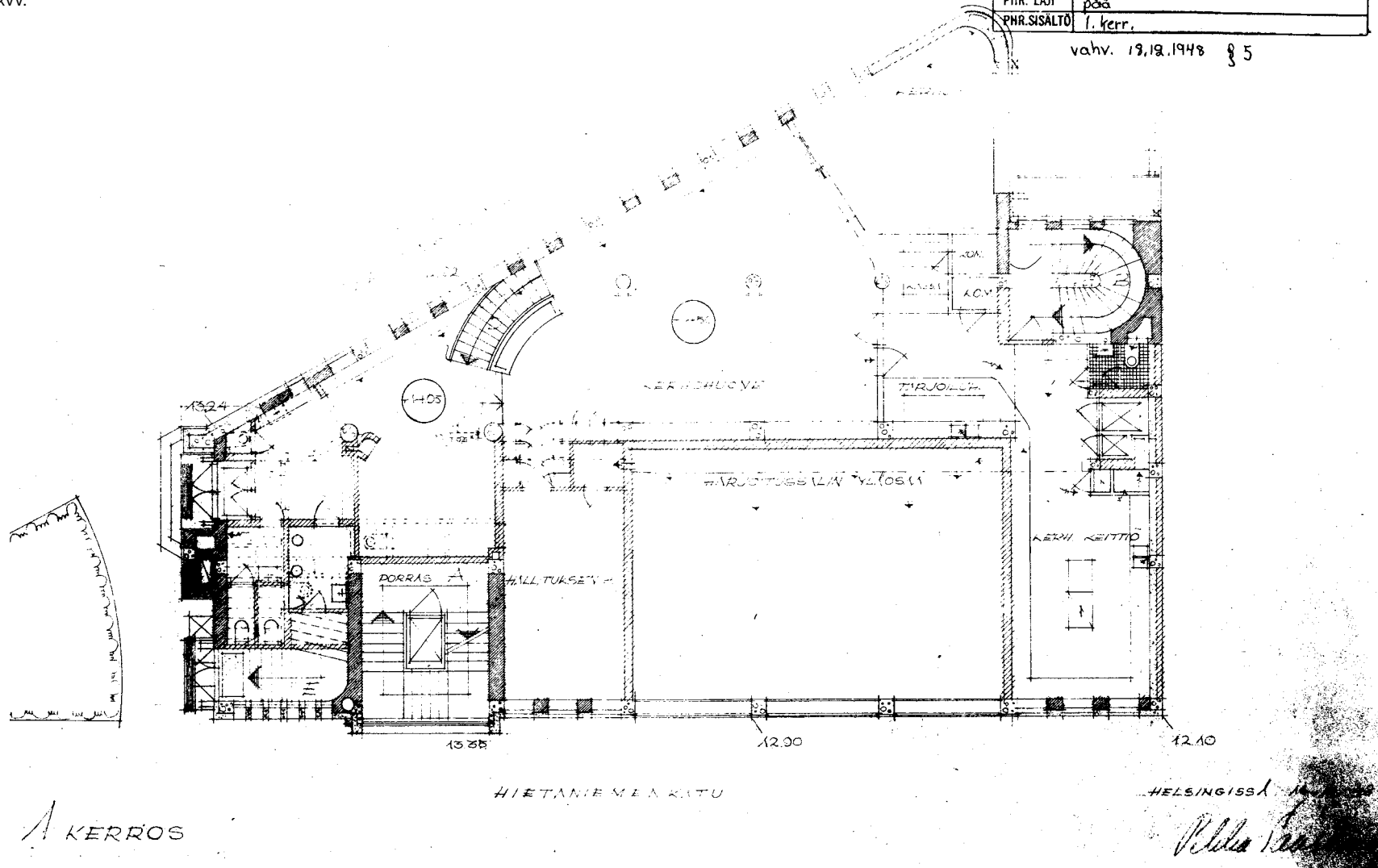

POHJAPIIRUSTUS 1948, 1.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 12.18.1948.
Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP. OSA	13	KYLÄ	
KORTTELI	411	TONTTI/RN:o	2
OSOITE	Leppäsuonkatu 2		
PIIR. N:o		KUVAUS N:o	76/00300J
TUNNUS	ke-381-C-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR. SISÄLTÖ	1. kerr.		

vahv. 19.12.1948 § 5

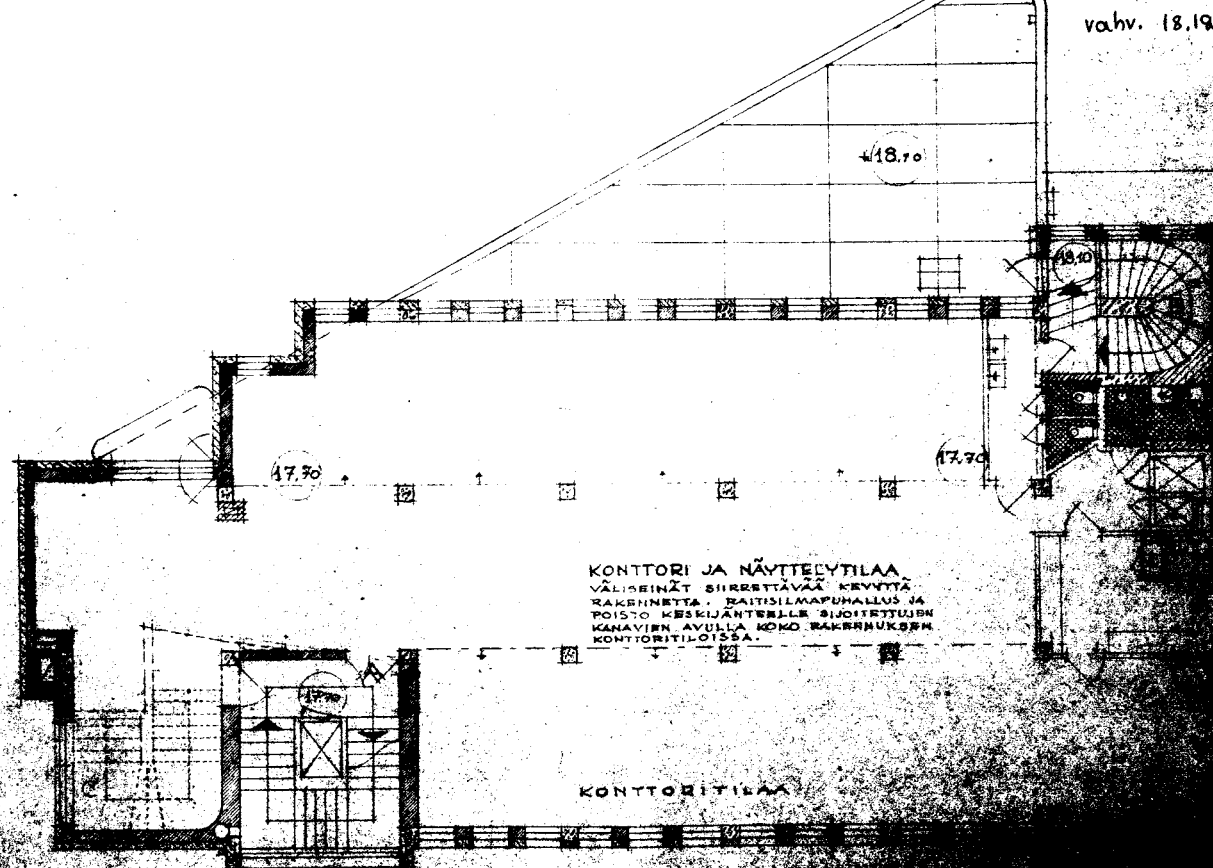

POHJAPIIRUSTUS 1948, 2.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 12.18.1948.
Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP.OSA	13	ARK.	
KORTTELI	411	TONTTI/NN:o	2
OSOITE	Leppäsuontie 2		
PIIR. N:o		KUVAUS N:o	76/003002
TUNNUS	ke-381-C-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR.SISÄLTÖ	2.kerr.		

vahv. 18.12.1948 95

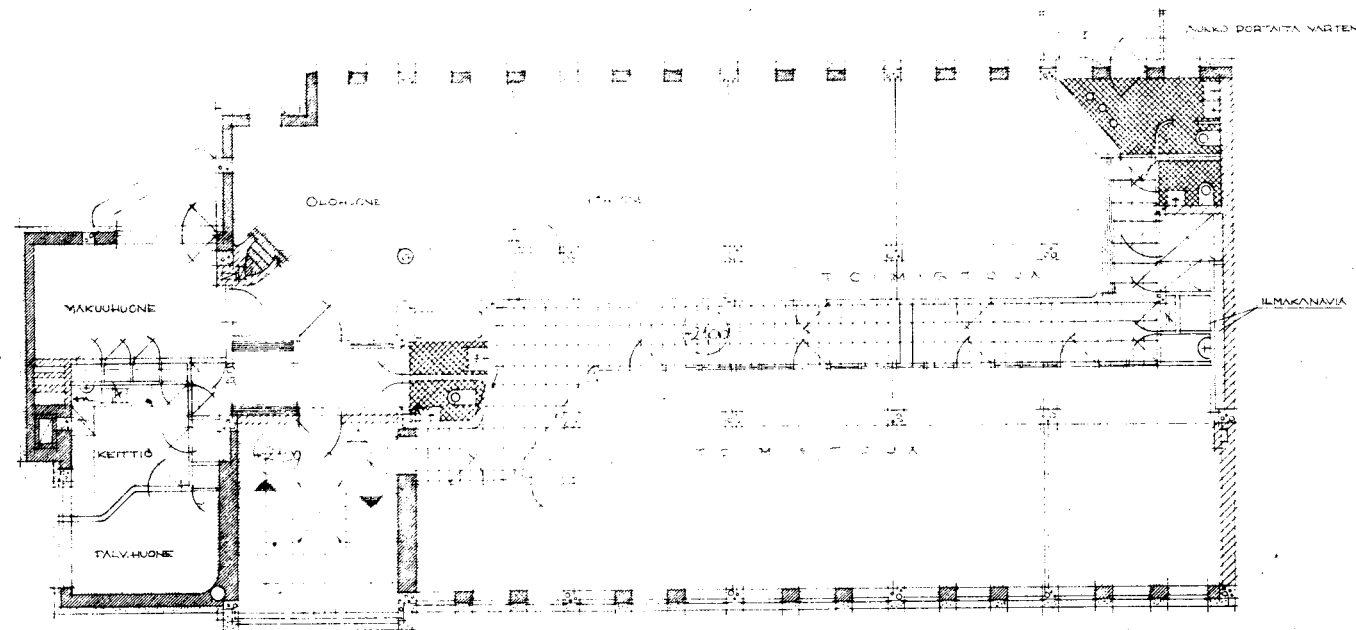

POHJAPIIRUSTUS 1948, 3.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 12.18.1948.
Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP. OSA	13	KYLA	
KORTTELI	411	TONTTI/RN:o	2
OSOITE	Leppäsuonkatu		2
PIIR. N:o		KUVAUS N:o	76/003003
TUNNUS	ke-381-C-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR. SISÄLTÖ	3 kerr.		

vahv. 18.12.1948 § 5

3 KERROS

HELSINKI 18.12.48

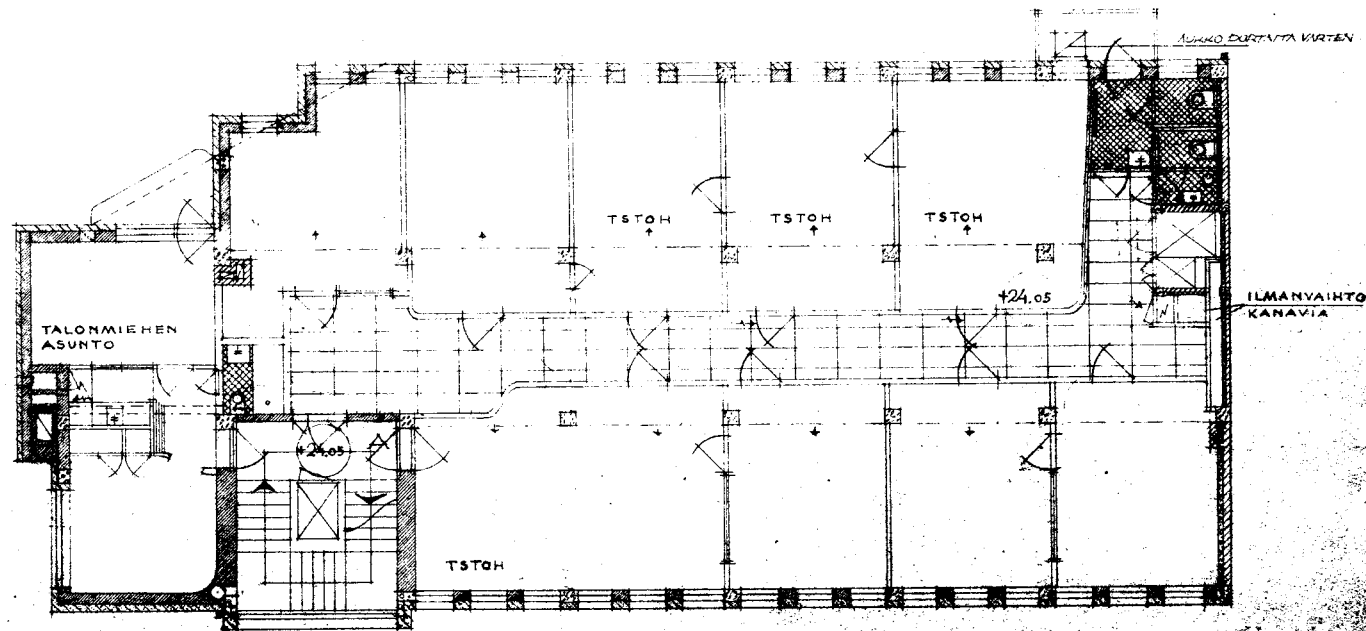
Pekka Saarema

POHJAPIIRUSTUS 1948, 4.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 12.18.1948.
Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP.OSA	13	KYLÄ	
KORTTELI	411	TONTTI/RN:o	2
OSOITE	Leppäsuonkatu 2		
PIIR. N:o		KUVAUS N:o	76/003004
TUNNUS	ke-381-C-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR.SISÄLTÖ	4. kerr.		

vahv. 18.18.1948 § 5

4 KERRÓS

HOLSTINGISSÄ 16.11.48

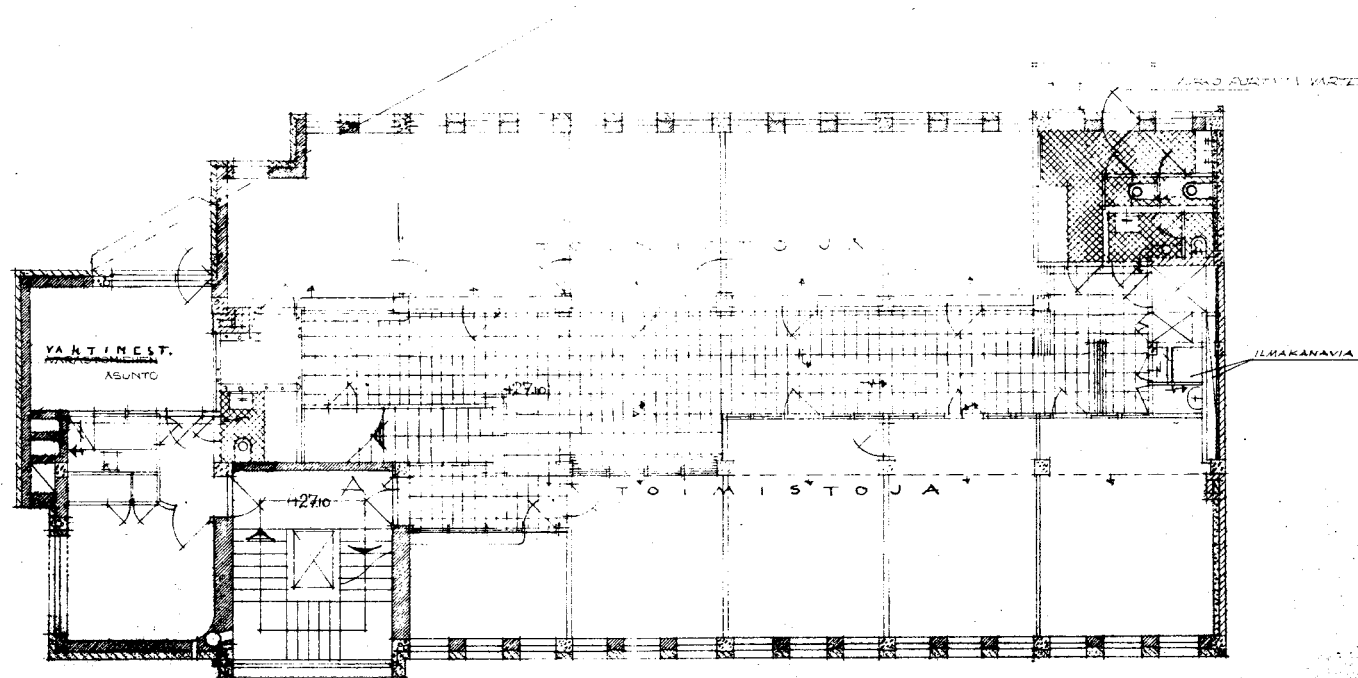
Pekka Saarema

POHJAPIIRUSTUS 1948, 5.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 12.18.1948.
Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP.OSA	13	KYLÄ	
KORTTELI	411	TONTTI/RN:o	2
OSOITE	Leppäsuonkatu 2		
PIIR. N:o		KUVAUS N:o	76/003005
TUNNUS	ke-381-C-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR.SISÄLTÖ	5.kerr.		

vahv. 18.12.1948 § 5

5 KERROS

HELSINGISSÄ 18.12.48

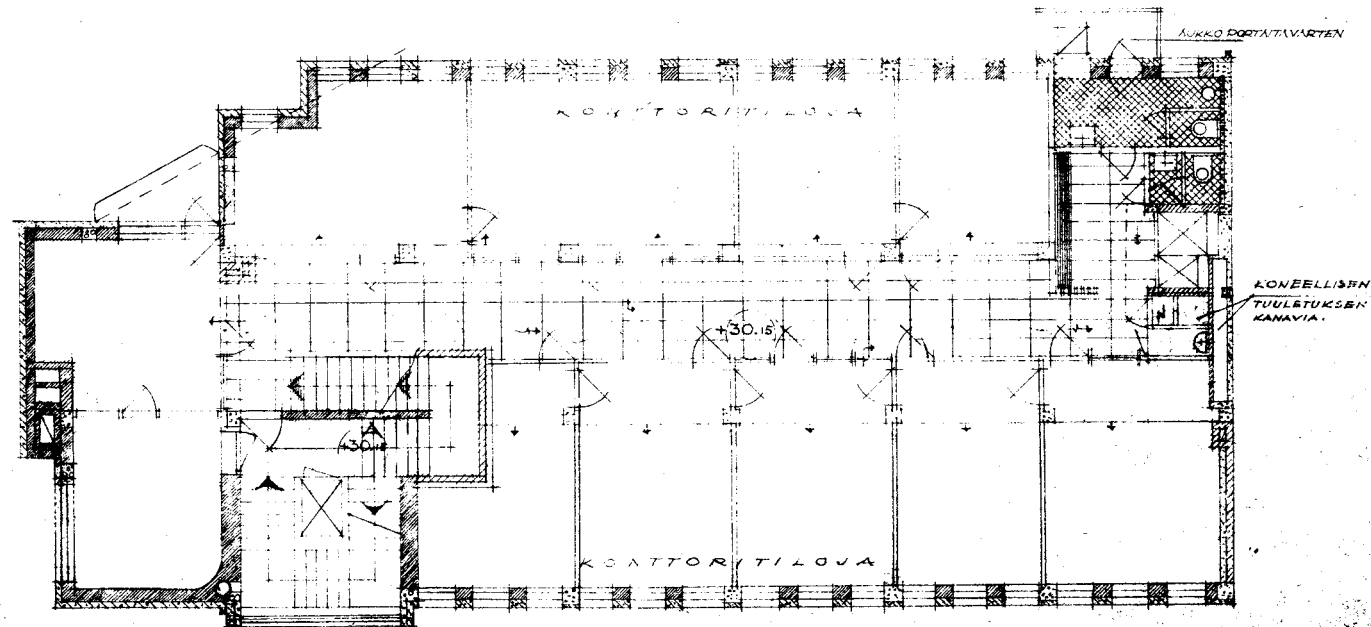
Pekka Saaremaa

POHJAPIIRUSTUS 1948, 6.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 12.18.1948.
Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP.OSA	13	KYLÄ	
KORTTELI	411	TONTTI/RN.O	2
OSOITE	Leppäsuonkatu 2		
PIIR. N:o		KUVAUS N:o	76/003006
TUNNUS	ke-381-C-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR.SISÄLTÖ	6.kerr.		

vahv. 18.12.1948 85

6 KERROS

HELSINGISSÄ 19.11.48

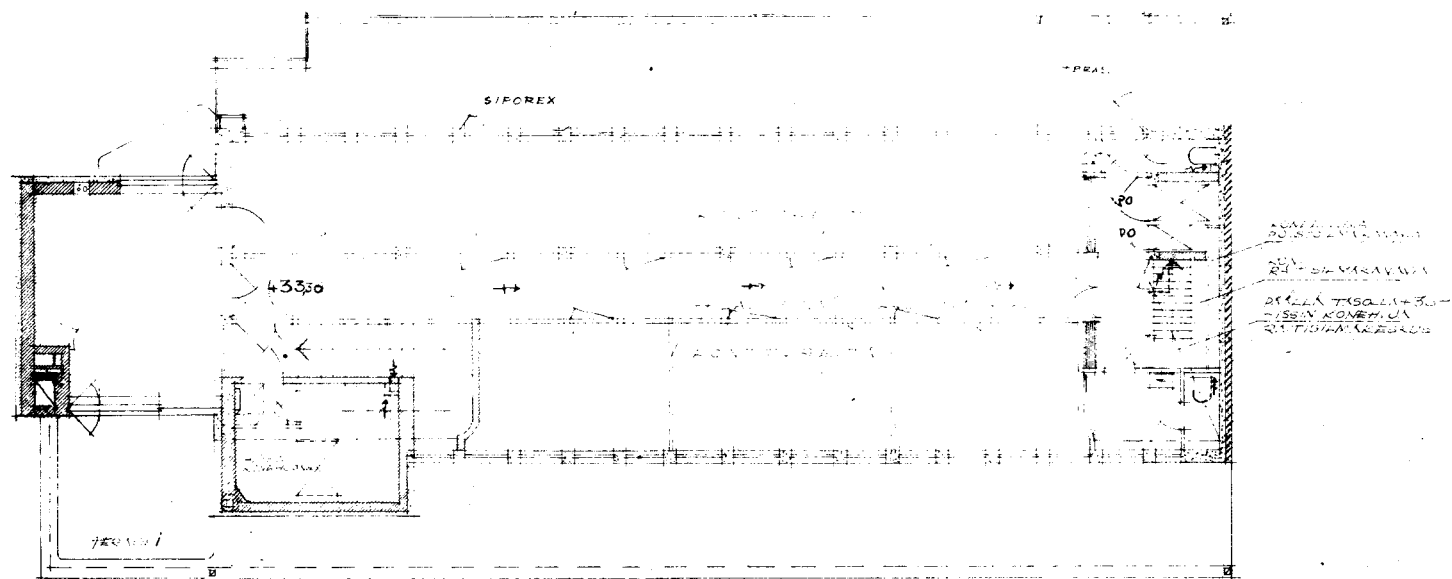
Pekka Saareman

POHJAPIIRUSTUS 1948, 7.KERROS

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupapiirustukset. Piirustukset on hyväksytty 5.6.1948. Ei mittakaavassa. RakVV.

KAUP. OSA	13	KYLA	
KORTTELI	411	TONTTI/RN.O	2
OSOITE	Leppäsuonkatu 2		
PIIR. N.O	g	KUVAUS N:o	76/002994
TUNNUS	ke - 184-A-48		
PIIR. LAJI	pää		
PIIR.SISÄLTÖ	u/lakkokerr.		

rahv. 5.6.1948 92

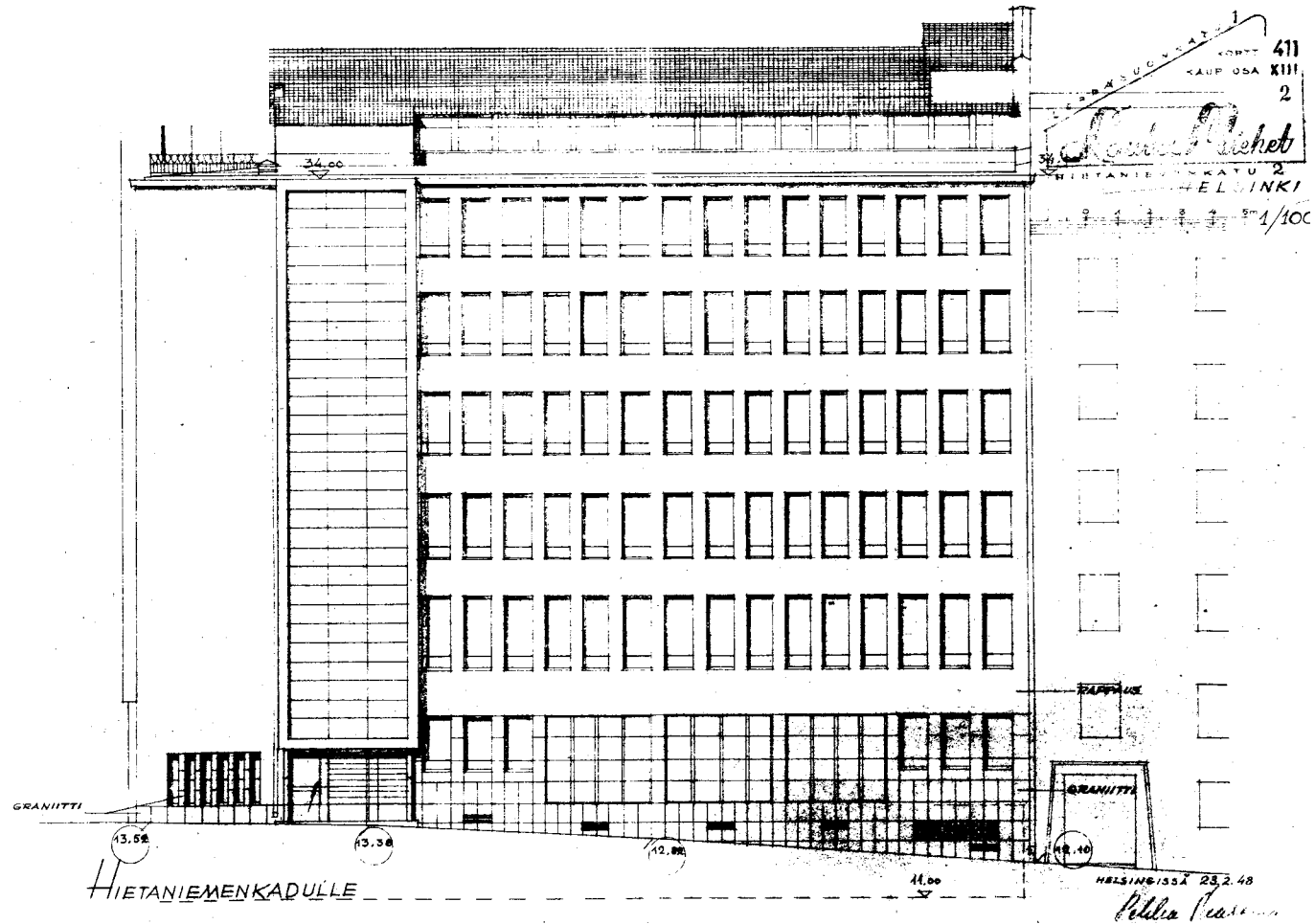
ULLAKKOTEPPOCS

HELSINGISSA² 23.2.48

John Lawrence

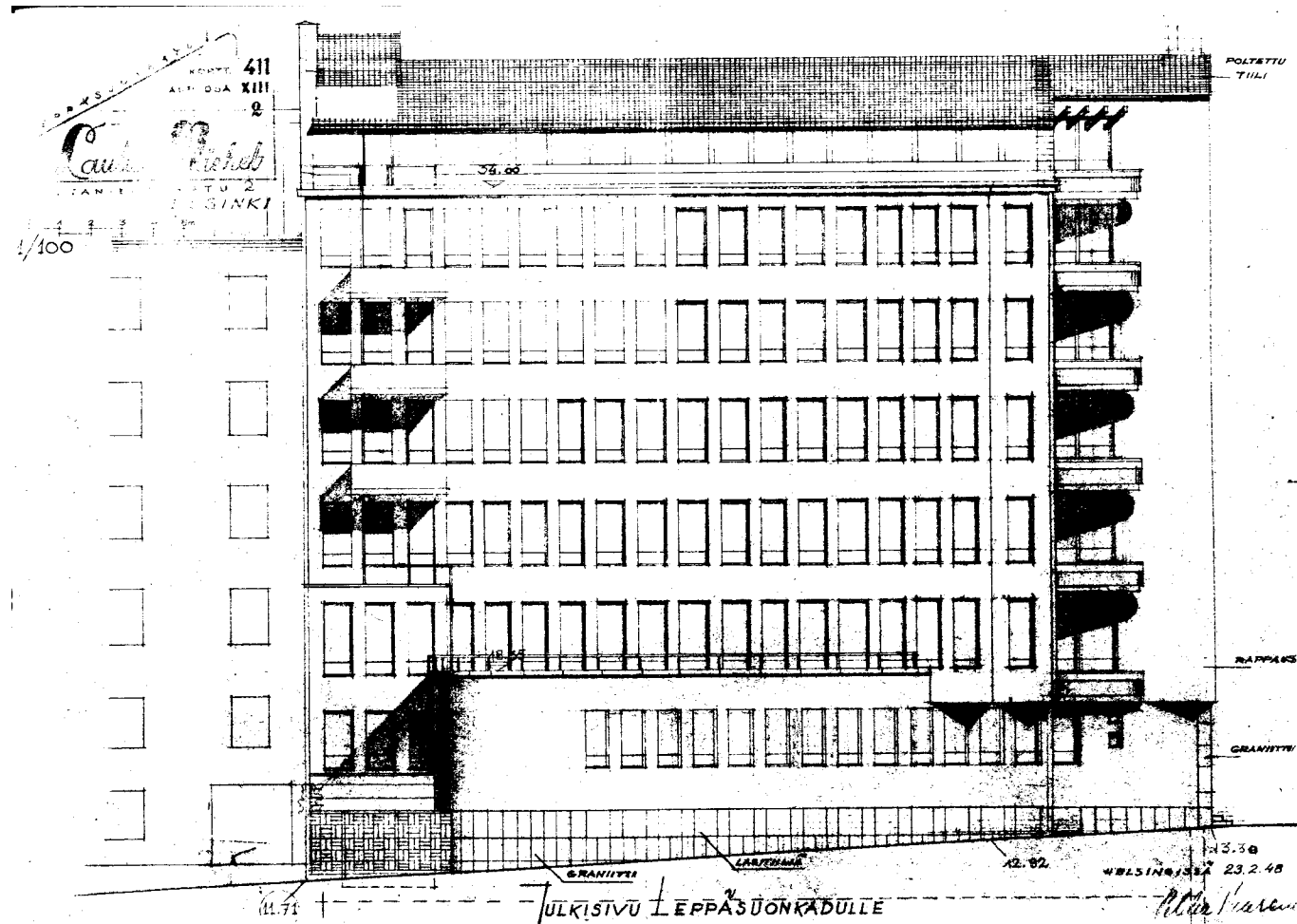
JULKISIVU HIETANIEMENKADULLE, 1948

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupa-
piirustukset. Piirustukset on hyväksytty 5.6.1948. Ei
mittakaavassa. RakVV.

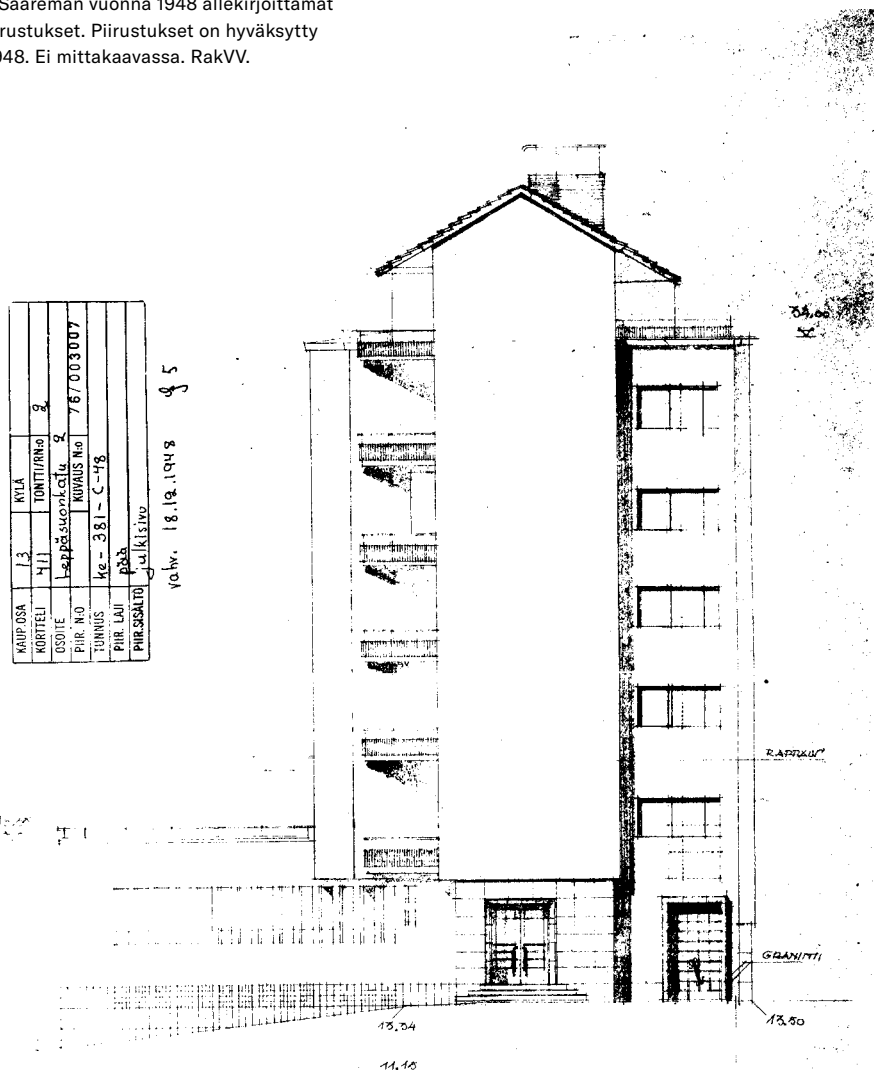
JULKISIVU LEPPÄSUONKADULLE, 1948

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat lupapiirustukset. Piirustukset on hyväksytty 5.6.1948. Ei mittakaavassa. RakVV.

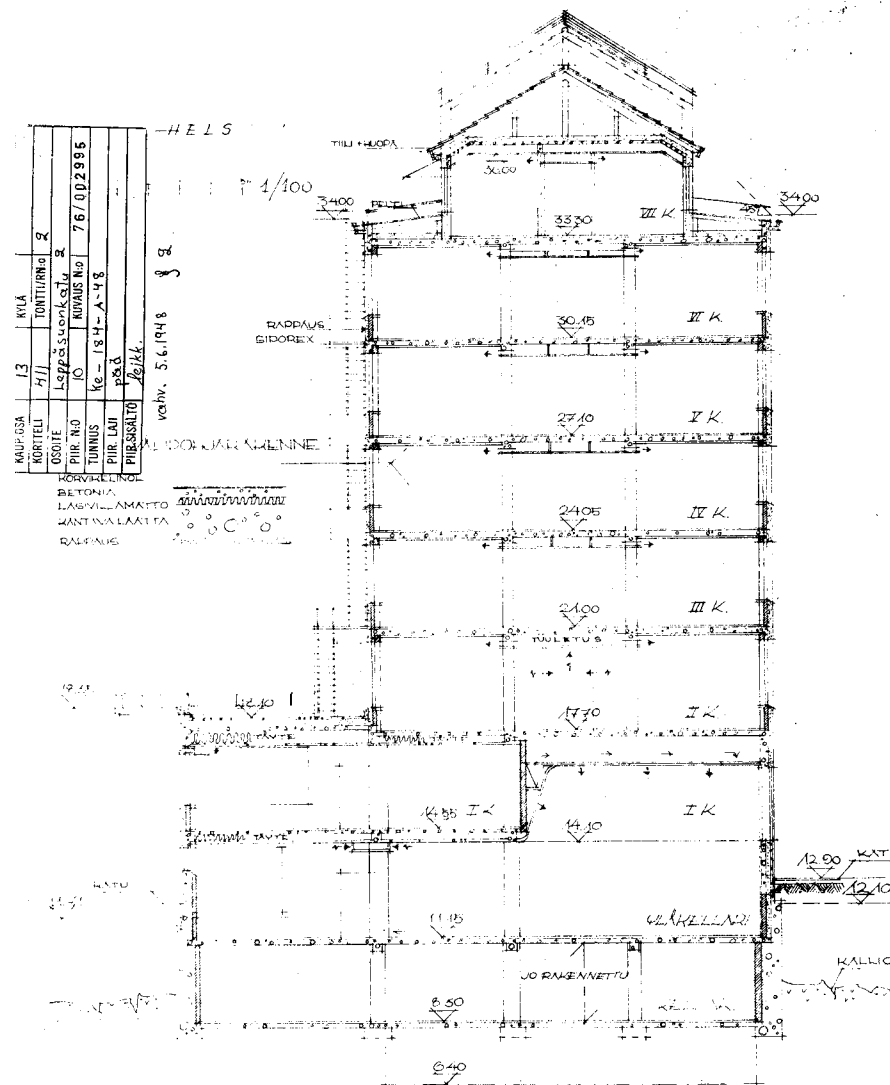
JULKISIVU ITÄÄN, 1948

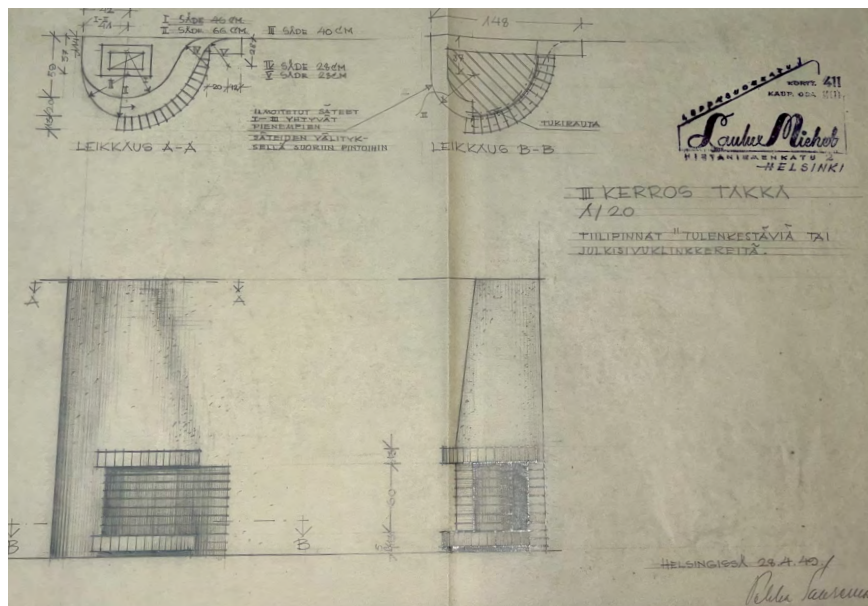
Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat
lupapiirustukset. Piirustukset on hyväksytty
18.12.1948. Ei mittakaavassa. RakVV.

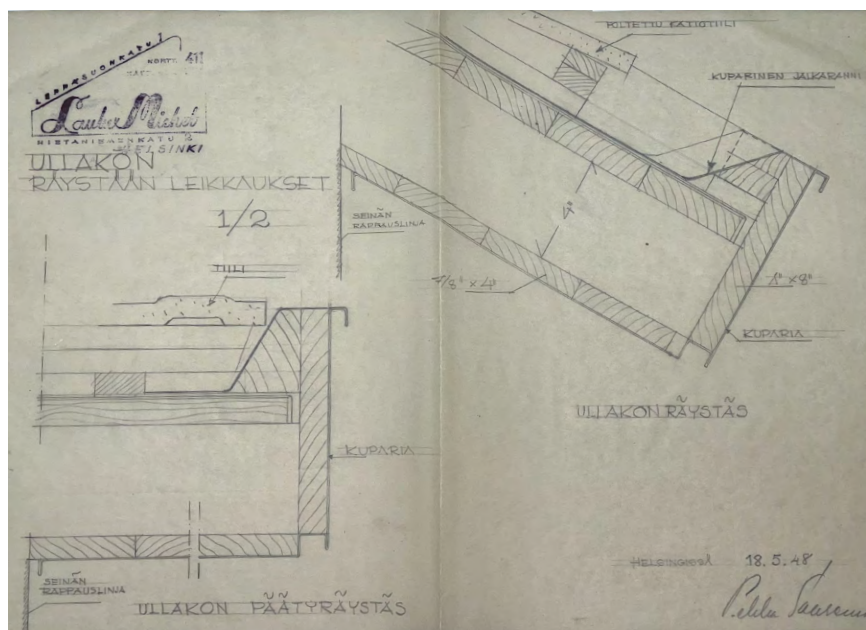
LEIKKAUS, 1948

Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittamat
lupapiirustukset. Piirustukset on hyväksytty
5.6.1948. Ei mittakaavassa. RakVV.

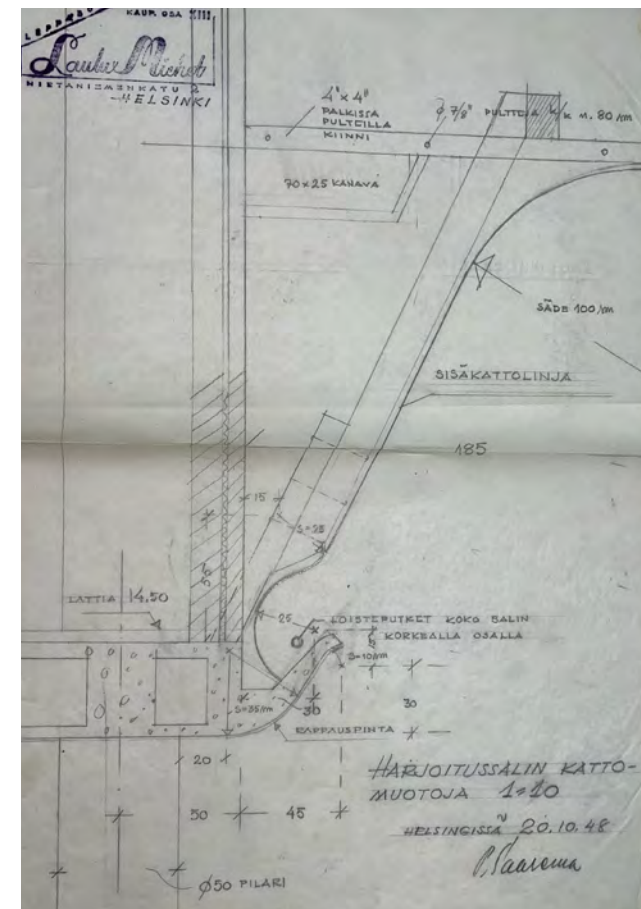

← Pekka Saareman 28.4.1949 allekirjoittama
detaljiipirustus kolmannen kerroksen takasta.
Ei mittakaavassa. Laulu-Miesten arkisto.

← Pekka Saareman 18.5.1948 allekirjoittama piirustus seitsemännen kerroksen räystäsdetaljista. Ei mittakaavassa. Laulu-Miesten arkisto.

↑ Pekka Saareman 20.10.1948 allekirjoittama piirustus yläkellarin juhlasalin kattodetaljista. Ei mittakaavassa. Laulu-Miesten arkisto.

4. Rakennuksen muutokset

4.1 Muutokset

Laulu-Miesten talon keskeisimmät muutostyöt on esitetty lyhyesti alla kerroskohtaiset sekä A-porrashuoneen ja julkisivujen keskeisimmät muutokset eritellen. Muutokset on eritelty tarkemmin seuraavan luvun muutoskaavioissa kerros- ja julkisivukohtaisesti.

Rakennuksen lämpöjärjestelmä on uusittu ja alkuperäisestä hiililämmityksestä on siirrytty kaukolämpöön. Järjestelmän uusimisen tarkka ajankohta jäi selvitystä tehtäessä epäselväksi, mutta muutos on toteutettu oletettavasti 1970-luvulla tai 1980-luvun alussa. Rakennuksen koneellinen ilmanvaihto saneerattiin vuonna 1992. Kanavistot rakennettiin 5., 6. ja 7. kerroksiin jo vuonna 1986 tuolloin kerroksissa toteutettujen väliseinä- ja pintamateriaalimuutosten yhteydessä. Kiinteistön isännöitsijän mukaan rakennuksessa on tehty 1980-luvun lopulta vuoteen 2018 asti myös erilaisia korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Näihin lukeutuu muun muassa talotekniikan uusimista sekä ikkunoiden, julkisivujen ja porrashuoneen kunnostustöitä. Isännöitsijän ilmoittamat kiinteistön korjaustoimenpiteet on listattu selvityksen lopussa olevassa liitteessä.

Alakellari

Alakellarin saunaosasto on muutettu kerho- ja varastotiloiksi. Muutoksen tarkka ajankohta jäi selvitystä tehtäessä epäselväksi, mutta Laulu-Miesten arkistotiloista löytyvien asiakirjojen perusteella voidaan sanoa, että muutos on tehty ennen vuotta 1986. Kerho- ja varastotilojen pintamateriaaleja on uusittu 1990–2010-luvuilla. Vuosina 2017–2018 alakellariin rakennettiin uudet wc-tilat. Alun perin hiililämmitteinen lämmitysjärjestelmä

on muutettu sittemmin toimimaan kaukolämmöllä ja alakellarin alkuperäisestä kattilahallista ja polttoainevarastosta on tehty kiinteistön lämmönjakuhuone ja kellarien ilmanvaihtuhuone.

Yläkellari

Yläkellarin tilahahmo, pinnat ja kalusteet ovat pääosin alkuperäiset. Ennen vuotta 1986 toteutetun koneellisen ilmanvaihdon asentamisen yhteydessä tilojen seiniin ja kattoihin on tehty ilmanvaihtokotelointeja. Yläkellarin eteisaulan, yläkellarista alakellariin johtavan portaan sekä alakellarin alatasanteen matto vaihdettiin ja yläkellarin eteisaulan katto kunnostettiin vuonna 2012 rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa tapahtuneen vesivahingon seurauksena. Eteishallin yhteydessä olevista wc-tiloista toinen muutettiin inva-wc:ksi ja toisen wc:n pintoja uusittiin vuosina 2017–2018.

Ensimmäinen kerros

Alun perin Laulu-Miehet ry:n omistuksessa ollut ensimmäinen kerros myytiin HOK- Elannolle vuonna 1986. Tämän jälkeen ravintolatiloiissa on toiminut useita eri ravintolayrittäjiä ja tilojen pintoja ja muutamia väliseiniä on uusittu ja muokattu useaan otteeseen. Ravintolan omistaa nykyisin HeatherMill OY. Ensimmäisen kerroksen keskeisimpiin muutoksiin lukeutuu vuoden 1986 jälkeen toteutettu alkuperäisen takan ja kellarikerrokseen johtavan portaan yhteydessä olleen tankoseinän purkaminen. Koko ravintolasalin lattia on nykyisin korotettu siten, että kellarikerrokseen johtava porrasaukko on jäänyt kokonaan korotetun lattian alle piiloon.

Toimistotilat kerrokset 2.–7.

Kerroksissa 2.–7. sijaitsevilla toimistotiloissa on ollut rakennuksen valmistumisesta lähtien useita eri vuokralaisia. Tilojen pintoja ja kevyitä väliseiniä on vuokrattu useaan otteeseen, mutta keskeiskäytävän varrelle sijoiteltuihin toimistohuoneisiin perustuva tilahahmo on säilynyt kaikissa kerroksissa alkuperäisen kaltaisena. Toimistotilojen viimeisimmät väliseinä- ja pintamuutokset on toteutettu pääasiallisesti 1990- ja 2000-luvuilla.

Asunnot, kerrokset 3., 4. ja 5.

Rakennuksessa sijaitsi alun perin kolme asuntoa, joista kaksi on muutettu sittemmin toimistotiloiksi. Kolmannen kerroksen asunto muutettiin toimistotiloiksi vuonna 1970. Myös viidennessä kerroksessa sijainnut asunto on muutettu toimistotiloiksi. Asunnon tarkka muutosajankohta jäi selvitystä tehdessä epäselväksi, mutta rakennusvalvonnan arkiston muun lupa-aineiston perusteella voidaan sanoa, että muutos on toteutettu ennen vuotta 1986. Neljännen kerroksen itäpäässä sijaitseva asunto on edelleen asuinkäytössä.

A-porrashuone

A-portaan porrashuone on säilynyt pääosin alkuperäisenä. Porrashuoneen keskeisimmät muutokset on toteutettu vuonna 1959 tehdyn porrashuoneen julkisivun ja kahden ylimmän kerroksen välisen portaan uusimisen yhteydessä. Ylinten, 6. ja 7. kerroksen, välissä sijainnut alkuperäinen kaksisyöksyinen porras purettiin ja sen tilalle rakennettiin nykyinen yksisyöksyinen porras. Porrashuoneen valaistus on päivitetty vuonna 2004 toteutetun

kiinteistön sähköremontin yhteydessä. Lisäksi porrashuoneen hissin kaikkien kerrostaso-ovien edustat on uusittu vuonna 2017.

Julkisivut

Rakennuksen julkisivut ovat säilyneet pääasiassa alkuperäisinä. Julkisivujen keskeisimpiin muutoksiin kuuluu vuonna 1959 Pekka Saareman suunnitelmien mukaisesti Hietaniemenkadun puolella toteutettu A-portaan porrashuoneen julkisivun ja sisäänkäyntien uusiminen. Tässä yhteydessä alkuperäinen teräskehyksisistä lasiruuduista koostunut porrashuoneen julkisivu korvattiin nykytilaa vastaavilla erikoisikkunoilla ja vaaleilla julkisivulaseilla. A-portaan sisäänkäynnin yhteyteen rakennettiin myös lippamainen katos ja sisäänkäynnin julkisivu ja kaksi ovea uusittiin. Sisäänkäynti on sittemmin uusittu uudelleen ja uusiminen on toteutettu Saaremaan vuoden 1959 suunnitelmia mukaillen.

Julkisivujen keskeisimpiin muutoksiin lukeutuu myös rakennuksen itäpäässä sijainneen savupiipun purkaminen, joka on toteutettu oletettavasti rakennuksen lämpöjärjestelmän uusimisen yhteydessä arviolta 1970–1980-luvuilla. Lisäksi julkisivumuutoksiin sisältyy katolla rakennuksen länsipuolella toteutettu ilmastointikonehuoneen laajennus, joka tehtiin vuoden 1992 taloteknisen uudistuksen yhteydessä. Konehuoneen pohjoispuolelle on lisätty myös suurehkot toimistokerrosten jäähdytyskoneiden lauhduttimet vuonna 2004. Rakennuksen eteläpuolella keskeisin muutos koskee alkuperäisen kivimuurin päälle tehtyä teräsaitakorotusta ja uuden teräksisen pihaportin rakentamista, jotka toteutettiin vuonna 2018.

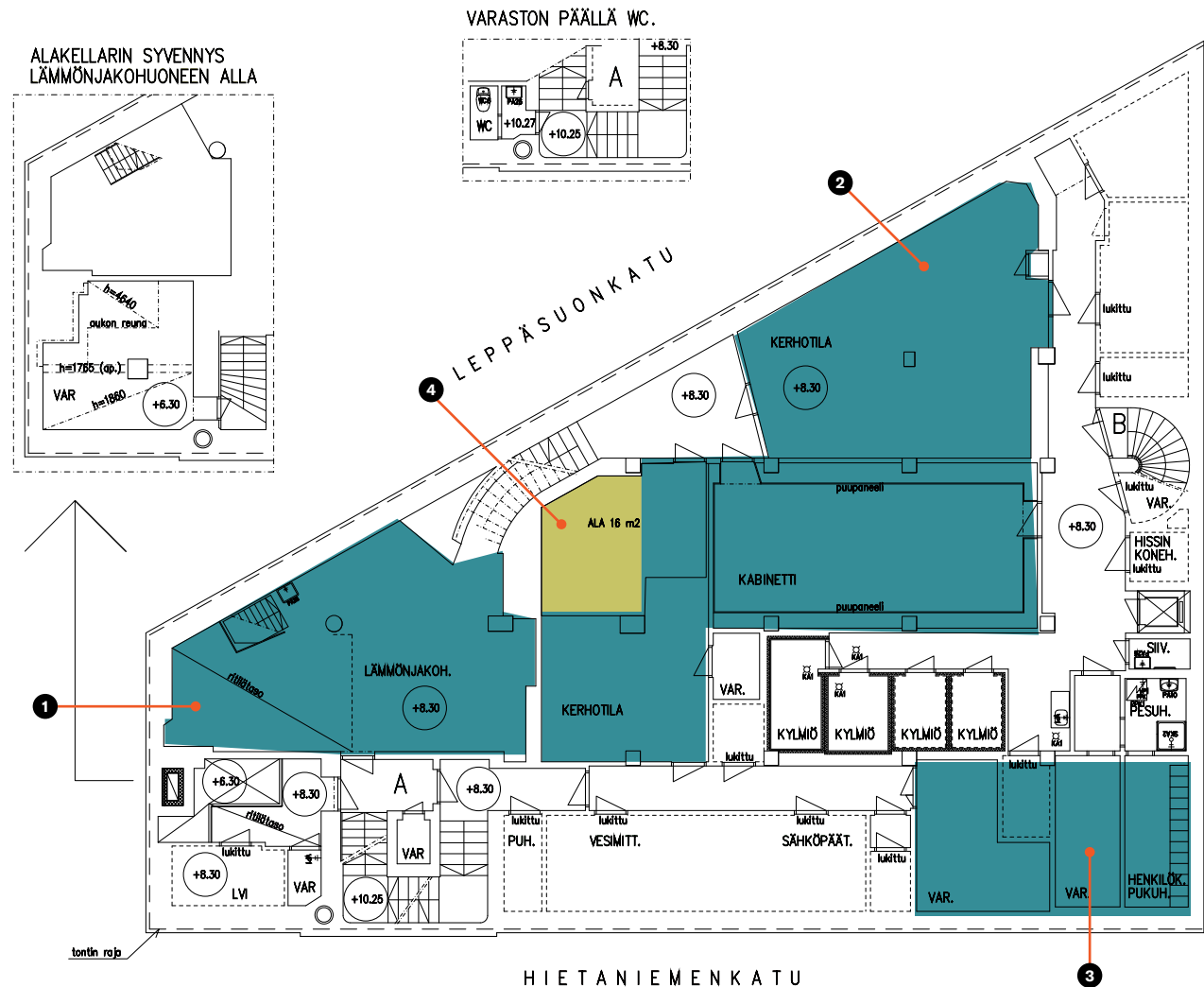
4.2 Muutoskaaviot

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, ALAKELLARI

● Muutokset ennen vuotta 1986

● Muutokset 2017

1. Kattilahallin ja polttoainevaraston muuttaminen kiinteistön lämmönjakohuoneeksi ja kellarikerrosten ilmanvaihdon konehuoneeksi
2. Saunaosaston ja varastotilojen muuttaminen kerhotiloiksi ja kabinetiksi
3. Arkistotilojen muuttaminen varastoiksi ja henkilökunnan pukuhuoneeksi
4. Uusien wc-tilojen rakentaminen

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Piirustusten korot ja mitat ovat peräisin vanhoista piirustuksista.

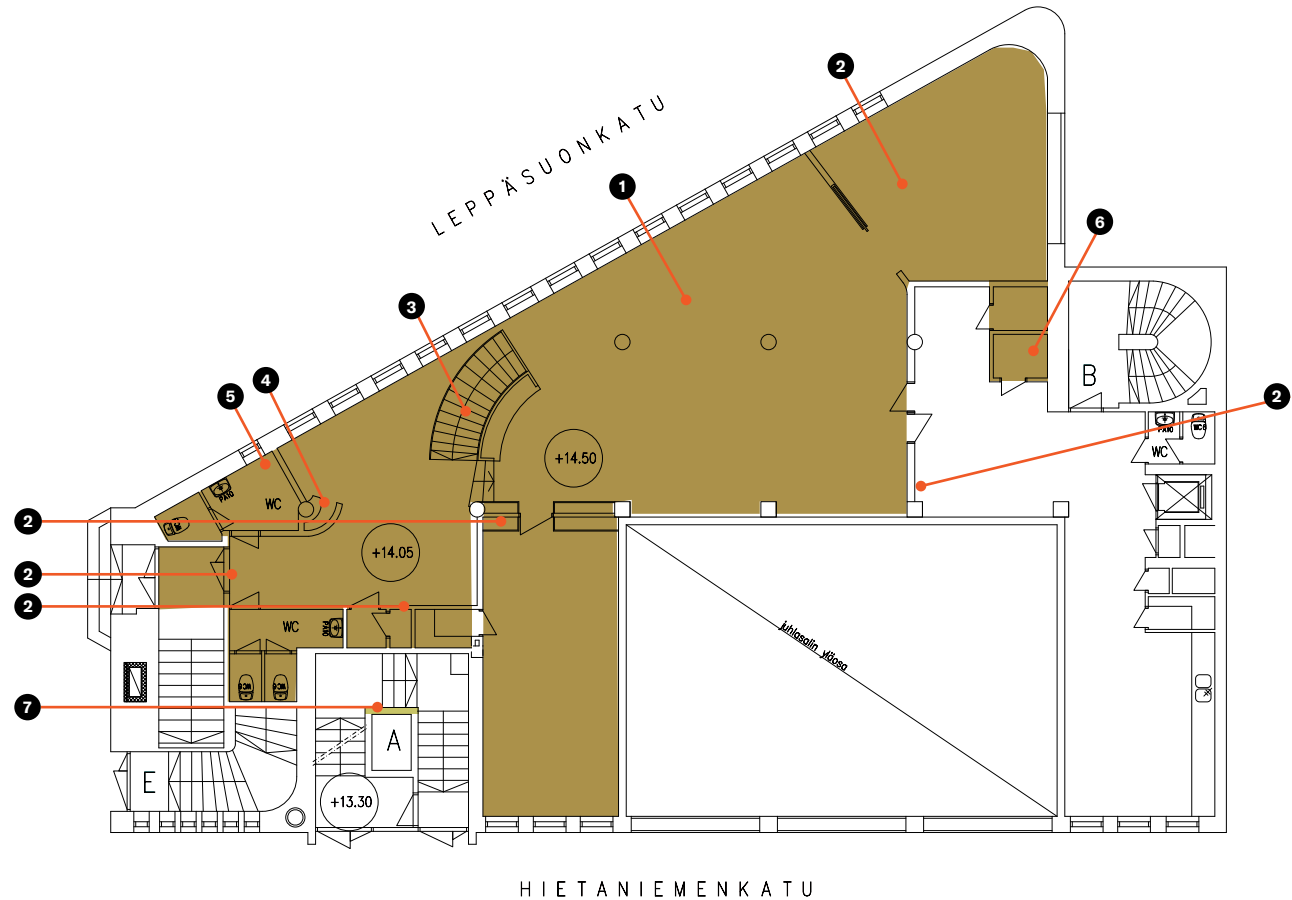
Vuonna 2013 tehty pohjapiirustus ei vastaa täysin rakennuksen nykytilaa. Oleelliset piirustuksen ja nykytilan poikkeavuudet on merkitty erikseen ohaiseen muutoskaavioon.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYT, 1. KERROS

● Muutokset 1986-2024

● Muutokset 2017

1. Ensimmäisen kerroksen pintamateriaalien uusiminen useaan otteeseen vuoden 1986 jälkeen
2. Väliseinien purkaminen
3. Kerrosta alempana sijaitsevaan yläkellariin johtavan portaan peittäminen ja tankoseinän purkaminen
4. Pyöreän pilarin vieressä sijainneen alkuperäisen takan purkaminen
5. Myöhempien wc-tilojen purkaminen 2013 jälkeen
6. Uusien wc-tilojen rakentaminen ravintolan takaosaan
7. Porrashuoneen hissien kerrostaso-ovien edustojen uusiminen

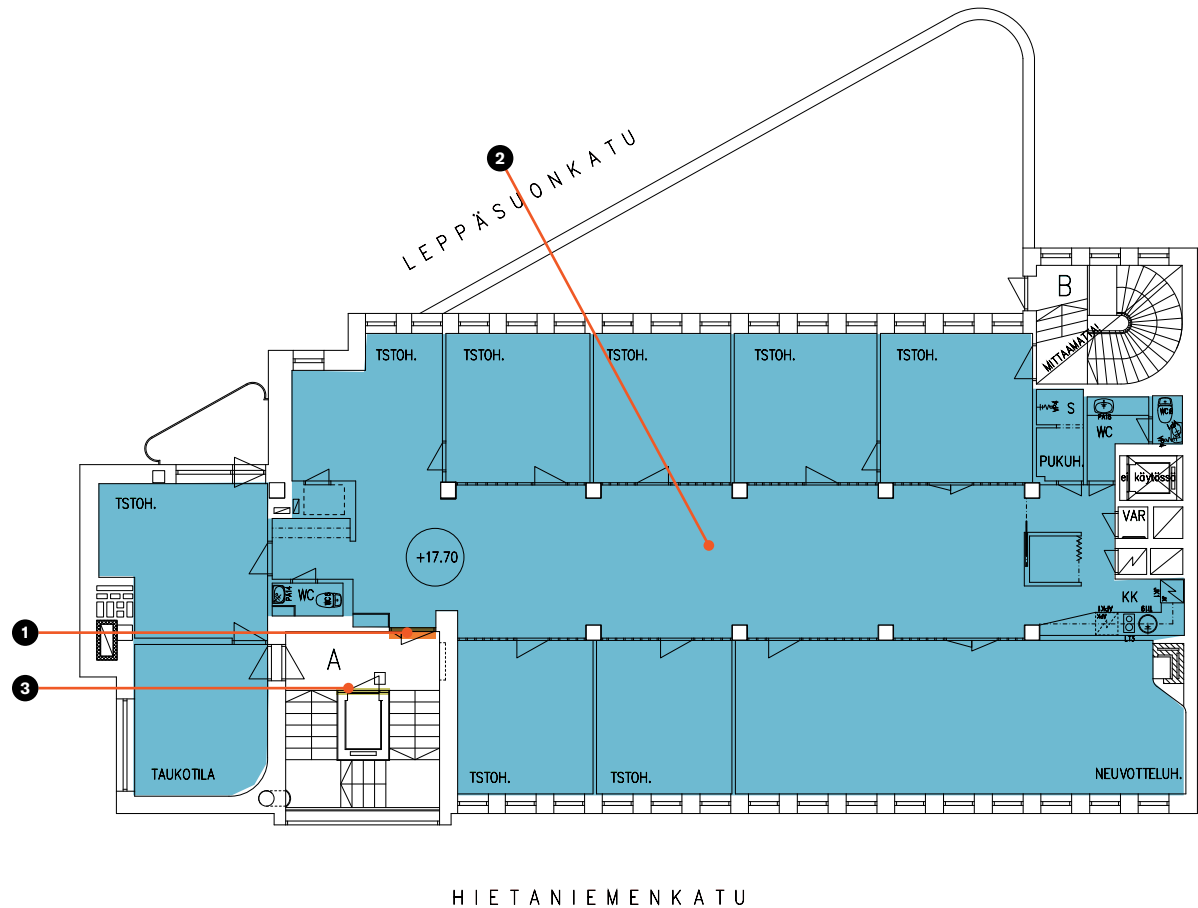
! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Piirustusten korot ja mitat ovat peräisin vanhoista piirustuksista.

Vuonna 2013 tehty pohjapiirustus ei vastaa täysin rakennuksen nykytilaa. Oleelliset piirustuksen ja nykytilan poikkeavuudet on merkitty erikseen ohaiseen muutoskaavioon.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYTÄ, 2. KERROS

- Muutokset 1959
- Muutokset 1990–2010-luvuilla
- Muutokset 2017

1. Porrashuoneen kerrostason oven uusiminen messinkikehyksiseksi lasioveksi
2. Toimistokerroksen väliseinämuutokset ja pintamateriaalien uusimien sekä uuden wc-tilan rakentaminen sisäänkäynnin läheisyyteen
3. Porrashuoneen hissien kerrostaso-ovien edustojen uusiminen

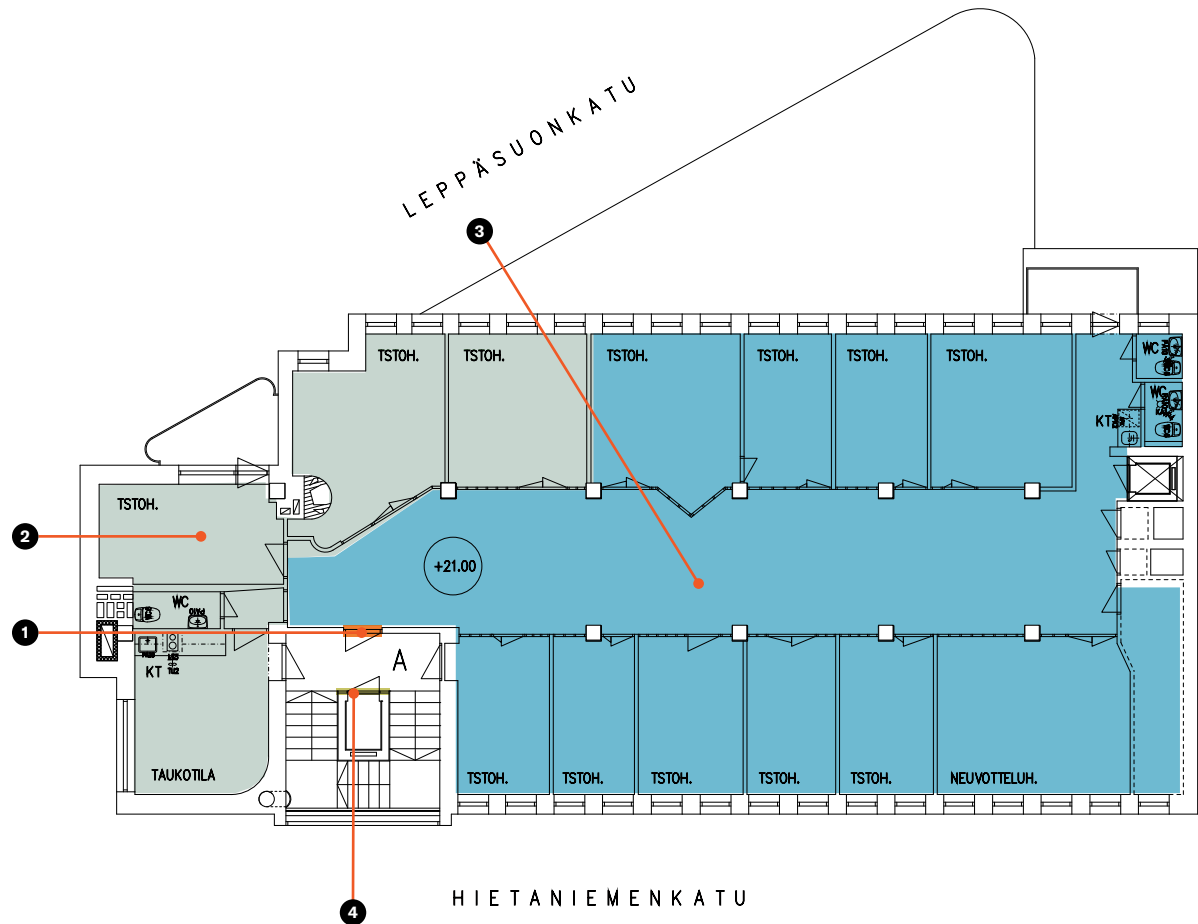

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Korot ja mitat vanhoista piirustuksista.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, 3. KERROS

- Muutokset 1959
- Muutokset 1970
- Muutokset 1990–2010-luvuilla
- Muutokset 2017

1. Porrashuoneen kerrostason oven uusiminen messinkikehyksiseksi lasioveksi
2. Asuinhuoneiston muuttaminen toimistotiloiksi
3. Toimistokerroksen väliseinämuutokset ja pintamateriaalien uusimien
4. Porrashuoneen hissien kerrostaso-ovien edustojen uusiminen

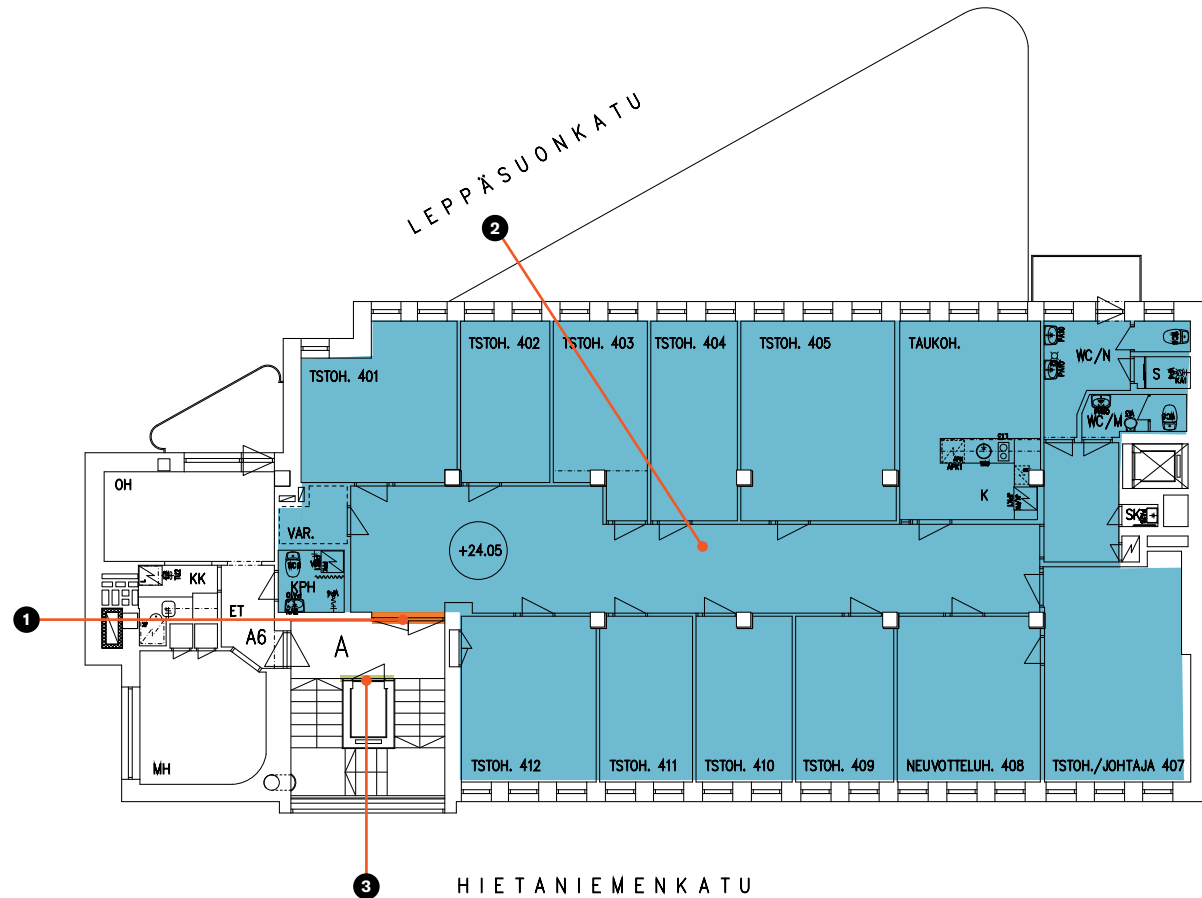

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Korot ja mitat vanhoista piirustuksista.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, 4. KERROS

- Muutokset 1959
- Muutokset 1990–2010-luvuilla
- Muutokset 2017

1. Porrashuoneen kerrostason oven uusiminen messinkikehyksiseksi lasioveksi
2. Toimistokerroksen väliseinämuutokset ja pintamateriaalien uusimien
3. Porrashuoneen hissien kerrostaso-ovien edustojen uusiminen

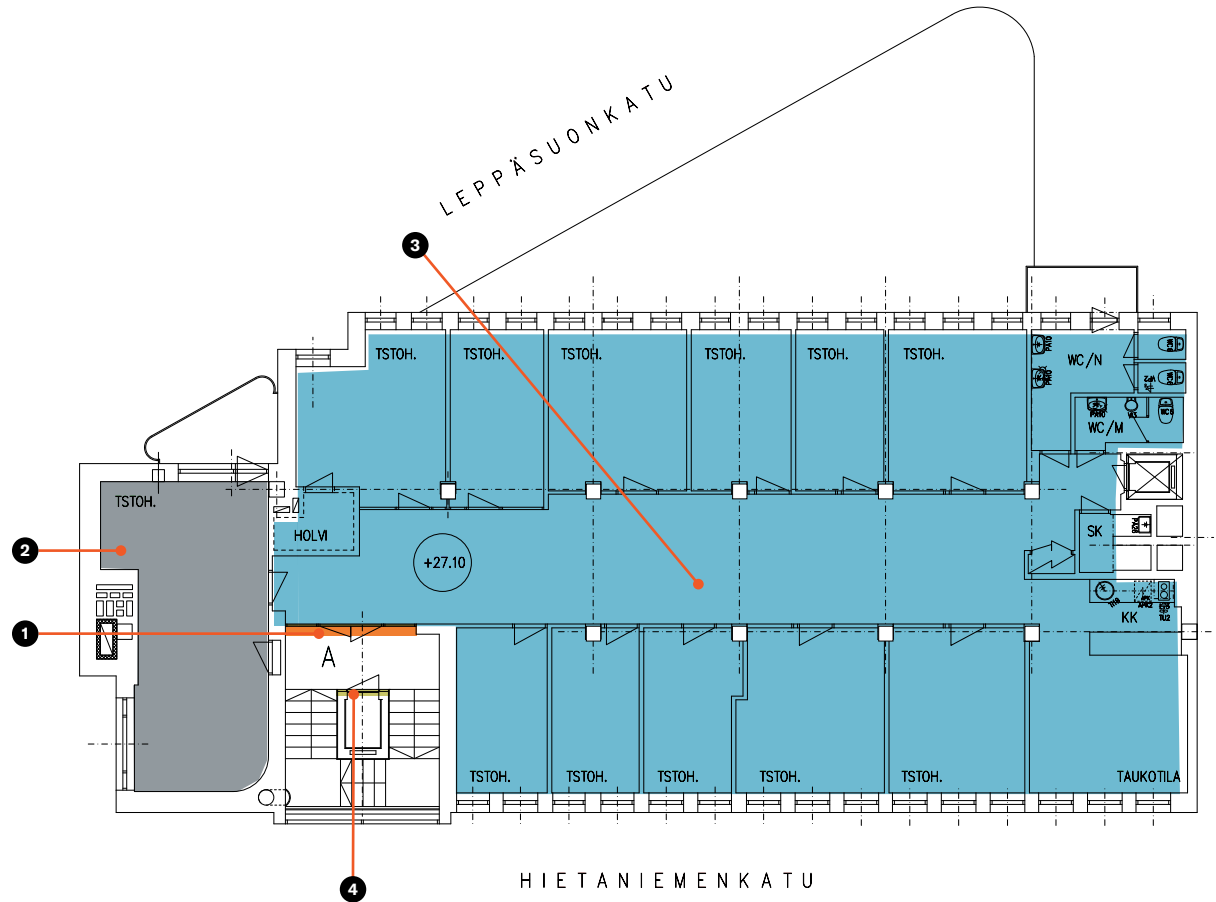

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Korot ja mitat vanhoista piirustuksista.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYTÄ, 5. KERROS

- Muutokset 1959
- Muutokset ennen vuotta 1986
- Muutokset 1990–2010-luvuilla
- Muutokset 2017

1. Porrashuoneen kerrostason oven uusiminen messinkikehyksiseksi lasioveksi
2. Asuinhuoneiston muuttaminen toimistotiloiksi
3. Toimistokerroksen väliseinäm muutokset ja pintamateriaalien uusimien
4. Porrashuoneen hissien kerrostaso-ovien edustojen uusiminen

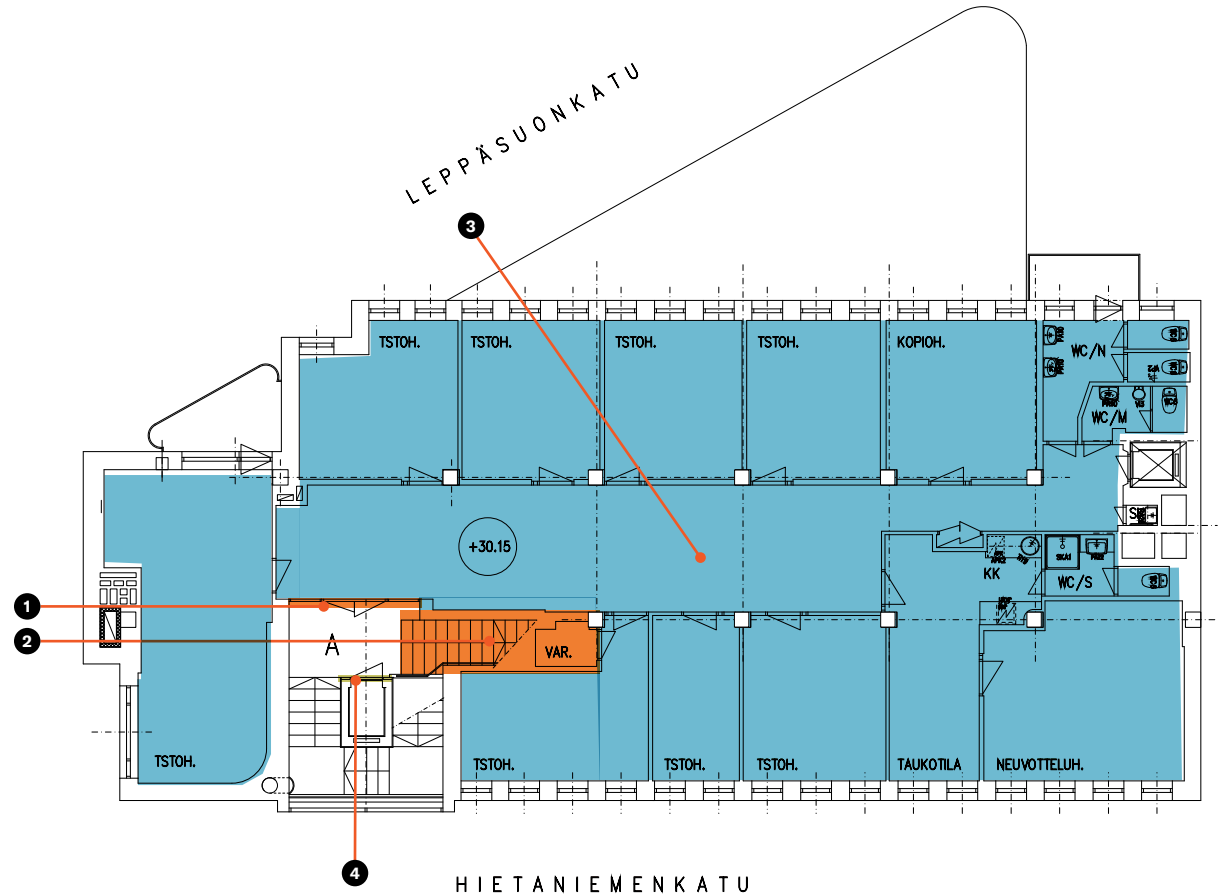

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Korot ja mitat vanhoista piirustuksista.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYT, 6. KERROS

- Muutokset 1959
- Muutokset 1990–2010-luvuilla
- Muutokset 2017

1. Porrashuoneen kerrostason oven uusiminen messinkikehyksiseksi lasioveksi
2. Alkuperäisen kaksisyöksyisen portaan purkaminen ja uuden yksisyöksyisen portaan rakentaminen
3. Toimistokerroksen väliseinämuutokset ja pintamateriaalien uusimien
4. Porrashuoneen hissien kerrostaso-ovien edustojen uusiminen

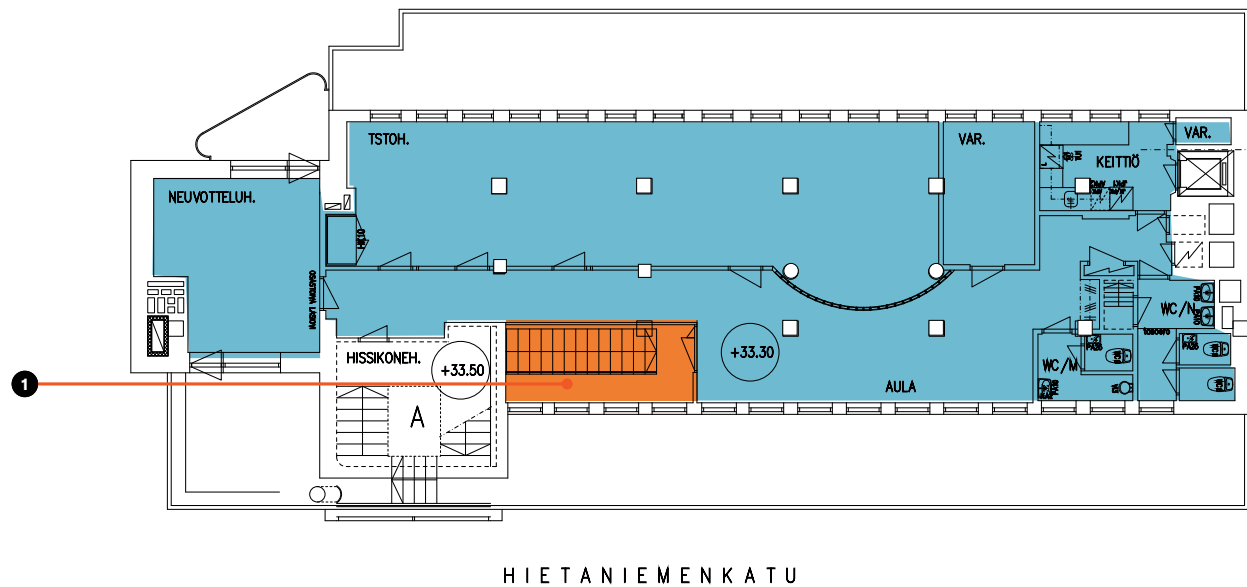

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Korot ja mitat vanhoista piirustuksista.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, 7. KERROS

- Muutokset 1959
- Muutokset 1990–2010-luvuilla

- Kuudennen ja seitsemännen kerroksen välissä sijainneen portaan purkaminen sekä uuden portaan, sisäänkäynnin ja metallikehyksisen rautalankalasisseinän rakentaminen
- Toimistokerroksen väliseinämuutokset ja pintamateriaalien uusimien

! Kaavioiden pohjana on Arkkitehdit Davidson Tarkela Oy:n laatimat piirustukset vuodelta 2013. Piirustuksia on käsitelty vuonna 2023. Korot ja mitat vanhoista piirustuksista.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, JULKISIVU HIETANIEMENKADULLE

● Muutokset 1959

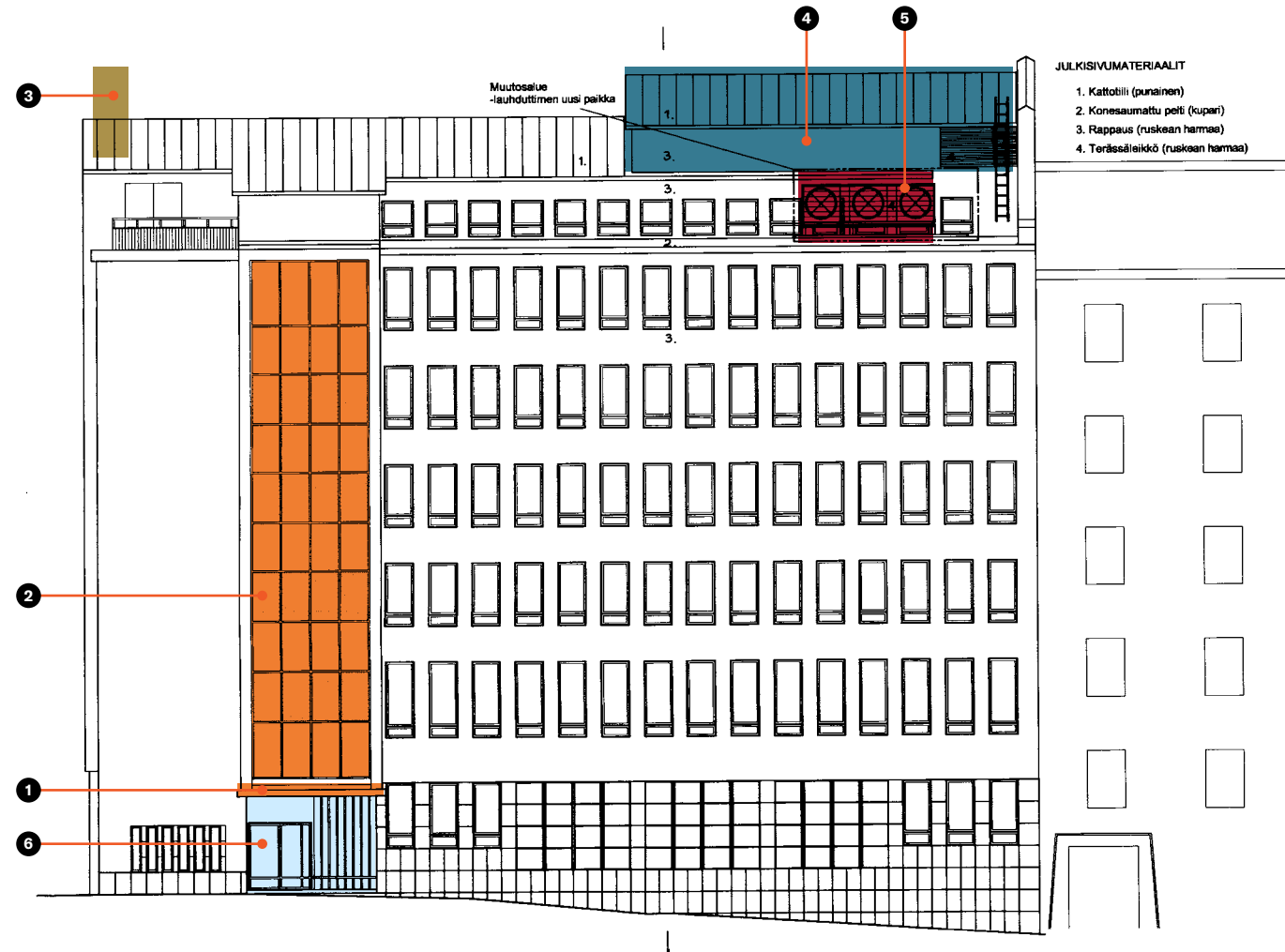
● Muutokset ennen vuotta 1986

● Muutokset 1992

● Muutokset 2004

● Muutosajankohta ei tiedossa

1. Katoksen rakentaminen sisäänkäynnin yläpuolelle
2. Porrashuoneen julkisivun ikkunoiden uusiminen ja julkisivulasien lisääminen
3. Savupiipun purkaminen oletettavasti lämmitysjärjestelmän uusimisen yhteydessä tai sen jälkeen
4. Ilmanvaihtokonehuoneen laajentaminen
5. Toimistokerrosten jäähdytyksen lauhduttimien lisääminen
6. Sisäänkäynnin ovien ja julkisivun uusiminen vuoden 1959 suunnitelmia mukaillen

! Kaavion pohjana on Arkkitehtitoimisto Arknovan Oy:n laatima muutospiirustus vuodelta 2008. RakVV.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, JULKISIVU LEPPÄSUONKADULLE

● Muutokset ennen vuotta 1986

● Muutokset 1992

● Muutokset 2018

1. Savupiipun purkaminen oletettavasti ensimmäisen kerroksen takan purkamisen yhteydessä tai sen jälkeen
2. Ilmanvaihtokonehuoneen laajentaminen
3. Uuden portin rakentaminen ja aidan korottaminen

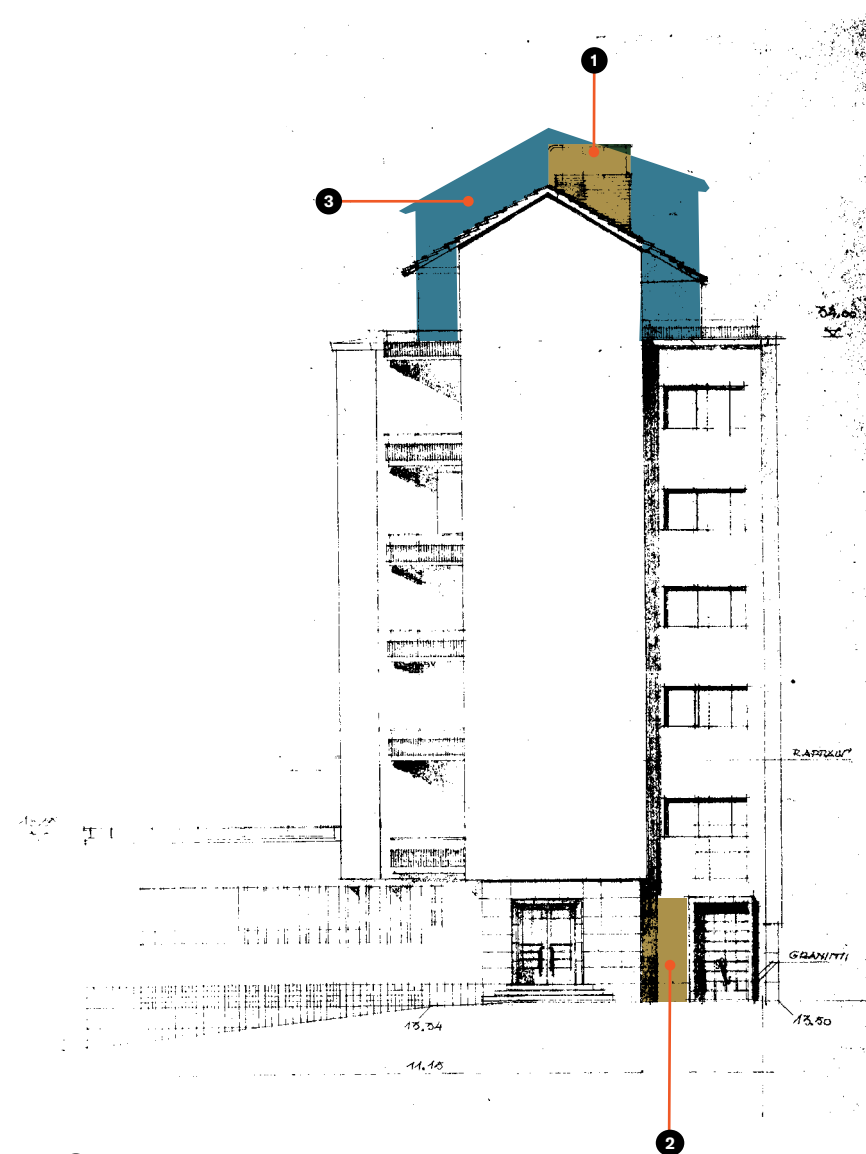
! Kaavion pohjana on muutospirustus vuodelta 1992. RakVV.

MUUTOKSET JA SÄILYNEISYYS, JULKISIVU LEPPÄSUONKADULLE

- Muutokset ennen vuotta 1986

- Muutokset 1992

1. Savupiipun purkaminen oletettavasti ensimmäisen kerroksen takan purkamisen yhteydessä tai sen jälkeen
2. Ilmanvaihtosäleikön rakentaminen B-sisäänkäynnin viereen
3. Ilmanvaihtokonehuoneen laajentaminen

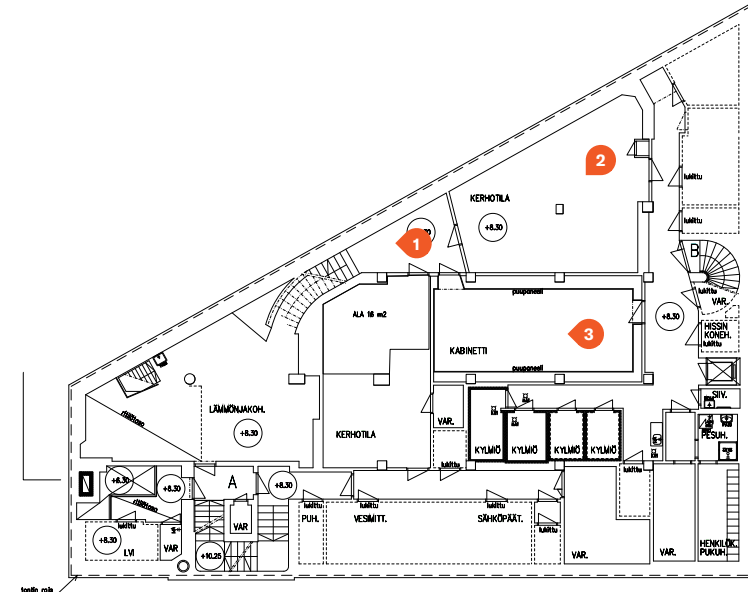
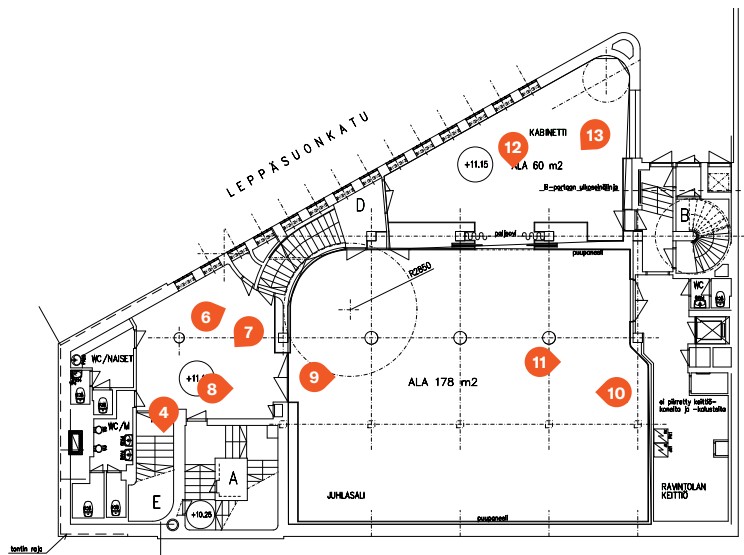
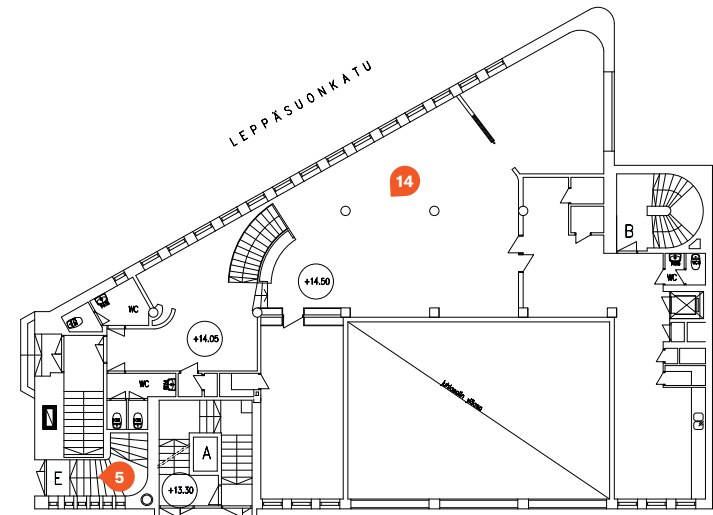

! Kaavion pohjana on Pekka Saareman vuonna 1948 allekirjoittama ja hyväksytty lupapiirustus. Ei mittakaavassa. RakVV.

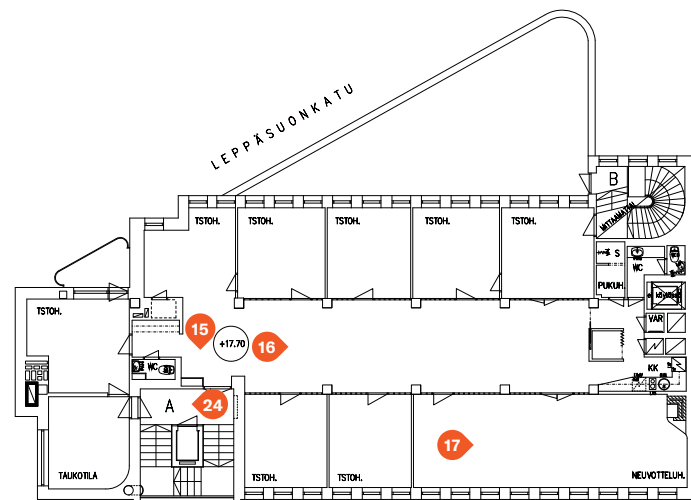
5. Nykytila

5.1 Sisätilat

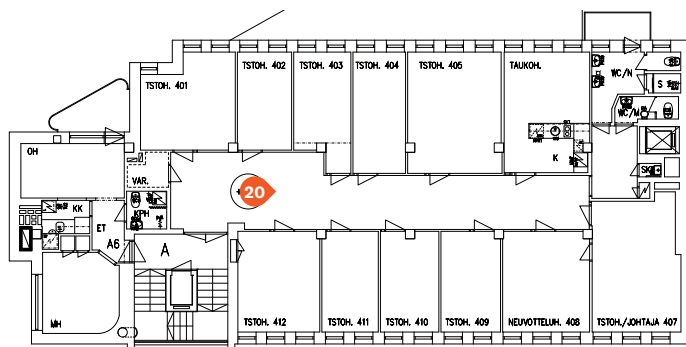
Rakennuksen sisätilat on inventoitu helmikuussa 2024 neljännen kerroksen asuntoa lukuun ottamatta. Inventoinnin yhteydessä tehdyt huomiot rakennuksen nykytilasta ja säilyneisyydestä on kirjattu tähän lukuun tilatyypeittäin tai -kokonaisuuksittain yhdessä paikalla otettujen dokumentointivalokuvien kanssa. Valokuvauspaikat on merkitty pohjapiirustuksiin. Tavoitteena oli tunnistaa rakennuksen eri tilakokonaisuuksien ominaispiirteet ja arvioida niiden säilyneisyyttä.

ALAKELLARI**YLÄKELLARI**

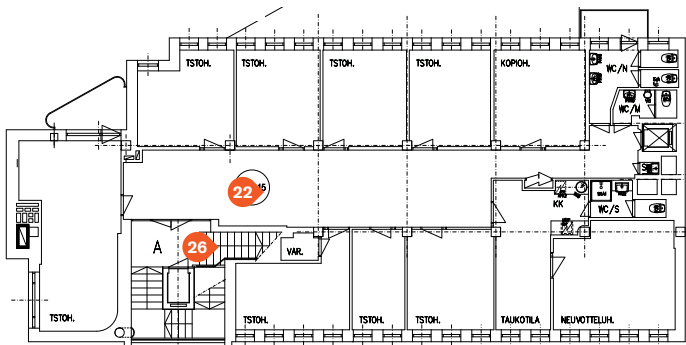
1. KERROS

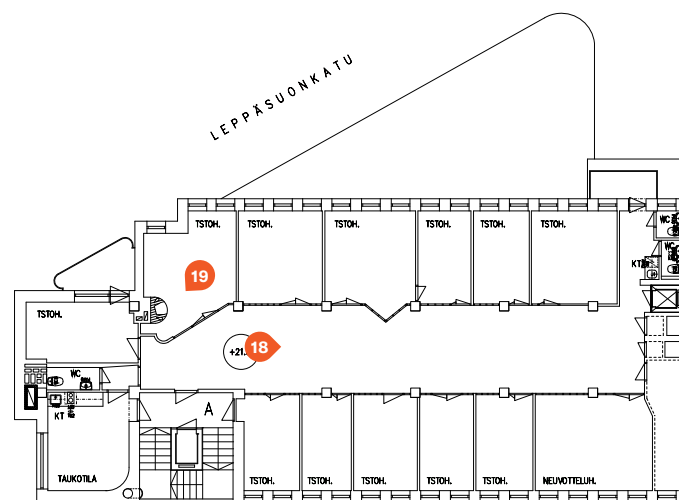
2. KERROS

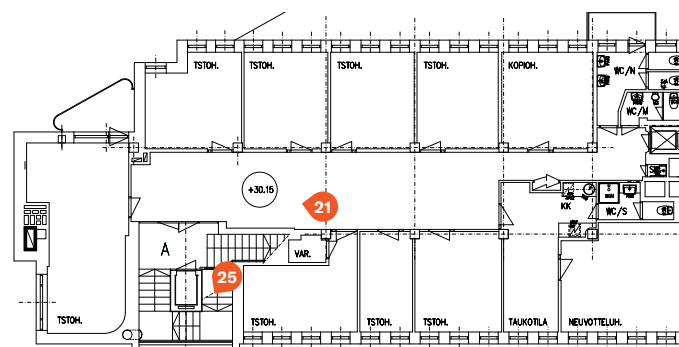
4. KERROS

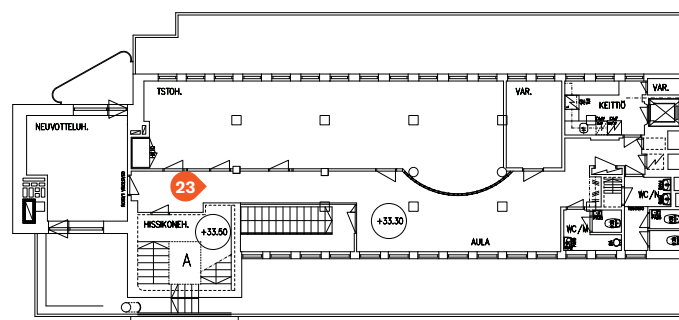
6. KERROS

3. KERROS

5. KERROS

7. KERROS

Alakellari

KÄYTTÖ

Kerhuhuone, kabinetti, toimisto-/varastohuone ja wc-tilat. Alakellarissa sijaitsee myös taloteknisiä tiloja ja varastoja sekä yläkellarin ravintolakäyttöä palvelevat tilat kylmiöineen ja sosiaalitiloineen.

TILAHAHMO JA SÄILYNEISYYS

Kokonaisuuteen kuuluu kaareva porrashuone ja pieni aulatala, josta on käynti kerhuhuoneeseen, kabinettiin, toimisto-/varastohuoneeseen ja wc-tiloihin. Tilahahmo on porrashuonetta lukuun ottamatta peräisin ennen vuotta 1986 tapahtuneen kellaritilojen koneellisen ilmanvaihdon rakentamisen yhteydessä toteutetusta muutosvaiheesta.

LATTIA

Portaassa ja aulassa on myöhempi tummanpunainen kokolattiamatto. Kabinetissa ja kerhuhuoneessa on kellertävä vaaleaa puuta muistuttava laminaattilattia. Toimistohuoneessa puuta muistuttava laminaatti on tummempi ja kirjavampi. Wc-tiloissa on harmaa muovimatto.

JALKALISTA

Aulassa ja kabinetissa ei ole jalkalistaa. Kerhuhuoneessa ja toimistohuoneessa on yksinkertainen vaaleasta puusta tehty jalkalista. Wc-tiloissa matto on nostettu seinille jalkalistaksi.

SEINÄT

Portaassa, aulassa, kabinetissa, toimistohuoneessa ja wc-tiloissa on tasoitetut valkoiseksi maalatut seinät. Kerhuhuoneen sisäänkäynnin puoleinen seinä ja etelän puoleinen seinä on verhoiltu tummalla puukuvioidulla seinäpaneelilla. Toimistohuoneen idän puoleisessa seinässä tiilimuuraus on jätetty näkyviin ja maalattu valkoiseksi. Kabinetin seinät on vuorattu pystysuuntaisilla puupaneleilla, joiden päät on leikattu viistosti niin, että vuorauksen yläpäätyyn muodostuu sahalaitamainen kuvio. Wc-tiloissa wc-kopit on rajattu muusta

tilasta harmaalla väliseinällä.

KATTO

Portaassa on tasoitettu ja vaaleaksi maalattu katto. Muissa tiloissa on myöhempi valkoisista kannakkeista ja akustoivista levyistä koostuva laskettu alakatto, johon on upotettu erityyppisiä valaisimia.

TALOTEKNIikka

Tiloissa on myöhempiä pattereita ja sähkökouruja. Alakatoissa on ja ennen vuotta 1986 lisätty koneellisen ilmanvaihdon isot seinärakenteessa olevat tuloilmalaitteet- ja -säleiköt ja katossa poistoilmakanavat ja -säleiköt.

↑ Yläkellarista alakellariin johtavassa kaarevassa portaassa on alkuperäinen puinen käsijohdin ja myöhempi tumman punainen kokolattiamatto.

OVET

Tiloissa on myöhemmät valkoiset laakaovet.

KALUSTUS

Portaassa on alkuperäinen puinen pyöreä käsijohde ja seinässä on myöhemmät valkoiset lyhtymäiset valaisimet. Kabinetin puupaneloitujen seinien sisään on upotettu kaapisto. Kabinetin vihreällä samettikankaalla verhoillut käsinojalliset puutuolit ovat mahdollisesti peräisin rakennuksen alkuperäisvaiheesta. Muiden tilojen kalustus koostuu pääosin nykyaikaisista kerho- ja toimistokalusteista.

↑ Alakellarin kerho huone on peräisin ennen vuotta 1986 toteutetusta muutosvaiheesta. Huoneen pintamateriaalit ovat pääosin peräisin 1990- ja 2000-luvuilta.

↑ Alakellarin kabinetti on toteutettu alkuperäisen saunaosaston pukuhuoneiden paikalle. Kabinetin puupaneloituihin seiniin on upotettu kaapisto. Huoneen vihreät puutuolit ovat mahdollisesti peräisin rakennuksen toteutusvaiheesta.

Yläkellarin E-porras ja eteishalli

KÄYTTÖ

Porras ja kokoontumistila.

TILAHAHMO JA SÄILYNEISYYS

Kokonaisuuteen kuuluu kaareva porrashuone ja matalahko eteishalli 2010-luvulla uusittuine wc-tiloineen. Tilahahmo on pääosin alkuperäinen.

LATTIA

Eteishallissa on myöhempi tummanpunainen kokolattiamatto. Wc-tiloissa on myöhempi harmaa muovimatto. Juhlasalissa on alkuperäinen kalanruotomallisesti ladottu vaalea parketti.

JALKALISTA

Eteishallissa on profiililtaan yksinkertainen valkoiseksi maalattu puinen jalkalista, joka on paikoin alkuperäinen ja paikoin myöhempi. Wc-tiloissa matto on nostettu seinille jalkalistaksi.

SEINÄT

Porrashuoneessa ja eteishallin wc-tilojen puoleisella sivulla seinät tasoitettut ja maalattu valkoiseksi. Muut eteishallin seinät on vuorattu pystysuuntaisella kiiltäväksi lakatulla sormipaneelilla, joka on ootratu. Pohjoisen puoleisessa seinässä on alkuperäinen saarniviilulla pinnoitettu koivuvaneriverhoilu.

KATTO

Katot on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Eteishallin alakellarin johtavan portaan edessä sekä seinään upotetussa puhelinkopissa ja kaapissa on alkuperäiset puuovet, jotka on verhoiltu seinän kanssa yhtenevällä ootratulla sormipaneelilla. Puhelinkopin oveen on tehty puhelimen muotoinen reikä, jossa on messinkireunus. Eteishallin ja juhlasalin välissä on alkupe-
räinen kaksilehtinen lakattu puuovi. Wc-tiloissa on myöhemmät valkoiseksi maalatut puulaakaovet. Esteettömässä wc-tilassa ovi on leveä. Portaan ja eteishallin välinen alkuperäinen kaksilehtinen ovi on poistettu 2016 portaaseen lisätyn kaidehissin tieltä.

IKKUNAT

Porrashuoneessa on kuusi alkuperäistä kapeaa valkoiseksi maalattua puuikkunaa. Ikkunat aukeavat sisään-sisään ja ne on jaettu kahtia vaakasuuntaisella välikarmilla. Ikkunoiden sisäpuolella on kirkas lasitus ja ulkopuolella on 2000-luvulla uusittu lasitiili. Eteishallissa on kolme alkuperäistä Leppäsuonkadulle aukeavaa neliön mallista pientä puista ikkunaa, joissa on himmeä lasitus.

TALOTEKNIikka

Porrashuoneessa on myöhemmät kattoon kiinnitetyt kupuvalaisimet ja vuonna 2016 lisätty kaidehissi. Esteettömässä wc:ssä on alkuperäinen valurautapatteri ja peili. Eteishallin alkuperäisen peilin peililevyjen molemmin puolin on lisätty kaksi myöhempää loisteputkivalaisinta.

KALUSTUS

Eteishallin pohjoisen puoleisella seinällä on alkuperäinen seinään integroitu pienistä puukappaleista koostuva Miljoonaseinäksi kutsuttu muistotaulu, jonka yläosaan on kirjoitettu messinkirjaimin ”Laulu-Miesten rakentajajäsenet”. Muistotaulun päällä on myöhempi pleksilasi. Eteishallin peili on kiiltävän mustaksi maalattuine tasoinen alkuperäinen. Peili koostui alun perin kolmesta peililevystä, joista yksi on poistettu esteettömän wc-tilan rakentamisen yhteydessä. Lisäksi kalustukseen kuuluvat alkuperäiset messinkivalaisimet, joita on eteishallissa kahta eri tyyppiä. Peilin yläpuolella on kuudesta valonlähteestä koostuva nauha-aiheinen valaisin. Muistotaulua valaisevat kaksi kupumaista rei’itetty kohdevalaisinta. Eteishallissa on myös kaksi vihreällä samettikankaalla verhoiltua käsinojallista puutuolia, jotka ovat alakellarin kabinetin kanssa samaa tyyppiä ja mahdollisesti alkuperäiset. Lisäksi eteishallissa on myöhemmät seinään kiinnitetty mustat naulakot.

↑ Yläkellarin eteishalliin johtavan portaan tilahahmo on pääosin alkuperäinen. Portaan yhteyteen on lisätty kaidehissi vuonna 2016.

↑ Yläkellariin johtava umpinainen puinen peiliovi, joka on uusittu 2000-luvulla alkuperäisen mallin mukaiseksi. Ovessa on alkuperäinen nuolen mallisesti muotoiltu tamminen työntölevy, jossa on messinkikiinnikkeet.

↑ Yläkellarin eteishallin seinissä on alkuperäinen ootrattu sormipaneeli. Kuvassa näkyy alkuperäisen puhelinkopin ovi puhelimen muotoisine reikineen.

↗ Eteishallin alkuperäinen väliovi on poistettu ja varastoitu myöhemmän kaidehissin tieltä. Wc-tilojen puoleisella seinällä on alkuperäinen peili ja Paavo Tynellin suunnittelman valaisin, jossa on kolme valonlähdettä.

→ Eteishallista juhlasaliin johtavan sisäänkäynnin yhteydessä on alkuperäinen kaksillehtinen puuovi. Kuvan oikeassa laidassa näkyy Laulu-Miesten rakentajajäsenten kunniataulu, jonka päällä on myöhempi lasipleksi. Rakentajajäsenten nimipalikat on sommiteltu viivastolle siten, että niistä muodostuu viitteellisesti Laulu-Miesten marssin nuottikuva. Taulua valaisee niin ikään Tynellin suunnittelemat messinkivalaisimet.

Yläkellarin juhlasali ja kabinetti

KÄYTTÖ

Juhlatilat ja apukeittiö.

TILAHAHMO

Kokonaisuuteen kuuluu suuri pohjaltaan neliön mallinen ja osin kaksi kerrosta korkea juhlasali, pitkänomaiset keittiötilat sekä matalahko pohjaltaan kolmioimainen kabinetti. Tilahahmo on pääosin alkuperäinen. Juhlasalista ja kabinetista ei ole enää käyntiä D-portaan kautta rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen.

LATTIA

Juhlasalissa ja kabinetissa on alkuperäinen kalanruotomallisesti ladottu vaalea parketti. Keittiötiloissa on myöhempi harmaa hygienialattia.

JALKALISTA

Juhlasalissa on pääosin alkuperäinen matala ja lattian suuntaisesti noin 13 cm leveä puinen jalkalista, jonka profiili nousee seinää kohti. Jalkalistassa on alkuperäiset puutappikiinnitykset. Listan yhteydessä on paikoin myös alkuperäinen kapea puurima. Kabinetissa alkuperäinen lista on korvattu paikoin myöhemmällä profiililtaan yksinkertaisella puisella jalkalistalla.

SEINÄT

Juhlasalissa ja kabinetissa on alkuperäinen lakattu saarniviilulla pinnoitettu koivuvaneriverhoilu, jonka yläosassa on myöhempi leveä saarniviilulista. Juhlasalin pilarit ja Hietaniemenkadun puoleisen seinän yläosa on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi. Korkeamman osan kaksi lyhyempää seinää on rapattu ja maalattu valkoiseksi.

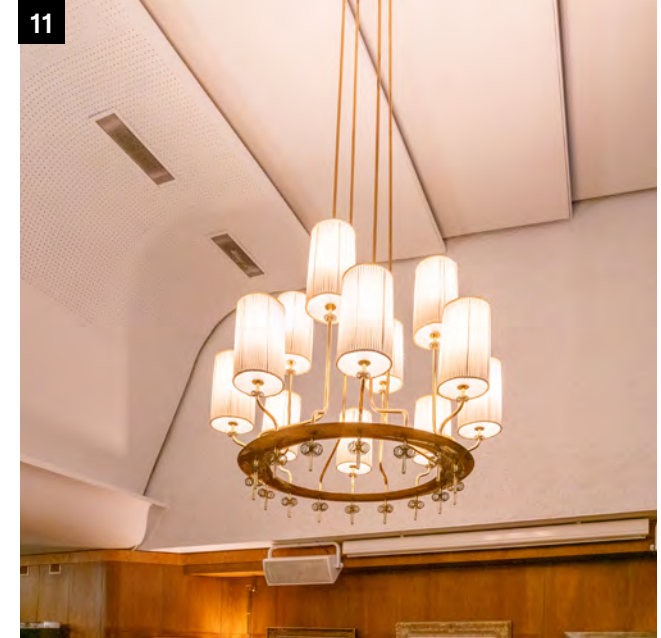

↑ Yläkellarin juhlasali on säilynyt taideteoksineen ja pintamateriaaleineen hyvin alkuperäisenä.

← Yläkellarin juhlasalin kaarevaan kattoon on lisätty myöhemmin ilmanvaihtorillät.

→ Juhlasalin näyttävä katto-kruunu on taiteilija Paavo Tynellin suunnitelma.

KATTO

Juhlasalin matalan osan ja kabinetin katot on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi. Juhlasalin korkean osan sisäkatto on muodoltaan kaareva. Katto koostuu leveistä kattolevyistä, joista kabinetin puoleinen sisin levy on muita levyjä pidempi ja kaartuu kohti viistoa seinäpintaa.

OVET

Juhlasalin ja kabinetin välissä on messinkisine kahvoineen alkuperäinen kaksilehtinen puinen liukuovi. Liukuovi avautuu seinien sisään ja sen ovilehtien pinta on päällystetty salin seinien tapaan vaneripaneeleilla. Kabinetin puolella on myös myöhempi tummanpunainen paljeovi. Sekä juhlasalissa että kabinetissa on D-portaaseen johtava alkuperäinen yksilehtinen ovi, joka on verhoiltu koivuvanerilla.

IKKUNAT

Juhlasalin yläosassa on kolme suurta valkoiseksi maalattua puuikkunaa. Ikkunat on jaettu neljään kapeaan osaan, joista jokaisessa on kaksi vaakasuuntaista välikarmia. Ikkunaruutuja on kussakin ikkunassa kaksitoista. Ikkunoiden sisäpuolen lasit ovat himmeitä ja niissä on yhtä ikkunaruutua lukuun ottamatta alkuperäinen kakaduaiheinen kuviointi. Kabinetissa on kuusi alkuperäistä Lepäsuonkadulle aukeavaa neliön mallista pientä puista ikkunaa, joissa on himmeä lasitus. Kabinetin itäpäässä on yksi suurempi alkuperäinen valkoiseksi maalattu puuikkuna, jonka molemmin puolin on kaksi kapeaa tuuletusikkunaa. Ikkunassa on himmeä lasi ja se aukeaa sisään-sisään.

TALOTEKNIikka

Tiloissa on alkuperäiset vesikiertoiset valurautapatterit. Juhlasalissa pattereiden edessä on seinälinjaa seuraava kahdesta keskenään eri kokoisesta ja profiililtaan pyöristettyä nuolta muistuttavasta puurimasta koostuva säleikkömainen suojuus. Kabinettissa patterinsuojuus on saman tyyppinen, mutta se on seinästä ulkoneva ja osin umpinaiseksi levytetty. Kabinetin kattoon on kiinnitetty nykyaikaisia valkoisia kohdevaloja kiskoineen. Juhlasalin idän puoleiselle seinälle sekä kabinetin pohjoisen puoleiselle seinälle ja kattoon on tehty ilmanvaihdon koteloinnit rakennuksen taloteknisen uudistuksen yhteydessä.

KALUSTUS

Juhlasalin keittiön puoleisella seinällä on alkuperäinen kulumista pyöristetyn neliön mallinen Laulu-Miesten sankarivainajien muistokaappi. Juhlasalin ja kabinetin sisustukseen kuuluvat myös osin alkuperäiset ja osin myöhemmät maalaukset. Kalustukseen kuuluvat myös alkuperäiset messinkivalaisimet, joita on viittä eri tyyppiä. Juhlasalissa on kaksi kookasta kattokruunua kahdella-toista valonlähteellä ja Laulu-Miesten sankarivainajien muistokaapin vieressä on seinävalaisin, jossa on kaksi lyhtymäistä valonlähdettä. Juhlasalin matalan osan kattoon on upotettu pyöreät sylinterimäiset valaisimet. Kabinetin seinillä on kolme lampettia, jotka valaisevat tilaa epäsuorasti. Lisäksi kabinetin nurkassa on pyöristetyn nurkan kanssa kommunikoiva pyöreä kattovalaisin. Juhlasalin luoteiskulmassa keittiötilojen vieressä on myöhempi baaritiski.

→ Kabinetista aukeaa näkymä korkeaan juhlaan. Kabinetin ja juhlasalin välisten alkuperäisten liukuovien yhteydessä on myöhempi paljeovi.

→ Yläkellarin kabinetti on säilynyt pääosin alkuperäisenä. Kuvassa oikealla näkyvät lampettimaiset mesiinkivalaisimet ovat taiteilija Paavo Tynellin suunnittemat. Kabinetin alakattoon ja seiniin on tehty ilmanvaihdon saneerauksen yhteydessä koteloiteja ilmanvaihdon varten.

Ravintolatilat, 1.kerros

TILAHAHMO

Kokonaisuus koostuu pienestä eteistilasta wc-tiloihin, kapeasta sopista, avarasta ravintolasalista ja keittiötiloista.

LATTIA

Eteistilassa on myöhempi kokolattiamatto. Wc-tiloissa on todennäköisesti alkuperäinen viisikulmainen rusehtava mosaiikkilaatta. Ravintosalin lattia on korotettu ja päällystetty tummanruskealla puulankulla. Keittiössä on alkuperäinen betonimosaiikkilattia, jossa on messinkilistat.

JALKALISTA

Kokonaisuuteen kuuluu useita eri jalkalistatyyppejä, jotka ovat peräisin myöhemmistä muutosvaiheista.

SEINÄT

Tiloissa on useita erilaisia seinäpintoja, jotka ovat peräisin myöhemmistä muutosvaiheista.

KATTO

Eteisen ja ravintolatilojen katossa on myöhempi tummanpunaiseksi maalattu alakattomoduuli, joka koostuu neliön mallisista kattolevyistä. Kapean sopin kattopinta on tasoitettu ja maalattu mustaksi.

OVET

Tuulikaapissa alkuperäinen puuovi, jossa on nuolen mallinen puinen vedin. Oven ovilehdessä on kaksi ikkunaa ja sen alaosassa on sormipaneelista tehty koristeaihe. Wc-tiloissa on myöhemmät kapeat puulaakaovet, jotka on maalattu vaaleanpunaiseksi.

→ Ensimmäisen kerroksen ravintolan tilahahmo on säilynyt jossain määrin alkuperäisenä, mutta tiloihin on tehty useita väliseinä- ja pintamateriaalimuutoksia vuoden 1986 jälkeen.

14

IKKUNAT

Tiloissa on rakennuksessa toistuvaa tyyppiä olevat alkuperäiset puuikkunat, joiden karmit on maalattu ruskeaksi.

TALOTEKNIikka

Tilojen kattoon ja seinäpintoihin on lisätty useita erilaisia valaisimia ja ravintolakäyttöä palvelevaa äänentoisto- ja valvontatekniikkaa. Alakatossa on talotekniikkaan liittyviä luokkuja ja säleikköjä.

KALUSTUS

Tiloissa on ravintolakäyttöä varten tehty ja eri vaiheissa muutettu materiaaleiltaan ja elementeiltään runsas sisustus.

Toimistokerrokset, 2.–6.kerros

KÄYTTÖ

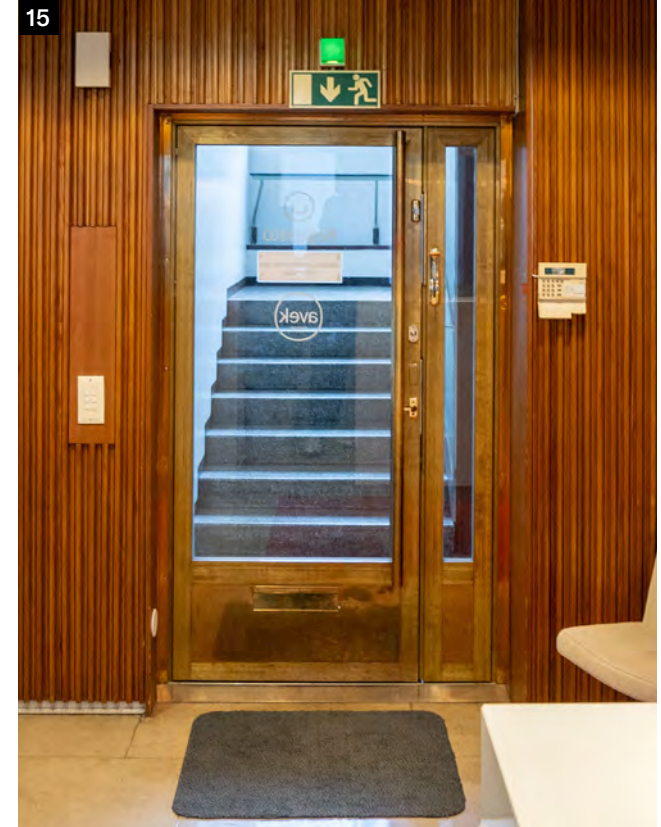
Toimistotilat, taukahuoneet, wc:t ja varastotilat.

TILAHAHMO

Jokaiseen toimistokerrokseen kuuluu leveähkö keskikäytävä, jonka varrelle on sijoitettu erilaisin väliseinäratkaisuin rajattuja toimistohuoneita. Käytävien päihin on sijoitettu taukohuoneita sekä wc-, suihku-, keittiö- ja varastotiloja. Kerroksen luoteis- ja kaakkoispäissä sijaitsevat pienet Leppäsuonkatua kohti aukeavat parvekkeet.

YHTENEVÄISET PINTAMATERIAALIT

Kerroksien alkuperäiset valkoiseksi maalatut kapeat puuikkunat ovat kaksipuitteiset. Ylempi ja suurempi ikkuna aukeaa sisään-sisään. Alempi tuuletusikkuna on niin sanottu terveysikkuna, jonka ulko- ja sisäpuite on kytketty toisiinsa ja saranoitu ristiin. Osassa tuuletusikkunoista on ristiinsaranoinnin sijaan valkoiseksi maalattu metallinen sormihaka. Kaikissa kerroksissa on alkuperäiset valurautapatterit, joiden patteriventtiilit on uusittu 2010-luvulla. Kaikkien kerrosten kalusteet ovat pääosin nykyaikaisia toimistokalusteita.

↑ Kerrosten 2.-6. pääsisäänkäyntien metallikehyksiset lasiovet ovat peräisin vuoden 1959 muutosvaiheesta, ja niitä on useita eri tyyppisiä. Kuvassa toisen kerroksen pääsisäänkäynnin lasiovi, johon kuuluu kapea vasikkaosa.

Toimistot, 2.kerros

LATTIA

Käytävällä on käytetty myöhempää harmaankirjavaa ja sinisenkirjavaa linoleum-laattaa. Toimistohuoneiden lattiamateriaalit ovat niin ikään uusittu ja niihin lukeutuu muun muassa linoleum- ja tekstiililaatta. Hietaniemenkadun puoleisessa suuressa neuvotteluhuoneessa on mahdollisesti alkuperäinen puuparketti.

JALKALISTA

Kerroksessa on osin alkuperäinen profiililtaan yksinkertainen valkoiseksi maalattu kapea puinen jalkalista. Toimistohuoneissa on pääosin myöhempi profiililtaan yksinkertainen matala puulista.

SEINÄT

Käytävän kevyet väliseinät ovat paikoin siniseksi maalattuja puu-lasiseiniä. Toimistohuoneiden seinät on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi. Käytävän sisäänkäynnin puoleisessa päässä on käytetty kiiltävää kuparin väristä seinäpaneelia.

KATTO

Käytävällä on umpinainen valkoiseksi maalattu laskettu alakatto, jossa on kaksi siniseksi maalattua rimaa. Toimistohuoneiden katot on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Kerroksessa on erilaisia myöhemmistä muutosvaiheista peräisin olevia umpinaisia ja lasitettuja laakaovia.

→ Toisen kerroksen toimistotilojen pintamateriaalit ja väliseinät ovat peräisin myöhemmistä muutosvaiheista, mutta alkuperäinen keskikäytäväratkaisuun perustuva tilaratkaisu on säilynyt alkuperäisen kaltaisena.

→ Toisen kerroksen suuressa neuvotteluhuoneessa on alkuperäinen takka.

Toimistot, 3.kerros

LATTIA

Käytävällä ja suurimmassa osassa toimistohuoneita on myöhempi vaaleankirjava linoleum-matto. Kahdessa toimistohuoneessa on alkuperäinen kalanruotomallisesti ladottu vaalea parketti.

JALKALISTA

Käytävällä on myöhempi profiililtaan yksinkertainen harmaaksi maalattu puulista. Toimistohuoneissa lista on paikoin puun värinen ja paikoin valkoiseksi maalattu.

SEINÄT

Käytävän kevyet väliseinät ovat harmaaksi maalattuja puukehyksisiä lasiseiniä. Toimistohuoneiden seinät on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

KATTO

Käytävällä holvin alapohja on maalattu valkoiseksi ja sen pohjaan kiinnitetyt ilmanvaihtoputket on jätetty näkyviin. Toimistohuoneiden katot on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Kerroksessa on erilaisia myöhemmistä muutosvaiheista peräisin olevia umpinaisia ja lasitettuja laakaovia.

→ Kolmannen kerroksen toimistotilojen pintamateriaalit ja väliseinät ovat peräisin myöhemmistä muutosvaiheista. Alkuperäinen keskikäytäväratkaisuun perustuva tilaratkaisu on säilynyt alkuperäisenä.

→ Kolmannen kerroksen asunto on muutettu toimistotiloiksi vuonna 1970. Työhuoneessa on alkuperäinen parketti ja takka.

Toimistot, 4.kerros

LATTIA

Käytävällä ja toimistohuoneissa on myöhempi harmaankirjava linoleum-laatta.

JALKALISTA

Käytävällä on mahdollisesti alkuperäinen valkoinen jalkalista, johon on kiinnitetty myöhempi ohut puinen mattorima.

SEINÄT

Seinä ovat tasoitettu ja maalattu valkoiseksi. Osassa toimistohuoneista yksi seinä on maalattu kirkkaan vihreäksi.

KATTO

Käytävällä on umpinainen valkoiseksi maalattu laskettu alakatto. Toimistohuoneiden katot on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Toimistohuoneiden ovet ovat myöhempiä lasitettuja laakaovia. Ovien karmit ovat mahdollisesti alkuperäiset.

→ Neljännen kerroksen pintamateriaalit ovat peräisin myöhemmistä muutosvaiheista.

20

Toimistot, 5.–6. kerros

Viides ja kuudes kerros ovat pääosin yhteneväiset ja niiden pinnat ovat peräisin samasta muutosvaiheesta oletettavasti 2010-luvulta.

LATTIA

Viidennessä kerroksessa on vaaleanruskea kokolattiamatto. Kuudennen kerroksen käytävän lattia on tehty harmaankirjavasta ja vaaleansinisestä linoleum-matosta. Molempien kerrosten toimistohuoneissa on myöhempi sininen linoleum-lattia tai myöhempi parketti.

JALKALISTA

Huoneissa on profiililtaan yksinkertainen valkoiseksi maalattu kapea puinen jalkalista.

SEINÄT

Käytävien kevyet väliseinät ovat pääosin umpinaisia ja valkoiseksi maalattuja. Viidennen kerroksen itäpäässä kaksi toimistohuonetta on erotettu käytävästä puukehyksisellä lasiseinällä. Toimistohuoneiden seinät on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

KATTO

Käytävällä on umpinainen ja valkoiseksi maalattu alakatto sekä valkoisista neliön mallisista alakattolevyistä koostuva moduuli. Toimistohuoneiden katot on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Kerroksessa on erilaisia myöhemmistä muutosvaiheista peräisin olevia umpinaisia ja lasitettuja laakaovia.

→ Viidennen kerroksen itäpäässä kaksi toimistohuonetta on erotettu käytävästä puukehyksisellä lasiseinällä.

→ Kuudennen kerroksen toimiston käytävässä on valkoisista neliön mallisista alakattolevyistä koostuva moduuli.

Toimistot, 7.kerros

KÄYTTÖ

Toimistotilat, taukokuoneet, wc:t ja varastotilat.

TILAHAHMO

Toimistokerrokseen kuuluu kapeahko aulatila, toimistohuoneet, suurehko neuvotteluhuone parvekkeineen ja kerroksen länsipäätyyn sijoitetut wc-, varasto-, ja keittiötilat.

LATTIA

Kerroksessa on pääosin myöhempi vaaleankirjava puuta muistuttava laminaatti.

JALKALISTA

Myöhemmät profiililtaan yksinkertaiset puiset jalkalistat.

SEINÄT

Seinät on pääosin tasoitettu ja maalattu valkoiseksi. Käytävän ja porrashuoneen välissä on teräslasiseinä. Seinässä on kirkas lankalasi ja sen sisäpintaan on liimattu mattapintainen valoa läpäisevä näkösuoja. Aulatilán yhteydessä on suuri oranssiksi maalattu kaareva seinä, jonka yläpinta on tehty lasitiilestä.

KATTO

Alakatto on umpinainen ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Kerroksessa on pääosin uusitut valkoiset umpinaiset laakaovet.

IKKUNAT

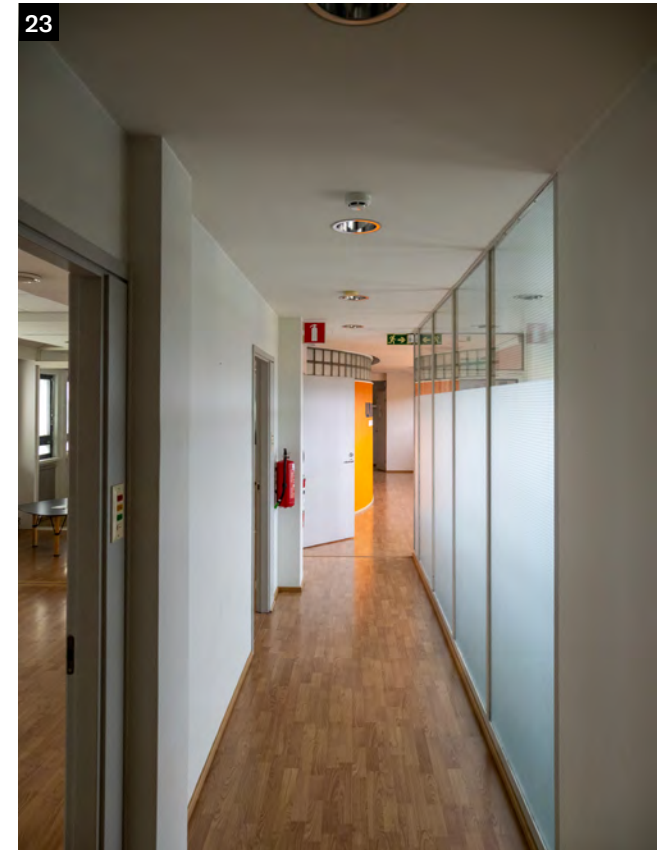
Kerroksen sisätilan puoleiseen ikkunaan on vaihdettu uudempi 2-lasinen puuikkuna, jonka karmit on maalattu tumman ruskeaksi.

TALOTEKNIikka

Ylimmässä kerroksessa on muista kerroksista poikkeavat levy-patterit, jotka on maalattu harmaaksi.

→ Rakennuksen seitsemäs kerros on muita kerroksia kapeampi. Kuvan oikeassa laidassa näkyy vuonna 1957 muutetun portaan yhteydessä rakennettu teräslasiseinä.

23

A-portaan porrashuone

TILAHAHMO

Alkuperäinen kolmisyökyinen u-porras, jonka keskellä on hissi. Porrassyökyt ja välitasanteet on vedetty irti ulkoseinästä siten, että ulkoseinän ja portaan väliin kapea rako. Porrashuone jatkuu kuudennen kerroksen jälkeen seitsemänteen kerrokseen yksisyökyisenä julkisivun suuntaisena portaana, joka on peräisin vuoden 1959 muutosvaiheesta.

LATTIA

Porrashuoneiden lattia on alkuperäistä mosaiikkibetonia, jossa on käytetty mustaa ja valkoista kiviainesta sekä harmaata sementtiä. Betonin raekoko on keskikokoinen. Kerrostasanteiden kohdalla lattiaan on upotettu kerrosnumerot. Numeroiden ulkorajat on tehty messinkilistalla ja niiden täytteessä on käytetty muuta lattiaa tummempaa mosaiikkibetonia.

SEINÄT

Porrashuoneen alimmassa kerroksessa yksi seinä on päällystetty kiiltävällä sinisellä mosaiikilla. Muut porrashuoneen seinät on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi. Seinän alapintaan on maalattu mustalla maalilla leveähkö jalkalistaa muistuttava koristeraita. Hissin kerrostasanteiden puoleiset vaneriseinät ovat peräisin vuodelta 2017, on päällystetty myöhemmällä vanerilevyllä. Hissin muut teräskehysiset seinät ovat himmeää lankalasilevyä.

KATTO

Porrashuoneessa on alakattomoduli, joka koostuu valkoisista alakattolevyistä ja kannakkeista. Kahdessa ylimmässä kerroksessa katto on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

OVET

Porrashuoneessa kerroskohtaiset sivuovet ovat heloituksineen alkuperäiset yksilehtiset puuovet. Ovia kehystävät alkuperäisen valkoiseksi maalatut yksinkertaiset puulistat. Ovissa on postiluu- kut ja messinkivetimet. Osa lukoista on alkuperäisiä ja osa uusittu.

Kerrosten pääsisäänkäyntien metallikehyksiset lasiovet ovat peräisin vuoden 1959 muutosvaiheesta, ja niitä on useita eri tyyppiä. Toisen ja kolmannen kerroksen pääsisäänkäynneissä on yksilehtinen lasiovi, jossa on kapea vasikkaosa. Oversa on yksinkertainen pitkä ja profiililtaan pyöreä metallivedin. Neljännen kerroksen pääsisäänkäynnissä ovi on maalattu siniseksi, ja siinä on aukeavan ovilehden levyinen vasikkaosa. Oven lasissa on lankalasi, jonka pinta on sisäpuolelta katsottuna läpinäkyvä ja ulkopuolelta peilaava. Oversa on metallivedin, jossa on puinen kädensija. Viidennessä ja kuudennessa kerroksessa on pääsisäänkäyntien kohdalla teräslasiseinä, jossa on kaksilehtinen ovi. Oversa on kaksi porrashuoneessa toistuvaa tyyppiä olevaa metallivedintä, jossa on puisen kädensijat. Seitsemännessä kerroksessa on valkoiseksi maalattu teräslasiovi, jossa on kapea vasikkaosa, lankalasi ja kaareva metallinen vedin.

IKKUNAT

Porrashuoneessa on kerroskohtaisesti neljästä lasi-ikkunasta koostuvat vaakasuuntaiset ikkunarivit. Ylimmässä kerroksessa on päällekkäin kaksi ikkunariviä. Porrashuoneet ikkunat ovat erikoisikkunoita. Ikkunat ovat kaksilasiset. Ikkunoiden sisäkehukset ovat puiset ja ulkokehukset teräksiset. Ikkunoiden alakarmien kulmat on pyöristetty. Ikkunoiden saranat ovat kehysten vaakasuorien osien keskellä. Ikkunoissa on erikoispainikkeen ja ne aukeavat pystysuuntaisesti alapäädystä porrashuoneen sisään ja yläpinnasta ulos.

TALOTEKNIikka

Porrashuoneen on Schindler-merkkinen hissi vuodelta 2012. Hissikorin sisäpinnat ovat kiiltävää metallilevyä. Korissa on peili, käsikaide ja pyöreät spottivalot. Porrashuoneen kerrosten välillä välitasanteilla on alkuperäiset roskakuilujen pyöreät syötöluukut. Alimman kerroksen kerrostasanteella on messinkisine suojuksineen alkuperäiset patterit.

MUUTA

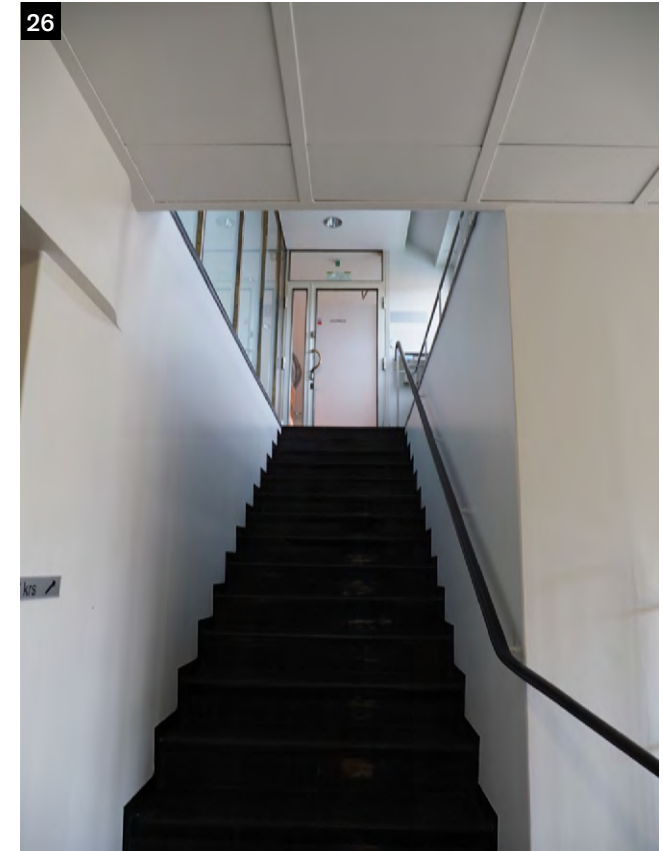
Porrashuoneessa on alkuperäinen yksinkertainen metallinen porraskaide, jonka käsijohde on päällystetty mustalla kiiltävällä muovilla. Ulkoseinän puolella olevan portaan matala kaidetaso on päällystetty kiiltäväksi maalatulla puulevyllä.

↑ Porrashuoneen ensimmäisessä kerroksessa on seinään upotetut patterit, joiden edessä on alkuperäiset messinkiset patterinsuojat. Ensimmäisen kerroksen päätyseinässä on myöhempi sininen kiiltäväpintainen laatta.

↑ Porrashuoneen nykyinen ilme on peräisin rakentamisaikasta ja vuonna 1958 toteutetusta Pekka Saamean suunnittelemasta muutosvaiheesta. Porrassyöksyt ja lepotasot on sijoitettu irti ulkoseinästä siten, että portaan ja ulkoseinän väliin jää kapea rako. Porrashuoneen alkuperäinen lasijulkisivu uusittiin vuonna 1959 ja julkisivuun lisättiin kuvassa näkyvät puukehyksiset erikoisikkunat.

↑ Alkuperäinen kuudennen ja seitsemännen kerroksen välinen kaksisyöksyinen porras purettiin ja sen tilalle rakennettiin uusi yksisyöksyinen porras vuonna 1959. Muutossuunnitelmat teki Pekka Saaremaa. Portaon yläpäässä on ulkoseinän viereen asettuva ikkunatasanne, josta aukeaa näkymä kohti Hietaniemenkatua.

5.2 Ulkotilat

Rakennuksen ulkotilat on inventoitu helmikuussa 2024. Inventoinnin yhteydessä tehdyt huomiot rakennuksen nykytilasta ja säilyneisyydestä on kirjattu tähän lukuun yhdessä paikalla otettujen dokumentointivalokuvien kanssa. Valokuvauspaikat on merkitty kaavioon. Huomiot julkisivuista ja kaupunkikuvasta on jäsennelty ympäröivien katujen ja rakennuksen itäpuolella olevan aukion mukaan. Tavoitteena oli tunnistaa rakennuksen ominaispiirteet ja arvioida niiden säilyneisyyttä.

Julkisivu itään Leppäsuonaukiolle

YLEISHAHMO JA SÄILYNEISYYS

Rakennuksen ensimmäisen kerroksen ravintolan sisäänkäynti ja Laulu-Miesten kellaritilojen sisäänkäynti sijoittuvat Leppäsuonaukiota ja Runeberginkatua kohti avautuvalla kapealle ja korkealle pääjulkisivulle. Sisäänkäyntien edessä on pieni aukiomainen katutila, jossa on lipputanko.

Idän puoleinen julkisivu on massoitteeltaan monimuotoinen. Julkisivun keskellä on muusta rakennusmassasta ulkoneva umpinainen harjakattoinen osa, joka erottuu kauas etenkin koillisesta ja idästä saavuttaessa. Umpinaisen osan eteläpuolella on tasakattoinen osa, jossa on toimistokerroksiin ja yhteen asuinhuoneistoon aukeavat ikkunat. Umpinaisen osan pohjoispuolella näkyvät Hietaniemenkadun puoleiselle julkisivulle sijoitetut kolmion malliset parvekkeet ja niiden takaa erottuu porrastetusti massoiteltu julkisivu sekä matalampi Hietaniemenkadun linjaa seuraava rakennusmassa.

Idän puoleisella julkisivulla ravintolan sisäänkäynti on sisenetty julkisivupinnasta ja sen edustalla on neljästä askelmasta koostuva graniittiporras. Sisäänkäynnin yläpuolella on myöhempi julkisivuun kiinnitetty musta kupumainen kangaskatos. Laulu-Miesten tiloihin johtava sisäänkäynti on sijoitettu katutasoon. Sisäänkäyntiä on korostettu rakennuksen julkisivupinnasta ulkonevalla ulokkeella, jonka katto on päällystetty tummuneella vihreäksi patinoituneella kuparipellillä. Ulokkeen ulkopinnassa on alkuperäinen oviaukkoa kiertävä graniittikehys, josta puuttuu yläpuite. Sisäänkäynnin viereen on lisätty myöhempi muusta julkisivusta erottuva ilmanvaihtoa palveleva osa, eikä alkuperäinen ulokkeellinen sisäänkäynti enää erotu julkisivusta. Ilmanvaihto-osassa on kellarikerrosten ilmanvaihtoa palveleva vaaleanruskea pellitys sekä tummanruskeasta pellistä tehty ilmanvaihtoritiä ja kattopelti.

Julkisivu on ilmanvaihto-osaa lukuun ottamatta pääosin alkuperäinen. Julkisivua on isännöitsijän toimittaman korjauslistauksen mukaan huollettu vuonna 2000.

→ Leppäsuonaukiota kohti avautuu Laulu-Miesten talon kapea ja korkea pääjulkisivu.

27

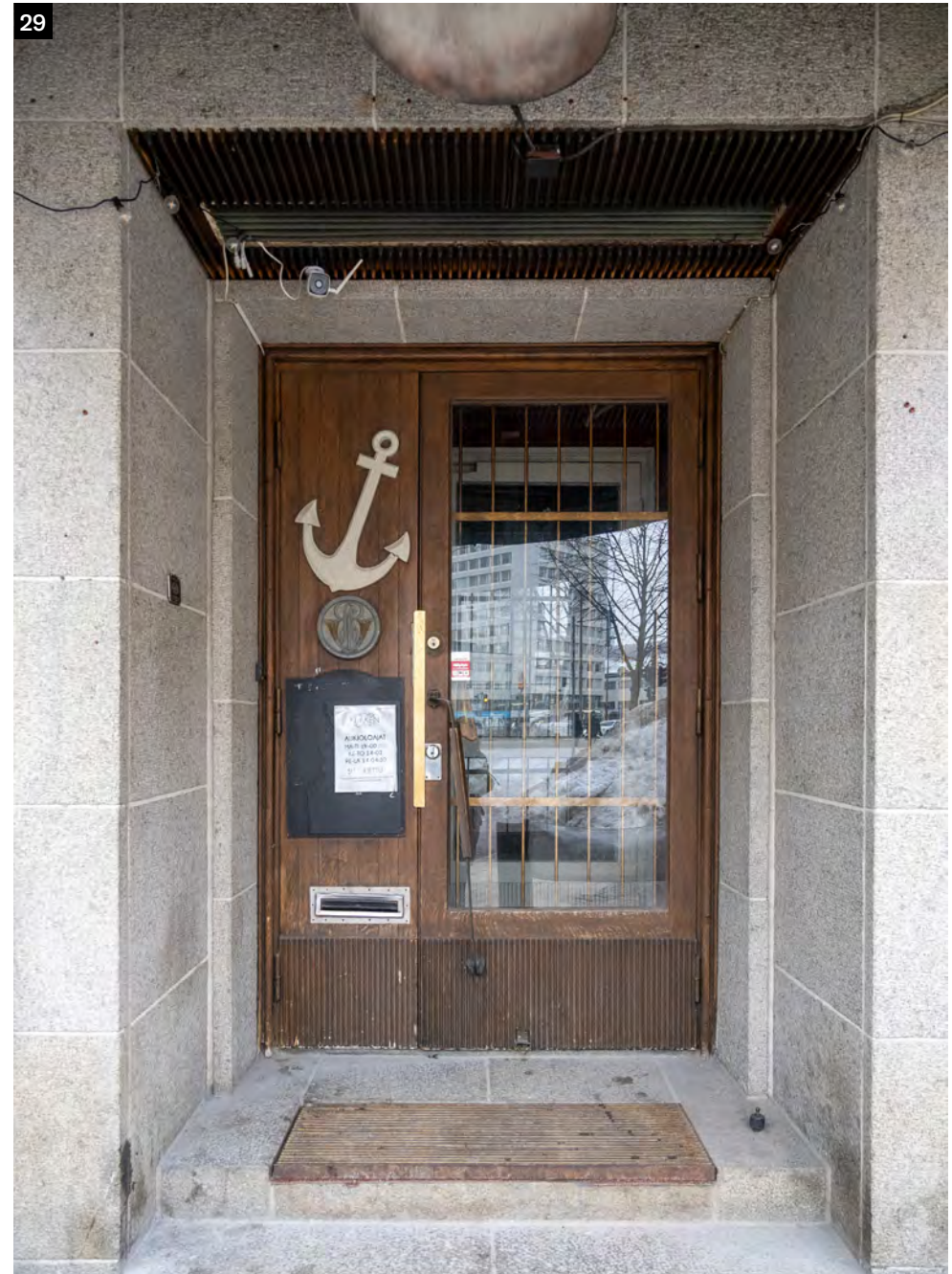
28

↑ Yläkellariin johtava sisäänkäynti on sijoitettu katutasoon ja sitä on korostettu rakennuksen julkisivupinnasta ulkonevalla ulokkeella. Sisäänkäynnin viereen on lisätty myöhempi, ritilikköineen muusta julkisivusta erottuva ilmanvaihto-osa, eikä sisäänkäynnin alkuperäinen ulokkeellinen ratkaisu enää erotu julkisivusta alkuperäiseen tapaan.

→ Ensimmäisen kerroksen sisäänkäynti on sisenetty julkisivupinnasta. Sisäänkäynnissä on messinkisine vetimineen alkuperäinen tamminen lasiovi ja kapea umpinainen vasikkaosa.

29

↑ Laulu-Miesten talo Runeberginkadun suunnalta oletettavasti 1960-luvun alussa kuvattuna. Foto Möller, HKM.

↑ Laulu-Miesten talon eteläpuolelle, Eteläisen Rautatiekadun varrrelle 2000-luvulla rakennettu uusi kerrostalokortteli on muuttanut kohteen kaupunkikuvallista asemaa ja peittänyt etenkin Leppäsuonkadun puolelle aukeavan julkisivun.

SOKKELI

Sokkeli tehty suorakaiteen mallisista graniittilaatoista, joiden pinnat ovat osin tummuneet. Sokkelin pinta on sisennetty muutama sentin verran julkisivupinnasta. Idän puoleisella julkisivulla sokkeli on muita julkisivuja korkeampi ja ulottuu ensimmäisen kerroksen ravintolan sisäänkäynnin yläpuolelle sisäänkäyntiä korostaen.

JULKISIVU

Julkisivussa on ruskea terastirappaus. Umpinaiseen osaan on kiinnitetty kolme myöhempiä mainoskylttiä ja sen rappauksen pinnassa erottuu pitkiä ja kapeita paikkausjälkiä. Yläkellariin johtavan sisäänkäynnin yläpuolelle on kiinnitetty mainoskyltti ja liikennemerkki. Julkisivu on alkuperäinen, ja sitä on isännöitsijän toimittaman korjauslistauksen mukaan huollettu vuonna 2000.

KATTO

Rakennuksen sisennetyssä ylimässä kerroksessa on harjakatto, joka erottuu kattomuodollaan selkeästi muusta rakennusmas-
sasta. Harjakatossa on ulkonevat räystäät, joihin on kiinnitetty tummanruskeat vaakarännit. Matalammassa osassa on tasakatto ja ulkoneva räystääs, joka on päällystetty valkoisella pystyaihein kuvioidulla pellityksellä. Pellityksen pohjassa on neliön malliset aukot ja sen yläreunaan on kiinnitetty kapea ruskea pelti.

↑ Laulu-Miesten talon ja sen eteläpuolelle 2000-luvulla rakennetun korttelin eteen rajautuu Leppäsuonaukio, josta on kulku rakennusten välissä sijaitsevalle Leppäsuonkadulle.

↑ Laulu-Miesten talon idän puoleinen päätyjulkisivu erottuu harjakattoineen ja parvekevyöhykkeineen kauas idästä Runeberginkatua pitkin saavuttaessa.

OVET

Ravintolan sisäänkäynnissä on alkuperäinen puinen ja tummaksi käsitelty lasiovi ja kapea umpinainen vasikkaosa. Oven ympärillä on kapea puukehys. Ovi-lehden alaosassa potkupeltinä on yksinkertainen sälemäinen puupinta. Ovesa on alkuperäinen kapeasta metallirimasta ja puisesta kädensijasta koostuva vedin. Vasikkaosan alapinnassa on alkuperäinen metallinen postiluukku. Lukitus on uusittu ja vasikkaosan ovi-lehden pintaan on kiinnitetty erilaisia koristetauluja.

Yläkellariin johtava ulko-ovi on umpinainen puinen peiliovi, jossa on kapeampi vasikkaosa. Ovi-lehden pintaan on kiinnitetty metalista taivutettu ”LauluMiehet” -kirjaintaulu. Kirjaimet ovat osa oven alkuperäistä koristesäleikköä, joka on sittemmin siirretty rakennuksen kellariin. Ovi-lehdessä on 60:tä neliön mallista peiliä. Ravintolan oven tavoin ovi-lehden alaosassa potkupeltinä on yksinkertainen sälemäinen puupinta. Ovesa on alkuperäinen kapeasta metallirimasta ja pitkästä puisesta kädensijasta koostuva vedin. Vasikkaosan alapinnassa on alkuperäinen metallinen postiluukku. Lukitus on uusittu ja vasikkaosan ovi-lehden pintaan on kiinnitetty myöhempi neliön mallinen kyltti.

IKKUNAT

Itään aukeavan julkisivun ikkunat muodostavat pystysuuntaisen ikkunoiden rivistön. Ikkunat ovat alkuperäisiä valkoiseksi maalattuja puuikkunoita, joissa on kaksi keskenään eri kokoista suurempaa ikkunaa ja yksi kapea tuuletusikkuna.

MUUTA

Tasakattoisen osan katolla olevassa parvekkeessa on valkoinen teräsputkikaide, ja sen suojaava osan pystypinnat on tehty valkoiseksi maalatuista lankuista.

Julkisivu pohjoiseen Hietaniemenkadulle

YLEISHAHMO JA SÄILYNEISYYS

Rakennuksen A-portaan ja kellarikerroksen huoltoporras sijoituvat Hietaniemenkadun puolella olevalle leveälle ja massoitte-lultaan yhtenäiselle julkisivulle. Julkisivu rajautuu kiinni länttä kohti alas päin viettävään kävelytiehen. A-portaan sisäänkäynnin yläpuolella on myöhempi vuonna 1958 rakennettu lippamainen katos ja porrashuonetta on korostettu julkisivussa verikaalisesti. Katolla ylin sisäänvedetty kerros sekä katolla myöhemmin laajennettu ilmanvaihtohuone ja myöhemmin lisätyt ilmanvaihtaukut suojaileikköineen erottuvat matalammasta kerrosta matalammasta rakennusmassasta. Julkisivu on pääosin alkuperäinen. Julkisivua on isännöitsijän toimittaman korjauslistauksen mukaan huollettu vuonna 2000.

SOKKELI

Sokkelit on tehty suorakaiteen mallisista graniittilaatoista, joiden pinnat ovat osin tummuneet. Sokkelin pinta on sisennetty muuttaman sentin verran julkisivupinnasta. B-porrashuoneen kapeiden ikkunoiden ja yläkellarin juhlasalin suurten ikkunoiden alapinta asettuu sokkelin yläpinnan kanssa samaan tasoon. Sokkelin pintaan on kiinnitetty metallisia ilmanvaihtorilöitä.

JULKISIVU

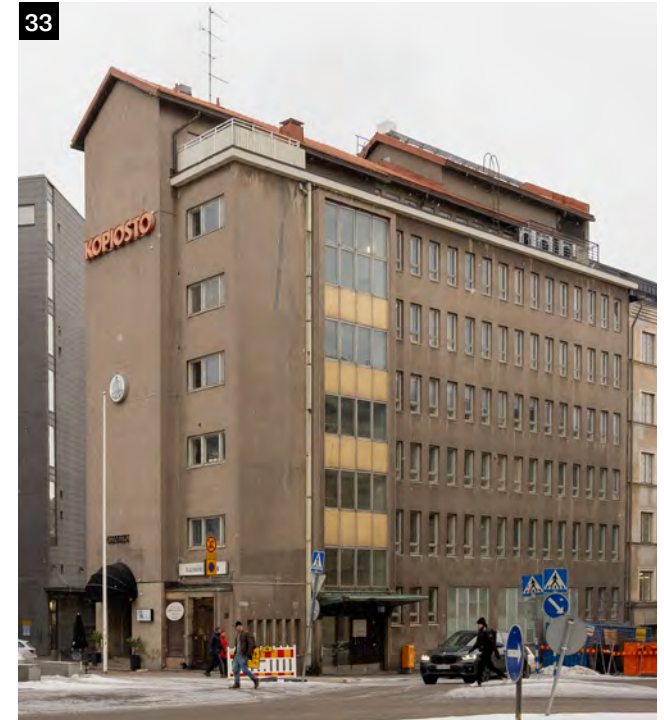
Etelän puoleinen julkisivu on leveä ja korkea. Julkisivun koillispääty on umpinainen ja sen pinnassa erottuu paikkausjälkiä. Lasi-ikkunoita ja vaaleista julkisivulevyistä koostuva sekä julkisivun pinnasta ulkonevalla kapealla kehyksellä korostettu porrashuone erottuu julkisivusta vertikaalisesti. Porrashuoneen toisella puolella toimistokerrosten yhtenäinen ikkuna-aukotus luo julkisivuun yhtenäisen rytmin. Katutasossa suuret ikkunat erottuvat. Julkisivussa on ruskea terastirappaus. Julkisivu on alkuperäinen, ja sitä on isännöitsijän toimittaman korjauslistauksen mukaan huollettu vuonna 2000.

↑ Laulu-Miesten talo valmistumisensa jälkeen Runeberginkadun suunnalta kuvattuna. Kuvassa näkyy porrashuoneen alkuperäinen julkisivulasi ja sisäänkäynti. Foto Roos.

KATTO

Matalammassa osassa on tasakatto ja ulkoneva räystääs, joka on päällystetty valkoisella pystyaihein kuvioidulla pellityksellä. Pellityksen pohjassa on neliön malliset aukot ja sen yläreunaan on kiinnitetty kapea ruskea pelti. Räystäääseen liittyy alkuperäinen, julkisivupintaan kiinnitetty ja profiililtaan neliön mallinen vaalea metallinen syöksytorvi. Sisäänvedetyssä ylimmässä kerroksessa ja ilmanvaihtohuoneessa on harjakatot, joissa on ulkonevat räystäät. Räystäisiin on kiinnitetty tummanruskeat vaakarännit ja syöksytorvet.

↑ Laulu-Miesten talo Runeberginkadun suunnalta kuvattuna helmikuussa 2024. Rakennuksen alkuperäinen savupiippu on purettu ja katolla olevaa ilmanvaihtokonehuonetta on laajennettu. Porrashuoneen julkisivu lasi-ikkunoihin ja vaaleine julkisivulaseineen sekä sisäänkäynnin yläpuolella oleva lippamainen katos ovat peräisin vuoden 1959 muutosvaiheesta.

OVET

A-portaan sisäänkäynnissä on myöhempi teräs-lasiovi, jossa on varsinaisen aukeavan ovilehden levyinen vasikkaosa. Ovesa on metallinen potkupelti. Ovesa on mahdollisesti alkuperäinen metallitangosta ja puisesta kädensijasta koostuva vedin. Kellarikerrosten huoltoportaassa on yksilehtinen teräsovi, jossa on neljä kapeaa ikkunaa. Oven pinnassa on sisäänkäynnin julkisivun kanssa yhteneväinen teräslevy, jonka pinnassa on pystysuorat rima-aiheet. Levyssä on metallinen potkupelti. Ovien väliin on kiinnitetty metallinen osoitetaulu ja summeri.

↑ Toimistokerroksissa on tasarytminen ikkuna-aukotus ja alkuperäiset kapeat puuikkunat. Rakennuksen katolla laajennettu ilmanvaihdon huone erottuu selkeästi muusta rakennusmassasta.

↗ Sisäänkäynnin yläpuolella oleva lippamainen katos ovat peräisin vuoden 1959 muutosvaiheesta. Sisäänkäynnin julkisivu ja ovet on uusittu ja tehty vuoden 1959 suunnitelmia mukaillen.

IKKUNAT

B-portaaseen aukeavat kapeat ikkunat on vedetty julkisivupinnasta sisään ja niiden alapuolella on graniittilaatasta tehtyt ikkunapenkit. Ikkunat ovat 2000-luvulla uusittuja lasitiili-ikkunoita, joiden keskellä on kapea vaakapuute. Porrashuoneessa on neljästä lasi-ikkunasta koostuvat vaakasuuntaiset ikkunarivit. Ylimmässä kerroksessa on päällekkäin kaksi ikkunariviä ja muiden kerrosten kohdalla ikkunarivien väleissä on neljästä vaaleasta levystä tehty pinta. Porrashuoneen ikkunat ovat ulkokehykseltään teräksisiä erikoisikkunoita, joiden alakarmien kulmat on pyöristetty. Toimistokerroksissa on tasainen kapeista puu ikkunoista koostuva aukotus. Toisen kerroksen ikkunat ovat hieman muiden kerrosten ikkunoita korkeampia. Yläkellarin juhlasaliin aukeavat ikkunat

koostuvat 16 himmeästä ikkunalasista, joista osa on uusittu. Ikkunoissa on valkoiseksi maalattu ja tummunut puukehys.

MUUTA

Sisäänkäynnin yläpuolella olevan katoksen alapinta on verhoiltu tummalla puurimalla ja sen pintaan on upotettu neliskulmaisia valaisimia porraskäytävän sisäänkäynnin kohdalle. Katoksen katossa ja räystäässä on vihreäksi patinoitunut kuparipelti sekä sisäänkäynnin alkuperäisiin graniittikehyksiin kiinnitetyt tukiosat. Rakennuksen itäpäässä sijaitsevassa parvekkeessa on valkoinen teräsputkikaide, ja sen suojaava osan pystypinnat on tehty valkoiseksi maalatuista lankuista.

Julkisivu etelään Leppäsuonkadulle

YLEISHAHMO JA SÄILYNEISYYS

Etelän puoleinen julkisivu on monimuotoinen. Rakennuksen matala kolmiomainen osa ulkonee ja erottuu sen takana olevasta korkeasta rakennusmassasta. Rakennuksen kaakkoiskulmassa on pystytaitteet, joista toisen kulmaan on sijoitettu kolmion malliset parvekkeet. Lounaiskulmassa on muusta rakennusmassasta ulkoneva kaksi kerrosta korkea uloke, jonka päälle on sijoitettu kolmannen kerroksen parveke. Parvekkeen yläpuolella on kolme sen kanssa samaan linjaan asettuvaa pienempää parvekettä. Rakennuksen ylin sisäänvedetty kerros ja myöhemmin laajennettu ilmanvaihtohuone harjakattoineen erottuvat muusta julkisivusta. Matalan kolmiomaisen massa yläpuolella olevat toimiskerrostojen ikkunat luovat korkeaan rakennusosaan yhtenäisen rytmin. Tontin länsipäässä on alkuperäinen kivimuuri ja myöhempi rakennuksen sisäpihan katutilasta erottava teräsaite- ja portti.

SOKKELI

Sokkelit on tehty suorakaiteen mallisista graniittilaatoista, joiden pinnat ovat osin tummuneet. Sokkelin pinta on sisennetty muutaman sentin verran julkisivupinnasta. Yläkellarin ikkunat asettuvat sokkelin kohdalle tasaisena rivinä, ja ikkunoiden reuna on lähellä maanpintaa.

JULKISIVU

Julkisivussa on ruskea terastirappaus. Julkisivun rappaus on kulunut ja murentunut matalan osan ja porrastetun julkisivun saumakohdassa. Julkisivu on alkuperäinen, ja sitä on isännöitsijän toimittaman korjauslistauksen mukaan huollettu vuonna 2000.

→ Etelässä Laulu-Miesten talon matalampi kolmiomainen osa rajautuu kiinni Leppäsuonkatuun ja erottuu selvästi korkeammasta toimisto-osasta.

KATTO

Matalammassa osassa on tasakatto ja ulkoneva räystäs, joka on päällystetty valkoisella pystyaihein kuvioidulla pellityksellä. Pellityksen pohjassa on neliön malliset aukot ja sen yläreunaan on kiinnitetty kapea ruskea pelti. Räystäääseen liittyy alkuperäinen, julkisivupintaan kiinnitetty ja profiililtaan neliön mallinen vaalea metallinen syöksytorvi. Rakennuksen ylin sisäänvedetty kerros, myöhemmin laajennettu ilmanvaihtohuone ja katolle lisätyt ilmanvaihtaukot suojasäleikköineen erottuvat matalammasta osasta. Sisennetyssä ylimmässä kerroksessa ja ilmanvaihtohuoneessa on harjakatot, joissa on ulkonevat räystäät. Räystäisiin on kiinnitetty tummanruskeat vaakarännit ja syöksytorvet. Matalassa osassa on peltikatto, matala valkoiseksi maalattu teräsputkikaide ja julkisivupinnasta irti asettuva räystäsmäinen kivinen koristeaihe.

OVET JA IKKUNAT

Toimistokerroksissa ja matalassa ulkonevassa osassa on tasainen kapeista puu ikkunoista koostuva aukotus. Toisen kerroksen ikkunat ovat hieman muiden kerrosten ikkunoita korkeampia. Ensimmäisen kerroksen eteistilan kohdalla on kaksi pientä neliön mallista ikkunaa, jotka olivat alun perin eteistilan paikka olleiden wc-tilojen ikkunoita. Yläkellarin kabinettiin aukeavissa neliön mallisissa ikkunoissa on 16 ja yläkellarin eteishalliin aukeavissa ikkunoissa on 12 lasitiili-ikkunaruutua. Sisäpihan puolella on kolme alkuperäistä puuovea, joista yhdessä on kapea vasikkaosa ja kaksi kapeaa lasi-ikkunaa. Ovilletien pinnoissa on yläkellarin eteishallin seinäpinnan kanssa yhteneväinen rimamainen puuverhous. Ovilla on alkuperäiset ja myöhemmät lukitukset sekä myöhemmin uusitut metalliset potkupellit. Matalassa osassa on toisen kerroksen kohdalla suuri alkuperäinen umpinainen vaaleaksi maalattu teräsovi, jota kehystää kapea julkisivusta ulos vedetty kehys. Kehyksen yläpuitteen päällä on kapea pelti.

↖ Leppäsuonkadun puoleisessa matalassa osassa on alkuperäinen betoninen räystäslista. Julkisivun rappaus on paikoin kulunut ja murentunut matalan osan ja taitteisen julkisivun kohdalla.

↑ Jätepihan porttirakenne on uusittu vuonna 2018, ja samalla rakennetta on korotettu ja lisätty myös viereisen kivimuurin päälle.

MUUTA

Alkuperäisissä parvekkeissa on valkoinen teräsputkikaide, ja niiden suojaavien osien pystypinnat on tehty valkoiseksi maalatuista lankuista. Rakennuksen itäpäässä kolmen ylimmän parvekkeen pohjassa on neliön mallinen reikä, jonka läpi kulkee teräsputkesta tehty hätäpoistumisporras. Alkuperäisten kaiteiden yläosaan on lisätty vuoden 1998 parvekeremontin yhteydessä ylempi putki, jotta kaidekorkeus täyttää nykymääräykset. Katolla on kaksi myöhempiä satelliittiantennia. Matalan osan katolla on myöhempiä ilmanvaihtolaitteita.

↑ Katunäkymä Leppäsuonkadulta länteen. Laulu-Miesten talon Leppäsuonkatuun rajautuva matala osa antaa korkeiden rakennusten rajaamalle kapean kadulle ilmavuutta. Kuvassa oikealla näkyvät ruskeasta terasrapatusta julkisivusta vaaleine teräsputkikaiteineen erottuvat parvekkeet.

Julkisivun materiaalipaletti

← Rakennuksessa on alkuperäinen ruskea terastirappaus.

← Kapeat valkoiseksi maalatut puuikkunat ovat rakennuksessa toistuvaa tyyppiä. Ikkuna koostuu sisään-sisään aukeavasta ikkunasta ja pienemmästä tuuletusikkunasta, jonka ulko- ja sisäpuite on kytketty toisiinsa ja saranoitu ristiin.

← Kellarikerrokseen valoa antavat neliön malliset lasitiili-ikkunat.

← Rakennuksessa on alkuperäinen graniittisokkeli, joka on paikoin tummunut.

↑ Yläkellarin ulko-ovi on umpinainen tamminen peiliovi, jossa on kapeampi vasikkaosa. Ovilehden alaosassa on yksinkertainen sälemäinen kuviointi.

↑ Ravintolan tammissessa lasiovesta on alkuperäinen kapeasta messinkirimasta ja puisesta kädensijasta koostuva vedin. Ovilehden alaosassa on yksinkertainen sälemäinen kuviointi.

6. Yhteenveto ja johtopäätökset

Laulu-Miesten talon historiaa

Helsingin Etu-Töölössä sijaitseva Laulu-Miesten talo valmistui vuonna 1949 Etu-Töölön ja tuolloin osin pienteollisuusalueena toimineen Kampin rajan tuntumaan. Rakennuttamisen pani alulle vuonna 1914 perustettu Laulu-Miesten mieskuoro, joka tarvitsi uudet tilat kuorotoimintansa järjestämiseen. Rakennus toteutettiin vuonna 1945 Laulu-Miesten kuoron jäsenille avoimen arkkitehtuurikilpailun kautta, jonka voitti arkkitehti Pekka Saaremaa.

Toisen maailmansodan jälkeisen aikakauden kireiden rahamarkkinoiden seurauksena rakennushankkeen toteuttamiseksi perustettiin Laulu-Miesten Kiinteistö Oy, jonka osakkaisiksi tulivat Laulu-Miehet ry, Teosto ry, Teräsbetoni Oy sekä Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat Oy. Valmistuttuaan rakennus jaettiin osakkaiden kesken siten, että Laulu-Miesten kuoro omisti teknisiä tiloja lukuun ottamatta ala- ja yläkellarin sekä 1. kerroksen ravintolan tilat ja kuusi ylempää kerrosta jaettiin muiden osakkaiden kesken.

Kaupunkikuvallinen asema

Rakennus sijaitsee kaupunkirakenteessa pitkänomaisen korttelin itäpäässä vilkkaasi liikennöidyn Hietaniemenkadun, Runeberginkadun ja Eteläisen Rautatiekadun risteyskohdassa Leppäsuonaukion laidalla. Rakennuksen pääjulkisivu avautuu itään kohti rakennuksen edessä sijaitsevaa Leppäsuonaukiota ja erottuu harjakattoineen ja ruskeine terastirappauksineen katukuvassa kauas Kampin suunnalta saavuttaessa. Hietaniemenkadun puoleinen julkisivu on yhtenäinen ja toistaa korttelin muiden rakennusten mittakaavaa. Leppäsuonkadun puoleinen julkisivu on muodoltaan moninaisempi. Rakennuksen matala kolmioimainen ja kulmastaan pyöristetty osa rajautuu kiinni katuun ja tuo ympäröivien korkeiden rakennusten rajaamaan katutilaan inhimillistä mittakaavaa.

Ominaispiirteet

Laulu-Miesten talo edustaa sotienjälkeisen vuosikymmenen toimistotalorakentamista. Rakennuksessa toistuvat 1940- ja 1950-lukujen modernille arkkitehtuurille ominaiset sotien ja jälle rakennuskauden pehmentämän funktionalismin piirteet, joita on luonnehdittu tyylinimillä ”förtitalismi” ja ”inhimillistetty funktionalismi”.

Laulu-Miesten talon ulkoarkkitehtuuria leimaa yhtenäinen ruskeaksi terastirappattu julkisivu ja julkisivuilmettä raikastavat vaaleat detaljit. Rakennuksen massoittelu on jaettu selkeästi rungoltaan kapeaan ja korkeaan rakennusmassaan sekä matala kolmioimaiseen siipimäiseen osaan. Julkisivu on luonteeltaan riisuttu ja valkoinen ikkunanpuitteineen ja teräsputkiparvekeineen sekä graniittisokkeleineen ja yksilöllisine puuovineen pehmeäksi detaljoitu. Rakennuksen ylimmän sisäänvedetyn kerroksen harjakatto antaa rakennuksen ulkoarkkitehtuurille toimistoarkkitehtuurille epätyypillisemmän omintakeisen ilmeen.

Rakennus on ryhmitelty rationaalisesti ja toiminnallisesti alakellarin kerho- ja taloteknisiin tiloihin, yläkellarin juhlatiloihin, ensimmäisen kerroksen ravintolatiloihin sekä ylempien kerrosten toimistoihin ja neljännessä kerroksessa sijaitsevaan asuntoon. Laulu-Miesten yläkellarin juhlatiloissa on käytetty arvokkaita pintamateriaaleja ja taideteoksia, joista keskeisimpinä mainittavana taiteilija Paavo Tynellin suunnittelemat valaisimet. Rakennuksen ylempiin kerroksia palvelee valoisa ja materiaaleihin perustuvilla detaljeilla hillitysti viimeistelty A-porras. Toimistokerroksen tilat perustuvat rationaalisesti keskeiskäytävän varrelle sijoitettuihin toimistohuoneisiin.

Säilyneisyys

Laulu-Miesten talo on niin käyttötarkoitukseltaan kuin materiaaleiltaan ruskeine terastirappauksine sekä alkuperäisinä ovine ja ikkunoineen pääasiallisesti hyvin alkuperäisenä säilynyt. Julkisivujen merkittävimpiin muutoksiin kuuluu 1950-luvun lopussa Pekka Saareman suunnitelmien mukaisesti toteutettu A-portaan porrashuoneen julkisivun uusiminen ja 1990-luvun alussa tehty katon konehuoneen laajennus. Alakellarin alkupeäinen saunaosasto on muutettu kerho- ja varastotiloiksi oletettavasti rakennuksen lämpöjärjestelmän uusimisen yhteydessä 1970-1980-luvulla. Yläkellarissa sijaitsevan Laulu-Miesten juhlatilat ovat palvelleet samassa käytössä lähes kahdeksan vuosikymmentä ja säilyneet pintamateriaaleineen ja taideteoksineen erityisen hyvin. Ensimmäisen kerroksen alun perin Laulu-Miesten omistuksessa olleet kerhoravintolatilat myytiin HOK-Elannolle 1980-luvulla ja tiloihin on tehty tämän jälkeen useaan otteeseen erilaisia pintamateriaali- ja väliseinämuutoksia. Myös kerroksissa 2.-7. sijaitsevien toimistotilojen pintoja ja kevyitä väliseiniä on muokattu useaan otteeseen, mutta alkuperäinen keskikäytävän varrelle sijoittuviin toimistohuoneisiin perustuva tilajärjestys on edelleen säilynyt. A-porras on niin ikään hyvin säilynyt, ja sen ilme on peräisin alkuperäisestä rakentamisvaiheesta ja Saareman 1950-luvun lopussa suunnitelmasta muutosvaiheesta. Kaksi kolmesta rakennuksessa alun perin sijainneesta asunnosta on muutettu 1970- ja 1980-luvuilla toimistokäyttöön.

Arvot

Rakennuksen käyttö ja käytön jatkuvuus nimenomaan Laulu-Miesten yhdistyksen tyyssijana edustaa immateriaalista kulttuuriperintöä ja on rakennuksen keskeisin kulttuurihistoriallinen arvo. Laulu-Miesten talo luo fyysiset puitteet Laulu-Miesten kuorotoimintaan liittyvän käytön jatkumiselle.

1940-luvun pula-aikaa edustava liike- ja asuinrakennus tuo uudenlaista kerroksellisuutta Etu-Töölön kaupunkitilaan ja -kuvaan, erityisesti Leppäsuon aukion tienoille. Rakennuksen korkeus on säilynyt Laulu-Miesten talon kohdalla alueelle tyypillisen 1900-luvun alun rakennustavan mukaisena ja mittakaavaltaan yhtenäisenä. Laulu-Miesten talon ulkoarkkitehtuurin piirteet kuitenkin tuovat alueelle monimuotoisuutta ja ovat hyvin säilyneet. Erityisinä piirteinä voidaan mainita alkuperäinen terastirappaus ja rakennuksen kapea runko, joka on ajankohdalle tyypillinen, mutta kantaa myös muistumia suurkaupunkien esikuvallisista ”Flat Iron Building” -rakennuksista.

Laulu-Miesten taloon rakennusajankohdaltaan, kaupunkikuvaltaan ja arkkitehtuuriltaan vertautuvia liike- ja asuinrakennuksia on Helsingin liikekeskustan alueella vajaa kymmenkunta. Kaupunkisuunnitteluviraston 1980-luvulla määrittelemään Helsingin vanhaan liikekeskustaan eli ”Cityyn” verrattuna Laulu-Miesten talo sijaitsee hieman syrjässä ja on arkkitehtuuriltaan aikakauden näyttävimpiä liikepalatseja vaatimattomampi. Kilpailuun perustuva suunnitelma ja hyvin tutkittu rakennuspaikka edustaa kuitenkin laadukasta, harkittua ja maltillista arkkitehtisuunnittelua. Julkisivut ovat hyvin säilyneet ja ajalleen tyypilliset. Rakennuksen keskeisimmät arkkitehtoniset arvot paikantuvat sisätiloihin ja etenkin yläkellarin eteishallin, juhlasalin ja kabinetin muodostamaan kokonaisuuteen, joka on materiaaleineen ja yksilöllisine sisustuksineen koristeellinen, juhlava ja hyvin alkuperäisenä säilynyt.

Lähteet

MUUT LÄHTEET

Aro, T. (1954). Laulu-Miehet 40 vuotta. Laulu-Miehet.

Helminen, M. (2006). Töölön kaava 100 vuotta: Töölö plan-läggning 100 år. Kvartti: Helsingin kaupungin tietokeskuksen neljännesvuosijulkaisu, 1, 80–86.

Kaleva, T. (2014) Laulu-Miesten vuosisata 1914–2014. (toim.) Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Kivilaakso, A. (2014) Kun Helsinkiin rakennettiin city. Keskustan vuosina 1945–1990 valmistuneet liikerakennukset. Helsingin kaupunginmuseo.

Laak, N. (2017). Tietoyhteiskuntaa rakentamassa. Diplomityö. Aalto-yliopisto.

Nikula, R. (1981). Yhtenäinen kaupunkikuva 1900–1930. Suomalaisen kaupunkirakentamisen ihanteista ja päämääristä, esimerkkeinä Helsingin Etu-Töölö ja Uusi Vallila. Helsinki: Societas Scientiarum Fennica, 191–206

Saaremaa, P. (1950). Laulumiesten talo. Arkkitehti-lehti: Suomen arkkitehtiliitto, 103–106.

Sipilä, A. (1964). Laulu-Miehet 1914–1964. Laulu-Miehet.

Standertskjöld, E. (2008). Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1930–1950. Helsinki: Suomen rakennustaiteen museo, Rakennustietosäätiö RTS & Rakennustieto Oy.

Heiska, K. (1983). Töölö, kotikaupunginosamme: Töölö-seuran 25-vuotisjuhlajulkaisu. Töölö-seura.

Tylli, H. (2013). Rakennushistoriallinen selvitys Myllykosken tehtaan aitojen ulkopuolisista rakennuksista. Arkkitehtisuunnittelu Arcade Oy.

Rakennusluvut

Rakennusvalvontapalvelujen sähköisessä palvelussa Lupa-pisteessä on rakennuslupa-asiakirjoja ja piirustuksia vuoteen 2022 saakka. Luvat on alla esitetty kronologisessa järjestyksessä. Lupapisteessä on lisäksi vähäisempiä muutoksia koskevia piirustuksia, joissa ei ole indeksitunnusta.

1946–1957

Rakennuslupatunnus: -

Toimenpide: Rakennustöiden aikaiset muutokset ja rakennuksen valmistumisen jälkeiset muutokset

Lupa myönnettiin: 22.10.1946, 1.10.1948, 25.10.1948, 14.11.1948, 11.12.1949, 24.3.1955, 17.5.1957

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Pohjapiirustustus (18 kpl)

Muuta: Indeksöimätön kokonaisuus Lupapisteessä

1948

Rakennuslupatunnus: Ke-0184-48-A

Toimenpide: Pääpiirustukset

Lupa myönnettiin: 5.6.1948

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Asemapiirros (1 kpl), julkisivupiirustus (4 kpl), leikkauspiirustus (1 kpl), pohjapiirustus (8 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

Muuta: Pääpiirustussarja on hyväksytty piirustusleimojen mukaan 5.6.1948, mutta sarja on merkitty Lupapiste-palvelussa vuonna 1976 hyväksytyjen piirustusten kokonaisudeksi.

1948

Rakennuslupatunnus: Ke-0381-48-C

Toimenpide: Rakennustöiden aikaiset muutokset kerroksissa 1.–6.

Lupa myönnettiin: 18.12.1948

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Julkisivupiirustus (1 kpl), pohjapiirustus (6 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

1955

Rakennuslupatunnus: Ke-0300-55-C

Toimenpide: Väliseinämuutos kellarissa

Lupa myönnettiin: 7.4.1955

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Leikkauspiirustus, osa kellarista (1 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

Muuta: Vuonna 1955 päivätty piirustus on merkitty Lupapiste-palvelussa vuoden 1976 piirustukseksi

1957

Rakennuslupatunnus: Ke-0245-57-C

Toimenpide: Metallilankalaseinien ja -ovien sekä metallikehikoiden lisääminen 4.kerroksen porrashuoneeseen. 6. ja 7.kerroksen välisen kaksisyökyisen portaan purkaminen ja uuden yksisyökyisen portaan rakentaminen. Väliseinämuutokset 5.kerroksessa.

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Asemapiirros (1 kpl), pohjapiirustus (4 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

1958

Rakennuslupatunnus: Ke-0794-58-C

Toimenpide: Uusi katos Hietaniemenkadun puoleisella sisäänkäynnillä.

Lupa myönnettiin: 25.7.1958

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Julkisivupiirustus (1 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

1959

Rakennuslupatunnus: Ke-0112-59-C

Toimenpide: 4. ja 5. kerroksen sekä ullakon toimistotilojen väliseinämuutokset

Lupa myönnettiin: 24.2.1959

Suunnittelija: Pekka Saarema

Piirustukset: Asemapiirros (1 kpl), pohjapiirustus (1 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

1970

Rakennuslupatunnus: 13-2484-86-C

Toimenpide: 3. kerroksessa asuinhuoneiston muuttaminen toimistotiloiksi, rungon keskellä sijainneiden wc-tilojen purkaminen ja väliseinämuutokset

Lupa myönnettiin: 19.11.1970

Suunnittelija: Louhivaara Kielo sisustusarkkitehdit

Piirustukset: Asemapiirros (1 kpl), leikkauspiirustus (1 kpl), pohjapiirustus (1 kpl) ja hyväksymisleima (1 kpl)

1986**Rakennuslupatunnus:** 13-2484-86-C**Toimenpide:** WC-tilojen muutokset 4.kerroksessa. Väliseinämuutokset 5.kerroksessa. Väliseinämuutokset ja kahden kerroksen itäpäädyssä sijainneen toimistohuoneen yhdistäminen kirjastoksi 6.kerroksessa. Väliseinämuutokset ja yhden toimistohuoneen muuttaminen aulaksi 7.kerroksessa.**Lupa myönnettiin:** 29.4.1987**Suunnittelija:** In Ark Oy**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl), leikkauspiirustus (1 kpl) ja pohjapiirustus (4 kpl)**Muuta:** Vuoden 1986 5. kerroksen pohjapiirustuksesta näkee, että 5. kerroksen asunnon käyttö on muutettu toimistotiloiksi ennen vuotta 1986. Piirustusnimiön mukaan Kemian keskusliitto on toiminut vuonna 1986 kerroksissa 4.–7.**1986****Rakennuslupatunnus:** 13-1097-87-C**Toimenpide:** Kanavistojen ja sisäänpuhalluskanavistojen rakentaminen kerrokseen 5.,6., ja 7.**Lupa myönnettiin:** 15.8.1986**Suunnittelija:** Calor oy**Piirustukset:** IV-suunnitelma (8 kpl) ja rakennesuunnitelma (3 kpl)**Muuta:** Toimenpide tehtiin kerrokseen saman vuonna toteutetun uudistuksen yhteydessä (ks. **rakennuslupa** 13-2484-86-C) ja valmiiksi koko rakennukseen myöhemmin toteutettavaa ilmanvaihdon rakentamista varten (ks. **rakennuslupa** 13-2085-91-B).**1987****Rakennuslupatunnus:** 13-1097-87-C**Toimenpide:** Väliseinämuutokset 3. kerroksessa.**Lupa myönnettiin:** 29.4.1987**Suunnittelija:** Arkkitehtiryhmä Arrak**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl) ja leikkauspiirustus (1 kpl)**1989****Rakennuslupatunnus:** 13-3238-89-C**Toimenpide:** Väliseinämuutokset 2. kerroksessa.**Lupa myönnettiin:** 15.9.1989**Suunnittelija:** Arkkitehtiryhmä Arrak**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl) ja leikkauspiirustus (1 kpl)**1992****Rakennuslupatunnus:** 13-2085-91-B**Toimenpide:** Ilmanvaihdon asentaminen koko rakennukseen.**Lupa myönnettiin:** 21.1.1992**Suunnittelija:** Calor oy**Piirustukset:** IV-suunnitelma (16 kpl) ja rakennesuunnitelma (2 kpl)**1992****Rakennuslupatunnus:** 13-2085-91-B**Toimenpide:** Ilmastointikonehuoneen laajennus katolla rakennuksen länsipuolella.**Lupa myönnettiin:** 21.1.1992**Suunnittelija:** Sönark Oy**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl), julkisivupiirustus (2 kpl), leikkauspiirustus (2 kpl), pohjapiirustus (2 kpl) ja muut piirustukset (2 kpl)**2008****Rakennuslupatunnus:** 13-1527-08-D**Toimenpide:** Ilmanvaihtokanavien lisääminen katolle rakennuksen länsipuolelle.**Lupa myönnettiin:** 20.5.2008**Suunnittelija:** Arkkitehtitoimisto Arknova Oy**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl), julkisivupiirustus (1 kpl) ja pohjapiirustus (1 kpl)**2015****Rakennuslupatunnus:** 13-2127-15-D**Toimenpide:** Parvekekaiteiden kunnostaminen.**Lupa myönnettiin:** 1.1.2015**Suunnittelija:** Arkkitehtitoimisto Pohjapelto CO KY**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl), julkisivupiirustus (2 kpl), leikkauspiirustus (1 kpl) ja pohjapiirustus (5 kpl)**2018****Rakennuslupatunnus:** 13-0498-18-C**Toimenpide:** Piha-aidan rakentaminen ja pihaportin uudistaminen.**Lupa myönnettiin:** 6.3.2018**Suunnittelija:** Arkkitehtitoimisto Karin Krokfors Oy**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl), julkisivu- ja leikkauspiirustus (1 kpl), pohjapiirustus (1 kpl) ja detaljipiirustukset (2 kpl)**2022****Rakennuslupatunnus:** 13-0935-22-K**Toimenpide:** Uuden UNIFLEX -irtokirjain valomainoksen asentaminen.**Lupa myönnettiin:** 21.4.2022**Suunnittelija:** -**Piirustukset:** Asemapiirros (1 kpl) ja leikkauspiirustuksia (7 kpl)**Muuta:** Muutosta ei toteutettu.

Huolto- ja korjaushistoria

Kiinteistön huolto- ja korjaus 1980-luvulta alkaen

Laulu-Miesten kiinteistön isännöitsijän toimittama listaus rakennuksessa korjaus- ja huoltotoimenpiteistä.

1980-LUKU

- Putkistot uusittu, 1987

1990-LUKU

- Koneellisen ilmanvaihdon saneeraus, 1992
- Parvekeremontti, 1998

2000-LUKU

- Julkisivujen kunnostus, 2000
- Pihakannen peruskorjaus, 2001
- Lasitiili-ikkunat uusittu, 2002
- Jäähdytysjärjestelmä toimistokerrokseen, 2004
- Sähköjärjestelmien saneeraus, 2005
- Sähköliittymän vahvistus, 2005
- Porrashuoneen sekä 7. kerroksen ikkunoiden kunnostus, 2006
- Jätevesipumppaamo, 2006
- 6. ja 5. kerrosten ikkunoiden kunnostus, 2007
- Rakennusautomaatiikka ja valvomo-ohjelmisto uusittu, 2007
- Vesikaton tiilisen osan uusinta ja terassiparvekkeen kunnostus, 2009
- LM ravintolan oven uusiminen, 2009

2010-LUKU

- LM ravintolan juhlasalin ja kabinetin ikkunoiden kunnostustyö, 2010
- Ensimmäisen kerroksen ravintolan kellarin pohjaviemärin kunnostaminen sukittamalla, 2010
- Rasvanerotuskaivon viemärin uusiminen, 2010
- Patteriventtiilit uusittu 3. krs, 2010
- Yläravintolan ja 3. krs ikkunat kunnostettu, 2011
- Henkilöhissin ja korin kunnostus, 2012
- Patteriventtiilien uusiminen ja patterien sekä ilmanpoistolaitteen asennus, 2012
- Ikkunoiden kunnostus 4. krs, 2012
- Iv-kanavien puhdistus ja ilmanvaihdon säätö, toimistot, 2012
- Sisäpihan ulko-ovien uusinta, 2013
- Ikkunoiden kunnostus, 2. krs, 2013
- Kaukolämpölaitteiston uusinta ja patteriverkoston perussäätö, 2013–2014
- Rännilämmitys, 2014
- Parvekkeet ja parvekeovi, 2015
- Betonisten räystäälistojen kunnostus, 2017
- Vaakakourujen ja katto-osien uusinta, 2017
- VAK-järjestelmän uusinta, 2017
- Hissien kerrostaso-ovien edustojen uusinta, 2017
- Pihalle aidan rakentaminen, 2018
- Pihaportin uudistaminen, 2018
- Rappukäytävän maalaus ja ehostaminen, 2018

Ylä- ja alakellarin huolto- ja korjaus 2000-luvulta alkaen

Antti Isotalon sähköpostitiedonanto Laulu-Miesten tiloihin tehdyistä remonteista 2004 alkaen.

2000-LUKU

Pieniä sähkökorjauksia kiinteistön sähköremontin yhteydessä, 2004

2010-LUKU

Julkisivun valokylttien päivitys, 2011

Ensimmäisen kerroksen ravintolan aiheuttama vesivahinkoremontti; eteisaulan ja alakellarin portaat ja alatasanne maton vaihto, eteisaulan katon paikkaus ja maalaus, 2012

Kylmiöremontti alakellarissa, koneet jätepihalle, 2013

Yläkellarin juhlasalin pintaremontti ja valaisinten puhdistus/päivitys ja sähköjohtojen vaihto, sähkökalusteiden päivitys, 2014

INVA-kaidehissi sisäänkäynnin portaaseen, 2016

WC-remontit: lisätty uudet wc-tilat alakellariin sekä yläkellarin toisen wc:n muuttaminen inva-wc:ksi ja toisen wc:n pieni päivitys, 2017–2018

TEKIJÄSTÄ

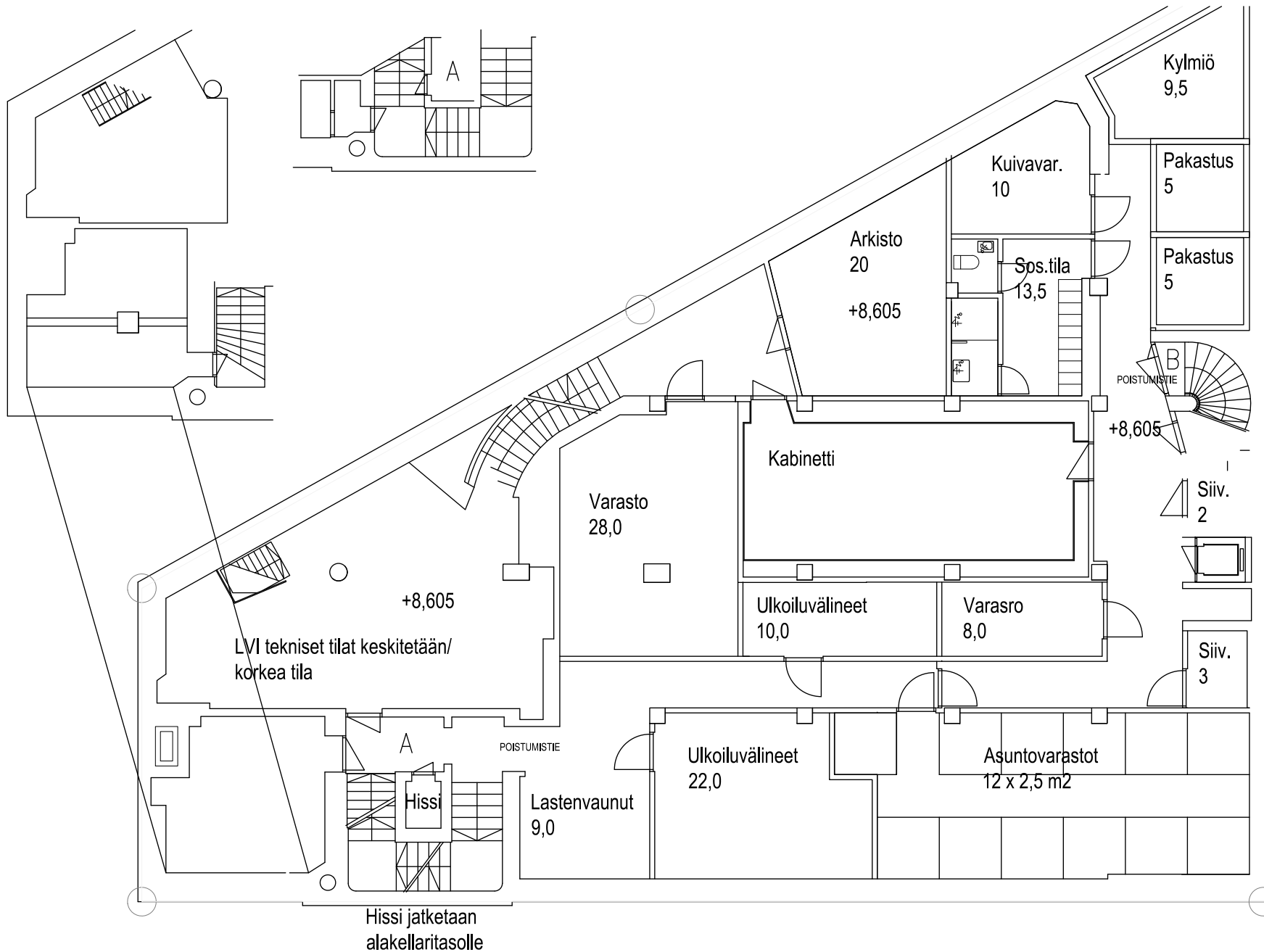
Ark-byroo on arkkitehtitoimisto, jonka erikoisalaa ovat rakennushistoria- ja kulttuuriympäristöselvitykset sekä vanhojen kiinteistöjen korjaus- ja muutoshankkeet. Palvelumme kattavat kehittämishankkeissa rakennushistorialliset tutkimukset ja arkkitehti- ja sisustussuunnittelun. Suoritamme myös laserkeilausta ja fotogrammetrista mittausta. Lisäksi konsultoimme asiakkaitamme rakennussuojelun asiantuntijoina.

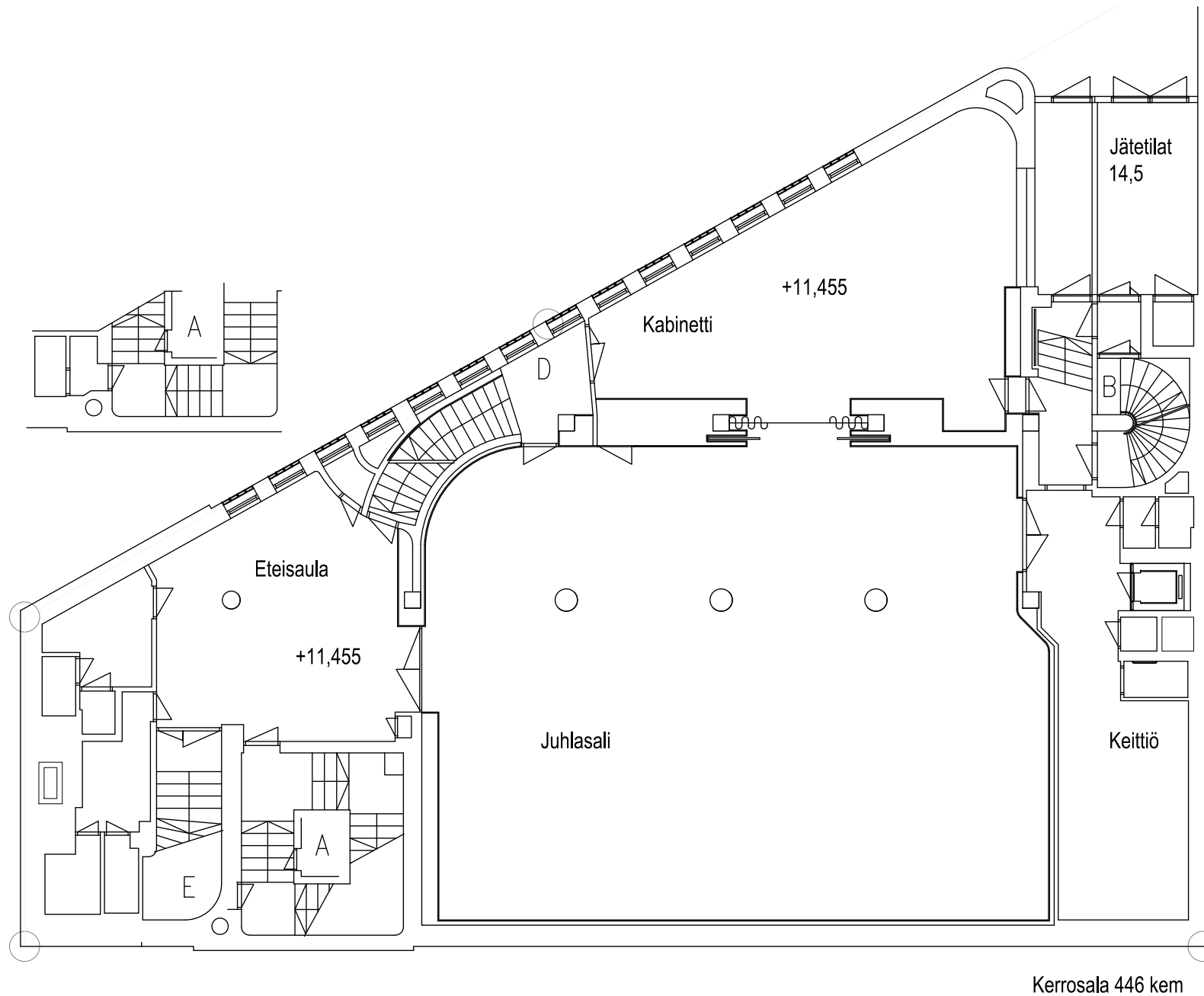
Ark-byroo työskentelee asiantuntijana sekä pää- ja arkkitehtisuunnittelijana Suomen kulttuurihistoriallisesti merkittävimpien kiinteistöjen parissa. Tuomme hankkeisiin tutkittuun tietoon ja laajamittaiseen kokemukseen perustuvaa strategista ymmärrystä kohteiden nykytilasta, jonka pohjalta suunnittelemme uusia, kestäviä ratkaisuja. Asiakkaisiimme lukeutuu maamme suurimpia julkisia ja yksityisiä kiinteistöjen omistajia ja kehittäjiä.

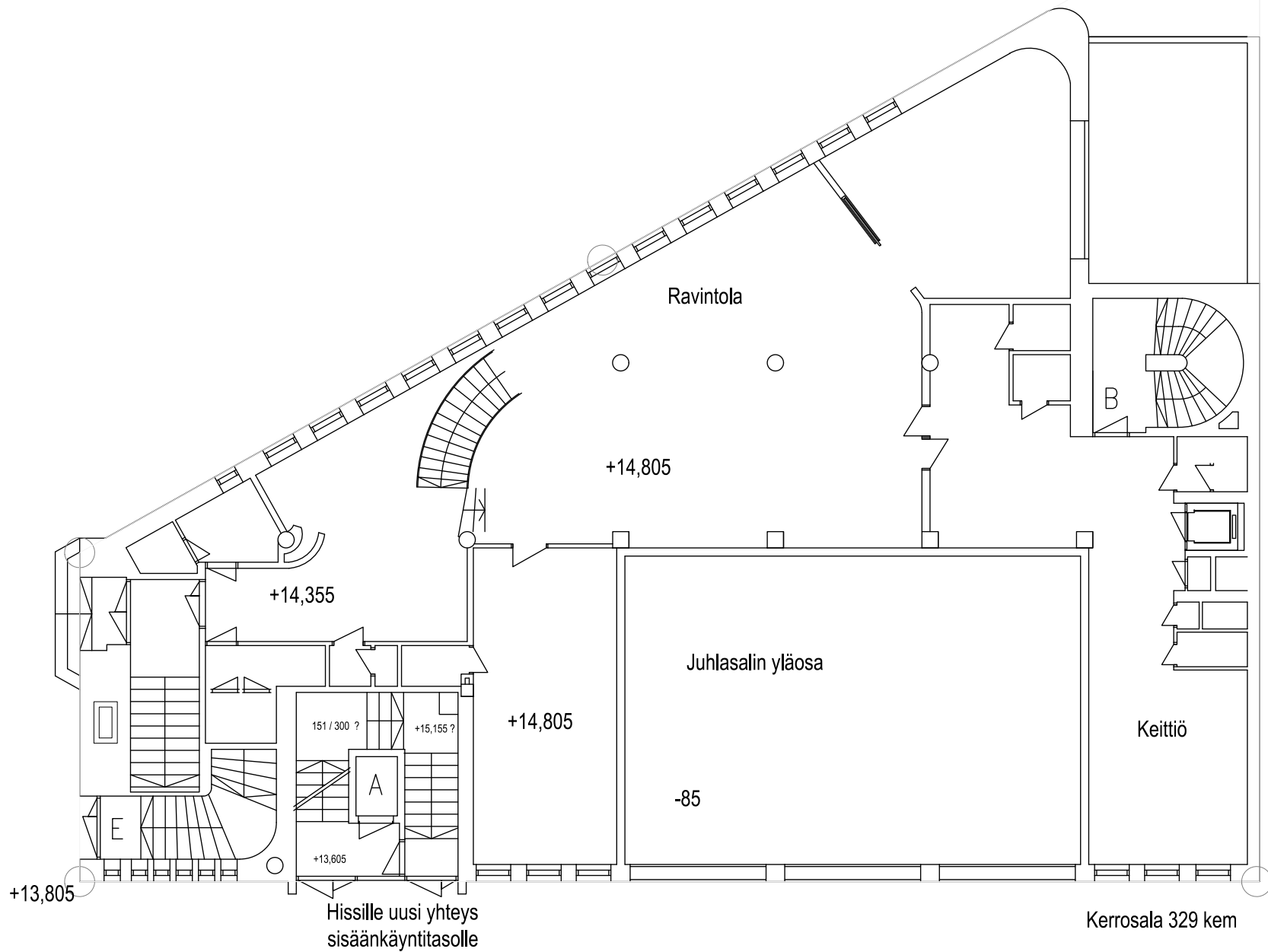
Ark-byroo tutkii mennyttä ja suunnittelee tulevaa.

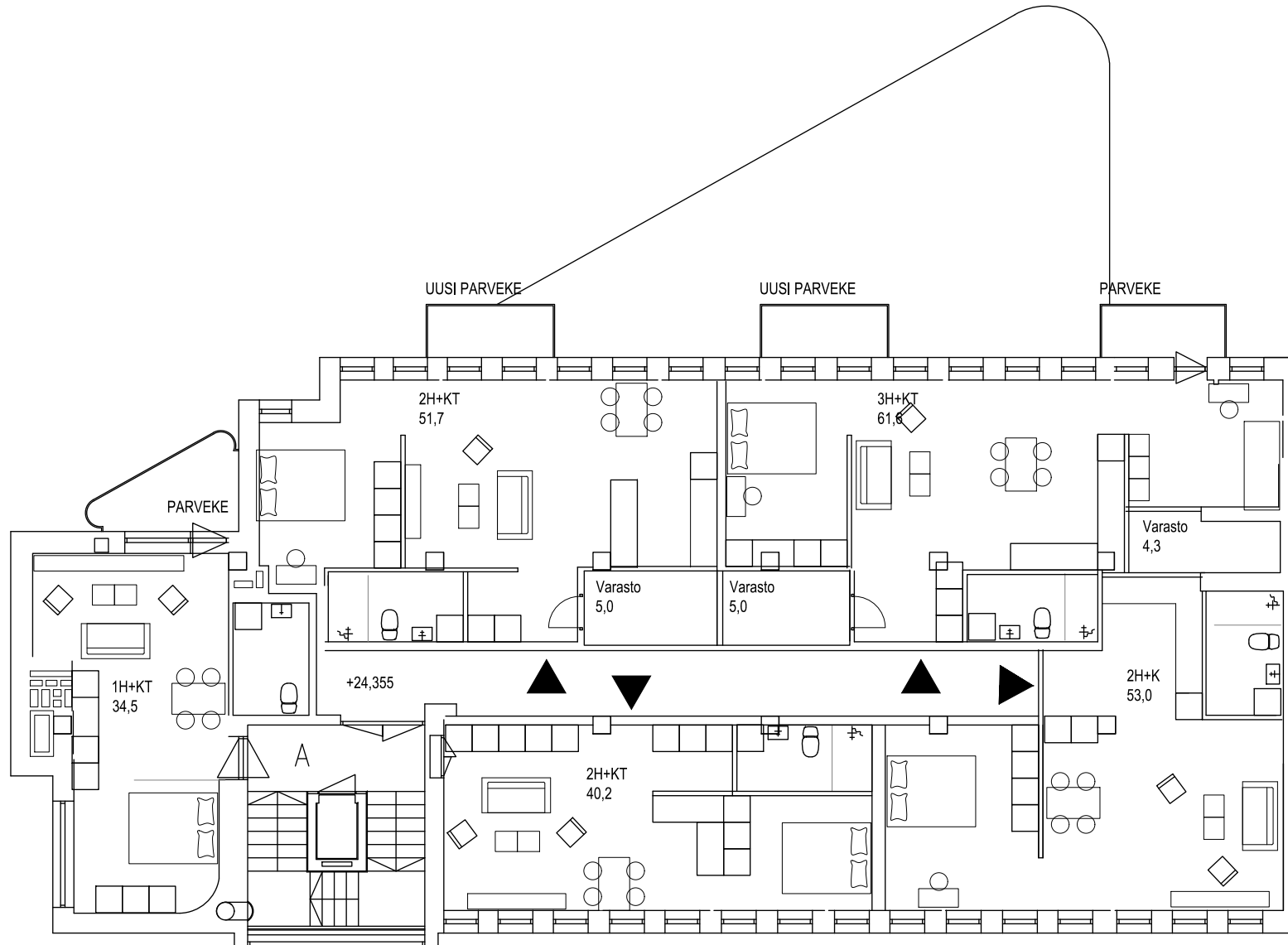
3 Hietaniemenkatu
5175
13K100

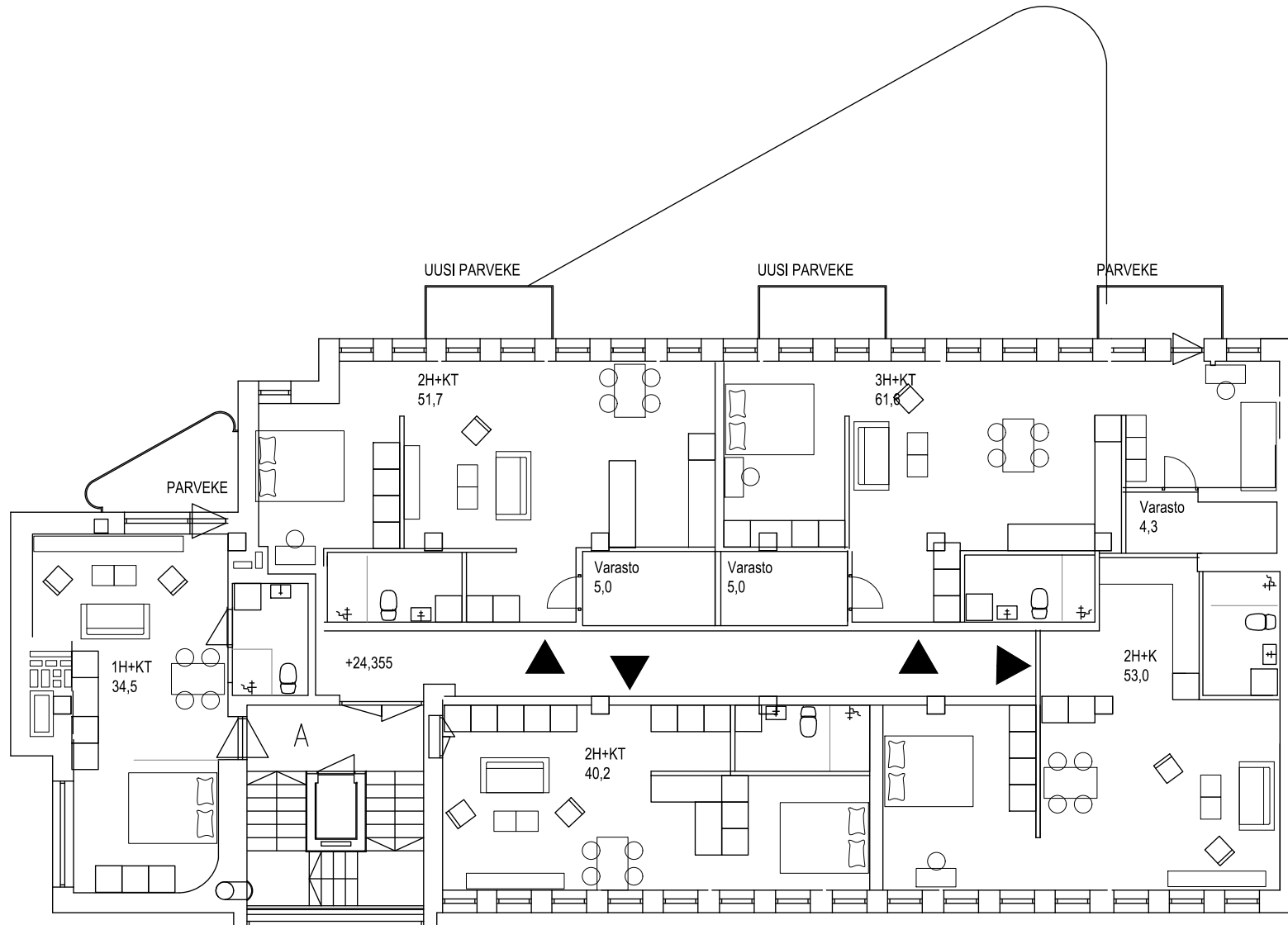

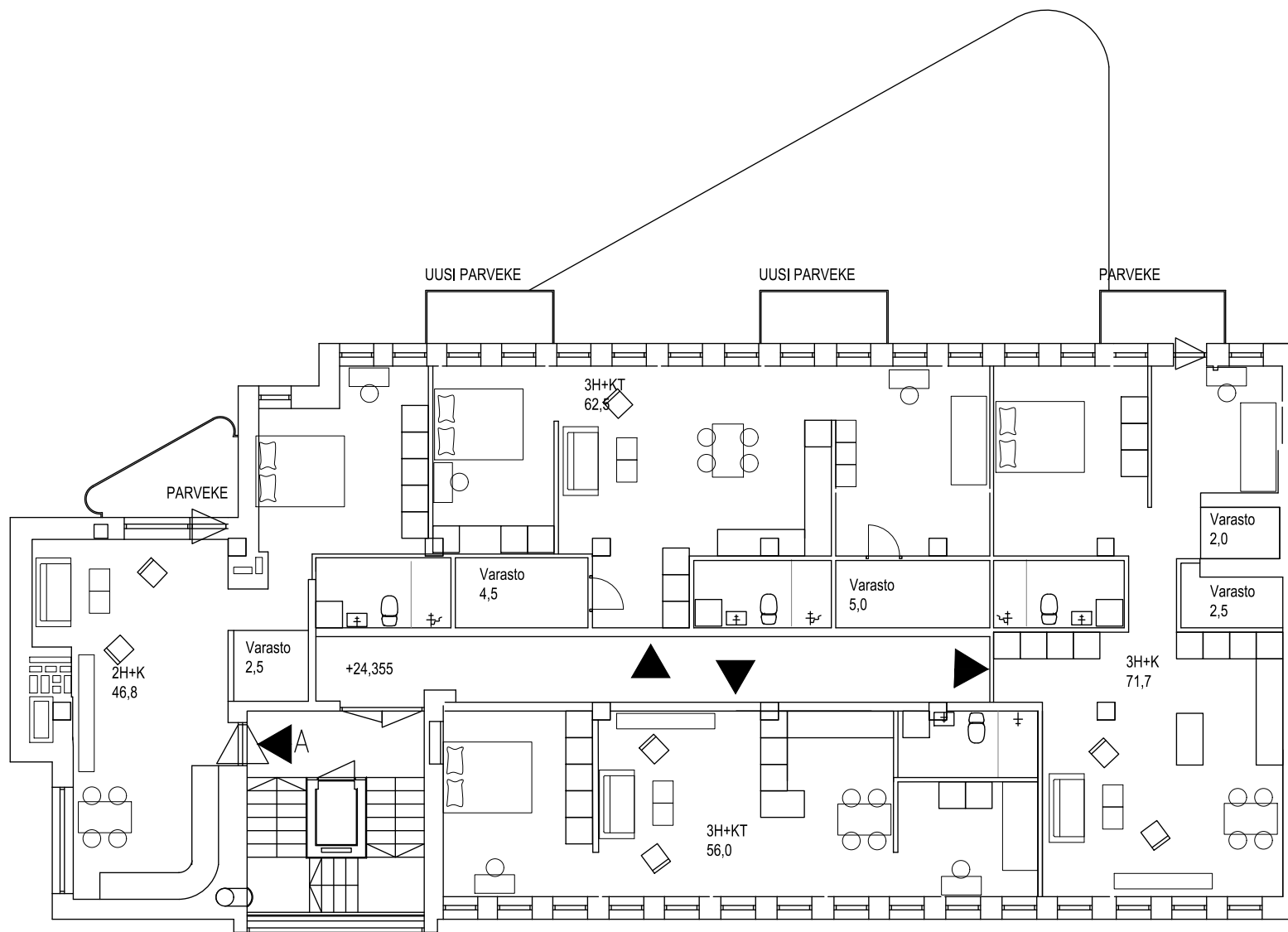

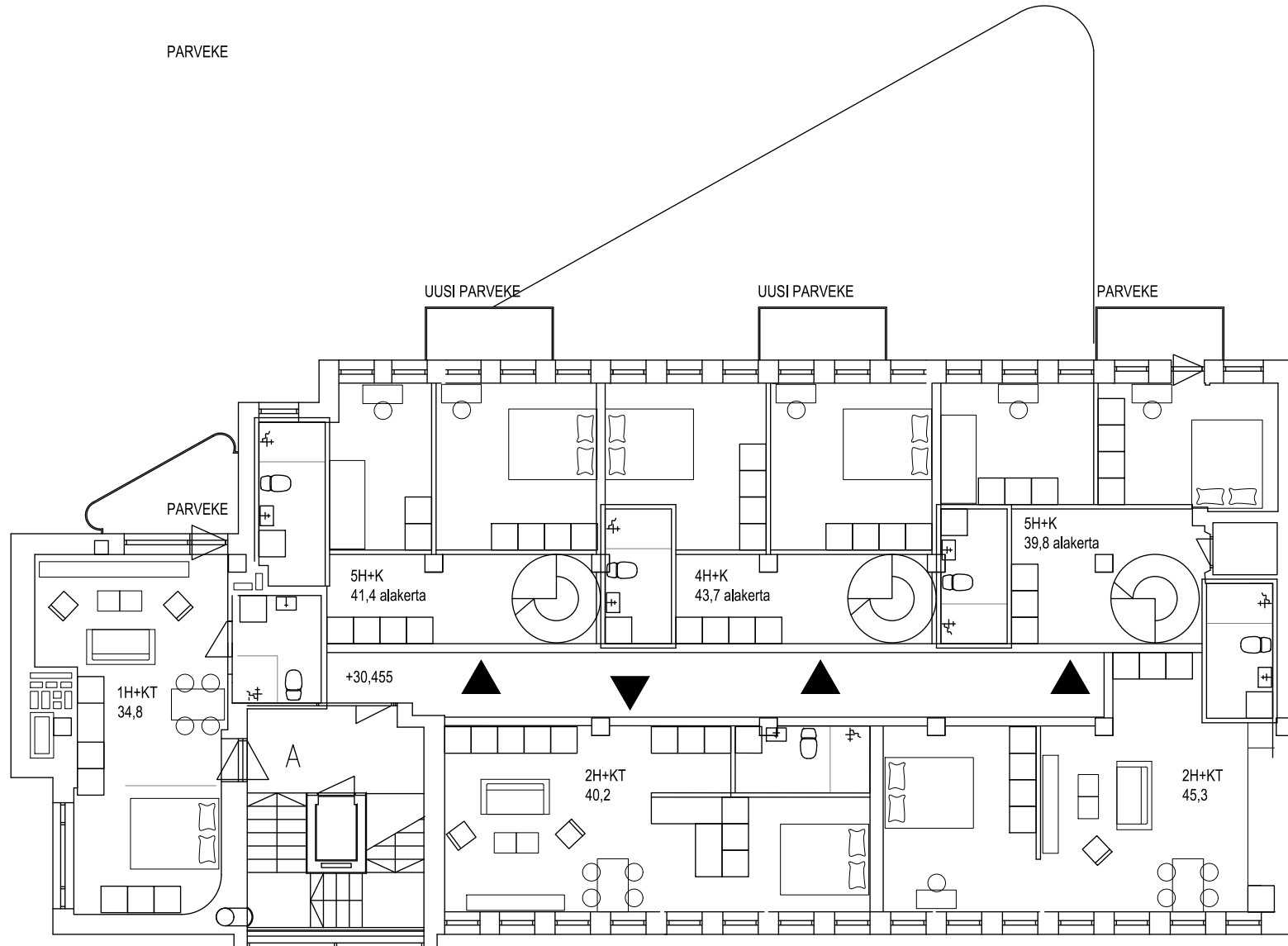
Kerrosala 332,0 kem

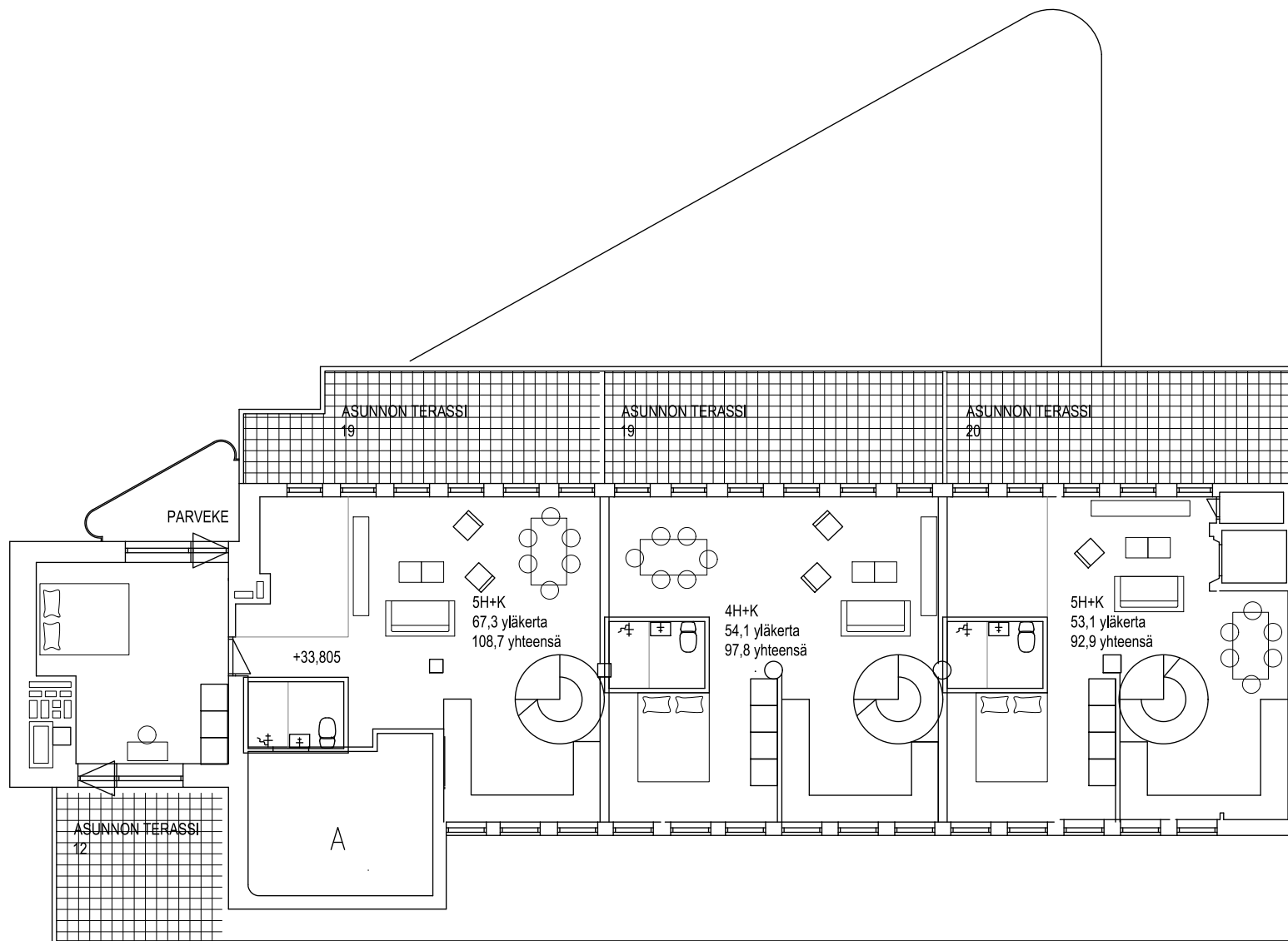
Kerrosala 332,0 kem

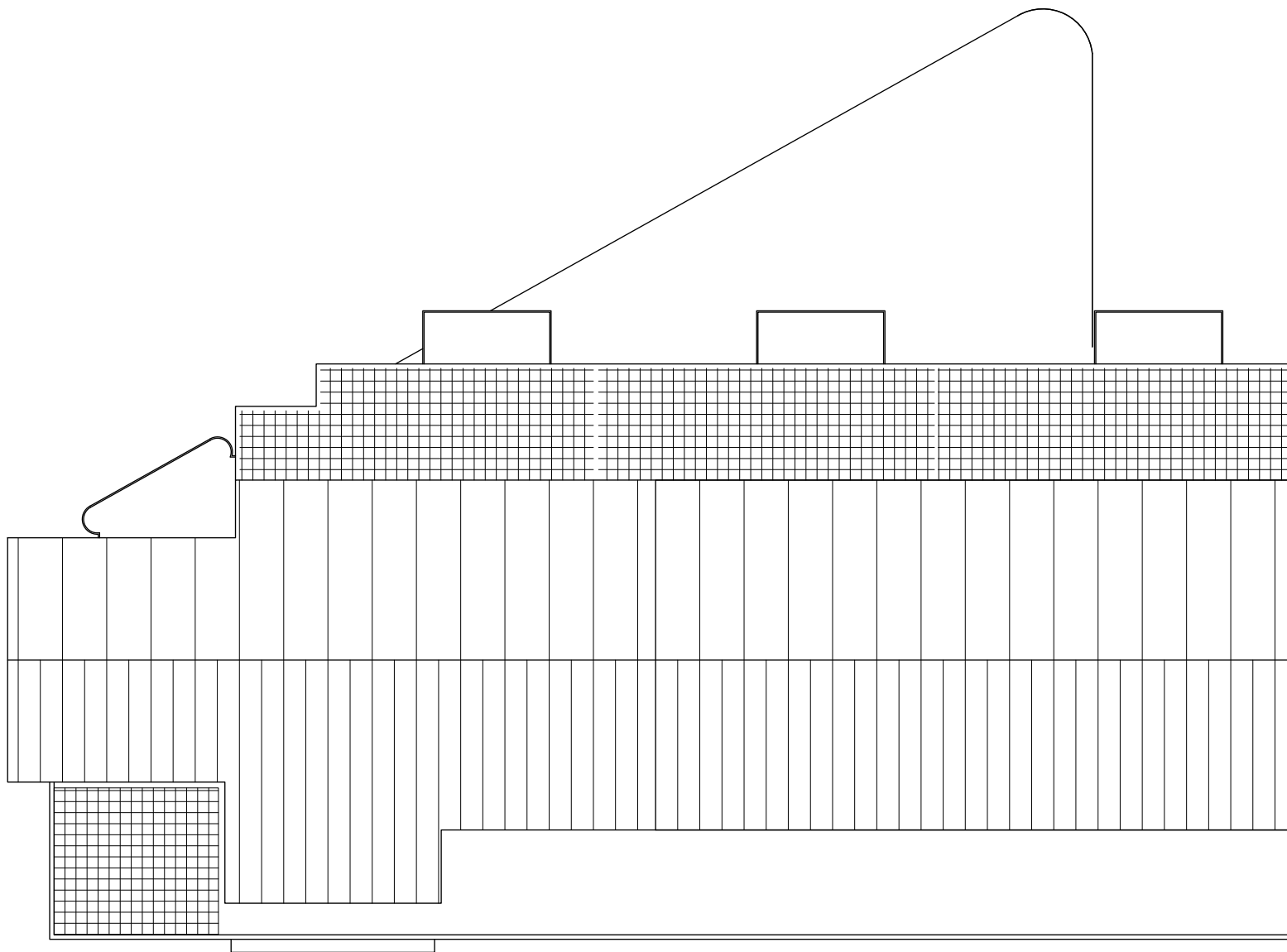
Kerrosala 332,0 kem

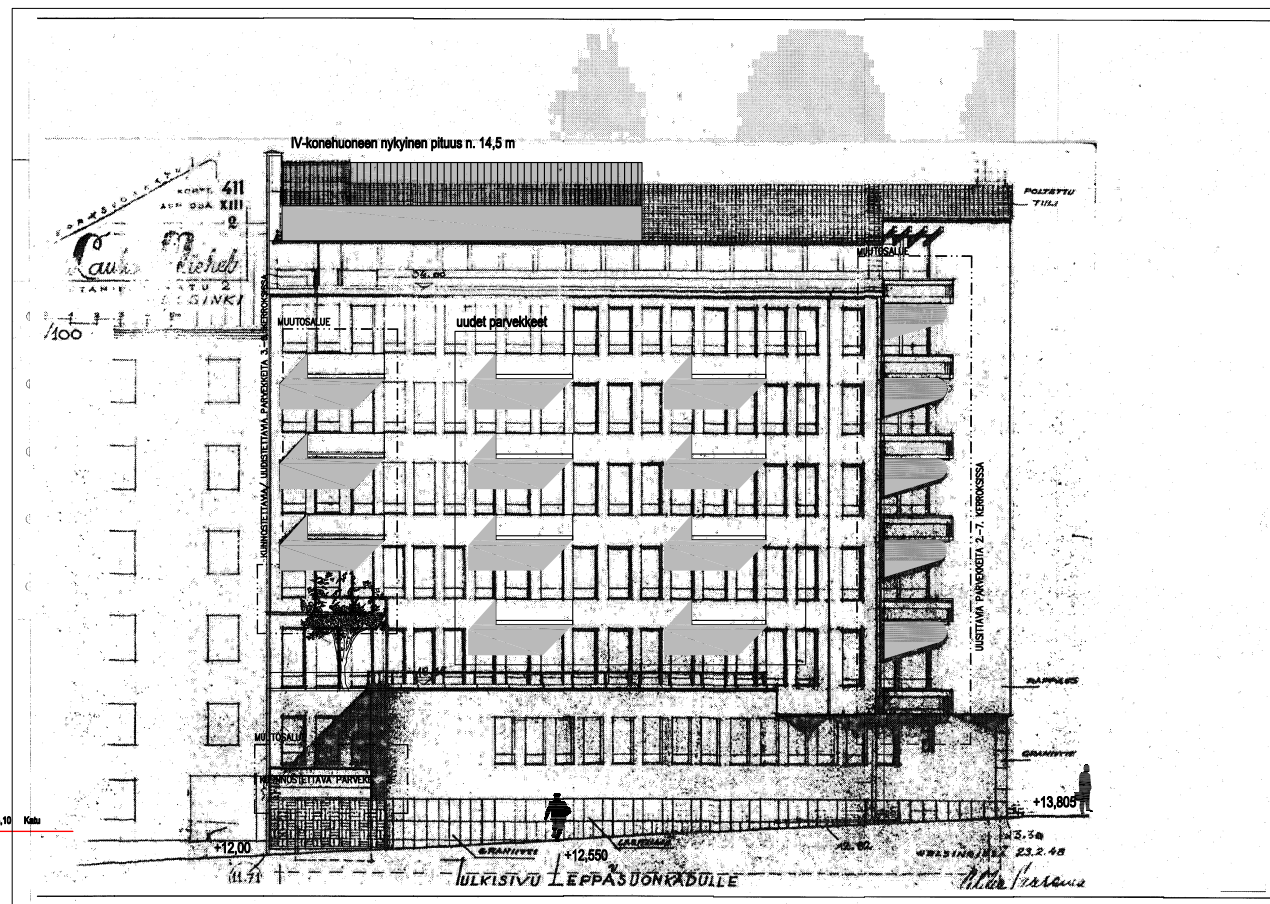
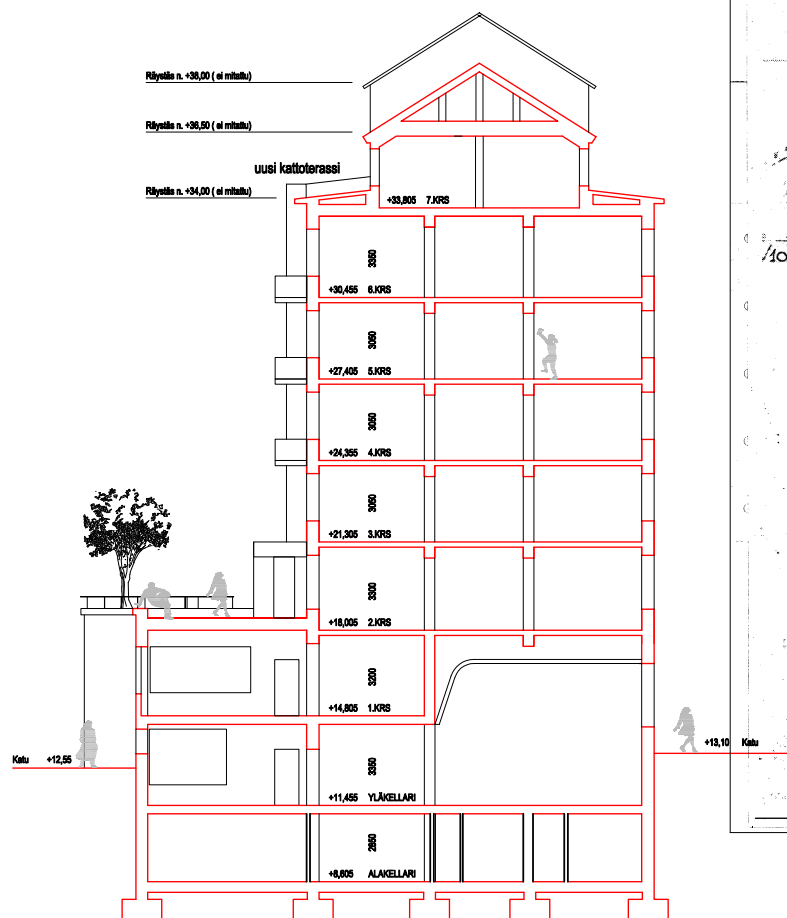

Kerrosala 332,0 km

Kerrosala 199,5 kem

ADT

Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy
Kasaminkatu 36, FIN-00130 Helsinki
tel +358 9 434 2060
etunimi.sukunimi@arkdt.fi

**LAULU-MIESTEN KIINTEISTÖ
HIETANIEMENKATU 2
HELSINKI**

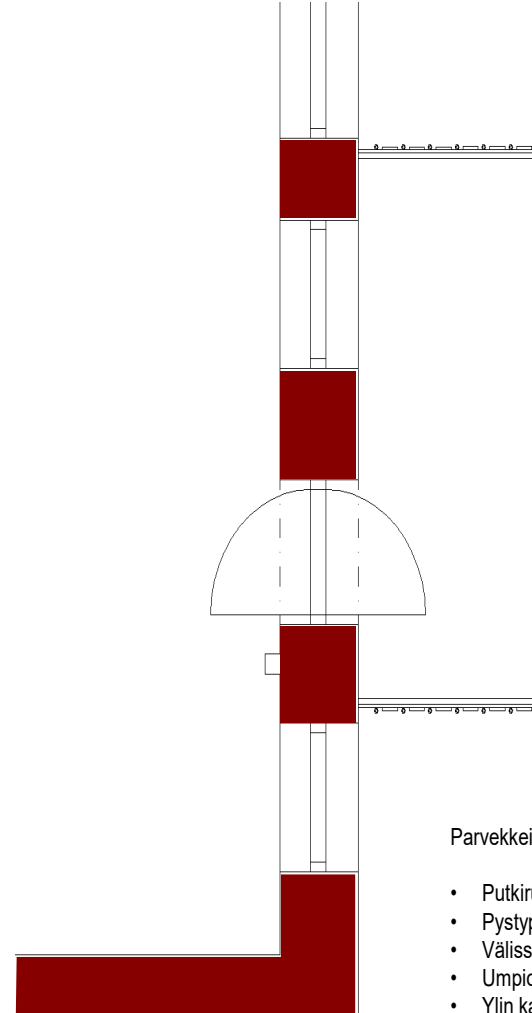
TAVOITELUONNOS

**KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS
LEIKKAUS JA JULKISIVU
1:200 LUONNOS 5.2.2025**

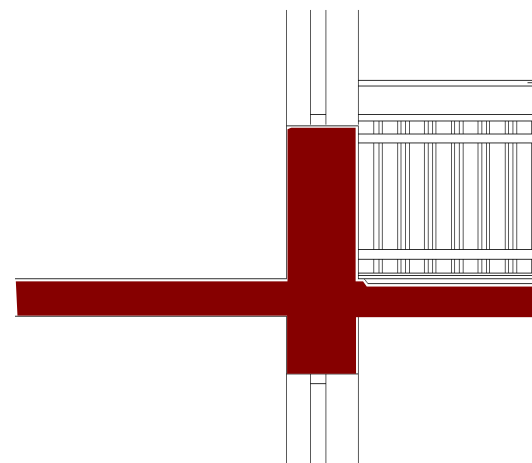
adT

LAULU-MIESTEN KIINTEISTO
HIETANIEMENKATU 2 HELSINKI

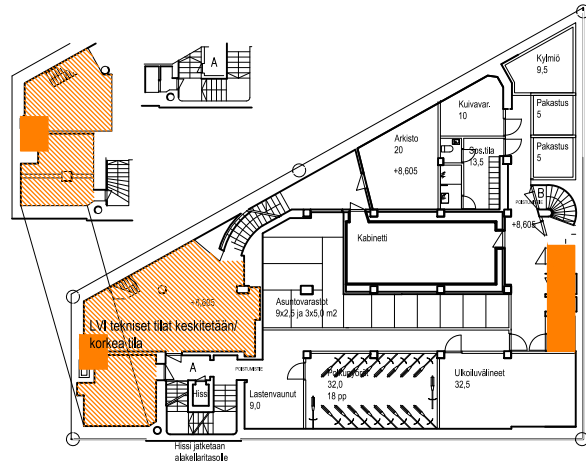

Parvekkeiden kaiteet / nykytilanne

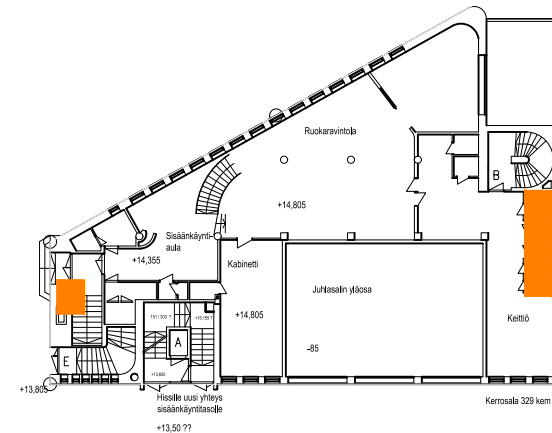
- Putkirunkorakenne n. 30 mm
- Pystyputket c/c 175 mm
- Välissä täytelauta 15x100 mm
- Umpiosan korkeus n. 800 mm
- Ylin kaide n. 1100 mm
- Parvekkeen koko n. 1200 x 1850 mm
- Koko parveke maalattu harmaaksi
- Huom! Poistumisreitti parvekkeiden kautta

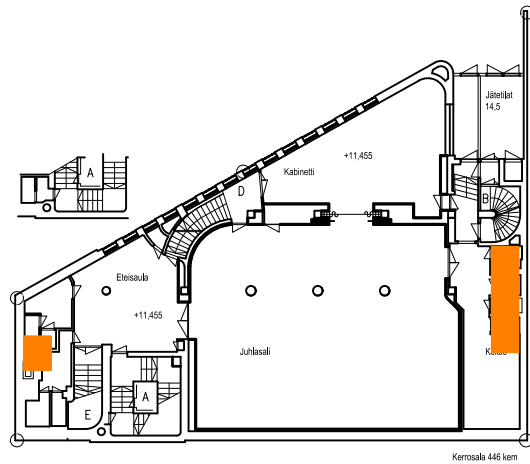
NYKYISET PARVEKKEET
Rakenneperiaate

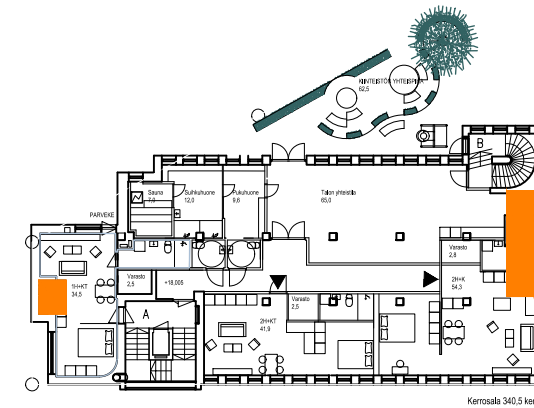
ALAKELLARI
IV-pystykuilujen sisjoitusalueet

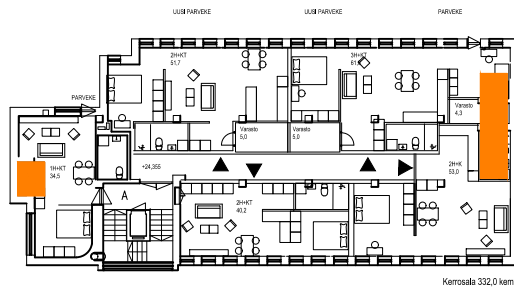
1. KERROS
IV-pystykuilujen sisjoitusalueet

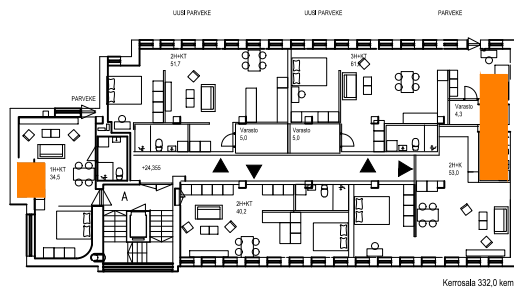
YLÄKELLARI
IV-pystykuilujen sisjoitusalueet

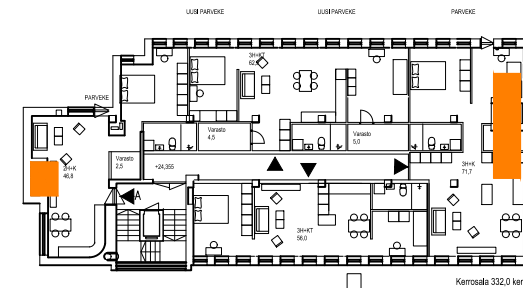
2. KERROS
IV-pystykuilujen sisjoitusalueet

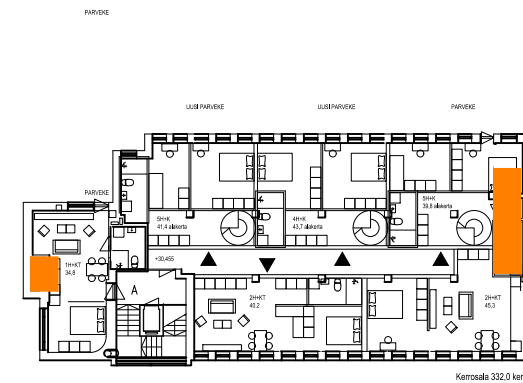
3. KERROS
IV-pystykuilujen sijoitusalueet

4. KERROS
IV-pystykuilujen sijoitusalueet

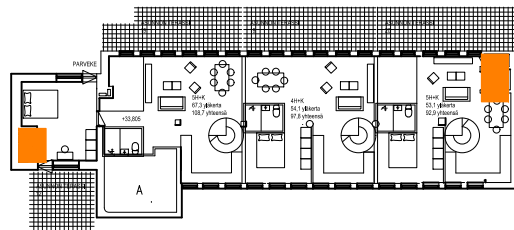

5. KERROS
IV-pystykuilujen sijoitusalueet

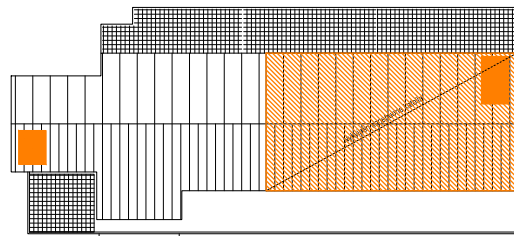
6. KERROS
IV-pystykuilujen sijoitusalueet

7

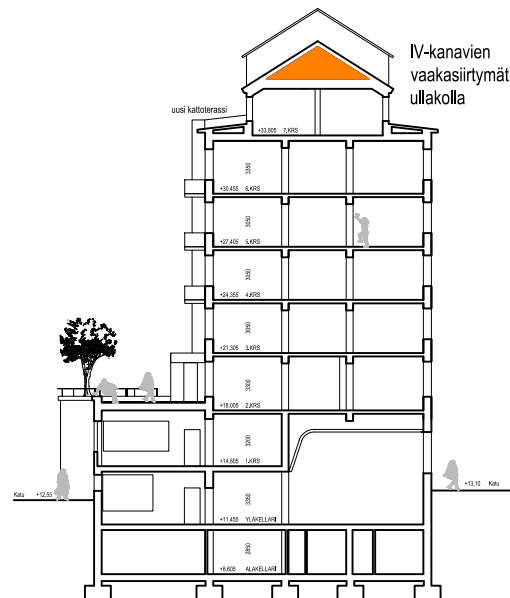

Kerrosala 199.5 km

7. KERROS
IV-pystykuilujen sisjoitusalueet

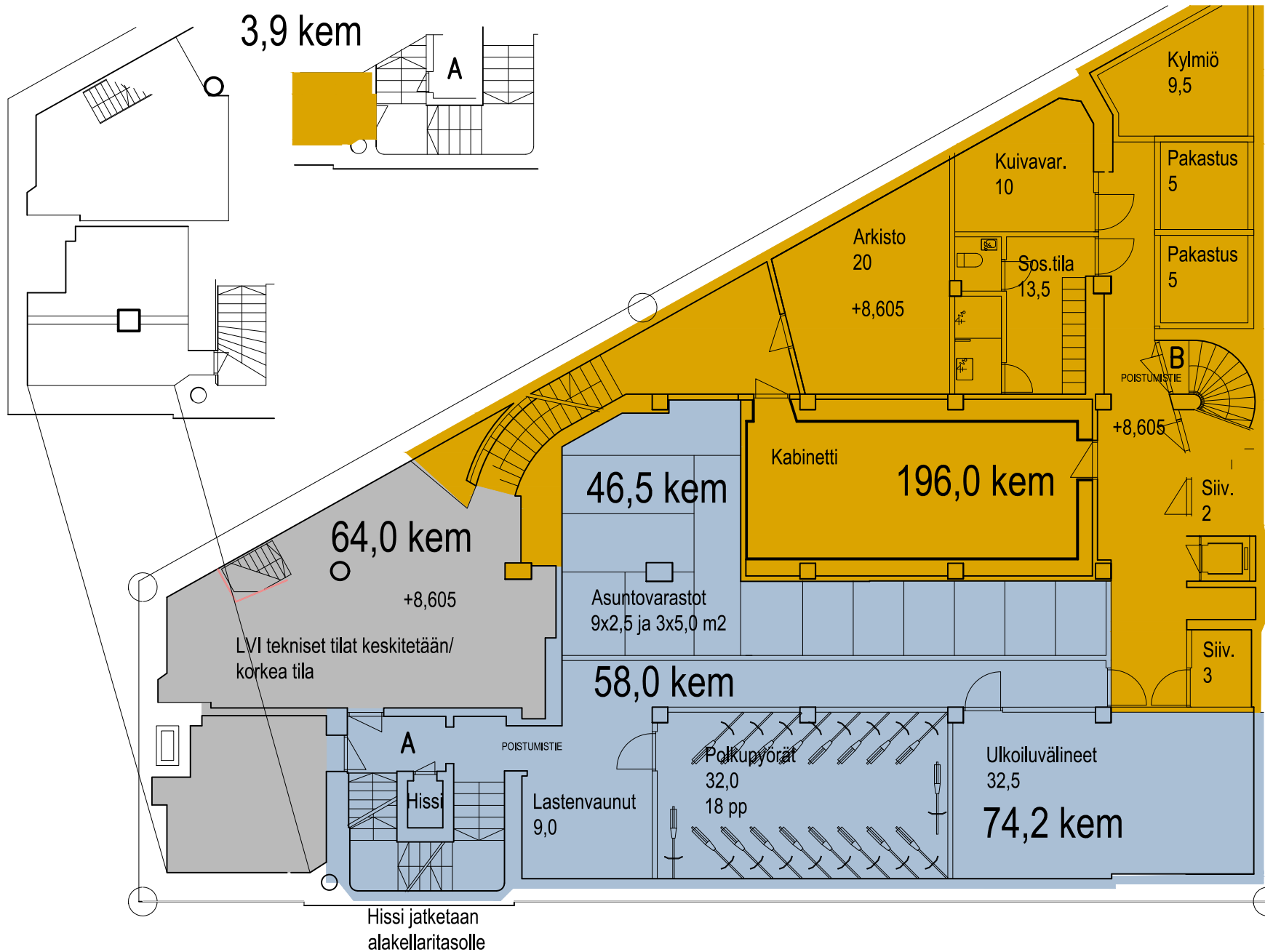
KATTO
IV-pystykuilujen sisjoitusalueet

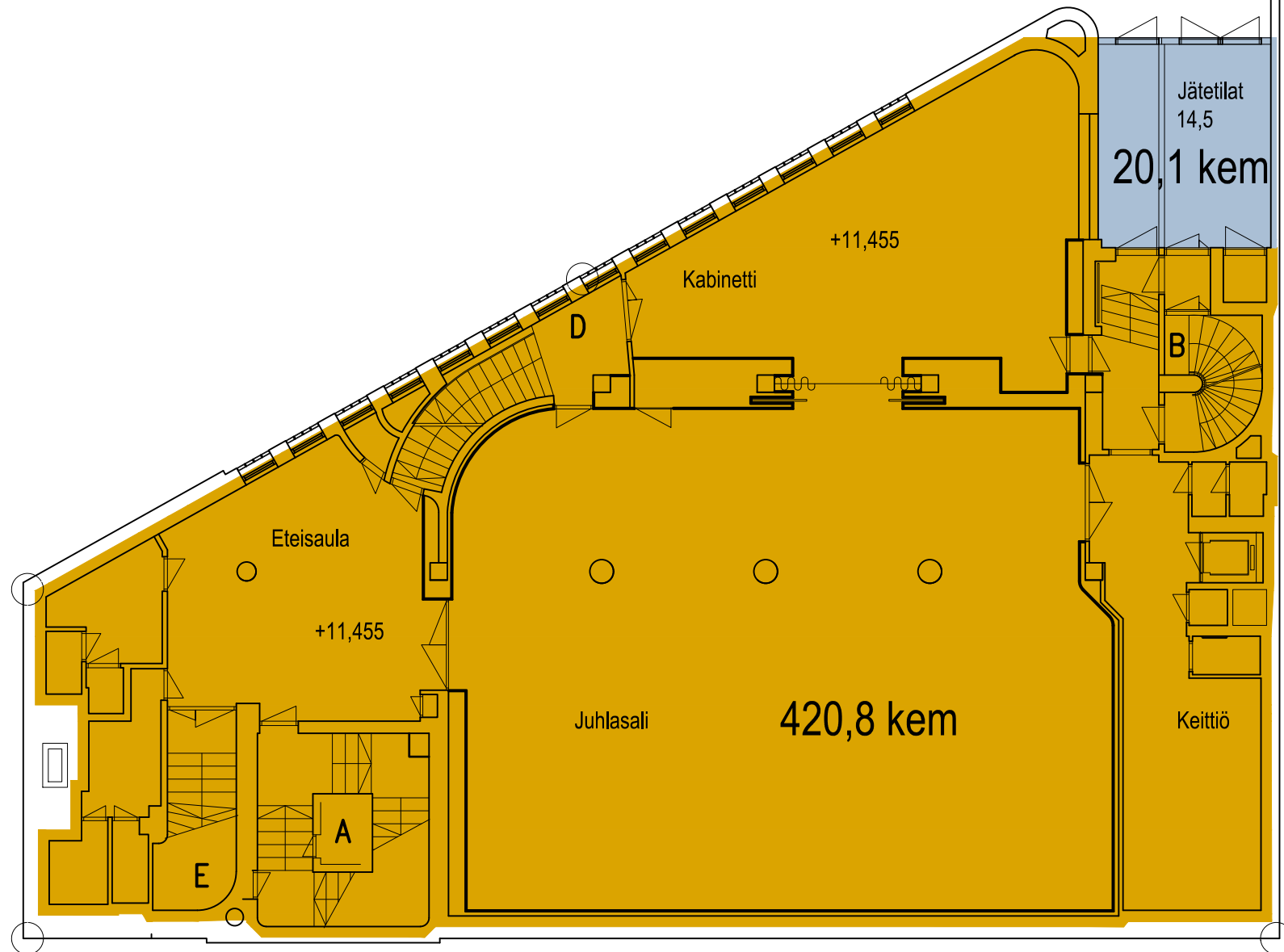

LAULUMIESTEN TALO Ilmanvaihdon jakeluperiaate

- konehuonetilaa varattu ullakolle ja alakellariin
- pystykuilut rakennuksen molemmissa päissä
- suurien kanavien vaakasiirtymä ullakolla
- asuntoja palvelevat kanavat kerroksen katossa
- IV- säleiköt kattokonehuoneen seinillä
- pystykuilut mahdollisia rungon keskivaiheilla

Kerroksen ala
462,0 br-m²

Kerrosalajakauma

Asuintilat

Asuntojen aputilat*

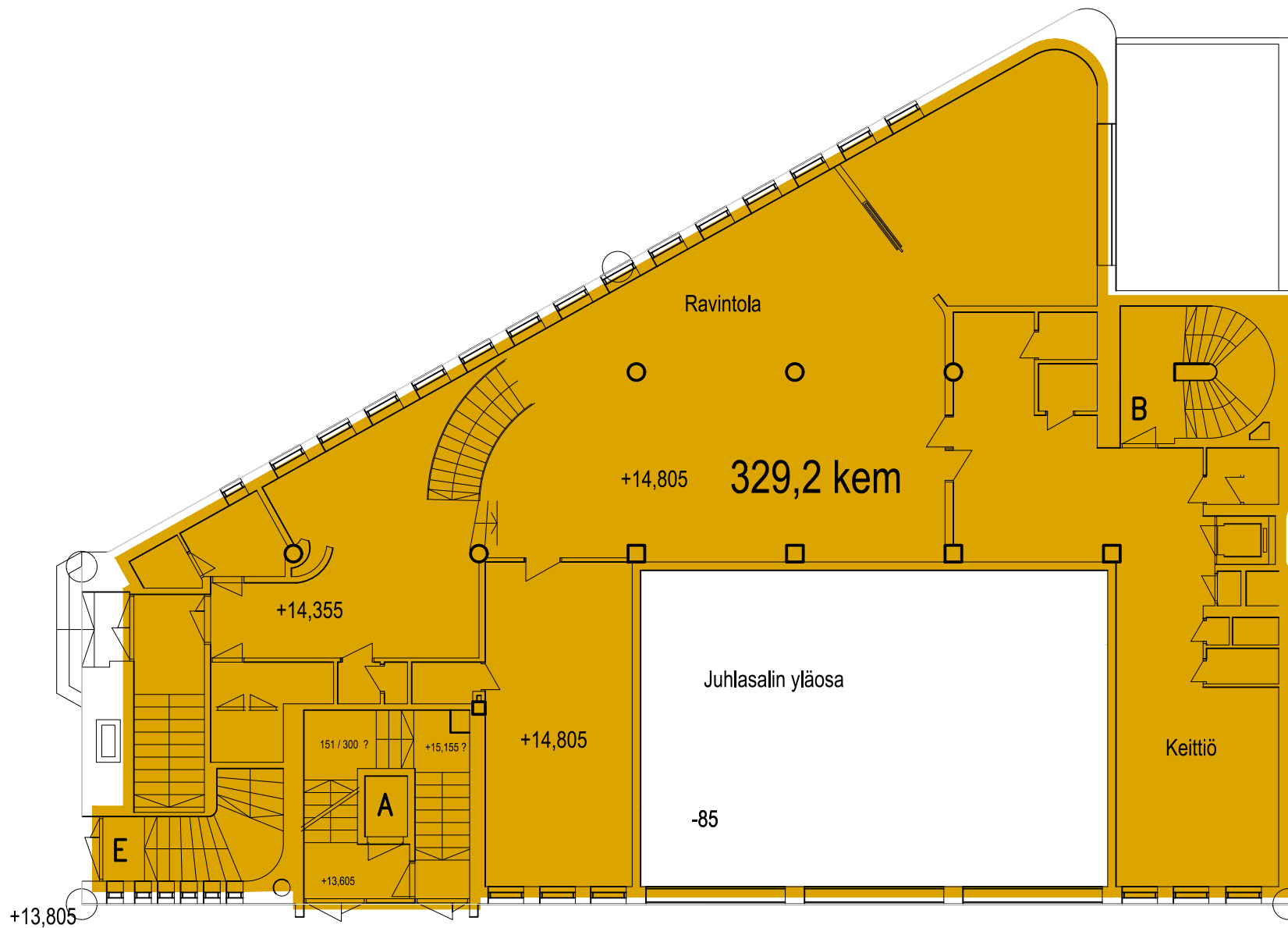
Liike- ja toimitilat

Tekniset tilat

* aputilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

Kerroksen ala
348,6 br-m²

Kerrosalajakauma

Asuinitilat

--

Asuntojen aputilat*

--

Liike- ja toimitilat

329,2 kem

Tekniset tilat

--

* aputilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

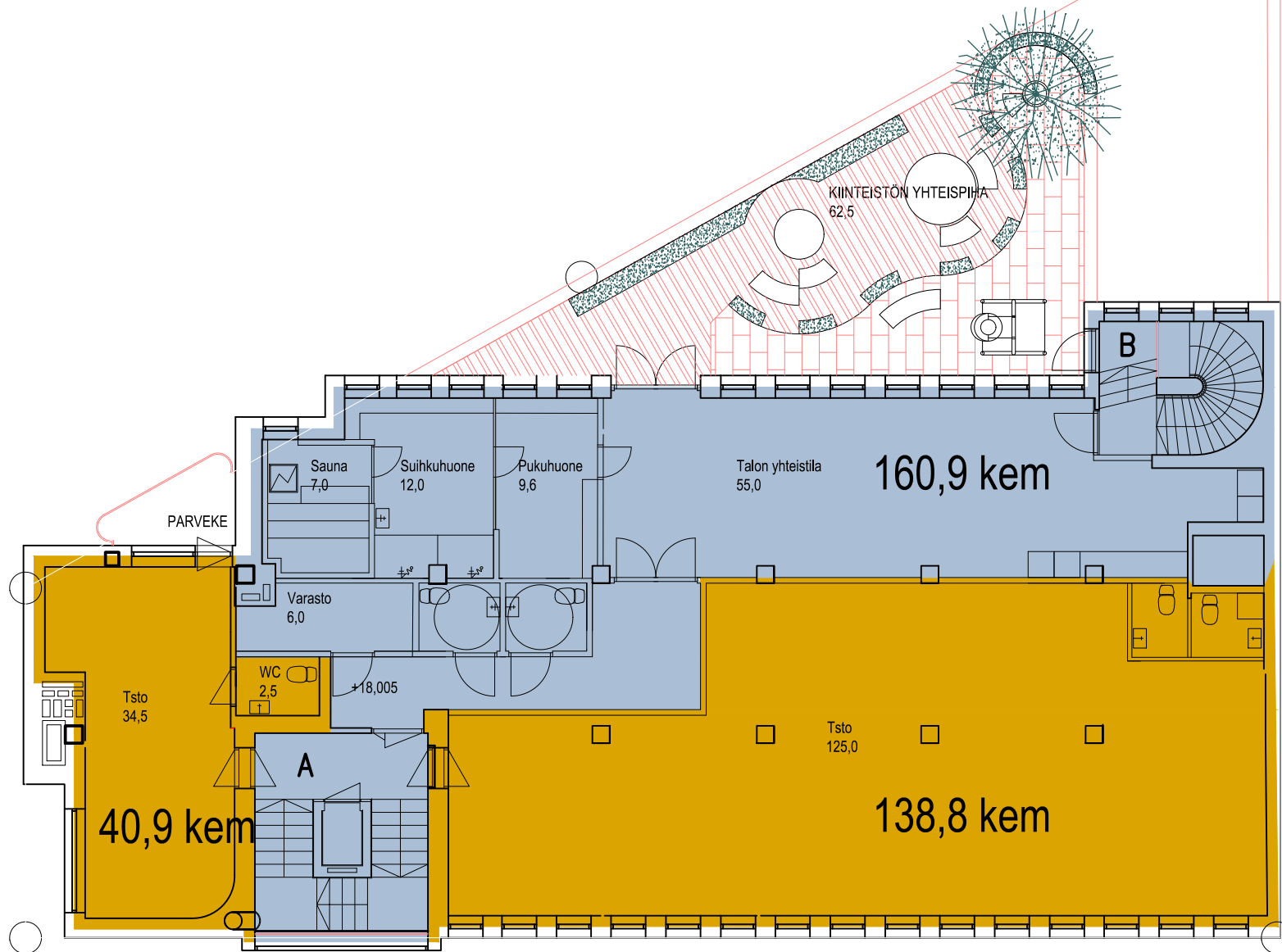
ADT

Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy
Kasarmikatu 36, FIN-00130 Helsinki
tel +358 9 434 2060
etunimi.sukunimi@arkdt.fi

LAULU-MIESTEN KIINTEISTÖ
HIETANIEMENKATU 2
HELSINKI

KERROSALALASKELMA

KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS
POHJAPIIRROS 1. KERROS
1:100 LUONNOS 26.3.2025

Kerroksen ala
365,3 br-m²

Kerrosalajakauma

Asuinitilat

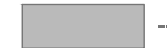
Asuntojen aputilat*

Liike- ja toimitilat

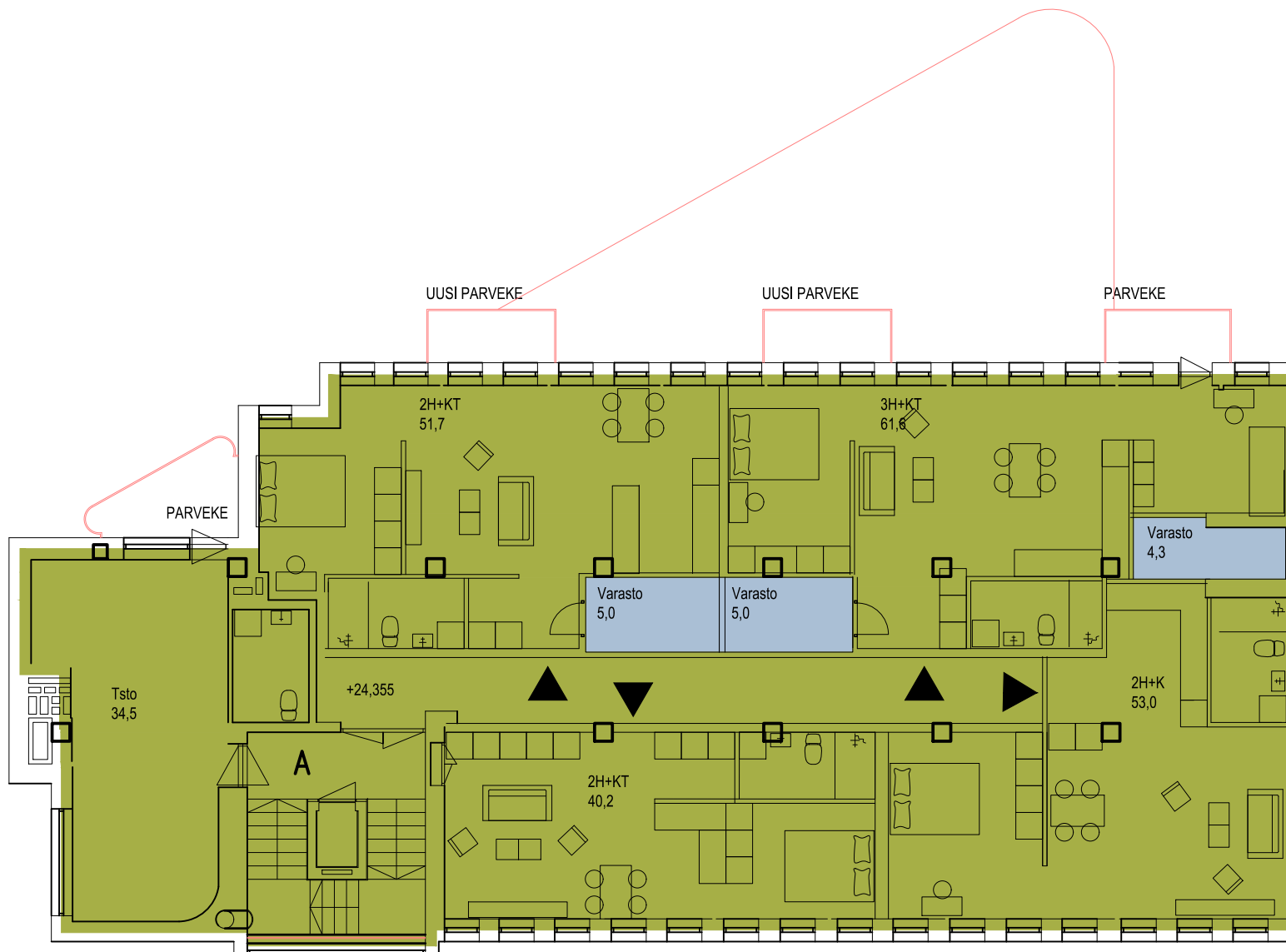
Tekniset tilat

* aputilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

ADT

Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy
Kasarmikatu 36, FIN-00130 Helsinki
tel +358 9 434 2060
etunimi.sukunimi @ arkd.fi

Kerroksen ala
354,2 br-m2

Kerrosalajakauma

Asuintilat

317,6 kem

Asuntojen aputilat*

14,3 kem

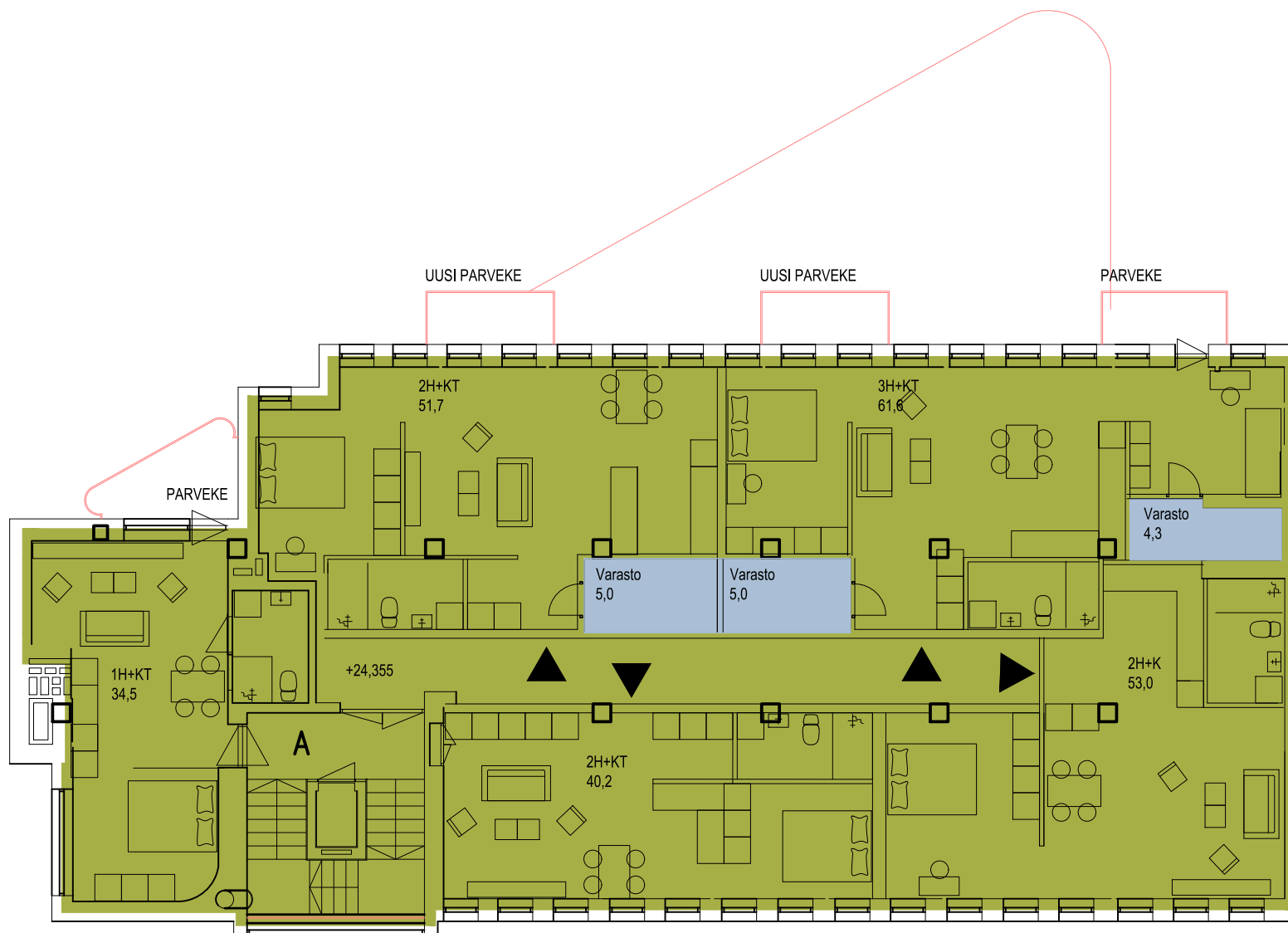
Liike- ja toimitilat

--

Tekniset tilat

--

* aputilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

Kerrosala
354,2 br-m²

Kerrosalajakauma

Asuinitilat

316,8 kem

Asuntojen aputilat*

14,3 kem

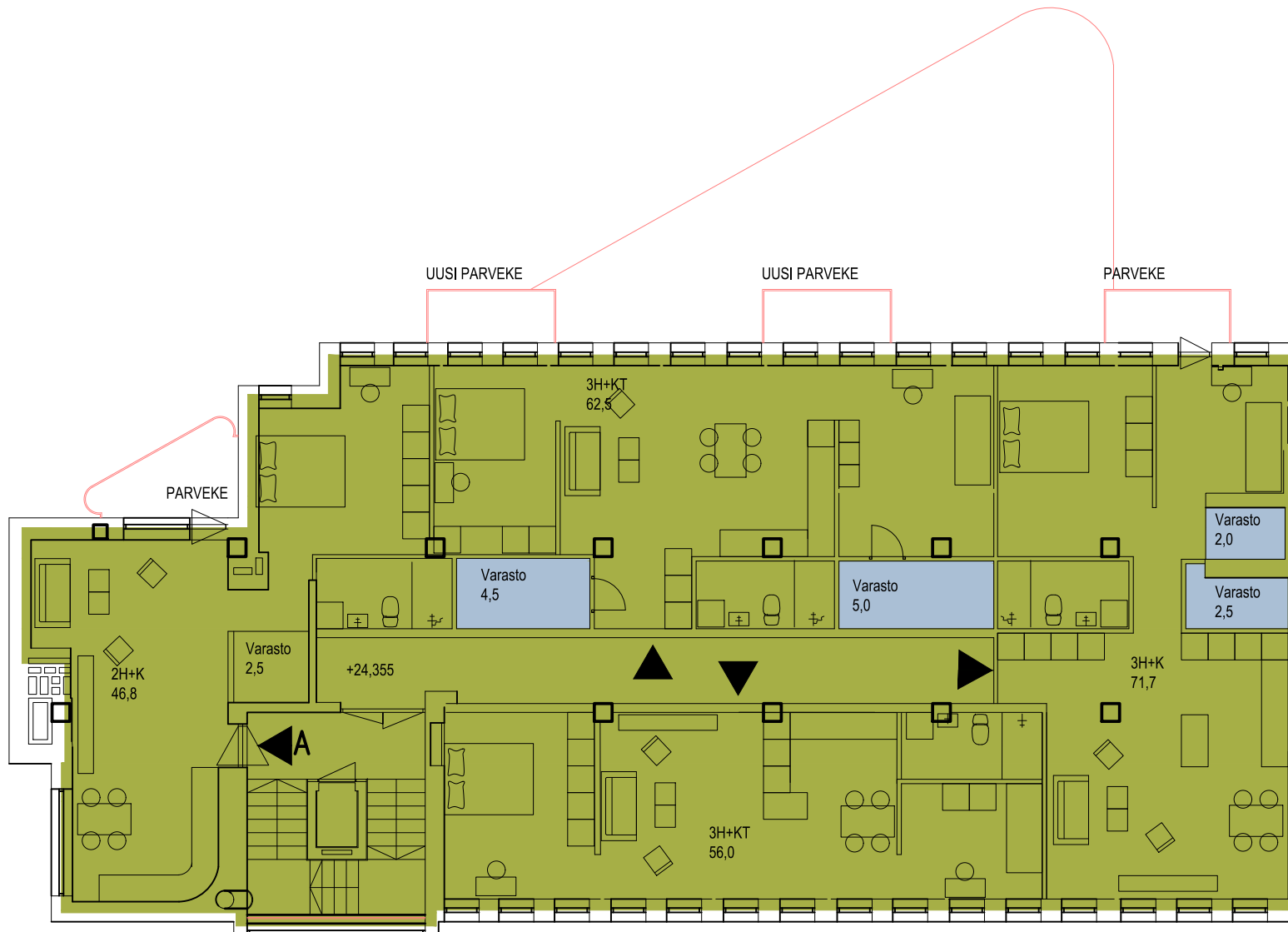
Liike- ja toimitilat

--

Tekniset tilat

--

* aputilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

Kerroksen ala
354,2 br-m²

Kerrosalajakauma

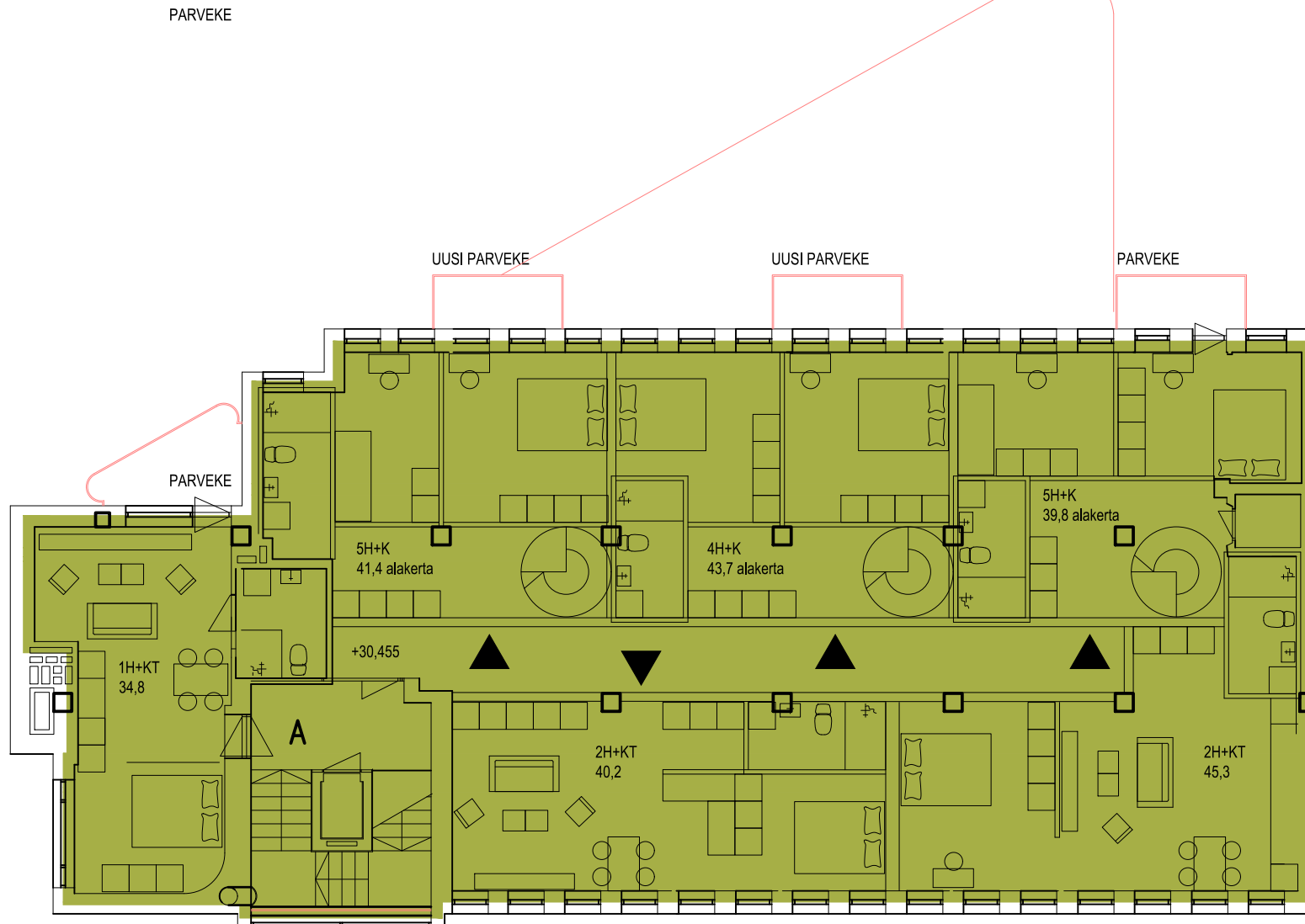
Asuinitilat
317,9 kem

Asuntojen apuilitat*
14,0 kem

Liike- ja toimitilat
--

Tekniset tilat
--

* apuilitat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

Kerroksen ala
354,2 br-m²

Kerrosalajakauma

Asuinitilat

331,9 kem

Asuntojen aputilat*

--

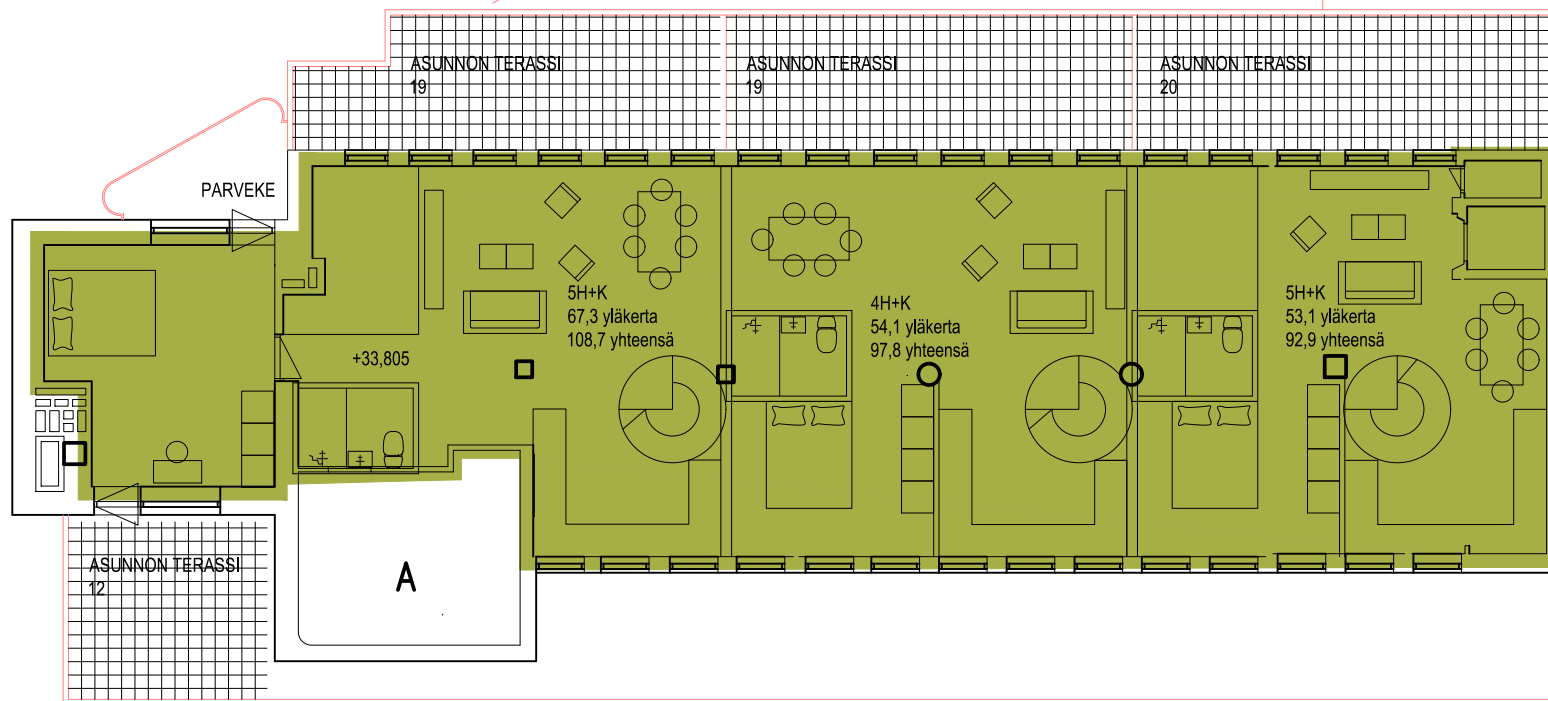
Liike- ja toimitilat

--

Tekniset tilat

--

* aputilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

Kerrosala
225,7 br-m²

Kerrosalajakauma

Asuinitilat

199,6 kem

Asuntojen apu-tilat*

--

Liike- ja toimitilat

--

Tekniset tilat

--

* apu-tilat toteutetaan
kerrosalan lisäksi

ADT

Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy
Kasarmikatu 36, FIN-00130 Helsinki
tel +358 9 434 2060
etunimi.sukunimi@arktdt.fi

LAULU-MIESTEN KIINTEISTÖ
HIETANIEMENKATU 2
HELSINKI

KERROSALALASKELMA

KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS
POHJAPIIRROS 7. KERROS VE1
1:100 LUONNOS 26.3.2025

LAULU-MIEHET
ASUNTOJAKAUMA

26.3.2024

	h-m2	Pienasunnot	Perheasunnot
TOINEN KERROS			
1H+KT	34,5	34,5	
2H+KT	41,9	41,9	
2H+KT	54,3	54,3	
Summa	130,7	130,7	
KOLMAS KERROS			
2H+KT	40,2	40,2	
2H+KT	51,7	51,7	
2H+KT	53,0	53	
3H+KT	61,6		61,6
Summa	206,5	144,9	
NELJÄS KERROS			
1H+KT	34,5	34,5	
2H+KT	40,2	40,2	
2H+K	53,5	53	
2H+KT	51,7	51,7	
3H+K	61,6		61,6
Summa	241,5	179,4	
VIIDES KERROS			
1H+KT	0,0		
2H+KT	49,5	49,5	
3H+K	56,0		56
3H+KT	62,5		62,5
3H+K	71,7		71,7
Summa	239,7	49,5	
KUUKES-SEITSEMÄS KERROS			
5H+K	95,1		95,1
4H+K	98,1		98,1
5H+K	105,5		105,5
1H+KT	34,8	34,8	
2H+KT	40,2	40,2	
2H+KT	41,1	41,1	
Summa	414,8	116,1	
Kokonaissumma	1233,2	620,6	612,1

22 ASUNTOA
KESKIPINTA-ALA 56,05 m2

LAULUMIEHET
KERROSALAJAKAUMA

Laskelma esitetty pohjapiirustussarjassa 26.3.2925

26.3.2025

	Asuintilat	Asuntojen aput.	Liike- ja toimit.	Tekniset tilat
	kem	kem	kem	br-m2
ALAKELLARI	0,0	178,7	199,9	64,0
YLÄKELLARI	0,0	20,1	420,8	0,0
1. KERROS	0,0	0,0	329,2	0,0
2. KERROS	204,3	136,2	0,0	0,0
3. KERROS	317,6	14,3	0,0	0,0
4. KERROS	316,8	14,3	0,0	0,0
5. KERROS	317,9	14,0	0,0	0,0
6. KERROS	331,9	0,0	0,0	0,0
7. KERROS	199,6	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	1688,1	377,6	949,9	64,0

KOKONAISKERROSALA 3015,6 kem

ASUNNOT

	k-m2	autopaikat kpl	pyöräpaikat kpl
Asuinkerrosala	1 688,10		
Asuntojen aputilat	377,60		
Summa	2 065,70	13,77	68,86
Pyöristys ylös		14 ap	58
Vieraspysäköinti		2 ap	
AP/PP summa		16ap	58
Normi		1ap/150 kem	1pp/30 kem

LIIKETILAT

1 454,20

	N*		
		0	0

ETÄISYYDET JOUKKOLIIKENTEEN PYSÄKEILLE

Metroasema	300 m
Bussiterminaali	400 m
Raitiotiepysäkki	250 m

1* ravintola- ja kokoontumistiloille ei ole kirjattua normia Helsingin kaupungin laskentaohjeissa. Työpaikka-alueiden paikkamäärät ovat maksimimääriä.

LAULU-MIESTEN KIINTEISTÖ OY – HIETANIEMENKATU 2 - HELSINKI

ASEMAKAAVAN MUUTOS - HANKESELOSTUS 10.2.2025

TÄYDENNETTY 15.4.2025

LUONNOSSUUNNITELMAT

Hankeselostus kohdentuu liitteen 2 suunnitelmaan ”tavoiteluonnos”. Luonnokseen on sisällytetty myös esitys kattopihan järjestelyistä/toiminnoista ja pihatasoon liittyvistä taloyhtiön yhteistiloista. Liitteen 2 mukainen suunnitelma, ns. tavoiteversio, kuvaa Kiinteistö Oy:n aiemmin esittämää hankkeen toteutuskelpoisuuteen liittyvää tavoitetta, jonka mukaan asuntokerrosalaan sisällytettäisiin myös toisen kerroksen yhteistilojen ulkopuolinen osa sekä kolmannen kerroksen itäpäädyn tila (KOY:n OAS kannanotto).

Luonnossuunnitelmissa on otettu huomioon rakennussuojelun tavoitteet. Ulkoarkkitehtuuriin vaikuttava muutos on asuntoparvekkeiden lisäys rakennuksen pihajulkisivulle (liite 7). Kaupunginmuseo on puoltanut suunnitelmaa lausunnossaan. ([ks. täydennykset](#))

SUUNNITELMAN AUTOPAIKAT

Autopaikkalaskelman (liite 3) mukaan 1ap/150kem asuinkerrosalaa kohden tuottaa 16 autopaikkaa. Rakennuspaikalla ei ole pysäköintiin soveltuvaa piha-aluetta, saatikka pysäköintikellaria. Autopaikat voidaan osoittaa lähialueen yleisistä pysäköintilaitoksista tai kadunvarsipaikoilta siten, että paikkojen käyttäjät vastaavat pysäköinnin kustannuksista.

SUUNNITELMAN POLKUPYÖRÄPAIKAT

Pyöräpaikkalaskelman (liite 3) mukaan 1pp/30kem asuinkerrosalaa kohden tuottaa 58 pyöräpaikkaa. Rakennuspaikalla ei ole pyöräsäilytykseen soveltuvaa piha-aluetta. Luonnoksissa oli esitetty polkupyörille varattavaksi alemmasta kellarista 32m2 pyörävarastotila. Tilaan saataisiin RT:n mitoituksen mukaan mahtumaan 18–20 pyöräpaikkaa. Yhteys alakellariin edellyttää esim. pyöräkoukkua hissiin.

PIHA JA YHTEISTILAT

Kiinteistön ainoa piha-alue sijaitsee toisen kerroksen tasolla ravintolasiiven katolla. Alue on hyvin rajallinen, n 60m². Pihan käyttö rajoittuneen pikkulasten ulkoiluun, rauhalliseen oleiluun ja istuskeluun sekä saunojen vilvoitteluun. Harkituilla istutuksilla ja kasvillisuudella on pihan viihtyvyyden kannalta olennainen merkitys. Yhdellä pienikokoisella puulla (talvenkestävä istutus) on niin ikään suuri merkitys. Pihamateriaaleiksi on ajateltu päiväkodeissa käytettyä pikkulasten turvapinnoitetta ja terassilaudoitusta.

Talosauna ja asuinkiinteistön yhteistila on sijoitettu rakennuksen toiseen kerrokseen, kattoterassin yhteyteen.

RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS

Arkbyroo Oy / Marianna Heikinheimo on koostanut rakennushistoria selvityksen ja toimittanut sen sekä kaavoittajalle, että kaupunginmuseolle.

PALOTURVALLISUUS JA PELASTAUTUMISJÄRJESTELYT

Jensen & Huges / Niko Kauranen on tehnyt luonnossuunnitelman neuvotteluversion pohjalta alustavan paloteknisen suunnitelman kaavavaiheen tarpeita varten. Suunnitelma hyväksytetään pelastuslaitoksella ja liitetään kokousmuistion kanssa kaava-aineistoon.

MELUSELVITYKSET

Sitowise / DI Tuomas Pärnänen on toimittanut vaaditut meluselvitykset Ville Mäntyniemelle. KOY varaa hakkeelle mahdollisuuden toteuttaa asuntoja myös rakennuksen toiseen kerrokseen. Perusteluna tälle esitetään KOY:n määräävä asema tulevien ravintolavuokralaisten valinnassa. Kuten meluselvityksessä todetaan, voidaan toimintojen laatua ja äänitasoja rajoittamalla tai rakennusteknisillä toimenpiteillä saavuttaa asumiskelpoiset olosuhteet myös toisen kerroksen osalla.

ASUNNOT RAKENNUKSESSA

Nykytilassa rakennuksen neljännessä kerroksessa on yksi asunto (liite 6). Viitteitä aikaisemmista asunnoista, takat ja lattiaparketit, on edelleen nähtävillä toisessa ja kolmannessa kerroksessa.

15.4.2025 TÄYDENNYKSET

Suunnitelmasarjaan (tavoite versio) on lisätty viimeiselle sivulle leikkaukseen räystäiden arvioituja korkeusasemia. Huomiona tähän on mainittava, että

räystäskorkoja ei ole mitattu. Korkolukemat on arvioitu vanhojen suunnitelmapiirustusten pohjalta, niihin merkityistä korkeusasemista.

Aineistoon on lisätty esitys nykyisten parvekkeiden rakenteesta, jonka mukaisesti uudet parvekkeet tullaan rakentamaan siten, että parvekkeet vastaavat arkkitehtuuriltaan alkuperäisiä. Rakennuslupavaiheessa parvekkeiden yksityiskohtainen dokumentointi sekä väritutkimus liitetään rakennuslupahakemukseen.

Aineistoon on lisätty akustikon lausunto Laulumiesten ja ravintolan tilojen melusta suhteessa toisen kerroksen mahdollisiin asuntoihin. Tavoitteena on, että asemakaavan merkittäisiin myös mahdollisuus sijoittaa asuntoja toisen kerroksen kadun puoleiseen osaan. Tavoitteen asettelu perustuu sille, että ao. asunnot voidaan rakentaa edellyttäen, että akustiset ominaisuudet rakennuksessa täyttävät asumisterveydelle ja -viihtyisyydelle asetetut viralliset vaatimukset.

Aki Davidsson
Arkkitehti

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus**

Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58212
00099 Helsingin kaupunki

www.hel.fi